EKİM-KASIM-ARALIK 2003/04 • 106422 • YIL • SAYI 32 • 4 MİLYON TL

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

13. Akbank Jazz Festivali

Dave Liebman

Aycan Teztel

Butch Morris

2. Ankara Jazz Festivali

9. Eskişehir Müzik Festivali

Benny Carter

Jimmy Smith

9 771300 884607 04

high-end sound & vision

Hi-Fi , Ev Sineması ve Ev Otomasyonu konularında,
onbeş yıllık bilgi birikimiyle bir araya getirdiğimiz dünyanın önde gelen markalarıyla, satış sonrası müşteri memnuniyetini herşeyin üzerinde tutan yaklaşımımız ve çeşitli finansman kolaylıklarımızla sizleri,
Etiler'deki mağazamızda yarattığımız dostça alışveriş ortamına davet ediyoruz.

Verity Audio

ProAc

Marantz

Audio Research

JM Lab

Nagra

Mordaunt Short

JM Lab Sib&Cub

Krell

Transparent

Burmester

Opus

Spider

Hi-End Audio & Home Theater
LOTUS

Lotus Elektronik San. A.Ş.
Tepecik Yolu, Alkent Parkshops F: 2-4 Etiler 34337 Istanbul - Tel: 0212 257 26 96 - 0212 257 70 00 Fax: 0212 257 26 97
www.lotushifi.com

info@boyut.com.tr
Sayı: 32
Ekim, Kasım, Aralık 2003

NARDIS

Merhabalar,

Jazz severlerin en önemli sezonudur her zaman Ekim... Zira Akbank Jazz, 13 yıldır gerçek jazz dinleyicisinin en önemli festivali olagelmiştir. "Tavizsiz jazz" festivali de denilebilir. İşte bu yıl da kendilerine seçtikleri "her nabza göre" sloganıyla jazz'ın geniş yelpazesini İstanbul ve Ankara dinleyicilerine sunuyor. Biz Jazz Dergisi olarak yazarlarımız arasında yaptığımız paylaşımla, mümkün olduğunca (bir, iki konser hariç) hemen hepsini elimizden geldiğince yazdık. Röportajlar yapmayı umuyoruz. Bu arada New York'ta yaşayan Mefaret Aktaş yaptığı Butch Morris, Toronto'da yaşayan Ozan Boz Dave Liebman röportajıyla çıtayı yükseltti. Ankara Jazz Festivali, Eskişehir Müzik Festivali derken birden sanat gündeminde en çok konuşulan konu jazz oluverecek gibi görünüyor.

Kapak konumuz Jimmy Smith ise yıllardır beklediğimiz Hammond orgcu. Saksofon Summit derseniz, yurtdışı yayınları karıştırdım, herkesden evvel bizde... Bireli Lagrene, Carla Bley, David Murray, John Zorn; Akbank bitti derken Eskişehir Festivali'nden İstanbul'a da uğrayacak olan Avishai Cohen ve geçen sefer hastalandığı için konserlerini iptal eden ama artık biz Türk jazz severlerden kaçamayan Nguyen Le, İş Sanat'da ise John McLaughlin ve Zakir Hussain üstüne Richard Galliano deyince bizde laf bitecek, sizlerin tüm bu konserleri ilgiyle dinlemenizi beklemek kalacak. Ankara ise gerçekten kuvvetli bir organizasyonla İstanbulluları bile çekebilecek bir program yaptı. Yurtdışında yaşayan pekçok arkadaşımız inanın jazz konusunda bizleri kıskanır hale geldi.

Bu arada dergiyi şöyle bir karıştırınca fark edeceksiniz ki, dışarıdan yazan arkadaşlarımızda da artış var, ilk kez hem de Türkçe yazan Polonyalı bir yazarımız oldu. Anna'ya çok teşekkürler ediyoruz. Hem güzel Türkçesi için hem de bizleri haberdar ettiği için.

Yazılarını yetiştiremeyen yazarlar burada ilan edilecek. Bunlardan biri Çağlayan Yıldız, dersleri göndermiyor. Metin Paksoy mazeretli. Diğeri Serdar Karabatı (gerçi ilk kez oldu ama) Bulmaca bu sayıda yok. Önümüzdeki sayıda olması için ben daha çok çalışacağım. Özürlerimizin kabulunü diliyoruz.

Bu sayımızda yine bir ilk var. Yıllardır fotoğraf makinamla gezmeyi öğrendim. Hele hele editör olunca bu kaçınılmaz oldu. Çektiğim fotoğraflar tabiki amatör ama, sonradan da anladım ki pek çoğunuzun göremiyeceği, bazıları çok komik enstantaneler. Bunları arşivime kaldırıp saklamak yerine editör ayrıcalığımı da kullanarak sizlerle paylaşmak istedim. Yer buldukça bunları "jazzarazzi" başlığıyla yayımlamak istiyorum. Bu sayıdakiler festival ağırlıklı oldu ama daha değişikleri de olacak.

Hepinize jazz dolu günler, iyi konserler diliyoruz.

ZUHAL FOCAN
ofocan@prizma.com

Jazz

ISSN 1300 - 8846

GENEL YÖNETİM

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent ÖZÜKAN

Genel Sanat Yönetmeni
Murat ÖNEŞ

Genel Müdür
Nilgün ÖZÜKAN

Genel Müdür Yardımcısı Satış-Pazarlama
Oya EŞEN

Genel Müdür Yardımcısı Muhasebe-Finans
Jale ÜRPER

Matbaa Müdürü
Memduh ARSLAN

Müessese Müdürü
Ejvet OKTAY

YAYIN

Yayın & Reklam Yönetmeni
Zuhal FOCAN

Katkıda Bulunanlar
Elçin Takavcı, Seda Binbaşgil, Şebnem Şenyener, Özgü Özman, Ozan Boz, Mefaret Aktaş, Emre Memecan, Murat Yücelen, Filiz Küçük, Sibel Köse, Can Ergelmiş, Emra İşlek, Engin Gençer, Anna Polat, Uğur Hüküm, Murat Opus

Tasarım
İbrahim C. YILGAZ

Kapak: *Jimmy Smith*

Abone İlişkileri
Dilara Mercan

Yönetim Yeri
Jazz Dergisi
Matbaacılar Sitesi
1. Cadde No:115
(Milliyet Gazetesi arkası)
34554 Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: 90 - 212 - 629 53 00
Fax: 90 - 212 - 629 05 74 - 75

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.

Fiyatı
4 MİLYON TL

BOYUT YAYIN GRUBU

© 2003 BOYUT YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.

Grachan Moncur III
Jackie Mclean
Duke Pearson
EVOLUTION
Grachan Moncur III
Englewood Cliffs. NJ
1963

içindekiler

1 **NARDIS**

4 **RIFFS**
- VÄRTTINÄ *Özge Baykan*
- JAZZ CORNER.COM *Seda Binbaşgil*
- DOWN BEAT KRİTİK ÖDÜLLERİ *Zuhal Focan*
- WAYNE KRANTZ *Serdar Karabatı*
- BESSIE SMITH *Şebnem Sönyener*

13 **ŞU JAZZ DEDİKLERİ**
- *Ali Sönmez*

17 **AD-LIB**
- MATTIAS WINCKELMANN *Orhan Kahyaoğlu*

20 **RÖPS.**
- DAVE LIEBMAN *Özgü Özman, Ozan Boz*
- ÖNDER FOCAN *Tunçel Gülsoy*
- AYCAN TEZTEL *Tunçel Gülsoy*
- SENEM DİYİCİ *Hülya Tunçağ*
- SAKSOFON QUARTET *Tunçel Gülsoy*
- MEHMET OKONŞAR *Tunçel Gülsoy*
- BUTCH MORRIS *Mefaret Aktaş*

40 **NELER OLACAK**
- AKBANK JAZZ FESTİVALİ *Zuhal Focan*
- JIMMY SMITH *Emre Memecan*
- SAXOPHONE SUMMIT *Murat Yücelen*
- BİRELİ LAGRENE *Seda Binbaşgil*
- CARLA BLEY *Seda Binbaşgil*
- DIRTY DOZEN BRASS BAND *Emre Memecan*
- TURQUMSTANCES *Filiz Küçük*
- AVAILABLE JELLY *Elçin Takavcı*
- DAVID MURRAY *Mefaret Aktaş*
- JOHN ZORN *Mefaret Aktaş*
- MOTHER TONGUE *Filiz Küçük*
- NAAPJAZZ *Zuhal Focan*
- ANKARA JAZZ FESTİVALİ *Sibel Köse*
- ESKİŞEHİR MÜZİK FESTİVALİ *Zuhal Focan*
- AVISHAI COHEN *Filiz Küçük*
- AMATÖR JAZZ YARIŞMASI *Devrim Dikkaya*
- İŞ SANAT'DA JAZZ *Zuhal Focan*
- BABYLON'DA JAZZ *Zuhal Focan*
- NARDIS'DE JAZZ *Zuhal Focan*

67 **NELER OLDU**
- İSTANBUL JAZZ FESTİVALİ *Can Ergelmiş*
- ESBJÖRN SVENSSON KONSERİ *Can Ergelmiş*
- NARDIS'DE NELER OLDU *Tunçel Gülsoy*
- ANTONIO FORCIONE *Emra İşlek*
- BENNY CARTER *Viktor Bensusan*
- BENNY CARTER *Engin Gençer*
- 24TH FORD DETROIT JAZZ FESTİVALİ *Cumhur Dülger*
- HERBIE MANN *Viktor Bensusan*
- TEDDY EDWARDS *Viktor Bensusan*
- JIMMY KNEPPER *Viktor Bensusan*
- LONDRA'DA JAZZ *Emra İşlek*
- POLONYA'DA JAZZ *Anna Polat*
- YAZ, JAZZ VE FESTİVALLER *Sibel Köse*
- SİBEL'Lİ MARCIAC *Uğur Hüküm*

85 **HI-FI**
- TEKNOLOJİNİN NİMETLERİ *Tunç Bozoğlu*

88 **ANILAR**
- BIG BAND ANILARI *Orhan Argun*

91 **JAZZ TARİHİ**
- BÖLÜM 3 *Murat Opus*

94 **GÖRÜŞ AÇISI**
- ŞENOL KÜÇÜKYILDIRIM *Filiz Küçük*

97 **KLİNİK**
- II-V-I KADANSLARINA ALTERNATİFLER *Cem Tuncer*

99 **CD VİTRİNİ**

• Timuçin Şahin, Burhan Öçal, Bağdat Avenue, Mehmet Okonşar, Terence Blanchard, Chet Baker, Kurt Elling, Dianne Reeves, Ketil Bjorstad, Greg Osby, Gerard Presencer, McCoy Tyner, Jacinta, Cyrus Chestnut, Joel Harrison, Beirach & Huebner & Mraz, Bugge Wesseltoft, Brian Culbertson, Kirk Whalum, Madlib, Gerardo Nunez, Mercedes Sosa, Dave Koz, Chucho Valdes, Jason Moran, Carmen McRae, Eliane Elias.

115 **JAZZARAZZI**
- *Zuhal Focan*

115 **KÖRLEME**
- TURGUT ALP BEKOĞLU *Serdar Karabatı*

110 **RADYOLAR**
- *Filiz Küçük*

112 **BULMACA**
- *Serdar Karabatı*

Kutba Çıkarken Yanık Sesler; Värttinä

Objektifin içine içine dik bakışlar fırlatan sarı saçlı beyaz tenli etine dolgun kadınlar. İşte Värttinä'nin albüm kapaklarından bir fotoğraf. Bazen de etnik kıyafetler içinde. "Yeni" Värttinä'de üç kadın altı erkek (veya altı erkek üç kadın) var, ama kadınlar fotoğraflarda geniş açının da yardımıyla ön taraflarda büyüdükçe büyüyor. Vokalist olduklarından mı, kadın olduklarından mı?

Özge Baykan
ozgebaykan@yahoo.com

Şarkı içerikleri? Aşk, flört, evlilik, doğum. Kadın, köylü kadını, genç kız, bakire. Özlemleri, hayalleri. Biraz da geleneklerin arasına sıkışmış kalmış. Ama giderek kadınlığını keşfediyor: erkeğe boyun eğmeyecek ve yalnızlığı seçme özgürlüğünün bilincine varacak. Zaten Fin kadının gücü nicedir kuzey semalarında efsane gibi dolaşmaktadır. Denen o ki aşk meşk işlerinde ilk adım kadından beklenirmiş. Bu durumda Finli erkekler de az beklemiyor olsa gerek. Ama tartışmalara son noktayı Värttinä üyeleri koyuyor: "Biz feminist bir grup değiliz."

Värttinä evrimini tamamladı mı bilinmez (belki ilerde daha fazla solo, daha fazla doğaçlama?), ama son halinin kadrosu isimler ve enstrümanlar birliğiyle şöyle ifade edilebilir: Sibelius Akademisi Folk Müzik Bölümü'nde çalışmışlığı/okumuşluğu bulunan üç kadın vokal: Susan Aho, Mari Kaasinen, Johanna Virtanen; saksofonlar ve buzukide (bazen de kavalda) Janne Lappalainen, basta Hannu Rantanen (1993-2002 arası grup üyesi olan ve konser kaydı albümlerinin prodüktörlüğünü de yapan Pekka Lehti yerine), gitarlar ve cümbüş tamburda (kulağa ne kadar da tanıdık geliyor) Antto Varilo, akordiyonda «hyperlink "http://www.markkulepisto.com" ». Kemanda Lassi Logren. Davullar ve perküsyonda Jaakko Lukkarinen.

İsimlere bakar bakmaz, Finlandiyalı oldukları anlaşılıyor grup elemanlarının. Bolca aa, kk, nn, tt, ää. Uzatınca böyle yaz. Yazıldığı gibi okunduğundan. Ayyını Türkkkçe giiibiii. Zaten Finlandiyalılarla Türklerin (Macarlar ve Japonlarla beraber) dil kardeşliğinden uzuuun uzuuun bahsedilir. Peki ya müzik kardeşliği?

Värttinä'yi dinleyince insanda ister istemez bir çiğlik duygusu uyanıyor. Halk müziğinin gücü bu olsa gerek. Tiz, işlenmemiş, dopdoğal tekilçoğul sesler örgüsü. Bulgar/ Macar ekolünde yanık 5/8, 7/8, 13/8likler. Mari Kaasinen için diva? Macar folk şarkıcısı Marta Sebestyen'in ta kendisi. İşte referans. Büyülü Bulgar sesleri de buna eklenmeli.

Bir sürü bir sürü sesler: Grupta 1989-1996 arası yer alan Sari Kaasinen de, 1989-2002 arasında söyleyen Kirsi Kähkönen de Sirpa Reiman (1989-1999) da artık yok. Onların yerine 1998'den beri Susan Aho var. 2001'den beri de Johanna Timonen.

Hazır sürekli yeni-eski ayrımları yapıp duruyorken, grubun evrimine bir bakalım. Värttinä'nin kuruluşu 1983'e Finlandiya'nın güneydoğu bölgesi Karelya'da Fin-Rus sınırına tekabül eden Rääkkylä adlı minik bir köyüne kadar uzanıyor. Başta, kendi beyanlarına bakılırsa konuşmayı sökmeden önce şarkı söylemeyi öğrenen vokalist ve "kantele"ci (Finlandiya'nın ulusal enstrümanı, kucakta çalınan çeşitli sayılarda tellerden oluşabilen (genelde 5 telli) tarihi birkaç bin yıl öncesine dek götürülen sitar ailesinden bir tür telli çalgı) Sari ve (şarkıya başlama yaşı iki buçuk!) Mari Kaasinengiller var projede. Naçizane amaçları da kantele çalıp Karelya müziğini söylemek. Karelyan lehçesinde ("Kareliana"). Üstelik de Fin ulusal destanı Kalevala'nın yazıldığı dilde. Günümüzde Finlilerin bile zor anlayacağı denli eski. 2000-3000 yıllık koca bir geçmiş.

Fakat gelin görün ki karşılaştıkları ilgi gru-

bu birden 21 kişiye çıkarınca amaçlar büyümüş, Fin-Uygur müzikal geleneğini yaşatmak ve farklı yollarla yeniden üretmek biçiminde ulvileşmiş.

Resmi kafanızda somutlaştırmak için hayal edin: kantele çalıp şarkı söyleyen 15 genç kız ve arkalarında çeşitli erkek gitarist, basçı, kemancı, saksofoncu vd. enstrümanlar kadrosu.

"Yeniden doğuş" dedikleri şeyse 1990'da gerçekleşiyor. Yedi kişi grubu terk ederken çekirdek kadro Sari ve Mari Kaasinen kardeşler, Kirsi Kähkönen ile Janne Lappalainen yeni taşındıkları Helsinki'de bir grup kuruyorlar. Tabii repertuar da genişliyor; Setuland, Mariland, Ingria gibi bölgelerin kadın vokal geleneğini ve grup üyelerinin (Reiman, Kähkönen, Kaasinen, Lappalainen ağırlıklı) kendi bestelerini de kapsamaya başlıyor. Kıyafet analojisinde de görüldüğü üzere, grubun janrı giderek "modern"leşip aranjmanlar ve besteler popa, rock'a kaymaya başlıyor, temel hep folk olarak kalsa da (Värttinä'nin ününün en büyük kaynağı da bu olsa gerek).

Bir "Nerden Nereye" öyküsü gibi tınlıyor Värttinä'ninki. 1991 sonrası dünyada ses getiren albümler peşpeşe çıkıyor: Oi Dai, bir. Oi Dai Avrupa folkuna ilgiyi birden patlatıyor. 1992'nin Seleniko'su bu başarıyı perçinliyor. 1994'te Värttinä'nin beşinci albümü Aitara MTV'nin ırkçılık karşıtı video yarışmasında Avrupa Ödülü'nü alıyor. "Dünya Müziği" diye kategorilendirilen kısmın vazgeçilmezleri arasındadır artık Värttinä. Bu arada kendilerine ilgi arttıkça Värttinä vokalistleri Hector Zazou'nun "Songs from the Cold Seas", Maggie Reilly'nin "Elena" gibi albümleri de dahil olmak üzere çeşitli müzisyenlerle görülmeye başlıyorlar. Ya da mesela Tanita Tikaram Värttinä'nin "Seelinnikoi"sını kendi albümüne koyuyor filan.

1998 albümleri Vihma'ya özel konuk olarak Tuva gırtlak vokal grubu Yat-Kha'yı davet ediyorlar. 2000: Sekizinci albüm Ilmatar ("Gök Tanrıçası"), Kokko (1996) ile başlayan ve Vihma ile devam eden Karelyan www.varttina.com/writings/kari-reiman-on-runos geleneğini sürdürüyor. Runo, kendine özgü çeşitli kurallar (her dizede sekiz hece, dize sonları yerine her kelimenin başında yer alan kafiyeler vs.) barındıran ve Kalevala diye adlandırılan bir şiir tarzında söylenen şarkılar. Runo fince "şarkı" demek. Ama tam ifadesi "runo şarkıları" oluyor. Runo, törenlerde, ağıtlarla beraber söylenirmiş. Kimin tarihi yüz yıllarla kimininki bin yıllarla ölçülüyor.

Katılınan festivallerden, verilen konserlerden, hangi radyoların listesinde birinci olunduğundan, hangi ülkelerde kaç adet satıldığından bahsedilse sayfalar şişer. O yüzden kısa kesip "Värttinä'yi tüm gezegen tanır." önermesiyle tarihçeyi bitirelim.

Bu kadar değil elbet. Finlandiya, Karelya, kantele, runo. Karelya'nın bir Rus tarafı var bir de Fin. Värttinä ikisiyle de uğraşıyor. Özellikle de kaybolmaya yüz tutan Rus cephesi ezgileriyle. Finlandiya: Beş milyon nüfuslu bir ülke. Beş yüzbinlik bir başkent; Helsinki. Beyaz gecelerin yaşandığı. Bilmecelerde çıkar hani: Fin Hamamı-Sauna. Hırçın ruhlu yönetmen Aki Kaurismaki, çılgın grup Leningrad Kovboyları. Batı Avrupa geleneği bel canto'nun es geçtiği, ya da bel canto'yu es geçen topraklar. Vibratosuz, biraz vahşi, ormansı ve son derece uyumlu. Dille de bağlantılandırılabilir. Her hecenin üstüne basan, vurgusu keskin, biraz da içine kapanık bir dil. Büyük bir enerji ve dışavurum. Hepsi de ayrı tat veren onlarca şarkı: Viikon Vaivane, Oi Dai, Travuska, Kiiriminna, Kylä Vuotti Uutta Kuuta, Seelinnikoi, Äijö ve daha bir sürü. Värttinä: Antidepresan olarak da kullanılabilir.

Värttinä Kitabı
Värttinä - Korkeelta ja kovvoo,
yazar: Kimmo Nevalainen
(Ekim 2001, Like Publishing)

DİSKOGRAFİ:

1987 The First Album (Mipu/Finlandia)
1989 Musta Lindu (Olarin/Finlandia)
1990 Oi dai (Sonet)
1992 Seleniko (Sonet)
1994 Aitara (Xenophile)
1996 Kokko (Nonesuch)
1998 Vihma (Wicklow)
2000 Ilmatar (Northside)
2001 6.12 (Northside)
2003 İki (Northside)

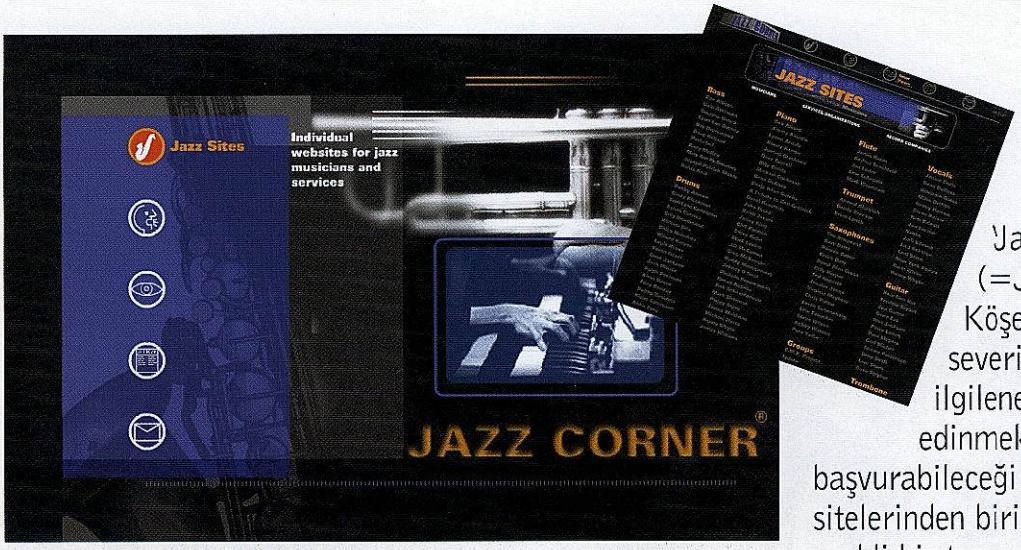

www.jazzcorner.com

'Jazz Corner' (=Jazz Köşesi) bir jazz severin ilgileneceği, bilgi edinmek için başvurabileceği jazz sitelerinden biri. Basit ama zevkli bir tasarımı olan anasayfada dört buton bulunuyor, dilerseniz en üsttekinden başlayarak aşağıya doğru inelim.

Seda Binbaşgil
esintiler@tnn.net
www.esintiler.org

"Jazz Sites" (=Jazz Siteleri) sizi çeşitli müzisyenlerin, kuruluşların ve plak şirketlerinin web sitelerine yönlendiren bir sayfa. İlk karşımıza çıkan "Musicians" (=Müzisyenler) sayfasında bas, davul, vibrafon, piyano, çello, flüt, trompet, saksofon, gitar, trombon, vokal ve gruplar ana başlıkları altında kategorize edilmiş, yüzelliye yakın müzisyenin web sitesinin linkleri var. Bu şekilde, Ben Allison'dan, Dave Holland'a, Chico Hamilton'dan Ray Drummond'a, Rufus Reid'e, Kenny Barron'a, Randy Brecker'a, Lew Tabackin, Steve Turre, Robin Eubanks'e kadar pek çok müzisyenin sitesine girip, onları daha yakından tanımak mümkün.

Fakat, "Jazz Sites" sayfasında linkler sadece müzisyenlerle sınırlı değil. "Services/Organizations" (=Hizmet Kurumları/Organizasyonlar) ve "Record Companies" (=Plak Şirketleri) linkleri de var.

"Services/Organizations" isminden de anlaşılacağı üzere jazz müziği piyasasında çeşitli konularda hizmet veren kurumların ve diğer organizasyonların web sitelerine link veren bir sayfa. Müzik davaları konusunda uzman hukuk bürolarından, tanıtım/promosyon hizmetleri veren şirketlere, jazz müzisyenlerinin fotoğraf/posterlerinin satıldığı on-line galeriden, menajerlik ve danışmanlık hizmetlerine, doğaçlama eğitimlerine kadar müzik endüstrisinde ihtiyaç duyulan hemen her türlü hizmeti veren kurumların web sayfaları burada bulunmakta. Dolayısıyla, burası daha çok müzisyenlere, hatta Amerika'da yaşayanlarına hitabeden bir sayfa.

Eğer ünlü jazz müzisyenlerinin büyük plak şirketlerinden çıkan yeni albümleri veya klasikleşmiş eski plakların tekrar baskıları dışında daha marjinal, deneysel müzik dinlemek ve hatta satın almak istiyorsanız, "Record Companies" linkini ilginç bulacağınızı düşünüyorum. Bu sayfa, çeşitli bağımsız plak şirketlerinin web sitelerine yönlendiriyor sizi. Bunlar genellikle, bağımsız, ufak çaplı fakat ilginç şirketler. Eylül ayında bu yazıyı yazarken siteyi ziyaret ettiğimde toplam yedi şirketin web adresi bulunuyordu bu sayfada. Aralarında çok ilginç olanları var. Bunlardan biri saksofoncu Joe Lovano ve vokalist arkadaşı Judy Silvano'nun beraber kurdukları bir plak şirketi. Bir benzeri ise ünlü piyanist Kenny Barron ve arkadaşları tarafından yeni yeteneklere şans vermek için kurulmuş. 'Vertical Jazz' ise henüz 2.5 yaşında çok genç bir şirket. Belki bu şirketten çıkmış albümleri öncelikle ilginç kapak tasarımlarıyla tanıyorsunuzdur. Ben daha çok jazz ve klasik müziği harmanlayan ve "The Classical Jazz Quartet" adı altında başçı Ron Carter, piyanist Kenny Barron, vibrafoncu Stefon Harris ve davulcu Lewis Nash tarafından çıkarılan "Tchaikovsky's the Nutcracker" ve "Plays Bach" isimli albümlerinden tanıyorum. Bu albümleri 'Amazon.com'dan arayıp bulamamış ve sonunda bu siteye başvurmuştum. Bunların arasında en ilginç bulduğum site ise başçı Peter Ind'in sitesi. Çok ilginç bir yaşam öyküsü olan bu İngiliz müzisyen, 1950'lerin sonunda jazz müziğini stereo olarak kaydeden ilk müzisyenlerden biriydi ve Gerry Mulligan, Zoot Sims, Booker Little gibi müzisyenlerin pek çok ünlü albümü onun New York'taki stüdyosunda kaydedilmişti. Londra'da bir zamanların efsanevi jazz kulübü 'Bass Clef'in ve 1961 yılında kurulan 'Wave' plak şirketinin sahibi bu enteresan müzisyenin biyografisi, fotoğrafları, kendi yaptığı resimler ve plak şirketinden çıkardığı albümlerin tanıtıldığı web sitesi de yine "Record Companies" sayfasında bulunuyor.

Anasayfadaki ikinci buton "Speakeasy". 'Speakeasy' aslında A.B.D'de içki yasağı olduğu senelerde kanunsuz olarak içki satan gece kulüplerine veya batakhanelere verilen isimdi. 'Speak easy' ayrı yazıldığı zaman ise rahat, zorlanmadan konuşmak anlamına gelir. Burası, 'haberler', 'top 10 listeler', 'bir müzisyene soralım', 'albüm/konser/festival/kitap/dergi değerlendirmeleri', 'audiophilia', 'jazz linkleri', 'küçük ilanlar' gibi bazı ana başlıklar altında açılan sohbet forumlarının platformu. Bu yazıyı hazırlarken foruma girdiğimde tromboncu Robin Eubanks, kimi üyeler tarafından kendisine yöneltilmiş soruları cevaplandırıyordu. Diğer sayfaların aksine bu sayfada foruma katılmak istediğinizde sizden siteye kayıt yaptırmanız isteniyor. Bu da bir kullanıcı adı, şifre ve e-posta adresi vermekten ibaret. Sitenin moderatörleri istemediğiniz takdirde e-posta adresinizi saklıyor ve sizi istemediğiniz mesajlardan korumak için önlem alıyor. Eğer 'sadece forumdaki mesajlara göz atmak istiyorum, amacım foruma yazmak değil' diyorsanız bunu kaydolmadan da yapmak mümkün.

Bir sonraki link "Innerviews". İngilizce'de röportaj anlamına gelen 'Interview' sözcüğünün bir harfini değiştirip 'içsel bakış' diye bir bölüm yaratmışlar. Burada da Herbie Hancock, Gary Burton, iki yıl evvel aramızdan ayrılan efsanevi tromboncu J.J.Johnson gibi çeşitli jazz müzisyenleriyle yapılmış röportajlar var. Bu bölüme Eylül ayında getirdikleri yenilik ise bu röportajların/öykülerin artık sesli olması. Eylül'deki ilk isim Bob Brookmeyer'di ve 'Jazz Corner' ziyaretçileri, bu tromboncunun öyküsünü, müzisyen arkadaşları Maria Schneider, Joe Lovano, Clark Terry, Jim Hall'un sesinden dinleme ayrıcalığını yaşıyorlardı. Ekim ayı müzisyeni ise bir ay evvelden anons edilmişti bile: usta trompetçi Woody Shaw!

'Jazz Corner'daki son link "News" ise bu site ve sitenin müzik piyasasında aktif olarak çalışan üyeleri hakkında yapılmış haberlerin olduğu sayfaya yönlendiriyor konukları. Okuduklarıma bakılırsa, sitede bir çok müzisyen ve jazz konusunda kariyer yapmış kişi var.

Kısacası, oldukça dolu ve ilginç bir web sitesi 'Jazz Corner'. Vakit bulursanız, bu köşede bir yer kapın, pişman olmazsınız!

+bonus
premium
MasterCard
Garanti
yeni bonus premium
daha da fazla bonus
Bonus Premium Card,
başvuru yoluyla alınmaz.
Bonus Plus Card'ıyla
son bir yılda 100 milyon
bonus kazananlara
otomatik olarak verilir.

51. kez Down Beat Kritikleri Yılın En İyilerini Seçti...

ABD'nin en çok okunan jazz dergilerinden Down Beat dergisi yıllardır sürdürdüğü "en iyiler" seçimlerini, dünyanın dört bir yanındaki dergi ve gazetelerin jazz köşelerine yazan "takipçilerden" oluşan 113 editöre yaptırıyor.

Onur Ödülü
101 Wayne Shorter
90 Ray Brown
58 Roy Haynes
44 Muhal Richard Abrams
38 Lee Konitz

Jazz Sanatçısı
194 Wayne Shorter
153 Dave Holland
86 Dave Douglas
54 Keith Jarrett
47 Joe Lovano

Yükselen Jazz Sanatçısı
141 Jason Moran
48 Chris Potter
41 Ben Allison
40 Ethan Iverson
39 Uri Caine

Jazz Albümü
142 Wayne Shorter Quartet, Footprints Live! (Verve)
103 Dave Holland Big Band, What Goes Around (ECM)
64 Keith Jarrett/Gary Peacock/Jack DeJohnette, Always Let Me Go (ECM)
39 Wayne Shorter, Algria (Verve)
29 Jason Moran, Modernistic (Blue Note)

Akustik Jazz Grubu
201 Wayne Shorter Quartet
169 Dave Holland Quintet
149 Keith Jarrett Standards Trio
37 Brad Mehldau Trio
36 ScoLoHoFo

Yükselen Akustik Jazz Grubu
105 The Bad Plus
40 Sex Mob
34 Esbjörn Svensson Trio
31 Ben Allison's Peace Pipe
31 Matt Wilson Quartet

Soprano Saksofoncu
256 Wayne Shorter
232 Steve Lacy
86 Dave Liebman
77 Jane ıra Bloom
71 Jane Bunnett

Yükselen Soprano Saksofoncu
104 Jane Bunnett
95 Steve Wilson
62 Stefano Di Battista
58 Chris Potter
45 Sam Newsome

Besteci
142 Wayne Shorter
108 Dave Douglas
102 Andrew Hill
92 Dave Holland
56 Maria Schneider

Yükselen Besteci
89 Jason Moran
62 Ben Allison
31 Anthony Wilson
29 Stefon Harris
29 Vijay Iyer

Piyanist
187 Keith Jarrett
104 Brad Mehldau
101 Kenny Barron
79 Cecil Taylor
50 Herbie Hancock

Yükselen Piyanist
162 Jason Moran
61 Bill Charlap
48 Ethan Iverson
46 Danilo Perez
36 Uri Caine

Trompetçi
238 Dave Douglas
107 Roy Hargrove
102 Wynton Marsalis
85 Tom Harrell
73 Nicholas Payton

Yükselen Trompetçi
73 Jeremy Pelt
72 Ingrid Jensen
48 Tomasz Stanko
40 Irvin Mayfield
35 Russell Gunn

Yeniden Basım
154 John Coltrane, A Love Supreme, (Delux Edition) Impulse!
144 Charlie Christian, The Genius of Electric Guitiar (Columbia/Legasy)
34 Duke Ellington/Max Roach/Charles Mingus, Money Jungle (Blue Note)
33 Thelonious Monk, Monk's Dream (Columbia/Legasy)
29 Ornette Coleman, At He Golden Circle, Vol.1 (Blue Note)

Trombonçu
229 Steve Turre
127 Robin Eubanks
112 Roswell Rudd
111 Wycliffe Gordon
76 Conrad Herwig

Yükselen Trombonçu
89 Josh Roseman
64 Wycliffe Gordon
59 Jeb Bishop
58 Steve Davis
47 Conrad Herwig

Kadın Vokalist
228 Cassandra Wilson
137 Dee Dee Bridgewater
101 Diana Krail
87 Dianne Reeves
66 Patricia Barber

Yükselen Kadın Vokalist
65 Norah Jones
61 Patricia Barber
46 Tierney Sutton
39 Rene Marie
36 Karrin Allyson

Erkek Vokalist
189 Kurt Elling
102 Mark Murphy
90 Kevin Mahogany
78 Tony Bennett
77 Jimmy Scott

Yükselen Erkek Vokalist
62 Peter Cincotti
59 Giacomo Gates
40 Curtis Stigers
27 Ian Shaw
25 Kevin Mahogany

Yükselen Jazz Dışı Sanatçı/Grup
33 Norah Jones
28 Derek Trucks Band
16 Antibalas Afrobeat Orchestra
15 India.Arie
11 Omar Sosa

Jason Moran

Perküsyoncu
138 Ray Baretto
134 Trilok Gurtu
89 Poncho Sanchez
63 Kahil El'Zabar
56 Airto Moreira

Yükselen Perküsyoncu
43 Cyro Baptisa
41 Susie Ibarra
37 Giovanni Hidalgo
31 Hamid Drake
30 Leon Parker

Plak Şirketi
250 Blue Note
140 ECM
133 Verve
105 Palmetto
50 Mosaic

Elektrik Grup
115 Medeski Martin & Wood
105 John Scofield Band
105 Zawinul Syndicate
99 Pat Metheny Group
63 Bill Frisell

Yükselen Elektrik Grup
70 Soulive
33 Steve Coleman
31 Metalwood
27 Charlie Hunter
25 Russell Gunn

Big Band
220 Dave Holland Big Band
190 Mingus Big Band
100 Maria Schneider Orchestra
76 Lincoln Center Jazz Orchestra
63 Toshiko Akiyoshi Big Band

Yükselen Big Band
64 Either/Orchestra
45 Italian Instabile Orchestra
45 Millenial Territory Orchestra
44 Dave Holland Big Band
34 Asian-American Orchestra

Alto Saksofoncu
176 Lee Konitz
166 Kenny Garrett
155 Greg Osby
146 Phil Woods
66 Ornette Coleman

Yükselen Alto Saksofoncu
52 Antonio Hart
50 Grego Osby
43 Miguel Zenon
38 Steve Wilson
35 Michael Moore

Tenor Saksofoncu
194 Joe Lovano
180 Sonny Rollins
106 Wayne Shorter
77 Chris Potter
70 Michael Brecker

Yükselen Tenor Saksofoncu
93 Chris Potter
73 Eric Alexander
69 Seamus Blake
61 David Sanchez
54 Mark Turner

Bariton Saksofoncu
177 James Carter
168 Gary Smulyan
166 Ronnie Cuber
163 Hamiet Bluiett
96 John Surman

Yükselen Bariton Saksofoncu
129 Claire Daly
62 Scott Robinson
49 Carlo Actis Dato
46 Alex Harding
41 Gary Smulyan

Klarinetci
222 Don Byron
118 Marty Ehrlich
118 Ken Peplowski
79 Kenny Davern
75 Eddie Daniels

Yükselen Klarinetci
86 Louis Sclavis
85 Chris Speed
56 Michael Moore
30 Marty Ehrlich
29 Ben Goldberg

Flütçü
158 James Newton
120 James Moody
98 Lew Tabackin
82 Frank Wess
81 Sam Rivers

Yükselen Flütçü
73 Jane Bunnett
66 Nicole Mitchell
27 Anne Drummond
25 Jamie Baum
23 John Savage

Gitarcı
191 John Scofield
149 Jim Hall
138 Bill Frisell
97 Russell Malone
88 Pat Metheny

Yükselen Gitarcı
70 Russell Malone
59 Kurt Rosenwinkel
44 Jeff Parker
39 Peter Bernstein
37 Charlie Hunter

Davulcu
208 Roy Haynes
166 Jack DeJohnette
148 Elvin Jones
111 Brian Blade
73 Jeff "Tain" Watts

Yükselen Davulcu
93 Matt Wilson
78 Billy Kilson
68 Brian Blade
48 Nasheet Waits
34 Lewis Nash

Basçı
356 Dave Holland
104 Christian McBride
101 Charlie Haden
57 William Parker
53 John Patitucci

Yükselen Basçı
111 Scott Colley
51 Ben Allison
40 Avishai Cohen
31 Reid Anderson
29 Tarus Mateen

Elektrik Basçı
269 Steve Swallow
119 Marcus Miller
104 John Patitucci
100 Christian McBride
80 Richard Bona

Yükselen Elektrik Basçı
59 Richard Bona
41 James Genus
35 Charnett Moffett
34 Matthew Garrison
30 John Patitucci

Elektrik Keyb/Synth
260 Zoe Zawinul
138 Herbie Hancock
120 John Medeski
58 Uri Caine
50 Chick Corea

Yükselen Elektrik Keyb/Synth
75 Uri Caine
47 Jamie Saft
42 Wayne Horvitz
33 Craig Taborn
23 Gil Goldstein

Orgcu
257 Joey DeFrancesco
163 Larry Goldings
163 Jimmy Smith
97 Dr.Lonnie Smith
93 John Medeski

Yükselen Orgcu
101 Sam Yahel
79 Larry Goldings
42 Barbara Dennerlein
42 Tony Monaco
38 Chris Foreman

Kemana
320 Regina Carter
146 Billy Bang
144 Mark Feldman
59 Johnny Frigo
52 Leroy Jenkins

Yükselen Kemana
89 Jenny Scheinman
66 Miri Ben-Ari
62 Mat Maneri
56 Christian Howes
25 Mark Feldman

Vibrafoncu
235 Bobby Hutcherson
212 Gary Burton
209 Stefon Harris
143 Steve Nelson
100 Joe Locke

Yükselen Vibrafoncu
128 Stefon Harris
111 Steve Nelson
95 Joe Locke
70 Bryan Carrott
37 Matthias Lupri

Değişik Enstrümanlar
163 Toots Thielemans (armonika)
76 Richard Galliano (akordeon)
69 Bela Fleck (banjo)
60 Steve Turre (deniz kabuğu)
54 David Murray (bas klarinet)

Yükselen Değişik Enstrümanlar
37 Erik Friedlander (çello)
29 Robert Randolph (pedal steel gitar)
28 Richard Galliano (akordeon)
28 Dino saluzzi (bandoneon)
25 Peggy Lee (çello)

Aranjör
191 Maria Schneider
88 Dave Holland
84 Bill Holman
47 Toshiko Akiyoshi
44 Slide Hampton

Yükselen Aranjör
54 Uri Caine
42 Steven Bernstein
28 Anthony Wilson
26 David Weiss
21 Guilermo Klein

Prodüktör
171 Michael Cuscuna
148 Manfred Eicher
55 Orrin Keepnews
42 Todd Barkan
42 Bob Belden

Steve Turre

Yükselen Prodüktör
66 Matt Balitsaris
40 John Corbett
29 Jason Olaine
20 Bob Belden
19 Greg Osby

Blues Sanatçısı / Grubu
101 Buddy Guy
97 B.B.King
46 Taj Mahal
27 Solomon Burke
26 Corey Harris

Yükselen Blues Sanatçısı / Grubu
41 Derek Trucks
37 Shemekia Copeland
25 Lucky Peterson
22 Robert Randolph and the Family Band
18 North Mississipi Allstars

Blues Albümü
33 Solomon Burke, Don't Give Up On Me (Fat Possum)
32 Corey Harris, Downhome Sophisticate (Rounder)
28 Shemekia Copeland, Talking to Strangers (Alligator)
26 Derek Trucks Band, Joyful Noise (Columbia)
19 Alvin Youngblood Hart, Down In The Alley (Memphis Int.)

Jazz Dışı Sanatçı / Grup
29 The Roots
28 Caetano Veloso
25 Elvis Costello
23 Orchestra Baobab
22 King Crimson

Jazz Dışı Albüm
28 Ry Cooder/Manuel Galban, Mambo Sinuendo (Nonesuch)
23 Elvis Costello, When I Was Cruel (Island)
22 Derek Trucks Band, Joyful Noise (Columbia)
19 Norah Jones, Come Away With Me (Blue Note)
19 Orchestra Baobab, Specialist in All Styles (Nonesuch)

Wayne Krantz aklın yolu birkaç

Kendi adına yaptığı çalışmalardan izleyenlerin gözünde Krantz çoktan sıradışı bir tavrın temsilciliğine taşındı

Serdar Karabatı
skarabati@bilgi.edu.tr

Fusion bozması pop-jazz'ın hem zirvede olduğu hem de çelişkili bir biçimde tükenmeye başladığı bir dönem olan seksenli yılların sonlarında, birkaç albümde gözüken isimlerden biri olarak kaldıysa Wayne Krantz zihninizde, fena halde yanılgı içindesiniz. Kendi adına yaptığı çalışmalardan izleyenlerin gözünde Krantz çoktan sıradışı bir tavrın temsilciliğine taşındı geçen sürede. Müzisyene atfedilen bu yarımarjinal kişilik Krantz'in kayıtlarını artık herhangi bir müzik şirketine bağlı olmadan, kendi sitesi üzerinden satışa sunmasıyla hayli pekişiyor. Internet üzerinden satışa sunduğu ilk albümünün içindeki yazıda Krantz "Basın, Hollywood, televizyon kanalları, moda dünyası, siyasi partiler, büyük müzik şirketleri... tek istedikleri paranız. Biz ise ruhunuzu istiyoruz." diyerek mesajını apaçık ortaya koymuş.

Aslında maddi öncelikler karşısına dikilen bu sözlerin arkasında çok yeni bir fikir yok; hatta her şeyin klişeleştiği dünyamızda bu ve benzeri sloganların dahi birer pazarlama unsuruna dönüştüğünü düşünmek gayet mümkün. Üstelik, Krantz'in çoğu jazz müzisyeni gibi bir ikili hayatı sürdüregeldiğini biliyoruz. Örneğin, gitaristin kendini popüler jazz'dan kesinkes soyutlamadığını eşlikçi olarak isminin geçtiği yakın tarihli albümlerde görmek mümkün. Bu albümlerin bir bölümü düpedüz smooth jazz kategorisine alınabilecek, endüstriyel Amerikan jazz'ının beklentilerine uyumlu işler. Öyle ki, sırf bunlara bakarak bağımsız müzisyenlik kavramının hala bir kora kor gerçek du-

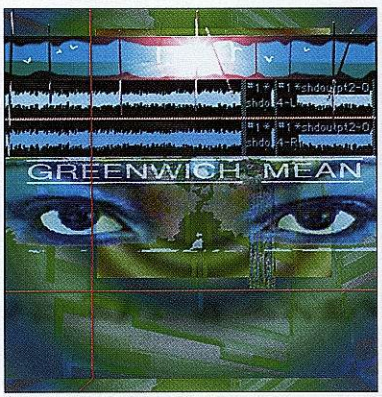

Greenwich Village-Krantz'in satış ve dağıtımını tamamıyla kendisinin üstlendiği bu ilk albüm sürprizli içeriğiyle mutlaka edinilmesi gerekenler arasında.

rumdan çok bir özlemi çağrıştırmakta olduğuna dair karamsar bir yargıya da varılabilir. Tabii bu kayıtların çoğunun aslında müzik birlikteliği yapmış arkadaşlar arasında gerçekleşen nezaket ziyaretleri olduğunu bir an için unutursak. Yukarıdaki albüm içi sözlerin günümüz dünyası için fazla iddialı, fazla edebi kaçtığı düşünülse dahi, Krantz'i takip etmiş olanlar müzisyenin bu karşı sloganın içini doldurmaya hiç olmazsa niyeti olduğunu hemen farkettiler. Krantz gibi müzisyenlerin kişisel direnç noktalarının jazz'ın ara sokaklarına aşina dinleyicinin dikkatinden kaçmıyor oluşunda anlamlı bir neden var.

Krantz bugüne kadar kendi adına beş albüm yaptı. Signals (1990) stüdyo imkanları kullanılarak kotarılmış, bir yanıyla pop-jazz bir albüm olmasına karşın dönemin popüler albümleri arasında hemen hiç anılmadı. Üstelik, Anthony Jackson ve Dennis Chambers gibi müzisyenlere birkaç parçada boy verdirerek çıkış albümlerinde sıkça gözetilen "ünlüye çaldırma" formülünü barındırmasına ve gitarist albümlerine duyulan neredeyse koşulsuz meraktan pay alma potansiyeli taşımasına karşın. Signals'ın popüler albümlerden -doğru anlamda- ayrı düşüşünün birkaç nedeni var. Bir kere, yapımcı firma Enja'nın halen koruduğu görülen çizgisi albümün dinleyicilere (ya da alıcılara) kampanyavari bir tanıtımla sunulmasına elvermiyordu. Albüm sloganlarla iteklenerek popülariteye kavuşturulmuş olsaydı dahi, Krantz'in Stratocaster'li solo parçalarda yaydığı ruh halinin genelgeçer zevkle çelişecek olacağını tahmin etmek zor değil. Ne ortalama beğeniyle ne de isim yapmış gitaristlerden beklenenlerle uyuşan Signals'ın yalnızca pop-jazz yakıştırmasına indirgenemeyecek özel anlamını bugün de koruduğunu belirtmek gerek. Kolay ulaşılabilir olmakla birlikte, bir biçimde zihni tetikleyici bir albüm Signals.

Ancak, Krantz'la bugün bağdaştırılmakta olan müzikal kimliğin esasen ikinci albüm Long to Be Loose (1993) ile görünür olduğunu söylemek mümkün. Yine stüdyoda yapılmış olmakla birlikte bu kez müzisyenlerin ortak canlı performansına dayanan bu albüm halen Krantz'in en iyi kayıtlardan biri ve müzisyenin çalışmalarına aşina olmayanlar için çok iyi bir başlangıç noktası.

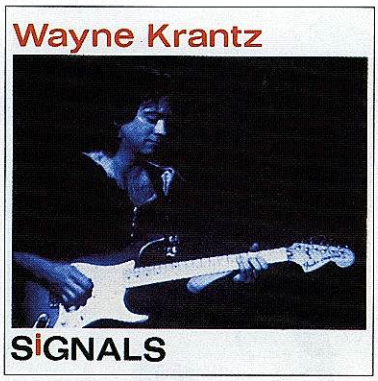

Signals-Krantz'in çıkış albümü müzisyenin bugünkü kimliğinden görece uzak duruyor.

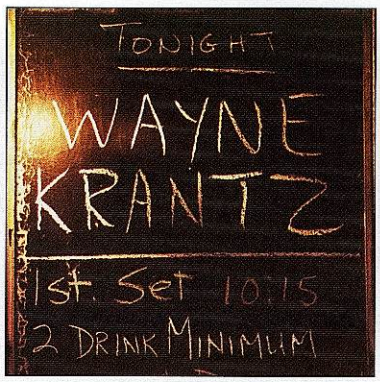

2 Drink Minimum-Basta Goines ve davulda Danziger'lı üçlünün canlı performans kaydı son dönemin önemli albümleri arasında sayılıyor.

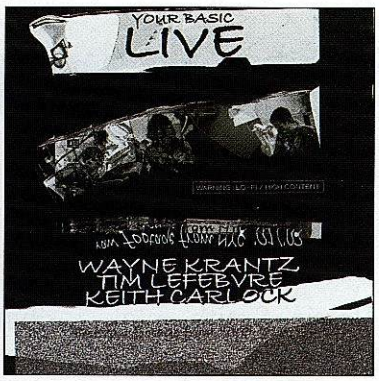

Your Basic Live-Krantz'in Lefebvre ve Carlock'lı canlı kayıtlarından oluşan iki CDlik yeni albüm yine yalnızca müzisyenin web sitesinden satışa sunuluyor.

Parçalar çoğunlukla belirgin sayılabilecek melodilerden çıkmakla birlikte kendi içlerinde epeyce yön değiştiriyor ve kurgusal olarak çoğunlukla labirent etkisi yaratıyor. Bunda başlıca nedenler Krantz'in armonik altyapıyı melodik iskelete taşırken neredeyse kendine özgü bir beceriyle yarattığı dolgunluk ve grubun durma kalkmalarının birer çeşni olmaktan öte müziğin bire bir belirleyicisi olmaları. Krantz'in akor seçimleri genelde çok ayrıksı olmamasına karşın bunların ana hatta alınış biçimi müziğin bilindik biçimlerden ayrılmasını sağlıyor. Müzisyenin zaman zaman başvurduğu kısa tekrarlar ise hiptonik etki yaratmaktan çok bu dolgun müziğin gerilimini sürdürmeye yönelik bir işleve sahip. Bir başka önemli özellik ise Krantz'in cümleciklere başvurmakla birlikte kesinlikle bir riff gitaristi gibi tınlamıyor oluşu. Basta Lincoln Goines ve davulda Zach Danziger'lı üçlünün bir sonraki kaydı 2 Drink Minimum (1995) da bu unsurları aynen barındırıyor. Canlı kulüp kaydı olan bu üçüncü albümün belki tek farklı tarafı performansın Long to be Loose'dakinin daha içedönük ve "mat" bir versiyonu olması.

Krantz'in bir sonraki adımı basta Tim Lefebvre ve davulda Keith Carlock'dan oluşan yeni bir ekip kurarak ve büyük müzik şirketlerinden bağımsızlığını ilan ederek, Greenwich Mean (1999) ile oldu. Kayıt birkaç ekleme çıkarma dışında yine canlı kulüp performansına dayanıyor. Ancak, albüm öncekilerden birkaç noktada ayrılıyor. Greenwich Mean Krantz'in sürekli çalmakta olduğu New York 55 Bar'daki DAT kayıtlarından derlediği alıntıların süre veya temizlik kaygısı olmadan (yani cızırtılara, çatırtılara veya yerde yuvarlanan şişenin sesine aldırmadan) bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş. Krantz müziği tamamen rastlantısallığa adayacak kadar felsefi bir boyutta dolaşmıyor. Ancak, müzikteki anlık fikirleri ve ivmeleri en az derli toplu, başı sonu belli parçalar kadar önemsediğini gösteriyor. Bu yapboz haliyle Greenwich Mean zaman zaman yabancılaştırma etkisine yol açabilir. Diğer bir bakışla, içerik CD çaların shuffle seçeneğine konduğu her seferinde yeni bir dinleme olanağı sağlıyor denebilir. Kayıtta ayrıntı düzeyinde dikkati çeken bir başka nokta normalde çıplağa yakın tonlarda olan Krantz'in gitarını efektlere biraz daha yaklaştırmış olması. Efektler grubun funk veya rock uzanımlı yerlere girip çıktığı bölümlerde daha belirgin durmakta; buralarda grup sert temalara kayıyor. Yine de, sırf bunlara bakarak kaydı fusion benzeri bir sınıflandırmaya sokmak çok yavan kalacaktır. Sonuçta Greenwich Mean Krantz'in grup performansına eklemli yazısından hemen hiç taviz vermediği, sololarının yine bas ve davula gömülü olduğu stilini temsil ediyor.

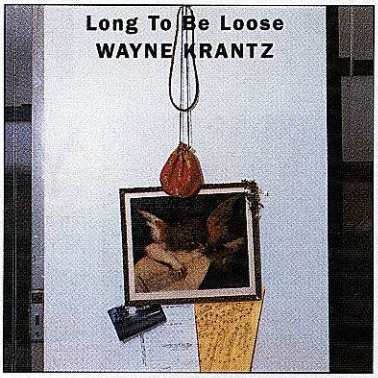

Long to be Loose-Krantz'in bugüne kadar yaptığı en iyi kayıtlardan olan Long to be Loose müzisyene aşina olmayanlar için iyi bir başlangıç noktası.

Wayne Krantz öyle gözüküyor ki muhalefete devam edecek. Bu muhalefet ne kendini her şeyden soyutlamaktan, ne de sevimsizce yakıp yıkmaktan geçiyor. Krantz'in derdi müziği herhangi bir yere kota etmeden, çevresine doğrudan ulaştırmak. Ne sinsice, ne çılgınca; daha çok akıllıca. Jazz'da aklın yolu çok ne de olsa.

Wayne Krantz'in e-sorulara verdiği kısa e-cevaplar:

Goines-Danziger'dan Lefebvre-Carlock'a geçişin nedeni neydi?

Her şey değişir, ne kadar iyi de olsalar.

Bağımsız proje Greenwich Mean'e tepkiler nasıldı?

Beklediğimden daha iyi. Tepkiler kendi yapımlarıma devam yolunda bana şevk verdi.

Yeniler kadar eski parçaları kullanıyorsunuz sıkça. Eski besteler size ne ifade ediyor?

Eskilerle haşır neşir olduğumu düşünmüyorum; esasen arkama bakmayı sevmem. Bazen eski bir şeylerin yeniden yorumlanarak o an yapmakta olduğuma uyabileceğini görüyorum ve deneyip sonucuna bakıyorum. Bunları sadece doğaçlamaya araç olması için kullanıyorum; çoğunlukla yeni müziklerle meşgulüm.

Biraz üçlü dışındaki projelerinizden bahseder misiniz? Bunların CD'de yayınlanma ihtimali nedir?

Halen iki üçlüm var ve büyük ihtimalle her ikisi de CD'ye geçmiş olacak, en azından canlı kayıtlar anlamında. Kafamdaki stüdyo projeleri için müzisyenleri kesinleştirmedim.

Bugünlerde beğendiğiniz albümler hangileri?

Arasıra birkaç albüm alıp dinliyorum, ama çoğunlukla hayal kırıklığı oluyor. Uzun zamandır ilham verici bir şeyler duymadığım için evde oturup müzik dinlemekten uzaklaştım. Ama canlı müzik dinlemeyi seviyorum. Hemen her şeyin en azından bir kere canlı dinlenmesi gerekir. En kötü durumda bir şeyler öğrenmiş olursun. En iyi durumda ise bir şeyler hissetmiş.

Amerikan müziğinin imparatoriçesi, Bessie Blues'un sesi

Bessie Smith, plak tarihinde bu alanı tümüyle belirleyen şarkıcıların listesinde ilk sırayı almakla kalmayıp, kuşaklar sonra parçalarıyla günümüzde halen geçerliliğini koruyan, moda olmayı sürdüren nadir blues müzisyenlerinden biri.

Şebnem Şenyener
New York

Yale üniversitesi yayınlarından yeniden yayınlanan Bessie adlı biyografi, onu bu nedenlerle Amerikan müziğinin imparatoriçesi olarak isimlendirdi. 1923 ile 1933 yılları arasında çoğu kendi yazdığı toplamı 160 şarkıyı kayda geçiren Bessie Smith blues'un tanımını yaptı adeta. Onunla rekabet edebilecek, Billie Holiday ya da Ella Fitzgerald gibi bir başka kadın şarkıcının ortaya çıkması için aradan en az on yıl geçmesi gerekti. Hatta, 1940'ların ortalarına Dinah Washington'ın gelişine dek neredeyse rakipsiz bir şekilde blues dünyasına egemen oldu. Ve günümüze kadar bir kere bile yıldızı sönmedi. Bugün Dinah Washington kadar o da, Ronnie Gilbert, Bobby Short ve Wynton Marsalis gibi kuvvetli müzisyenlerin çalışmalarında en önemli ilham kaynaklarından biri olmaya devam ediyor. Bessie Smith'in kuvveti, hem çalgıcılara hem de şarkıcılara 12 barlık basit blues formatından dibi tükenmeyen bir kaynak yaratabilmiş olmasında. 1930'lu yıllarda ekonomik durgunluk gösteri dünyasını dibe vurduğunda bile Smith kendi dinleyicisini etrafında tutmayı başaran ender bir yetenek. Fırtınalı bir evlilik, hem cinsleriyle olan birliktelik ve bir trafik kazasıyla erken gelen ölüm Bessie'nin yaratıcılığını unutturmaya yeterli olamadı. 1937'deki araba kazasında sadece siyahlara ait olan yerel hastahaneye yetiştirilemeyişi Amerika'da ırk ayrımının acıklı hikayelerinden biri. Buna rağmen Smith mezar taşına kazılan "dünyanın en büyük blues şarkıcısını hiçbir şey susturamaz" sözünü doğrularcasına bugün hala şarkılarını söylemeye devam ediyor.

Derleyen: Ali Sönmez
(alisonmezjazz@hotmail.com)

Şu jazz dedikleri...

"JAZZ is better than sex, and it lasts longer! / Jazz seksten iyidir, üstelik daha da uzun sürer!" – Anonim

Genç koleksiyoncu: DEXTER GORDON
(27 Şubat 1923 - 25 Nisan 1990)

Varlıklı bir zenci ailesinin oğlu olarak Los Angeles'ta dünyaya gözlerini açan Dexter Keith Gordon'un babası, hastaları arasında Duke Ellington ve Lionel Hampton gibi ünlü Jazz müzisyenleri de bulunan bir doktordu. Babasının teşvikiyle daha küçük yaşlarda Jazz dinlemeye alışan Gordon, 13 yaşındayken klarnet ve müzik teorisi dersleri almaya başladı. 15 yaşındayken alto saksofona geçen sanatçı, Count Basie Orkestrası'nın konserlerinde izlediği Lester Young ve Herschel Evans'tan etkilenerek, 17 yaşında tenor saksofonda karar kıldı. 1940 yılında lise eğitimini yarıda bırakan Gordon, yöresel bir grup olan Harlem Collegians'ta profesyonel müzik yaşamına atıldı. Kısa bir süre sonra Lionel Hampton'ın orkestrasına katılan genç müzisyen, bu orkestrayla çıktıkları ilk New York turnesinde ilk kez Charlie Parker'ı dinledi ve onun çalış tarzından çok etkilendi. Parker'ın metodunun aslında Lester Young'ın tarzının bir uzantısı olduğunu fark edince, yenilikleri özümsemesi de kolay oldu. Üç yıllık bir çalışmanın ardından Lionel Hampton Orkestrası'ndan Gordon, 1943'te piyanoda Nat "King" Cole'u da içeren bir beşliyle, ilk solo plak kayıtlarını gerçekleştirdi. 1943-44 arasında Fletcher Henderson'la, 1944'te Louis Armstrong'la kısa sürelerle çalışan müzisyen, o yılın sonlarında New York'a yerleşerek ilk Bebop big band'i olarak Jazz tarihine geçen Billy Eckstine'ın büyük orkestrasına katıldı ve kısa sürede Bebop akımının en başarılı tenor saksofoncusu olarak anılmaya başlandı. 1945 yazında 52. Cadde'de bir süre için Charlie Parker, Miles Davis, Bud Powell ve Max Roach gibi genç müzisyenlerle çalıştı. Özellikle Lester Young'ın lirik tarzına Bebop'ın ritmik ve armonik yeniliklerini başarıyla uygulayan Gordon, 40'lı yılların ortasından itibaren doldurduğu plaklarda, Gene Ammons, Wardell Grey, Teddy Edwards gibi meslektaşlarıyla girdiği müzikal atışmalar ve saksofon düellolarıyla dikkat çekti. Kısa süre içerisinde Los Angeles bölgesinin en ünlü tenor saksofoncusu olan ve Lester Young'ın lakabı "Pres"e (Başkan) atfen, "Vice-Pres" (Başkan Yardımcısı) diye anılmaya başlayan Gordon, 40'lı yılların ikinci yarısında müzik çalışmalarını ülkenin hem Doğu, hem de Batı kıyısında başarıyla sürdürdü. Jazz dünyasındaki başarılı çıkışına rağmen 1950'li yıllar Dexter Gordon için hiç te parlak geçmedi. "Cool" ve "West Coast" akımlarının "Bebop"ın pabucunu dama attığı bu dönemde, Gordon'un şöhretini kaybetmesinin altında yatan asıl neden, uyuşturucu ve alkol bağımlılığıydı. Bu kötü alışkanlıkları yüzünden 1952-54 ve 1956-60 yılları arasında iki defa hapse düşen tenor saksofoncu, 1952 yılının Temmuz'u ile 1960'ın Ekim ayı arasındaki dönemde, sadece iki kez stüdyoya girme olanağı buldu. 1960 yılında hapisten çıkan ve Jazz dünyasına geri dönen Gordon, müziğini de yazdığı "The Connection" adlı, eroin bağımlıları üzerine bir tiyatro oyununda rol aldı. 1961'in Mayıs ayında, tam 11 yıl sonra ilk kez New York'a gelen sanatçı, Blue Note plak şirketi için iki ayrı albümde yayınlanan kayıtları gerçekleştirdi. Ertesi yılın yazında, tekrar New York'a gelerek bazı Jazz kulüplerinde çalıştı. 1962 Ağustos'unun son haftasında Blue Note için yaptığı, "Go" ile "A Swingin Affair" adlı klasik albümlerinde yayınlanan kayıtlardan sonra, Eylül ayında Londra'da sahne alan ve bunu bir Avrupa turnesiyle sürdüren Gordon, Avrupa'ya yerleşmeye karar verdi ve tam 15 yıl boyunca meslek yaşamını Eski Kıta'da sürdürdü. Paris'te geçirdiği birkaç yılın ardından, Danimarka'nın Jazz'la içiçe başkenti Kopenhag'da yaşamayı seçti. Üniversitede ders verdiği, yerel Steeplechase plak şirketi için çok verimli bir biçimde onlarca albüm doldurduğu, Avrupa'da pek çok Jazz festivaline katıldığı ve soprano saksofon da çalmaya başladığı bu olgunluk döneminde, arada sırada ABD'ye gidip Jazz kulüplerinde çalıştı. 1975 sonbaharında uzun bir Japonya turnesine çıkan Gordon, ertesi yıl bir kayıt için gittiği ülkesine kesin olarak geri dönmeye karar verdi. John Coltrane ve Sonny Rollins gibi, modern tenor saksofonun en büyük iki ustasının en fazla etkilendikleri saksofoncu olarak saydıkları Gordon, eski plakları artık piyasda bulunmadığı için özellikle genç müzisyenler ve Jazzseverler için kapalı bir kutuydu. 15 yıllık gönüllü sürgününden yuvaya dönüşünü, 1976 yılının Aralık ayında Village Vanguard'da verdiği konserlerin kayıtlarını, "Homecoming" adlı büyük beğeni toplayan albümüyle ölümsüzleştiren usta müzisyen adeta yeniden doğdu. Dexter Gordon'a yıllar sonra gösterilen büyük ilgi, Bebop'ın Jazz dünyasında yeniden gözde olmasıyla birlikte artarak sürdü. 1978 ve 1980 yıllarında Down Beat'in okuyucuları tarafından "Yılın Jazz Müzisyeni" seçilen sanatçı, 1980'de Jazz Hall of Fame (Jazz Şeref Listesi)'ne de girdi. Deneyimli saksofoncunun yepyeni ve çoğu kez sofistike fikirlerle zenginleşen yorumları ile oturaklı ve etkileyici tınısı, zaman içinde yerini artık kanıksanmaya başlanan ve yavaş yavaş güçten düşen performanslara bıraktığı sırada, Dexter Gordon ismi yeniden gündeme geldi. İflah olmaz bir Jazz düşkünü olan ünlü Fransız film yönetmeni Bertrand Tavernier'nin, Paris'te gönüllü sürgüne giden alkolik bir Jazz müzisyeni hakkında yazdığı senaryoda, Bud Powell ile Lester Young'ın yaşam öykülerini çıkış noktası olarak alan Dale Turner karakteri, aslında Dexter Gordon'un çileli yaşamına da yana tutuyordu. Pek çok Jazz müzisyeninin küçük rollerde göründüğü "Round Midnight" adlı bu filmdeki müthiş performansıyla, 1987 yılında "En İyi Erkek Oyuncu" dalında Oscar'a aday olan müzisyen, daha filmin çekimleri sırasında ortaya çıkan hastalığa birkaç yıl içinde yenik düşerek 67 yaşında yaşama veda etti. Coltrane ve Rollins'in öncülüğünü yaptığı modern tenor saksofon stillerinin oluşumunda büyük etkisi hissedilen bu dev cüsseli, kalın ve boğuk sesli aristokrat ustanın albümleri arasından yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, Jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de birer ay-yıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

- ➲ Setting the Pace (1945-47) SAVOY 17027
- ➲ The Chase! - The Complete Dial Sessions (1947) STASH STB-2513
- * The Best of the Blue Note Years (1961-64) BLUE NOTE 91139 ☪
- ➲ Ballads (1961-78) BLUE NOTE 96579
- ➲ Classic Blue Note Recordings (1961-78) BLUE NOTE 80658 (2 CD)
- * Blue Dex: Dexter Gordon Plays the Blues (1969-73) PRESTIGE PRCD-11003
- * The Art of the Ballad (1969-73) PRESTIGE PRCD-11009 ☪

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

- ➲ Dexter Rides Again (1945-47) SAVOY SV-0120 ☪
- * The Hunt (1947) SAVOY 2222 (LP)
- * The Duel (1947) DIAL 1028 (LP)
- * Jazz West Coast Live / Hollywood Jazz Vol.1 (1948) SAVOY SV-0164 ☪
- * Daddy Plays the Horn (1955) BETHLEHEM BMC-3013 ☪
- ➲ Doin' Allright (1961) BLUE NOTE 84077
- * Dexter Calling... (1961) BLUE NOTE 46544
- ➲ Go! (1962) BLUE NOTE 98794 ☪
- * A Swingin' Affair (1962) BLUE NOTE 84133 ☪
- ➲ Our Man in Paris (1963) BLUE NOTE 46394 ☪
- * One Flight Up (1964) BLUE NOTE 84176
- * Gettin' Around (1965) BLUE NOTE 46681
- * Body and Soul (1967) BLACK LION 760118
- * The Tower of Power (1969) PRESTIGE/ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-299 ☪
- * The Panther! (1970) PRESTIGE/ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-770 ☪
- * Round Midnight (1974) STEEPLECHASE SCCD-31290 ☪
- * The Apartment (1974) STEEPLECHASE SCCD-31025 ☪
- ➲ More Than You Know (1975) STEEPLECHASE SCCD-31030 ☪
- * Stable Mable (1975) STEEPLECHASE SCCD-31040 ☪
- * Biting the Apple (1976) STEEPLECHASE SCCD-31080 ☪
- ➲ Homecoming - Live at the Village Vanguard (1976) COLUMBIA C2K 46824 (2 CD) ☪
- * Sophisticated Giant (1977-79) COLUMBIA CK 65295
- * Live at the Village Vanguard: Complete (1978) COLUMBIA/LEGACY CK 65312
- * Round Midnight (OST) (1985) COLUMBIA CK 70300 Z ☪

KOMPLE SET

(Fanatik ve "tuzu kuru" Gordon hayranları için)

- ➲ Settin' the Pace (1943-50) PROPER 1016 (4 CD) ☪
- ➲ The Complete Blue Note Sixties Collection (1961-65) BLUE NOTE 834200 (6 CD)
- ➲ Live at the Montmartre Jazzhus (1967) BLACK LION BL-7606 (3 CD)
- ➲ Complete Trio & Quartet Studio Recordings (1974-76) STEEPLECHASE SCCD-30010 (8 CD)

Nostalji

Batı Kıyısı'nın öncü müzisyenleri

Tarih: Ağustos 1952; **Yer:** Los Angeles; **Katılanlar:** West Coast (Batı Kıyısı) akımının öncüsü, bariton saksofonun unutulmaz ismi Gerry Mulligan'ın o yaz oluşturduğu piyanosuz dörtlüde, trompeti Chet Baker, kontrbası Bob Whitlock, davulu ise Chico Hamilton çalıyordu. **Sonuç:** The Haig adlı gece kulübünde sahne alan grup, o dönemde kurulan Pacific Jazz plak şirketi için kaydettiği ve Baker'ın unutulmaz solosuyla seçkinleşen "My Funny Valentine" yorumunu da içeren "Gerry Mulligan Quartet" adlı 10 inçlik albümle şöhrete ulaşacak ve Jazz dünyasında kaldıkları bir yıldan kısa süre içinde, daha sakin ve yumuşak tınılar içeren popüler bir stili ortaya çıkaracaktı.

JAZZ SANDIĞI

Jazz bilgi ve kültürünüzü arttıracağını düşündüğümüz farklı konuları bu başlık altında ele alıyoruz.

Dünya Jazz Festivalleri

Jazz müziğinin dünyanın farklı köşelerinde geniş kitlelere yayılmasında, plakların yanısıra en büyük rolü Jazz festivalleri oynamaktadır. 50 yılı aşkın bir geçmişe sahip olan Jazz festivali kavramının ortaya çıkışında, pek çok farklı müzisyen ve topluluğu aynı sahneye ardarda çıkarma düşüncesinin yattığı kuşkusuzdur. Bu düşünce de Jazz müziğinin dans salonlarından ve gece kulüplerinden konser salonlarına taşınması ve böylece müziğin niteliğinin de değişmesi durumunu doğurmuştur. 1938 ve 1939'da Carnegie Hall'daki "Spirituals to Swing" konserleri, ve aynı dönemde Norman Granz'ın öncülüğünde Los Angeles'ta başlayıp ABD'nin diğer kentlerine, oradan da Avrupa, Japonya ve Latin Amerika'ya kadar uzanan "Jazz at the Philharmonic" konserleri bu tür etkinliklerin öncüsü olmuştur. Jazz tarihine geçen ilk Jazz festivali benzeri etkinlik, 1946 yılında Avustralya'da düzenlenen Jazz Kongresi'dir. Ama gerçek anlamıyla uluslararası ilk Jazz festivali olarak, 1948 yılında Nice'te gerçekleştirilen ve Louis Armstrong'un All-Stars grubunun da sahne aldığı festival kabul edilir. Bunu Charlie Parker, Miles Davis, Tadd Dameron ve Sidney Bechet gibi genç veya usta müzisyenlerin katıldığı, 1949 yılındaki Paris Jazz Şenliği izlemiştir. Günümüze kadar gelen bazı önemli festivaller ilk kez 1950'li yıllarda gerçekleştirilmiştir. Bunlar arasında, Newport (1954), Monterey (1956), ve Varşova (1959) sayılabilir. Bu festivallerde yer alan konserlerin banda çekilmesi geleneği sayesinde, o yıllardan gelen "live" performansları bugün zevkle dinleme olanağın sahibiz. 1960'ların sonlarından itibaren, dünyanın farklı köşelerinde gerçekleştirilen Woodstaock, Isle of Wight, Monterey gibi Rock festivallerinin ardından, Jazz festivallerinin sayısı ve çapı da artmıştır. Özellikle Amerikalı müzisyenlerin, yaz aylarında Avrupa'ya turneye çıkarak farklı festivallere ardarda katılmaları, ekonomik açıdan verimli olmaktadır. Normal şartlarda, özel bir veya iki konser için davet edildiği takdirde, sabit masrafların ve yol ücretlerinin müzisyen kaşelerini birkaç misline katladığı göz önüne alındığında, festivallerin Jazzseverlerin ünlü veya genç müzisyenleri toplu halde, ucuz bilet fiyatları ödeyerek görüp dinleyebilmeleri için önemli bir fonksiyon gördükleri yadsınamaz bir gerçektir. 1988 yılında yayınlanan The New Grove Dictionary of Jazz, o yıllarda 34 ülkede gerçekleştirilen 200 festival hakkında bilgi verirken, bugünlerde Internette dolaşırken karşımıza çıkan sitelerden www.jazz-clubs-worldwide.com Arjantin'den Vietnam'a kadar 37 ülkeden, 135 önemli festivali tanıtıyor, www.jazzvalley.com ise sadece Avrupa Birliği, ABD ve Kanada'da 936 festivalden söz ediyor! Ülkemiz de İstanbul ve Akbank Jazz Festivalleri'nin başını çektiği, 10'a yakın irili ufaklı festivaliyle, Jazz dünyasındaki yerini sağlam tutuyor. 2002 yılından beri, İstanbul Uluslararası Jazz Festivali'nin de aralarında bulunduğu 12 önemli Jazz festivali, IFJO (International Jazz Festivals Organization / Uluslararası Jazz Festivalleri Kurumu) adı altında çalışmalarını ortak bir biçimde sürdürmekte. Bu birliğin kökleri aslında 1982 yılına kadar uzanıyor: o yıl Miles Davis'in çıkacağı bir Avrupa turnesini ortaklaşa düzenleyerek, masrafları kısma yönünde ilk kez beraber hareket eden 5 Jazz festivali yöneticisinden (Paul Acket, Norbert Gamsohn, Jyrki Kangas, Claude Nobs ve Fritz Thom) üçü (Acket (North Sea, Hollanda), Kangas (Pori, Finlandiya) ve Thom (Viyana, Avusturya)), Paris'teki toplantının ardından sürekli işbirliğine gitmeye karar vermiş ve böylece daha sonra EJFO (European Jazz Festivals Organization / Avrupa Jazz Festivalleri Birliği) diye anılacak oluşumun nüvesi ortaya çıkmıştı. 1988 yılında Paul Acket'in, Molde (Norveç), Vitoria-Gasteiz (İspanya), Umbria (İtalya) ve Vienne (Fransa) Jazz festivallerinin yöneticilerini New York'a davet etmesiyle, 7 festivalden oluşan EFJO resmen kurulmuş oldu. Kısa bir süre sonra birliğe İstanbul ve Montreux (İsviçre) Jazz Festivalleri de katıldı. Birkaç yıl önce Montreal'in (Kanada), 2002'de de Monterey (ABD) ve Vancouver'in (Kanada) birliğe dahil olmasıyla, başlangıçta sadece Avrupa festivallerini biraraya getiren oluşum, Amerika kıtasına da yayılarak, adını IJFO olarak değiştirdi.

ŞU CAZ DEDİKLERİ

Her Cuma gecesi 23:00-24:00 arası, TRT Radyo 3'te

2003 yılı boyunca her hafta, VERVE plak şirketinin en seçkin 50 albümü sırayla tanıtılıyor.

03 Ekim	At the Shrine / Stan Getz
10 Ekim	West Coast Jazz / Stan Getz
17 Ekim	Focus / Stan Getz + Jazz Samba – 1 / Stan Getz
24 Ekim	Jazz Samba – 2 / Stan Getz + Getz/Gilberto / Stan Getz
31 Ekim	Sweet Rain / Stan Getz
07 Kasım	The Individualism of Gil Evans / Gil Evans
14 Kasım	Motion / Lee Konitz
21 Kasım	The Oscar Peterson Trio at the Stratford Shakespearean Festival / Oscar Peterson
28 Kasım	Night Train / Oscar Peterson
05 Aralık	Conversations with Myself / Bill Evans
12 Aralık	Guitar Forms / Kenny Burrell
19 Aralık	Smokin' at the Half Note / Wes Montgomery & Wynton Kelly Trio
26 Aralık	Boss Tenors / Gene Ammons & Sonny Stitt

AKBANK

13.

Caz festivali

08-19 Ekim 2003

İstanbul-Ankara

AVAILABLE JELLY - BASSDRUMBONE - BIRÉLI LAGRÉNE GIPSY PROJECT - BRÖTZMANN/GUSTAFSSON/VANDERMARK TRIO - CHICAGO UNDERGROUND DUO - DAVID MURRAY LATIN BIG BAND - DIRTY DOZEN BRASS BAND - GANGBÉ BRASS BAND - JIMMY SMITH QUINTET - JOHN ZORN'S ELECTRIC MASADA - LAWRENCE "BUTCH" MORRIS Special Project "PERPETUAL PEACE" - MAGIC MALIK - MOTHER TONGUE - NAAPJAZZ - NU SPIRIT HELSINKI - PRESSURE DROP Soundsystem featuring Mista Fishley & MC Rider - PYRAMID TRIO w/Roy Campell, William Parker, Hamid Drake - SAXOPHONE SUMMIT w/Dave Liebman, Michael Brecker, Joe Lovano - SEPTEMBER DUO - SYSTEME D - THE LOST CHORDs w/Carla Bley - THE SHRINE SYNCHRO SYSTEM - TURQUMSTANCES

biletix 0216 454 15 55 www.biletix.com Organizasyon pozitif

444 25 25
www.akbank.com

AKBANK

ÖLÜMSÜZ STANDARTLAR

SOMEONE TO WATCH OVER ME

Söz: Ira Gershwin
Müzik: George Gershwin

There's a saying old, says that love is blind
Still we're often told, "seek and ye shall find"
So I'm going to seek a certain lad I've had in mind

Looking everywhere, haven't found him yet
He's the big affair I cannot forget
Only man I ever think of with regret

I'd like to add his initial to my monogram
Tell me, where is the shepherd for this lost lamb?

There's a somebody I'm longin' to see
I hope that he, turns out to be
Someone who'll watch over me

I'm a little lamb who's lost in the wood
I know I could, always be good
To one who'll watch over me

Although he may not be the man some
Girls think of as handsome
To my heart he carries the key

Won't you tell him please to put on some speed
Follow my lead, oh, how I need
Someone to watch over me

Won't you tell him please to put on some speed
Follow my lead, oh, how I need
Someone to watch over me

HOW LONG HAS THIS BEEN GOING ON?

Söz: Ira Gershwin
Müzik: George Gershwin

'Neath the stars, at bazaars
Often I've had to caress men
Five or ten, dollars then,
I'd collect from all those yes-men
Don't be sad, I must add,
That they meant no more than chess-men

Darling, can't you see?
'Twas for charity!
Though these lips have made slips,
It was never really serious
Who'd have thought,
I'd be brought to a state that's so delirious?

I could cry salty tears
Where have I been all these years?
Little wow, tell me now
How long has this been goin' on?

There were chills up my spine
And some thrills I can't define
Listen sweet, I repeat
How long has this been goin' on?

Oh, I feel that I could melt
Into heaven I'm hurled
I know how Columbus felt
Finding another world

Kiss me once, then once more
What a dunce I was before
What a break, for heaven's sake
How long has this been goin' on?

Kiss me twice, once more,
Thrice, make it four
What a break, for heaven's sake
How long has this been goin' on?

BİR KİTAP / BİR VİDEO

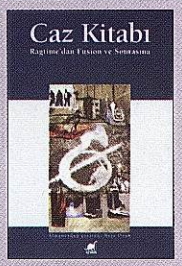

CAZ KİTABI
Ragtime'dan Fusion ve Sonrasına

Joachim E. Berendt
Çeviren: Neşe Ozan
Ayrıntı, Türkiye, 2003 (1992)
ISBN: 975-539-298-X
586 sayfa; Karton kapaklı
30 milyon TL

Geçtiğimiz aylar içinde, jazz severlerimiz için dönüm noktası sayılabilecek bir gelişme oldu: jazz dünyasının en fazla bilineri, en fazla sayıda dile çevrilen ve en fazla satan kitabı olan, Alman müzikolog ve emprezaryo Joachim E. Berendt'in "Caz Kitabı - Ragtime'dan Fusion ve Sonrasına" adlı eseri, Türkçe olarak piyasaya sürüldü. Öncelikle, bu kitabı Türkiye'de yayımlamaya karar veren Ayrıntı Yayınları'nın yönetici ve editörlerine, kitabı 1991 yılında yayımlanan son Almanca baskısından, 1992 tarihli İngilizce versiyonunu da tarayarak, düzgün ve temiz bir dille, hatasız olarak çeviren Neşe Ozan'a ve kitapta emeği geçen tüm diğer kişilere teşekkür etmeliyiz. Gerçekten de, özellikle yabancı bir dili belli bir düzeyde bilmeyen jazz severlerimiz için vazgeçilmeyecek bir temel eser, böylece, toplam adedi ne yazık ki iki elin parmaklarını aşmayan Türkçe jazz kitaplarının arasındaki saygın yerini almış oldu. 2000 yılında, son kitabının tanıtım toplantısına giderken geçirdiği trafik kazasında yaşamını yitiren Berendt, ilk baskısı 1953 yılında çıkan ve son 10 yıl hariç, hemen her on yılda bir gözden geçirilmiş ve güncelleştirilmiş yeni baskısı piyasaya sürülen kitabında, jazz müziğini tek bir perspektiften yansıtmak yerine, farklı yönleriyle ele almayı yeğlemiş. "Caz Stilleri" (1890'lardan başlayarak 10'ar yıllık dönemlerde Ragtime, New Orleans, Dixieland, Chicago, Swing, Bebop, Cool / Hard Bop, Serbest Caz, 1970'ler, 1980'den Sonra başlıklı alt bölümler); Louis Armstrong'tan David Murray ve Wynton Marsalis'e kadar, bu dönemlere damgasını vurmuş 14 önemli ismin tanıtıldığı "Caz Müzisyenleri"; Sound ve Cümeleleme, Doğaçlama, Aranjman, Melodi, Ritm, Swing gibi temel kavramların açıklandığı "Cazın Ögeleri"; "Caz Çalgıları", erkek ve kadın vokalistlerin tanıtıldığı "Caz Şarkıcıları"; Jazz tarihi boyunca "Büyük Caz Orkestraları" ve "Caz 'Combo'ları" bölümlerinden sonra, "Bir Caz Tanımına Doğru"da, daha önceki bölümlerde verdiği bilgilerin ışığı altında, imkansızı deneyen Berendt'in kitabı, ABD baskısından alınan (ve 12 yıl önceden geldiği için artık oldukça eskimiş olan) "Diskografi" ve kitapta kullanılan özel jazz terimlerinin açıklandığı "Sözlükçe"den oluşuyor. Jazz'ı tüm yönleriyle yetkin bir kalemden okuyarak bilgisini arttırmak isteyen herkesin kitaplığına mutlaka eklemesi gereken bir temel eser. Ne yazık ki biraz pahalı!

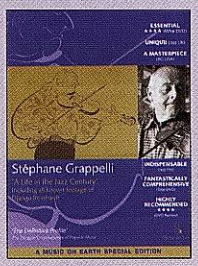

STEPHANE GRAPELLI
A LIFE IN THE JAZZ CENTURY

Yönetmen: Paul Balmer
Decca/Universal 80000671-09
İngiltere 2002
ISBN: 044007 418192
128 + 60 dakika
Renkli ve Siyah-Beyaz
1.33:1; DD2.0 Stereo
2 DVD Region 0 / NTSC
$ 29.98

26 Ocak 1908'de doğan ve 75 yılı aşan çok başarılı bir meslek yaşamının ardından, 1 Aralık 1997'de yaşama veda eden, Legion d'Honneur sahibi Fransız jazz müzisyeni, viyolonist Stephane Grappelli'nin yaşam öyküsünü, çoğunlukla ilk elden, sanatçının sempatik İngilizce'siyle anlatan bu muhteşem belgesel, belki de bugüne kadar herhangi bir jazz müzisyeni hakkında hazırlanmış en kapsamlı ve çarpıcı film. İnanılmaz arşiv görüntülerinin büyük bir özenle aranıp taranıp, metnin en uygun yerlerinde kullanılması sonucunda, sadece senaryosuyla değil, görüntü ve kurgusuyla da hayranlık uyandıran bu filmin, hiçbir TV'de yayınlanmadan, 2 disklik bir DVD seti olarak yayınlanmış olması da ayrıca şaşırtıcı. 2 saati aşan filmde kullanılan ve müzisyenin kıvrak zekasını, espri gücünü ve kuvvetli belleğini yansıtan söyleşiler, Grappelli 89 yaşındayken gerçekleştirilmiş. Anlatılan öyküye büyük güç katan arşiv görüntüleri arasında neler yok ki? Grappelli'nin kader arkadaşı büyük gitarist Django Reinhardt'ın bilinen tüm film görüntüleri (bunlara yeni keşfedilen Hot Club Quintet de France'ın 7 dakikalık görüntüleri dahil), Art Tatum'un çok az bilinen film görüntüleri, Grappelli'nin müzik yaşamında yollarının kesiştiği George Shearing, Yehudi Menuhin, Nigel Kennedy, Paul Whiteman, Joe Venuti, Bing Crosby ve Duke Ellington gibi meslektaşlarıyla performans görüntüleri, bunlardan sağ olanlar ve diğer bazı müzisyenlerle Grappelli hakkında yapılmış söyleşiler, Grappelli'nin 80. doğum gününde Barbican Centre'da verdiği konser, Michel Legrand'ın yönettiği orkestra eşliğinde, Louis Malle'in unutulmaz filmi "Milou en mai / Mayıs'ta Milou" için yazdığı müziği stüdyoda seslendirişi, ve daha niceleri... DVD'nin ikinci diski, belgeselde (herhalde süreyi daha fazla uzatmamak için) kullanılmayan toplam süresi 1 saati bulan 11 ilave bölümü, 7 arşiv klibini, Grappelli'nin biyografi ve diskografisini, sanatçının müzik yaşamının farklı dönemlerinden gelen seçme parçalardan oluşan bir audio CD'yi, ve sayması burada güç birçok ek dökümanı içeriyor. Bu özenli çalışma hakkında söyleyecek tek söz kalıyor geriye: Jazz tarihinin unutulmaz figürlerinden birine ve onun öyküsü aracılığıyla jazz müziğinin 20. yüzyıldaki gelişimine ilgi duyan herkesin mutlaka edinmesi gereken bir DVD!

Jazz Sözlüğü

R

Reeds - Saksofon gibi kamışlı nefesli enstrümanlar. (*"Rockin' the Reeds"* - Big Jay McNelly)

Reefer – Esrarlı sigara, sarma (**joint** ile eşanlamlı); **Reefer weed** – marihuana bitkisi; kenevir; **Reeferhead** - esrarkeş (**pothead** ile eşanlamlı).

Refrain - Nakarat; bir paçanın tekrarlanan bölümü.

Release - 1. Bir plağın yayınlanması, piyasaya sürülmesi; 2. 32 ölçülük standart A-A-B-A şarkı formunda orta bölüm; **middle eight** adı da verilen B bölümü (**bridge** (bkz. bu terim) ile eşanlamlı).

Remote - (Sözlük anlamı: uzak) Keyifsiz ve ruhsuz çalmak; çalarken kendini vermemek.

Rent party - (Sözlük anlamı: kira partisi) Bir kişinin (özellikle fazla parası olmayan zencilerin) kirasını karşılamak için evinde verdiği, davetlilerden içki, yiyecek ve müzik masraflarına mahsuben girişte para talep ettiği (çoğu kez evdeki piyanoyu çalmak üzere profesyonel bir Jazz müzisyeninin de katıldığı) müzikli parti (**stomp** ile eşanlamlı). Zaman içinde, aylar öncesinden ilan edilen profesyonel organizasyonlara dönüşmüştür. ABD'de özellikle içki yasağı döneminde çok popüler olan "rent party"ler günümüzde de, kulüplerdeki sigara yasağı yüzünden, yeniden moda olmuştur. (*"Chicago Rent Party"* - Memphis Slim)

Rhythm and Blues (R&B) - Güçlü bir ritmik ivmeye sahip bir tür blues çeşitlemesi olan ve 1950'lerden itibaren Swing döneminden sonra dans müziğinden uzaklaşan Jazz'ın popüler bir dalı olarak değerlendirilen, zenci kökenli müzik türü. 1930'lu ve 40'lı yılların zencilere seslenen **race** (bkz. bu terim) müziğinin bir uzantısı olan bu tür, 1950'lerin sonundan itibaren, **rock'n'roll** (bkz. bu terim) ile birlikte, popüler müziğin temel unsurlarından birine dönüşmüştür. 60'lı yıllardan itibaren terim, "sadece zenciler için yapılan zenci müziği" özelliğinden uzaklaşarak, pop tarzının Jazz'a en yakın türleri için kullanılmaya başlanmıştır.

Rhythm Section - Bir Jazz grubunda ritmi tutan enstrümanlar grubu. Geleneksel Jazz'da davul, kontrbas veya tuba, gitar veya banço, ve bazen de piyanodan oluşan ritm seksiyon, daha ilerki yıllarda piyano, gitar ve basın, hatta davulun solo enstrümanı olarak kullanılmasıyla birlikte geleneksel fonksiyonunun dışında roller de üstlenmeye başlamıştır. Çağdaş Jazz dörtlü ve beşlilerinde ritm enstrümanları, genelde piyano, bas ve davul üçlüsüdür.

Ride - (Sözlük anlamı: ata binmek; gezmek, dolaşmak) 1. Jazz parçasında doğaçlama solo yapmak; 2. Çok iyi dans etmek; 3. Müzikal bir performansta çok başarılı ve **swing'li** (bkz. bu terim) bir biçimde çalmak; 4. Cinsel ilişkide bulunmak; **Rider** - 1. Cinsel ilişkide partner; 2. Sevgili; **Easy Rider** - 1. Blues müzisyenleri arasında: gitar; 2. Kolay binilen, munis at; 3. Sevişmeden keyif alan ve eşine zevk veren kadın (veya erkek)

Ride-out - Bir Jazz performansında, müzisyenlerin kendilerini müziğin akışına bıraktıkları, heyecan verici son bölüm.

Riff – 1. Melodik olmaktan ziyade ritmik, 2 veya 4 ölçülük, sıkça tekrarlanan ve solo yapan müzisyeni teşvik etmeye yarayan kısa müzik cümlesi veya tema. Özellikle Swing döneminin Big Band düzenlemelerinde, belli bir enstrüman grubunun toplu halde çaldığı "riff"ler parçalara ayrı bir dinamizm katardı. (*"Warming Up a Riff"* - Charlie Parker); 2. İlk anlamına neredeyse tamamen zıt bir şekilde, solo yapan bir müzisyenin çaldığı ve parçanın temasına dönüşen doğaçlama cümle (burada **break** ve **lick** ile eşanlamlı).

Righteous - (Sözlük anlamı: doğru, olması gerektiği gibi) Jazz jargonunda bir performansın her bakımdan mükemmelliğini ifade etmek için kullanılan en üst nitelik sıfatı.

Rip - Parçada ani bir atak yaparak, kısa ve hızlı bir şekilde bir üst notaya geçme.

Rip Up - 1. Müzikle dinleyenleri havalara uçurmak, kendinden geçirmek (*"Rip Up the Joint"* - Sidney Bechet); 2. Cinsel olarak büyük haz almak (*"Rip it Up"* - Little Richard)

Enja Records'un Sahibi, Prodüktör Mattias Winckelmann'la Jazz Ve Bağımsız Firmaların Rolü Üzerine

Matthias Winckelmann'a kendi özel Enja Records serüveninden, genel jazz algısına, günümüz müziğine bakışına kadar uzanan çok sayıda sorular yönelttim.

Orhan Kahyaoğlu

Almanya merkezli olan Enja Records, dünyanın en önemli bağımsız firmalarından biri. Otuz yılı aşkın bir süredir varoluşunu sürdüren bu ünlü müzik firmasında Abdullah İbrahim'den Kenny Barron'a, Eric Dolphy'den Chet Baker'a sayısız ünlü jazz duayeninin albümleri yayınlanmıştır. Bu büyük ustaların yanında, Avrupa merkezli birçok jazz müzisyenini ilk olarak bu firmanın lanse ettiği söylenebilir. Enja Records'un jazz algısı bu iki büyük jazz coğrafyası olan ABD ve Avrupalı müzisyenlerle yetinmemiş; Afrika ve Orta Doğulu çok sayıda müzisyen, kendi geleneksel müzik formlarını jazz ve Avrupa klasik müziğiyle buluşturup, bu firma içinde özgün arayışlara yönelmişlerdir. Özellikle Akdeniz ülkelerinin folklorları, etnik müzikleri bu firmayı çokça ilgilendirmekte, bu coğrafyanın farklı ülkelerinden usta müzisyenlere önemli seçenekler sunmaktadır. Jazz'ın uzaklarına doğru yapılan dünya ölçüsündeki müzikal açılımlarda, bu firmanın da önemli bir rol üstlendiği anlamına gelir.
Albümleri uzun yıllardır Türkiye'deki müzik marketlerde yerini alıyor. Bu işi dağıtımcı firma olarak RKD üstlenmekte. Enja'nın sahibi, prodüktörü olan ve ilk gününden beri bu firmayı yaşatan, dünyanın dört bir yanına taşımayı beceren Matthias Winckelmann geçmiş haftalarda firmanın Türkiye'deki yayın haklarından sorumlu olan Kalan Müzik'in davetlisi olarak İstanbul'a konuk oldu. Ünlü prodüktörle burada tanışma imkanı buldum. Röportaj teklifimi reddetmedi ve sonradan elektronik posta yoluyla yollanan sorularıma ayrıntılı diyebileceğim yanıtlar aldım. Bu röportajı kaçınılmaz olarak da Jazz'da yayınlamaya karar verdim.

Son çeyrek yüzyıl içinde, firmalar ve prodüktörlerin ufukları, vizyonları, müzisyenleri, yerleşen sound'ları oldukça şekillendiriyor. Firma, bir 'marka' olmaktan çıkıp bir müzik tavrını işaretliyor. Hele bu firmalar, Enja gibi 'bağımsız' bir kimlikte olduğunda, müzisyenlerin özgürleşme imkanları daha genişliyor. Bağımsız firmalar artık jazz ve türevi müziklerde önemli bir role sahip. Ben de bu tablodan hareketle Matthias Winckelmann'a kendi özel Enja Records serüveninden, genel jazz algısına, günümüz müziğine bakışına kadar uzanan çok sayıda sorular yönelttim. İşte sorular ve aldığım yanıtlar.

Enja, dünyadaki çok önemli müzik firmalarından biri. İlk olarak bu firmanın nasıl, ne zaman ve hangi ihtiyaçlardan dolayı kurulduğunu sormak istiyorum.

Üniversiteyi bitirmiş, ve ekonomi ile sosyoloji diplomamı almıştım. Ardından neler yapacağımı düşünmeye başladım. Eğitim kariyerimi uluslararası ticaret konusunda yapmıştım. Fakat bu iş beni duygusal açıdan cezbetmedi. Ayrıca, uluslararası düzeyde başarılı bir işadamı olan babam, bana yalnızca para kazanmak için uğraşmak yerine kendi ilgi alanımın gerçek anlamda merkezini oluşturan işleri düşünüp bunu mesleğe dönüştürmeye teşvik etti. İlk deneyimim Alman Azgelişmiş Ülkeler Bakanlığında oldu ancak bürokratik hayatı çekilmez buldum. Benim derinlemesine ilgilenmek istediğim alanın jazz olduğu tüm yalınlığıyla ortaya çıktı. Birbaşka jazz fanı olan Horst Weber'le karşılaştım ki o daha sonra onbeş yıl benim ortağım olacaktı. Onun Japonya'yla iyi bağlantıları vardı. Ve bu durum bizi tereddütsüz bir şekilde Mal Waldron'un "Black Glory" albümünü yayınlama kararına yöneltti. Mal, Japonya'da çok popülerdi. Münih'te yaşayan büyük, prensiplerinden taviz vermeyen bir sanatçıydı. Düşündüm ki benim için bir firma kurup gerçekten değer verdiğim müziğin yayıncılığına başlamaktan daha önemli birşey yoktu. Jazz müziğinin birinci kuşak müzisyenlerinden çok etkilendim. Önce, benim ilk "Moment of Truth"(Gerçeği Gördüğüm An) olan Charlie Parker'dan, ardından Thelonious Monk, Charles Mingus, John Coltrane, Bud Powell- daha sonra Ornette Coleman, Tristano, Miles Davis...

Son yirmi beş yıl içinde, bağımsız firmalar jazz, etno-jazz ve new music'de çok önemli bir rol üstlendi. Bu bağımsızların arenasında Enja'nın tuttuğu yer ne?

The New Music'in bağımsızlarla doğal bir ortak zemini var. Bu, yeni müzik satışlarının endüstri için küçük olmasının sonucu. Bizim çok az kişi ile yapabildiğimiz bir prodüksiyonu endüstri geniş çaplı işgücü kullanarak yapmak zorunda (bu da para demek). Dolayısıyla satış rakamları yeterli olmuyor. Jazz, ekonomik açıdan çok basit bir nedenden dolayı endüstride her zaman bir yer işgal eder: iyi pop satışları döneminde endüstri hızla jazz çizgisine yönelmeyi sever. Bu, firma için prestij anlamına gelir aynı zamanda da vergi tasarrufu sağlar –böylece endüstri ve jazz ile ilgili on yıllık dalgalanmalar gözlemleriz. Şimdi, pop müziğin başı dertte olduğundan, jazz'ın da büyükler için gerçek bir cazibesi olmadığından, çoğu kez kataloglarını elden geçirip yeniden yayınlıyorlar. Yıllarca önce kendimizi bağımsızlar arasında sağlam bir pozisyona oturttuk. Bu zaten ABD'den çok Avrupalı bir alan. Jazz her zaman Avrupa kültürünün bir parçası olarak kabul görmüştür ancak Amerika'da böyle değil. Dünya çapında sağlam bir dağıtım ağına sahip olduğumuz için, dünyanın dört bir yanından sanatçılardan prodüksiyon talepleri yağıyor. Bu da tabii ki sorun. Benim bugünlerdeki amacım, prodüksiyonlarıma daha iyi eğilebilmek için nasıl daha fazla değil, daha az üretebileceğim. Sanırım bugün genç sanatçıların deneyim kazanmaya başlayabileceği yeterli sayıda genç bağımsız firmalar bulunmakta.

Bir prodüktörün en önemli nitelikleri, sanatçıya uygun fikirlere sahip olması; bir sanatçı için en iyi konseptin ne olduğunu tanımlayacak imkanlara sahip olması ve sonra üstesinden gelmesi için ona yardım etmektir.

Firmanızın genel müzik politikasını öğrenmek istiyorum. Örneğin artistlerinizi nasıl seçiyorsunuz?

Zaten dünya oldukça küçük. Birçok sanatçıyla uzun süreli anlaşmalarımız var (Rabih Abou-Khalil, Abdullah Ibrahim, Dhafer Youssef, Ferene Sentberger, Renaud Garcia- Fons, Bennie Wallaca vs). Ayrıca gelecekte de birçok yapım gerçekleştireceğimiz Chet Baker'ın ailesiyle eskiden beri süregelen uzun bir ilişkimiz var. Böylece, hangi şartlarda olursa olsun, birçok sayıda prodüksiyonla ilgileniyoruz. Ben festivalleri ve konserleri izlemeyi seviyorum. Ve bazen de ilginç müzisyenlerle karşılaşıyorum. Tabii ki sanatçılardan CD'ler yağıyor. CD'lerin tümünü dinlemek hep uzun zaman alıyor, fakat bunu gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Mesela, kısa süre önce Amsterdam'da yaşayan Moluccan Adalarından gelen vokalist Monica Akilary bir demo CD'sini gönderdi. Şarkıcının Boi Akih adlı grubunda konuk olarak Hollandalı Çellist Ernst Reijseger ve Hintli perküsyonist Sandip Bhattachary yer alıyor. Grup büyüledi beni. Şarkıcı, dünyada bugün 500 kişinin anladığı bir lisanda, Haraku'ca şarkı söylüyor (CD'de şarkı sözlerinin çevirileri olacak). Çok etkilendim ve grupla tanışmak için Amsterdam'a gittim. Ve yine bu kez onların aktivite düzeyine büyülendim. Bu onların sahne görüntülerinin iyiliği anlamına geliyordu ve bu konu bugün bir kariyere başlamak için en önemli özellik. Bir sanatçı seyirciyi bağlamak için kendini konserde teşhir etmeli; CD onun ikinci öğesidir. Ve tabii ki sen sanatçının firmanın diğer müzisyenleriyle yanyana olduğunda neler yapabileceği konusunda bilgi edinmek zorundasın. Ben İtalyan Gabriele Mirabassi'yi Rabih Abou- Khalil'le yaptığı çalışmada tanıdım; bu da bizi Mirabassinin Latekia Blend adlı CD'sinin yapılmasına götürdü.

Firmanız Enja Records'u kitle kültürünün ürettiği müziğe bir alternatif olarak düşünebilir misiniz? Doğruluyorsanız nasıl ve niçin?

Bu bizim ulaşmaya çabaladığımız bir nokta. Biz birçok ülkede küçük sayılarda var olan müzik açısından oldukça eğitimli sayılabilecek kişilere ulaşmaya çalışıyoruz. Bunların hepsi biraraya geldiğinde oldukça iyi bir dinleyici kitlesi oluşuyor.

Siz "Tüketim" müziğinden neyi anlıyorsunuz? Bu tür müziklerde veya pop'ta bir çeşit estetiğin olduğu söylenebilir mi?

Ben, pop müzikte de bir estetik nitelik olduğundan eminim. Bunlar büyük bir seyirci kitlesi tarafından kolayca tanımlanacak bir nitelikte olmalı. Bu özellik de onları otomatik olarak daha basit bir tür yapıyor.

Bir albümün prodüksiyonundaki en önemli sorunlar neler? Size göre bir prodüktörün en önemli nitelikleri neler olmalı?

İlk sorun her zaman para. Belli bir düzeye ulaşmak için gereken sermaye kullanabilmeniz lazım ve bu da her zaman elde hazır olmayabilir. Örneğin, biz, Alman radyo istasyonu WDR ile müşterek olarak kompozitör Klaus Koznig'le, ya da Abdullah Ibrahim'in müziğini çalan NDR Big Band ile birlikte üst düzey prodüksiyonlar yaptık. Alman yasası gereği ulusal radyolar her yıl belli bir miktarı "kültür" için harcıyorlar. Bunu daha çok klasik müzik arenasında yapıyorlarsa da, bazen jazz'a kadar uzanmaya ikna olabiliyorlar. Bu yolla, sonuçta kendi imkanlarımızla karşılayamadığımız büyük müzik olayları hayat bulabiliyor. Bir prodüktörün en önemli nitelikleri, sanatçıya uygun fikirlere sahip olması; bir sanatçı için en iyi konseptin ne olduğunu tanımlayacak imkanlara sahip olması ve sonra üstesinden gelmesi için ona yardım etmektir. Bazen de bazı fikirlerin kendisinden başka kimsenin dikkatini çekmeyecek kadar ben-merkezci olduğunu ona açıklamalıdır. Örneğin ben hep Abdullah İbrahim müziğinin bazılarının geniş bir formatta lanse edilmesi gerektiğini duyumsadım. Ünlü İsviçreli kompozitör Daniel Schinder'le konuştum. O hemen büyülendi, Abdullah İbrahim ile tanıştı. "African Suite" ve "African Symphony" adlı yapıtlarının düzenlemelerini yaptı.

"African Suite" ve diğerlerini finanse edebilmek için, bir TV prodüksiyonu olarak İsviçre televizyonuna sundum; kabul ettiler. Bu da proje için yapılan ödemelere destek oldu.
Sanatçılarınızdan bazıları –Afrikalı veya Asyalı- örneğin Rabih Abaou -Khalil ve Dhafer Youssef bir tür fusion müziği yapıyorlar. Standartlar dışında yaklaşık otuz yıldır dünyada çok çeşitli fusion deneyimleri var. Fakat bazı ortodoks kritikçiler bu müziklere "jazz" adını koyamıyorlar. Sizin bu gelişmeler konusundaki düşüncelerinizi almak istiyorum.
Jazz'ın ne olduğu yanıtlaması zor bir soru, belki de yanıtlanmamalı. Benim için, belli bir örgütsel seviyeye sahip, ritmik açıdan talepkar, doğaçlama elementlerini kullanan ve sanatçının kişiliğini yansıtan müzik jazz'dır. Bu özelliklere sahip bir müziğe jazz denir. Çünkü daha geleneksel jazz büyük ölçüde bundan ibaretti.

Firma olarak bugün dünyada kaç ülkeye albümlerinizle ulaşabiliyorsunuz? Enja Records, bu ülkelerde ne türden sorunlar yaşıyor? Örneğin, Türkiye'yle olan bağınızda sorunlarınız var mı?
Biz, gerçekten, Latin Amerika ve Afrika dışındaki çoğu ülkeye bugün ulaşıyoruz. Brezilya ve Arjantin'de küçük bir dağıtım ağımız var, fakat orada müziğe duyulan yoğun ilgi arttıkça, daha fazlasına ihtiyaç var. Sanatçımız Sandra Weckert bu hafta (Temmuz ayı içinde konuştuk) Brezilya, Bolivya ve Şili turnesine başladı. Türkiye'de bizim müziğimizin-albümlerimizin- perakende satış fiyatına şok oldum, fakat dağıtımcımız RKD, bize bunun dükkanların yarattığı bir sorun olduğunu söyledi. Enja'nın Türkiye'de büyük bir potansiyele sahip olduğunu düşünüyorum fakat henüz doygunluğa ulaşmamış. Kalan Müzik'te, benim gibi düşünen yüksek motivasyonlu kişilerle karşılaştım. Belki bu müziksel ülkede onlar daha görünür olmamız için bize yardım edebilirler. Aynı şeyleri burada bizler de onlar için yapmaya çalışacağız, onların müziği (Kalan'ın) bunu hak ediyor.

Siz, tüm müzik firmalarının kendine has bir kişisel sound'u olması gerektiğini düşünüyor musunuz? Örneğin, prodüksiyonlardaki farklı fikirler her zaman çok önemli. 30 yılı devirdikten sonra, Enja'nın spesifik bir sound'u veya birkaç sound çeşidi olduğu söylenebilir mi?
Prodüksiyonlarımız çok çeşitlidir ve kuşatıcı bir sound'a ulaşamayacak kadar çok sayıda farklı müzikal kişiliklere değinir. Prodüksiyon için en iyi akustik ortamlara ulaşmaya çabalıyoruz, fakat bu ortam prodüktörden çok sanatçıyı yansıtmak zorunda.

Aynı zamanda, son otuz yıl, çok çeşitli folklorik ve etnik müzikler, yine birçok müzik türüyle kaynaştı. Ve ortaya World Music diye bir terim çıktı.
Aynı zamanda bugün World-Jazz'ı konuşuyoruz. Bu terim ve bu türden jazz'lar konusunda neler düşünüyorsunuz? Bunlara sempatik bakıyor musunuz? Niye?

Ben (yukarıdaki gibi) terimleri değil de müziğin kendisini seviyorum. Çok kültürlü yaklaşımlar, büyük müzisyenlere ve onların katkıda bulunmalarına imkan sağlıyor. Örneğin, Abou-Khalil, Avrupai bir klasik eğitim görmüştü. Lübnan ve Suriye'de Arap müziği öğrendi ve hep jazz ve Frank Zappa dinledi. Böylece, tüm bu elemanlardan kendi lisanını oluşturdu. Bu çok önemli: Kendi lisanı! Çocukken beni cezbeden jazz 1950'lerin ve 60'ların orijinal ustalarıydı (yukarıda görüldüğü gibi). Sanırım bu günlerde jazz lisanı okullarda öğrenildiği zaman, aşağı yukarı babalarının müziğini ifade ettiklerinde jazz'ın otoritesi büyük ölçüde sarsılıyor. Belki de bu nedenle bebop stilinde çalan daha genç jazz müzisyenler daha genç kuşak için sıkıcı geliyor.

Kalan Müzik'te, benim gibi düşünen yüksek motivasyonlu kişilerle karşılaştım. Belki bu müziksel ülkede onlar daha görünür olmamız için bize yardım edebilirler. Aynı şeyleri burada bizler de onlar için yapmaya çalışacağız, onların müziği (Kalan'ın) bunu hak ediyor.

Sonny Rollins'in kuşaklar boyu değişmeyen ve ilk formüle ettiği stili hala orijinal gücünü koruyor. Sanırım özellikle Akdeniz havzasından; Fransa'dan, İtalya'dan, Arap ülkelerinden, Türkiye'den, İspanya'dan ve Balkanlar'dan çıkan yeni müzisyen kuşağı genellikle kendi kültür mirasları ve jazz'dan yararlanan yeni bir kuşak, aynı eski jazz ustalarının olduğu gibi. Sanırım genç dinleyiciler bunun farkında ve büyük ölçüde bu şekilde kabul ediyor. Bu bize, bir müzeye dönüşmeyip, çağdaş müziğin tam ortasında bulunma şansı veriyor.

Eğer 1970'lerden günümüze devam eden süreci düşünürsek, dinleyicilerinizde dikkate değer ne tür değişiklikler oldu?
Eğer biz direkt modern jazz ve avant-garde jazz'a saplanıp kalırsak, tabii ki oldukça yaşlı bir dinleyici kitlesiyle karşı karşıyayız. Fakat, bir önceki paragrafta açıkladığımız gibi, bizim firmamızda yapmayı tasarladığımız bu değil. Mutluyum ve eminim ki bir zamanların bebop tutkunları gibi, motive olmuş ve kendini bu müziğe adayan daha genç bir izleyici kitlesine ulaşıyoruz. Bebop, harika bir kitap fakat artık yazıldı ve onu okumak harika birşey. Onun yeni bölümlere ihtiyacı yok. O artık benim için bir klasik müziğe dönüştü.

Son soru olarak, Enja Records'un yakın gelecekte yayınlanacak projelerini sormak istiyorum.

Bir sonraki yapımlarımız şunlar:

- Rabih Abou- Khalil Group'un "Morton's Foot"u.

- Josh Roseman'ın JRU'sunun "Treats For The Night Walker" albümü (Trombonu Josh Roseman, Down Beat jazz eleştirmenlerince seçilen bir yeni yıldız). Sanatçının yanında: Chris Potter, Russell Gunn, Ben Monder, Billy Kilson, E.T. Lewis vs. -jazz ve funk arası müthiş bir müzik

- Cecil Taylor'ın Italian Instabile Orchestra(IIO) ile yaptığı "The Owner Of The River Bank" albümü. Cecil Taylor ve bu orkestra için bir zirve. Cecil 60 dakikalık bir suit yazdı.

- Sandra Weckert & Exotic Fruits. Weckert Berlin'den genç bir kadın saksofoncu. Müziği jazz'dan hip-hop'a uzanıyor, remix'ler Jazzanova Kinderzimmer Production tarafından yapılıyor (bu tür müzik ortamında en çok tanınır). FUN müzikte.

- Bennie Wallace/ Kenny Baron / Eddie Gomez Trio- Hazırlanmakta olan bir klasik.

- Renaud Garcia- Fons üçlüsü ve konukları. Flamenko merkezli bir albüm. 2 CD'den oluşan bir set. İkinci CD, otuz dakika süren solo bas kayıtları. Dünyanın henüz duymadığı bir bas çalış tarzı.

- Mike Westbrook Orchestra'nın "Chanson Irresponsable"ı.

- Boi Akih grubu. Monika Akihary Vokal, Ernst Reijseger çello, Niels Brouwer gitar, Sandip Bhattacarya perküsyon çalıyor. Akihary, Moluccan adalarından gelen bir kadın vokalist. Ritmik açıdan güçlü, çello virtüözü Reijseger'in güçlü groove'larıyla şekillenen duygu yüklü bir müzik.

David Liebman Anlatıyor

David Liebman 4 Eylül 1946 NewYork Brooklyn doğumlu. Müziğe 9 yaşında piyano ile başlayıp, 12 yaşında saksofon ile devam etti. Üniversitede Amerikan Tarihi okuyup mezun olduktan sonra müzisyen olarak hayatına devam etti.

Özgü Özmen & Ozan Boz
ozan@contactturkey.com

30 International Association of Jazz Education (IAJE) konferansının son günü. 11 Ocak 2003, Cumartesi. Toronto'nun dondurucu soğuğunda oteller ve Metro Convention Center arasında koşturup konferansın son gününde mümkün olduğunca çok şey yapmaya çalışıyoruz. Bir yandan da bu soğuğu gördükten sonra IAJE konferansı nasılsa bir daha buraya gelmez, bu bizim ilk ve son şansımız olabilir diye düşünüyoruz, tabii bu da güçlü bir motivasyon. Katılacağımız söyleşileri elimizdeki programlarda işaretlemiş durumdayız. Sırada David Murray var. David Murray iki gece önceki konserinde bizi çok etkilemişti. Röportajını da dört gözle bekliyorum. Salona girdiğimde söyleşi başlamıştı ama sahnedeki Murray değildi. En ön sıraya oturup dinlemeye başladım, bir yandan da bu kim olabilir diye düşünüyorum. Çok rahat, hoşsohbet ve esprili bir insan. Evet, çok geçmeden anladım ki, bu David Liebman!! Harika bir sürpriz. Anlaşılan programı değiştirdiler ve değişiklik anons edilmediği için salon bomboş. Söyleşiyi yapan gazeteci Down Beat'den Howard Mandel.

18 Ekim CRR 21.45
Dave Liebman (ts), Michael Brecker (ts, ss), Joe Lovano (s), Phil Markowitz (p), Cecil McBee (b), Billy Hart (d).

David Liebman 4 Eylül 1946 NewYork Brooklyn doğumlu. Müziğe 9 yaşında piyano ile başlayıp, 12 yaşında saksofon ile devam etti. Üniversitede Amerikan Tarihi okuyup mezun olduktan sonra müzisyen olarak hayatına devam etti. Bir süre o zamanların ilk fusion gruplarından olan Ten Wheel Drive'da çalan Liebman, sonra Elvin Jones'un grubunda saksofon ve flütçü olarak başladı. İki yıl sonra ise Miles Davis'e katılarak kariyerindeki en önemli adımlardan birini attı. 1970-74 yılları arasında Davis'in yoğun turları ve kayıtlarında onunla birlikte çalışırken, aynı zamanda kendi tarzı için de arayışa giren müzisyen Open Sky Trio'da Bob Moses ile, Lookout Farm'da Richie Beirach ile müzik yaptı. 1978'de Chick Corea ile dünya turuna çıktıktan sonra John Scofield, Kenny Kirkland ve Terumasa Hino ile David Liebman Quintet'i kurdu. 1981'de ise Richard Beirach ile Quest'i yarattılar. George Mraz ve Al Foster'dan sonra 1984'de basçı Ron McClure ve davulcu Billy Hart da Quest'e katıldılar. 1990'da klaviyede Phil Markowitz, gitarda Vic Juris, davulda Jamey Haddad ve basta Tony Marino'dan oluşan Dave Liebman Group'u kurdu. Bu grupla çok modern ve eklektik bir stilde çalışmaktalar. 2000'de davulcu Marko Marcinko gruba dahil oldu; şu andaki grup Juris, Marinove ve Marcinko'dan oluşmakta.

Avrupalı müzüsyenlerle de sürekli işbirliği halinde olan Liebman 1973 yılından itibaren Downbeat dergisi tarafından soprano saksofon kategorisinde hep en üst beşte yeraldı. Müziğin eğitim alanında da oldukça aktif olan müzisyen 1989'da kurmuş olduğu International Association of Schools of Jazz'ın artistik direktörlüğünü yapmakta. Bu organizasyon ile Liebman düzenli toplantılar, öğrenci değişim programları ve newsletter yolu ile uluslararası jazz okullarındaki öğretmenlerin ve öğrencilerin birbirleri ile iletişim ve etkileşim halinde olmasına yardımcı oluyor. Müzisyen ayrıca öğretmen kişiliği ile de üniversitelere ve kliniklere katkıda bulunuyor.

Liebman'da dikkatimi çeken ilk şey dile olağanüstü hakimiyeti ve konuşmayı ne kadar çok sevdiği oldu, müzisyenin belli ki anlatacak çok şeyi var. Üslubu çok rahat ve dinlerken kendinizi kaptırıveriyorsunuz. Şu ana kadar katıldığım en ilginç ve eğlenceli söyleşilerden biriydi. Bu sayıda söyleşinin ancak ilk yarısını verebiliyoruz.

Müziğe başladığında, daha genç bir müzisyen iken, gelecekte müziğin bu kadar çeşitli platformlarında yer alacağını biliyor muydun?

Çok güzel bir soru. Buradaki pek çok genç müzisyen şu anda kariyeri ilerledikçe pek çok şapka ve üniforma değiştireceğinin ve müziğin pek çok fonksiyonunun içine gireceğinin bilincinde. Bizim açıkcası hiçbir fikrimiz yoktu. Herşeyden önce jazz müzisyeni olacağım aklımın ucundan bile geçmedi. Tabii ki müziği en başından beri sevdim. New York City'de doğup büyümenin çok etkisi oldu, sürekli müziğin içindesin. 20-21yaşlarında bu iş ciddileşmeye başladığında bile, müzik yaparak hayatımı kazanacağım aklıma bile gelmedi. Hele ki bugünkü gibi jazz'ın bu kadar farklı platformlarında aktif olarak yer alacağım... İşadamları, kontratları karıştıran avukatlar, muhasebeciler, gezi acentaları, halkla ilişkiler, müzik düzenle ve yönet, provalar, telefon görüşmeleri... Hiç ama hiç aklıma gelmezdi.

Kaç doğumlu olduğunu bilmiyorum, sanırım 1960'larda 20 yaşlarındaydın. Hayal etmeye çalışıyorum, saksofonunu alıp çalıyordun, aklından da lay lay lom mu geçiyordu?

1946 doğumluyum, 1960'ların sonların-

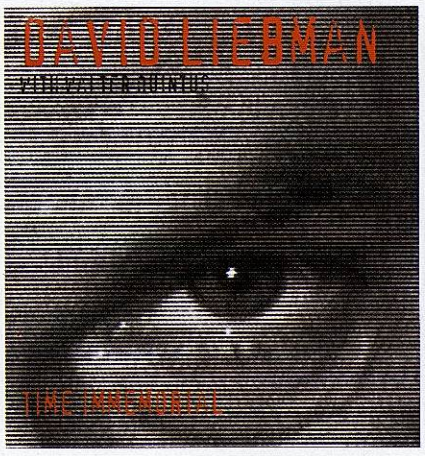

dan bahsediyoruz, 21 civarı işte. Ben müziğe 9 yaşında piyano dersleri ile başladım. Sonra saksofon çok ilgimi çekmeye başladı. 1950'lerin rock and roll'unu bilirsin, tenor saksofon hemen insanın ilgisini cezbeder. Sonra jazz ile tanıştım, kulüplerde çalmaya başladım. Yerel okullardan birine gidip saksofon ve piyano dersleri almaya başladım. Derslerden biri ensemble idi. Kombolarda çaldım, bu şekilde Catskill Mountains'da çalmama da yardımcı oluyorlardı. Catskill Mountains New York'un 100 mil kuzeyinde otel bölgesinde, ama o günlerde jazz konusunda oldukça aktif bir yer. O sırada 13 yaşındayım, o benim müzik yaparak geçirdiğim ilk yaz oldu. Haftasonları da partilerde, düğünlerde çalıyorduk. 14 yaşına geldiğimde istediğim tek şey cerrah olmaktı, bu benim çalışıp para biriktirmem için çok güçlü bir motivasyondu. Dolayısıyla haftasonları çalışıp para biriktiriyordum. Çocukken çocuk felci geçirdim, uzun bir süre hep doktorların arasında yaşadım. Odaya beyaz önlüğü ile girip kararlar alan bir adam, benim için tanrı imajı. Neyse, yani çalışmak için bir nedenim vardı. Sonra emprovizasyon yapan jazz müzisyenleri gördüm, önünde nota falan yok, gözlerini kapatıp hayal dünyasına dalıp çalıyorlar. Benim için yepyeni bir resim. Dave Brubeck'in Take Five'ı, Desafinado'lar, 60-61'lerden bahsediyoruz. Birkaç lise arkadaşımı ikna ettim, 15 yaşındayım, Birdland'e gittik. John Coltrane ve Hebrid Tiffany'yi gördüm. Lise bitti, üniversiteye başladım. NYU'da Amerikan tarihi okudum. Müzik derslerine falan ara verdim, müziğe dair birşey yapmamaya karar verdim. Müzik öğretmenliği fikri falan da tamamen silindi. 20 yaşındayım, kulüplere falan gitmiyorum, okula konsantre olup o konuda olabildiğince iyi olmaya çalışıyorum. Mezun oldum, sonra olaylar başladı. O zamanların eğitim sistemi bugünkü gibi değil, acentalar, modeller, planlar, format vs. yok okullarda, sana rehber olacak yol gösterecek bir şey yok. Camiada binbir çeşit insan var, sarkastik, ilgisizinden tut sıcak ve yardımseverine kadar, binbir çeşit kişilik. Lenny Trisato'dan dersler almaya başladım ki NY çevresindeki tek gerçek hoca oydu. Aylık ödevler, çalışmalar verirdi elimize, altın değerinde. O sıralarda biliyorsun öyle "Real Book of Jazz" falan yok bugünkü gibi. Bugünkü eğitim ortamını hayal bile edemezdik o zamanlar.

Bir Epiphany (Hıristiyanlığa mahsus 6 Ocak'ta kutlanan önemli bir gün) anın var, ondan bahset biraz..

Birdland'de idi. Harika bir hikaye... Julie o sırada gruptaki baş flütçü, ben baş klarinetçiydim. Ben Noel zamanı gidip Count Bassie ve Gerry Mulligan'ı izlemiştim. Sonra yanıma Julie'yi aldım gittim. Kapıda yazıyor işte "Bill Evans Trio – John Coltrane Quintet". Ne olacak bitecek bir fikrim yok, soprano saksofon resmi var, merakla bekliyorum. Cumartesi akşamı, heryer korkunç kalabalık, gürültülü.. 18 yaşlarındayız, bara girmemize izin yok. Neyse, arkaya oturduk, eskinin "Peanut Gallery"si. Yeterince erken geldiysen oturacak yer bulursun, bütün gece kalırsın. Peewee sizi karşılar, Peewee Marquette, hoşgeldiniz falan filan... Neyse, arkaya oturduk. Bu arada hatırlatayım. Living Room konsepti kaldırılmış durumda (İlk jazz kulüplerinde kanepe ve sehpalarla oturma odası havasında bir atmosfer oluşturulur, öyle bir ortamda müzik dinlenirdi). O günlerde bugünün kulüp modeline geçilmis durumda. Bill Evans çalıyor. Herkesin kafası önünde, kimsenin izlediği dinlediği yok! Sonra John Coltrane'in sırası geldi, ikinci grup olarak. O zamanlarda heryerde öyle, iki grup çıkardı. Çalmaya başladı, fırtına gibiydi, abartmıyorum, tam anlamıyla fırtına! Eric Dolphy ile birlikte. Onu da bilmiyorum tabii o zamanlar. Sonra Julie bana dönüp "umarım bu parçayı biliyorsundur" dedi. Sound of Music'ten, tabii o zamanların hit müzikali. O şaşkınlıkla "olur mu canım, bunlar jazz'cı, niye 'Do re mi' müzikalinden parça çalsınlar?" Parça "My favorite things" idi. O ana ait izlenimim, hatırladığım tek şey, soprano -ya da tenor muydu?- saksofonu çalan adam sanki bazı notaları kaçırıyordu, tam çalamıyordu. Kulağım iyi ve üflemelide nota kaçırınca nasıl bir his verdiği konusunda da uzmanlaşmış durumdayım. Hani Fa notasının üstünde bir şey çalarsın ama notayı kaçırırsın, onun çok özel, değişik bir sesi vardır. Neyse işte bütün notaları o şekilde kaçırıyordu bana göre. Öte yandan Eric Dolphy'nin tarzı son derece ileri ve karmaşıktı. Ritim duygusu çok üstündü. Kulağa öbüründen daha normal geliyordu. Aralıklar sıradışı olsa da akışı tanıdıktı. Kendi kendime diyorum ki "ya bu Eric Dolphy mükemmel, harika da, öbürünün (Coltrane) hikayesi nedir? Herneyse, tabii tekrar gelip bu işi çözmem lazım". İşte böyle, bu herşeyin başlangıcı oldu benim için, Coltrane. O günden ölünceye kadar 30-40 performansını gördüm Coltrane'in, New York'ta. Bütün Cuma ve Cumartesi akşamları ne zaman bir kulüpte çalardı ben oradaydım.

Yani bir nevi Trane seni pişirdi. Performansı o kadar şaşkınlık vericiydi ki, bunu çözmek ve anlamak zorunda hissettin.

Kesinlikle. O kadar çok şey vardı ki aslında. Atmosferin gizemi, Birdland, karanlık, biliyorsun işte karanlık ve son derece seksi bir ortam. Bu ikisi gözlerini kapatırlar, birbirleriyle tek kelime konuşmadan çalarlardı. Bilirsin, gençken sahnedeki müzisyeni nasıl incelersin, ne yaptığını, en ince ayrıntısına kadar... Enstrümanlarını nasıl hazırlarlar, önce ısınırlar mı, Do gamı ile mi ısınırlar... Öğrendiğin bildiğin herşeyi bu müzisyenlerin üstünde inceleyip bir de öyle çalışırsın. Bu adamlar bir sete başlarlar, set bir buçuk iki saat sürer. İnanılmaz bir şeydi, büyük bir ilgiyle izlersin, hipnoz gibi, ve birden farkına varırsın ki set hala devam ediyor. Aynı parça bir buçuk iki saat boyunca. Yoğunluk korkunç, nerdeyse gerçeküstü. Aynı zamanda şundan da şüphe edemezsin, kesinlikle herşey uyum içinde. Kendi kendime derdim ki "bu adamın çaldığı enstrümanla benim evdeki aynı olamaz. Mümkün değil, aynı olamaz". Ama aynı işte! Olağanüstü bir tecrübeydi benim için.

Hiç yaklaşıp muhabbet kurmayı denedin mi (Coltrane'le)?

O zamanlarda o camia dışarı kapalı idi. Hoş hala öyle. 1966'da bir tecrübem oldu. O sıralarda Pharoah'la tanışmışlığımız var. Vanguard'da çalıyorlar. Alice, Rashied Ali, Miles Davis, Coltrane, Jimmy Garrison, hepsi arkada duruyor.

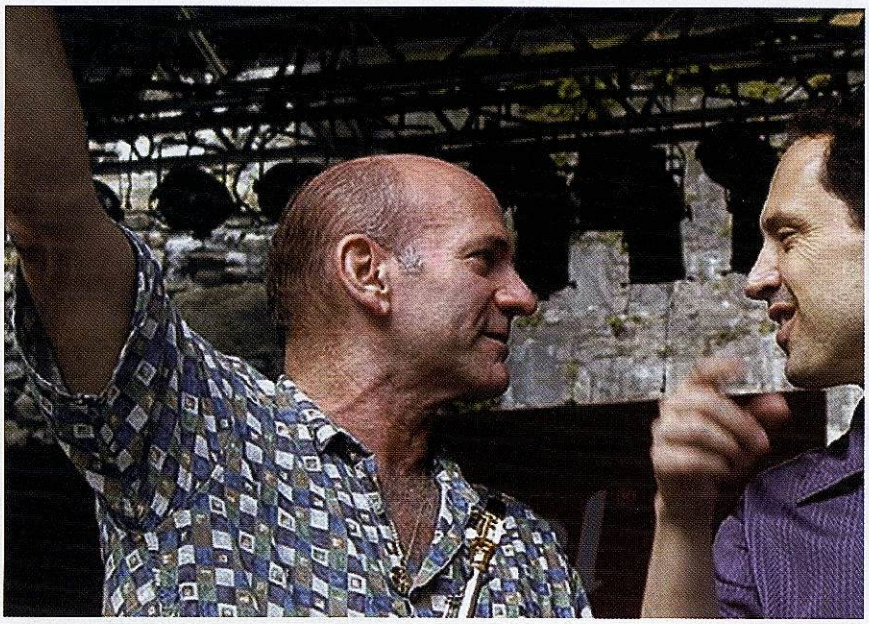

Tuvalete gitmek üzere ayağa kalktım. O zamanlarda Coltrane ve Pharoah bas klarinet, flüt, picollo, daha neler... Yeryüzünde tahtadan yapılmış ne üflemeli varsa, hepsini çalıyorlar. Tuvalete doğru yürürken Pharoah'a "n'aber" diye seslendim. Pharoah elinde flüt karşılık verdi "sen flüt çalıyordun değil mi?". "Evet" dedim. Seti toplamak üzerelerdi, öylesine çalıyorlardı. Geri çekilip duvara yaslandım, arkada durdum. Trane ve 5-6 kişi daha sahnede. Birisi seslendi: "Bugün nasıl gidiyor John?". Coltrane yanıt verdi: "sahnede olmaktansa evde olmayı tercih ederdim". Kulaklarıma inanamadım. Çaldığı müziği düşünürsen tabii yanıtı garip geldi. Sonra durgunlaştı, iyice sessizleşti. Herhalde bir daha hiç o kadar yakınında olamadım. Daha sonra Jimmy Garrison'la tanışma fırsatım oldu.

Az önce yukarı katta bir gazeteciyle ile konuşuyordum. Senden bahsederken eğitmen ve müzisyen dedi. Coltrane'i o sahnede dinlerken hissetiklerin farklı olsaydı şu andaki müzik kariyerin nasıl olurdu?

Eğer Coltrane'i izlememiş olsaydım kesinlikle müzisyen olmazdım. Başka şeyler yapardım, yapabileceğim çok şey vardı! Ama o şekilde çalmak, bana göre bu işi yapmanın tek yolu o olmalı, tek nedeni. Hızından, yüksek sesli olmasından bahsetmiyorum. Üslubundan bahsediyorum. İşte bu müzik. Eğer işin özüne inmiyorsam, yapmanın bir anlamı yok. Onu izledim, sadece o değil tabii, quartet, Elvin Jones ve Jim Garrison da var. Hepsi, dördü de, kendini o ana adamış, şov yok, rol yapmak yok. Her gece çıkıp o şekilde çalmak. Bu kadar kompleks bir müziği bu kadar basit bir şekilde, sadeliği, karmaşıklığı, zorluğu, manevi tarafı, herşeyiyle o şekilde çalmak. Mozart'ı

> "Bu adam bunu yapıyor, bu onun mesleği, aynı duvar kağıtlarını yapıştıran adam gibi, bu onun işi, bu işin ustası da bu. Ve ben bunu görmek için para verdim. Ben şu anda onlara uyarım, onlara takılırım".

Bach'ı düşün, düşünebileceğin en gelişmiş tarzı hayal et, ondan daha ileri gitmiş bir şey, hayal bile edilemez. Hele bir de bu müziğin, gecenin sonlarına doğru iyice açıldıklarındaki yoğunluğunu düşün. Ve o yoğunluk aslında kişiliklerinden geliyor, o yüzden çok özel! İşte bu müzik, bu işin anlamı, yapılış nedeni bu dedim kendi kendime.

Senin için sahnede çalarken insanları tatmin etmekle kendi kendine nasıl bir tatmin aldığın arasında bir fark oldu mu? Yani "tamam, bu iyi, insanlar beğendi, ama şimdi kendim için daha güçlü nasıl çalacağım" dedin mi?

Tabii, tabii, kesinikle. Kulüplerde çalarken bir ara artık öyle bir noktaya geldim ki, çalarken o kulübü yakıp yıkmak istedim. Öyle korkunç bir hırs ve güç. Zavallı insanlar bar mitzvah kutlamaya gelmişler diyelim ki, ben nasıl olur da iyi vakit geçirebilirler diye alınırdım, rahatsız olurdum. Sahneye çıkışımı hatırlıyorum (gülüyor), nasıl düşmanca bir tavırla yürürdüm o sahneye! Grandma Moses gibi. Tabii bunu anlıyorum, belli ki müzik de işlevsel bir şey. Hedeflerinden biri bu halusinasyon boyunca zihninin ve ruhunun da gelişmesi. Zaten o anda zihnin ve ruhun seni aşıyor, patlamak istiyorsun.

Bu işin eğlence boyutu hakkında ne düşünüyorsun?

Benim idealimde, tabii bu ideal, gerçekte durum farklı, izleyici bizim için 4. duvar. Onlar oraya senin gezintini izlemek için gelmişler. Senin gezintin müziğe adanmış bir gezinti. Demek istediğim hız ve aralıklar değil, demek istediğim oradayken o anda yaptığın müziğe adanmış durumdasın. Ve benim idealimdeki seyirci bundan zevk almak için orada, seni yargılamadan "şu iyiydi, şu kötüydü, bunu beğendim, bunu beğenmedim" polemiğine girmeden beni izlemek için orada olmalı. "Bu adam bunu yapıyor, bu onun mesleği, aynı duvar kağıtlarını yapıştıran adam gibi, bu onun işi, bu işin ustası da bu. Ve ben bunu görmek için para verdim. Ben şu anda onlara uyarım, onlara takılırım". İşte dinleyicinin mentalitesi bu olmalı. Bazen harika çalarsın, bazen sadece iyi çalarsın. Ama profesyonel isen asla ama asla kötü bir performansın olmaz. Benim düşünceme göre işin eğlence perspektifi bu. Yalın ve basit. Set arasında bir konuşursun, işte "merhaba, ben Dave, bu benim davulcum" dersin, iki laf edersin. Bundan fazla da yapabileceğin bir şey yok. Açıkçası yapman da gerekmemeli.

Yani sahneye çıkarken izleyiciyi iyi hissettirme gibi bir endişen yok. O beklenti ile başlamıyorsun.

Hayır, kesinlikle öyle bir endişem olmuyor. Ayrıca tabii bir de Miles Davis ile çalışmış olmak kişiliğimdeki bu kabalık etkenine pek yardımcı olmadı (Gülüyor). Elvin'le de Miles'la da aynı. Tabii bu ikisi, kişilikleri çok farklı insanlar ama inanın sahnedeyken müzik her ikisi için de iş. İşin bu. Seyirciyi eğlendirmek değil. Tabii seyirci olmasa orada ne işin var, parayı ödeyen onlar, bir nevi senin patronun oluyorlar aslında, bizi şereflendirmişler. Ve bu söyleyeceğim biraz tepeden bakmak gibi gelecek ama gelmesin, bence o insanlar orada olmakta son derece şanslılar. Böyle yetenekli ve iyi müzisyenleri dinleme şansı buldukları için şanslılar. Bu müzisyenler zamanlarını, bütün hayatlarını ellerindeki malzemeyi kullanarak müzikle ve birbirleriyle iletişim kurmayı öğrenerek geçirmişler. Ve oraya gelen seyirci bu insanları izleme şansı bulduğu için şanslı, ben böyle düşünüyorum.

Söyleşinin devamını bir sonraki sayıda bulabilirsiniz.

14, 15, 16 Kasım Moskova • 18 Kasım St. Petersburg • 21 Kasım Ekateringburg • 23 Kasım Rostov • 28 Kasım Antalya Talya Hotel • 30 Kasım Kıbrıs Jasmin Court Hotel • 2 Aralık Konya Hilton Konya • 3 Aralık Mersin HiltonSA Mersin • 5, 6 Aralık İzmir Hotel Hilton • 8 Aralık Trabzon Hotel Grand Zorlu • 10 Aralık Samsun Büyük Samsun Hotel • 12, 13 Aralık İstanbul Lütfi Kırdar Sergi Sarayı • 14 Aralık Bursa Hotel Almira • 15 Aralık Eskişehir Hayal Kahvesi • 17, 18 Aralık Ankara Bilkent Otel

EFES Pilsen

pozitif

Önder Focan ile REMinisce üzerine

"Dünyanın iki karşıt ucundan geldik ve müzik için büyük bir sevgiyi paylaştık".

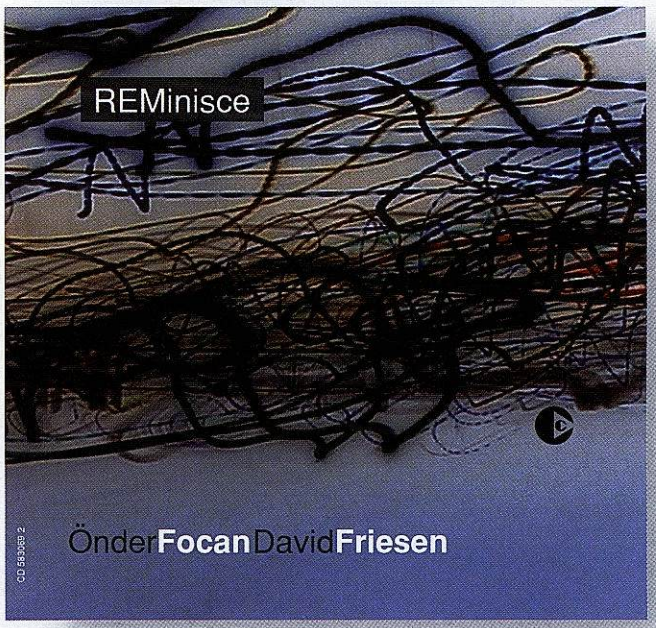

Tuncel Gülsoy
begog@superonline.com

Önder Focan'ın yeni albümü REMinsce'i dinlerken kapak notlarında yer alan bir cümle dikkatimi çekti:
"Dünyanın iki karşıt ucundan geldik ve müzik için büyük bir sevgiyi paylaştık".
Bu karşıt dünyalardan bir araya gelinerek gerçekleştirilen albümün hikayesini bakın Önder Focan nasıl anlattı:
"Bu albüm kontrbascı David Friesen ile yapmış olduğum bir çalışma.
David özellikle 1970'li yıllarda tekniği ve modern çalışıyla tanınmış bir basçı. Chick Corea, Joe Henderson, Clark Terry, Bud Shank ve John Scofield gibi bir çok tanınmış jazz adamı ile çalışmış ve kayıtlar yapmış bir müzisyendir.
1999 yılında Los Angeles'de International Association of Jazz Educators konferansında tanışmıştık. Daha sonra değişik vesilelerle birlikte duo olarak çaldık. Gün geldi 'bu kadar birlikte çaldık, hadi bir de albüm yapalım' fikri ortaya çıktı.
2001 yılının Noelinde Viyana'da 'Miles Smiles' adlı jazz kulübünde biraraya geldik, David tonmaisteri ayarladı. Daha önceden birbirimize notalarımızı göndermiştik. Yeni bir prova yapmamıza bile lüzum kalmadı. Bir gündüz vakti kulübe girdik ve akşama kadar çalarak albümdeki parçaların kayıtlarını gerçekleştirdik.
Albümün adı aslında David'in bestesi olan Nu Blu olacaktı, ama farkettik ki İlhan Erşahin'in projelerinden birisinde de aynı ad kullanılıyor, bunun üzerine REMinisce adını kullanmaya karar verdik. Dikkat edersen adın REM kısmı büyük harflerle yazılıyor. Rem aynı zamanda bilgisayar dilindeki remark anlamında da kullanılıyor.
Albümdeki parçalar bizim David'le daha evvel yaptığımız konserlerde çaldığımız parçalara dayanıyor, yani bir çeşit ortak müzikal hafızamız var ve oradan hareket ettik.
Jazz standartları bu albümde yaptığımız müziğin ana ekseni oldu. Bu müzikler çok zorlanmadan çalınabilen şeyler. Benim gibi David'in repertauarı da çok geniş, bazı standartlara yeni düzenlemeler getirdik, yeniden armonizasyonlar yaptık.
Önder'i dinlemek yıllar önce yazmış olduğum bir yazıda yer alan Misha Mengelberg'in sözlerini bana hatırlattı. Büyük usta şöyle demiş:
"Bence düet bir orkestranın başlangıcıdır. Ayrıca düet doğaçlamanın da başlangıcını oluşturur. Doğaçlama söz konusu olunca da ben her zaman bilmediğim partnerler ile çalmayı tercih ederim. Böyle bir çaiış sırasında kafanızdaki planları sürekli olarak yeni durumlara adapte etmek zorundasınızdır. Çalmaya basladığınızda kafanızdaki planlar hep karşınızdaki partneriniz tarafından bozulacaktır. Düet aslında başka bir insan ile çalarken inşa ettiğiniz bir planı tamamlama olayıdır".
Benim kişisel düşünceme göre bu sözler REMinisce için de aynen geçerli.
Albümdeki parçaların seçilmesinin her birisinin ayrı bir sebebi ve vesilesi olmuş. Ancak albümün bütününü dinlemek insan üzerinde çok yumuşak ve sıcak bir duygu bırakıyor. Önder bana her parçanın öyküsünü anlattı:
'My Funny Valentine' daha evvel birlikte çaldığımız bir parçaydı. Demin anlatmaya çalıştığım değişik yaklaşımı bu parçada hissedebilirsin.
'Alone Together' da birlikte çalmaktan çok zevk aldığımız bir parça idi. Jim Hall ve Ron Carter'ın bu adı taşıyan bir albümü var. Bence bu ad duo kavramına çok da yakışıyor.
'Old Folks' ikimizin de çok sevdiği bir ballad. Bu parçada sadece soloları paylaşmadık, aynı zamanda melodiyi de paylaşarak ve iç içe çalıyoruz. Bu paylaşımı da birbirimizi dinleyerek doğaçlama olarak yaptık.
Like Someone in Love daha alışılagelmiş gibi çalınmış bir jazz standartı.
Albümde benim en ilginç bulduğum çalışamalar jazz standartları olmadı. Bu parçalar karakter olarak diğerlerinden hemen ayrılıyor. Bunlardan ilki Dede Efendi'nin bestesi olan Bülbül'i Hoş Neva, diğeri ise Kerem Görsev'in babası için yapmış olduğu bestesi 'I Remember Your Face'. Önder de benimle aynı düşünceyi paylaştığını belirtti.
Bu iki parça daha önce yayınlanan Önder Focan albümü 'Standart Ala Turc'da yer alacakmış ama son anda parçaların

David Friesen ve Önder Focan kayıtların yapıldığı Viyana'daki Miles Smiles adlı jazz kulübünde.

David Friesen ve Önder Focan tanışmış oldukları Los Angeles'daki Tomastik Infeld standinde gitarist Sid Jacobs ile birlikte. (Sağdaki resim)

arasından çıkartmışlar. Dede Efendi'nin notalarını Önder yeniden armonize ederek yazmış.

Kerem'in parçasının notaları ise zaten hazırmış ve Kerem ile pekçok kere birlikte de çalındığından Önder'e bunu sadece David ile çalmaya adapte etmek kalmış.
Albüme ilk düşünülen isim olan 'Nu Blu' David'in bir bestesiymiş, standart bir 12 ölçü blues ama farklı armonilerle çalınıyor.

"Drummer of Halicarnasus" sık sık Bodrum'a gittiği için fotoğrafçı arkadaşları Sedat Antay'ın davulcu Deniz Dündar için söylediği 'o şimdi Halikarnas davulcusu oldu' sözünden esinlenerek Önder tarafından yazılmış bir parça. Orijinal halinde davulcuyu öne çıkartmak için davul brake'leri varmış, ama bu albümdeki şeklinde basçıyı öne çıkartacak şekilde yeniden düzenlenmiş. Albümdeki son parça '245' ise bir Eric Dolphy bestesi bunu da David istediği için almışlar.
Önder bu noktada albümün ve düo olarak çalmanın felsefesininin ayrıntılarına girdi.

"Bana göre jazz müziğindeki asıl espiri çalmak değil dinlemektir. Bu anlayış tüm jazz müzikleri için geçerli olsa da özellikle düo da uygulanması en kolay olanıdır. Biz bu albümde birbirimizi dinledik, müzikal bir sohbet yaparak kendimizi ifade ettik. Sohbetde de konuşmak kadar dinlemek vardır. Hatta David'e göre karşındakini derinden, kalbini tam olarak açarak ve biraz sonra ne söyleyeceğini düşünmeden dinleyeceksin ki bu tam anlamı ile bir müzikal sohbet ve muhabbet olabilsin.

Albümü dinleyen insanlar onun hakkında değişik şeyler düşünebilirler, ama benim açımdan bu çalışma benim gitar çalışımın bir başka boyutu. Daha önce de düo olarak çalmıştım ama hiç bir kayıt yapmamıştık. Özellikle standartlar ağırlıklı repertuarı süper bir basçı ile birlikte gerçekleştirmek olağanüstü bir şey. Arkamızda bir ritm enstrümanı da yok, ama öylesine çalıyoruz ki eksik olan şeyler de ima edilmiş ritmler gibi algılanıyor.

Bu albümün esin kaynağı sanıldığı gibi Charlie Haden ve Pat Metheny'nin çok tutulmuş olan Beyond The Missouri Sky albümü değil. David zaten sürekli düo çalan bir insan. Benim çok beğendiğim düo'lar ise Jim Hall ve Ron Carter'ın gerçekleştirdikleri. Niels Henning Oersted Pedersen'in ve Ray Brown'un ayrı ayrı Joe Pass ile yapmış oldukları albümleri, düo çalışmaları çok beğenirim. Bir de Jimmy Bruno ve basçı Jennifer Leitham'ın benzer çalışmalarını beğenmiştim.
Albümün kapağındaki ilginç resim David'in oğlu Scott'a aitmiş ve düşünce olarak birlikte çalma kavramını ifade ediyormuş. David önermiş ve çaldıkları müziğe uygun olacağını düşünerek seçmişler.

Önder Focan için bu albüm bir son değil başka albümlerin habercisi.
Bundan sonraki projesi muhtemelen 'Galata Kulesi Numara 14' adlı bir albüm olacak. Ve tamamen kendi bestelerinden oluşacak. Önder burada aynı zamanda müzik direktörülüğünü yaptığı Nardis Jazz Kulübünün çevresinden tanıdığı bir demet insanın portesi yapacak. Bu albüm şimdilik kaydıyla Yavuz Darıdere ile birlikte Focan Hammond Trio veya quartet olarak planlıyor ve bu sefer akustik gitar çalmayı düşünüyor.

Önder son olarak da şunu söyledi:
"Biz David ile birlikte çalmaktan çok keyif aldık, dinleyici de aynı zevki alır diye umuyoruz."

Ayrılırken albümün kapağında yer alan David Friesen'in sözlerini tekrar okudum: Önder Focan ve benim çaldığım müzik iki müzisyenin gönül birliğine dayalı korkusuz ve uyumlu birlikteliğini gerektirmektedir.

Dünyanın iki karşıt ucundan geldik ve müzik için büyük bir sevgiyi paylaştık.

Bir İnsan ve Bir Proje Aycan Teztel ve Beck's Big Band

"Ben aslında trombon ve oda müziği öğretmeniyim, asıl alanım klasik müzik. Ama müziği klasik, jazz veya pop diye ayırmak istemiyorum. Müzisyen müzik icra eden insandır, ben bir müzisyenim, her çeşit müziğin güzel yorumlanabileceğine inanıyorum."

Tuncel Gülsoy
begog@superonline.com

10. İstanbul Jazz Festivali kapsamında 9 Temmuz akşamı Maslak Parkorman da dinlediğimiz Beck's Big Band konserinden sonra bu sözlerle bana sitem eden Avusturyalı arkadaşım Emanuel Wenger'e ne cevap vereceğimi bilemedim.

Böyle bir Big Band'iniz vardı da niye bunu benden sakladınız?"

10. İstanbul Jazz Festivali kapsamında 9 Temmuz akşamı Maslak Parkorman da dinlediğimiz Beck's Big Band konserinden sonra bu sözlerle bana sitem eden Avusturyalı arkadaşım Emanuel Wenger'e ne cevap vereceğimi bilemedim. Emanuel benim Big Band'lere meraklı olduğumu bildiği için kendi ülkesinin en tanınmış Big Band'i olan Vienna Art Orchestra'nın tüm CD'lerini bana hediye etmiş bir dosttu. Üstelik ben onların Viyana'da çıkarttığı Jazz Live dergisinin Türkiye temsilcisiydim ve buradaki her türlü ilginç jazz aktivitesini dergiye bildirmekle görevliydim. Bu sitem ve o gece dinlediğimiz konser bu projenin fikir babası olan insanla uzun zamandan beri istediğim tanışma planımı harekete geçirdi.

Aycan Teztel'in Göksu Evleri'ndeki evine vardığım Ağustos günü hava gölgede 37 derece idi. Eve girdiğimde ilk dikkatimi çeken şey arka odalardan birinden gelen piyano sesi oldu, sesin eşi Gülden hanımın verdiği dersden geldiğini öğrendim. Nispeten serin bir köşede otururak Beck's Big Band'in ve Aycan Teztel'in öyküsünü dinlemeye başladım.

"Ben aslında trombon ve oda müziği öğretmeniyim, asıl alanım klasik müzik. Ama müziği klasik, jazz veya pop diye ayırmak istemiyorum. Müzisyen müzik icra eden insandır, ben bir müzisyenim, her çeşit müziğin güzel yorumlanabileceğine inanıyorum."

Şaşırdım, içimden 'şimdi Emanuel'e ne diyeceğimi biliyorum, adam jazz müzisyeni değilmiş ben masumum' diye geçirdim ve ev sahibimin anlattığı Big Band öyküsünü dinlemeye başladım:

"Ne annem ne de babam de profesyonel müzisyen değildiler ama her ikisi de genel anlamda sanata ve müziğe çok ilgi duyan insanlardır. Babam ticaretle uğraşırdı, şimdi emekli oldu, amatör olarak ağız mızıkası ve akordiyon çalardı, ben ilk güzel müzikleri ondan duydum. Ama benim müziğe başlamamın sebebi aslında tiyatrodur ve bunu pek az kimse bilir.

1968 yılında ben 9 yaşındaydım, Esentepe'deki Şair Nedim ilkokuluna gidiyordum. O yaştaki bir çok çocuk gibi sokakta misket oynadığım bir gün annem beni kolumdan tutup Dormen Tiyatrosuna götürdü. Oliver Twist müzikalinde yer almak üzere 30 çocuk ve başrol olan Oliver'i oynayacak bir çocuk bulmak için bir yarışma açılmıştı. Katılan yaklaşık 300 çocuk arasından beni Oliver rolüne seçtiler. Oliver Twist o devirde çok popüler bir müzikaldi ve çok kalabalık bir ekip tarafından sahneye konuluyordu. Bu müzikalde çok önemli oyuncular rol almıştı: Rahmetli Altan Erbulak, Hadi Çaman, Hüseyin Kutman, Suzan Ustan, Kerem Yılmazer, Erol Günaydın ve daha bir çok isim. Kısacası son derece iyi bir kadro vardı. Benim oyunda şarkı söylemem gerekiyordu, Haldun Dormen ders aldırmak için beni o devrin iyi şan hocası olan matmazel Rosenthal'e gönderdi. Onun yanısıra Rana Erksan'dan da piyano dersleri almaya başlayınca müzikle iyice yakınlaştım.

Müzikalin orkestra provaları sırasında da müzisyenleri seyrederdim, hepsini hatırlayamıyorum ama orkestrada galiba Oğuz Zulik ve Önder Bali vardı.

Oliver Twist bir sezon oynadı,ve benim aktörlük dönemim de sona erdi.

Bu arada piyano dersleri aldığım hocam müziğe çok yetenekli olduğumu söylemişti. Ben de müzik çalışmalarıma devam etmek istedim. Önce Çemberlitaş'taki İstanbul Belediye Konservatuvarı sınavlarına katıldım ve yatılı olarak kazandım. Ben müziğe önce piyano öğrenerek başlamıştım. Ama konservatuvara başlarken öğrendim ki piyanoya başlamak için 12 yaş geç sayılıyordu. Konservatuvara devam edebilmem için bir yaylı bir de nefesli olmak üzere iki enstrüman seçmek gerekiyordu, ben de trombon ve kemanı seçtim, ama kemanı iki yıl sonra bırakarak trombonba devam ettim.

Burada tam 9 yıl geçirdim, trombon eğitimi aldım, ayrıca yardımcı enstrüman olarak da piyano çalıyordum."

Ev sahibimle çıktığımız müzik yolculuğunda henüz jazz'a nasıl vardığına dair bir işaret yoktu, ama o öyküsüne devam ettikçe klasik müzikle jazz arasındaki köprüyü hangi noktada keşfettiğini de öğrendim:

Buradaki konservatuarı bitirdikten sonra 1979 yılında Hollanda'da Rotterdam Kon-

servatuvarı'nın sınavına girdim ve kazandım. Bu okulun trombon bölümünün çok kuvvetli olduğunu arkadaşlarımdan duymuştum. Rotterdam Filarmoni Orkestrası'nın 1.tromboncusu olan Gerard Welthuijen'in öğrencisi oldum. Solist ve icracı olmak için 7 sene okumak gerekiyordu ama ben 5 senede bu eğitimi tamamladım. Bu konservatuarda jazz bölümü de vardı. Hollanda'da kaldığım süre zarfında konservatuarın bu bölümünün de bazı derslerine devam ettim. Cees Slinger'in octet'inde ve gene benzer isimli bir hoca olan Cees Smal'ın yönetimindeki big band'de Birinci trombon çaldım. Bu çalışmalar benim jazz müziğine olan ilgimi derinleştirdi.

Konservatuarda okurken yaz aylarında Fransız Tatil köyleri zinciri olan Club Mediterrane'lerde çalar ve kış için harçlık çıkartırdık. Guadaloupe'taki Club Med'te geceleri sahnede bas çalıyor, gündüzleri ise odamda trombon çalışıyordum. Birgün böyle çalışırken kapı çaldı. Ben herhalde gene birisi gürültüden şikayet edecek diye düşünerek açtım. Karşımda ünlü saksofoncu Clifford Jordan'ı görünce nefesim tutuldu. Arasıra üstünde onun resmi olan bir t-shirt giyerdim. O t-shirt'teki yüz birdenbire önümde canlanıverdi. Clifford bana "bütün gün 7-8 saat trombon çalışıyorsun, sonra da akşamları seni sahnede bas çalarken görüyorum ve hayret ediyorum" dedi. Onun beni izlediğini hiç farketmemiştim. O gece beni kendi grubuyla çalmak üzere kulübün jazz barına davet etti. Gittiğimde onunla birlikte çalan 4 saksofoncu olduğunu gördüm. Konserin son setinde beni de sahneye davet ettiler, birlikte çok güzel bir jam session yaptık. O geceyi hiç unutamam.

Birbaşka hoş anım daha var. Cees Slinger'in ensemble dersinde grup olarak toplandığımızda yanımda oturması gereken tenor saksofoncu arkadaşımın olmadığını farkettim. Derken kapı açıldı ve içeriye Ferdinand Povel girdi. Çok şaşırmıştım, gelip yanıma oturdu ve bizlerle birlikte çalmaya başladı. Bir parça arasında bana 'güzel çalıyorsun' diye iltifat etti. Ben de ona aslında klasik müzik çaldığımı ve jazz ile hobi olarak ilgilendiğimi söyledim. Onun bana söylediği şeyi de hiç unutamam, şöyle demişti:

"Jazz ve klasik, iki müzik arasında ne fark var ki? Birisinde sandalyende dik oturuyorsun, ötekinde ise yayılıyorsun..."

Bu sözler beni çok gevşetti, çalabileceğimden de iyi çalmaya başladım.

Aycan konuşmamız sürdükçe gevşemeye devam etti. Tıpkı Ferdinand Povel'in yanında olduğu gibi daha rahat konuşmaya başladı. Bu arada kendisine ait bilgilerin yer aldığı son derece özenli ve ayrıntılı düzenlenmiş bir web sitesi olduğunu söyledi. Konuşmamız sürdükçe öğrendim ki Aycan'ın Beck's Big Band projesine yürüdüğü yoldaki önemli duraklardan birisi de 1983 yılında work shop'larında çaldığı Metropol Orkestrası olmuş. Bu orkestra bir big band ve bir yaylı sazlar orkestrasının birleşmesinden oluşan büyük bir grupmuş ve Hollanda'nın en iyi müzik öğrencilerinden ve profesyonel müzisyenlerinden oluşuyormuş.

1984 yılında konservatuarı bitirince Türkiye'ye dönüşünü şu sözlerle anlattı: Hollanda'da kalıp bir senfoni orkestrasında çalışabilirdim, ama Türkiye'ye dönüp eğitimci olmayı tercih ettim.

Türkiye'de ilk önce 1985 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda trombon öğretmenliğe başladım.

Ama 1989-1990 yılları arasında kazanmış olduğum bir bursla Boston Üniversitesinde master programına kabul edildim. Tam kapsamlı bir burs kazanmıştım. Burada da Boston Senfoni Orkestrası ve Boston Pop Orkestrasının tromboncusu olan Norman Bolter'ın öğrencisi oldum, ayrıca Empire Brass Quintet grubunun üyelerinden Ralph Smedwig ve Scott Hartman'dan oda müziği dersleri aldım. Boston Üniversitesi bünyesindeki Jazz-Lab Big Band ile 30'un üzerinde konserde çaldım. Bu deneyim de içimde bir big band kurma projesini ateşledi. Türkiye'ye dönünce bu sefer İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatavuarı'nda trombon ve oda müziği öğretmeni olarak çalışmaya başladım. Halen 12 öğrencim var, haftada 3 gün, 30 saate yakın onlarla çalışıyorum. Burada ayrıca İstanbul Trombon Topluluğu'nu kurdum, bu grupla 4'den 12'ye kadar değişen sayıda trombon ile konserler verdik.

Bana göre trombon enstrümanların kralıdır, galiba bu sözleri Berlioz söylemişti, trombon sesi insan sesine en yakın sestir. Sıcacık bir sesi vardır.

Ben kendim çok zor şartlarda enstrüman öğrendim, benden sonraki nesillerin daha iyi yerlere gelmeleri ve başarılı olmasını istiyordum. Bunu da başardığımı düşünüyorum,17 yıldan beri bir idealist olarak hocalık yapıyorum.

Bir çok öğrenci yetiştirdim, hala da yetiştiriyorum. Türkiye'de benim gençlik yıllarımda trombon çalacak adam bulabilmek çok zordu, şimdi ise böyle bir eksiklik yok, size istediğiniz kadar tromboncu temin edebilirim.

Ancak Aycan'ın bu anlattıkları buzdağının sadece görünen yüzü. Asıl büyük olan kısım suyun altında ve üstelik sadece Beck's Big Band ile sınırlı da değil. Onunla konuştukça 2 koltuğuna 5 karpuz sığdırdığını öğrendim.

Konservatuardaki öğretmenliğini ilk karpuz sayarsak Aşkın Arsunan ile Ethno Karma projesinde klaviye çalması ikinci karpuz oluyor. Aşkın'ın 0-212 adlı grubunda da bas çalıyor. Hadi bunu ayrı bir karpuz saymadık diyelim ama iş burada da bitmiyor.

Şenova Ülker ve Levent Altındağ ile birlikte meydana getirdiği bir "brass section" grubu var, buna adlarının baş harflerinden oluşan bir ad olan "ŞAL" demişler. Senelerdir bir çok projede albüm kaydı için stüdyo müzisyenliği yapıyorlar. Buyrun size üçüncü karpuz.

Dördüncü karpuz Yahya Dai ile birlikte klaviye çaldığı "Groove On Line" adlı bir proje, burada Şenova Ülker'in yanısıra gitarda Ercüment Ateş de var, birlikte funk jazz diye nitelendirilebilecek bir türde müzik yapıyorlar.

Beck's Big Band ise Aycan'ın taşıdığı karpuzlardan sonuncusu, burada hem orkestra şefi hem de aranjör olarak yer alıyor ama bu arada yaşadığı apartmanın yöneticiliğini yapıyor. Ben bu sonuncusunu da cebinde küçük bir kavun taşıması olarak yorumladım ve ona neden bu kadar çok yük taşıdığını sordum:

"Çok yoğun bir tempoda çalışmak zorundayız, sırf jazz çalarak yaşamak mümkün olmuyor. Başka tarz işler de yapmak zorundayız, yeri geliyor pop müzik de çalıyoruz. Ama inanın ki benim için en zor olan şu içinde yaşadağımız apartmanın yöneticiliğini yapmak. Neyse ki 2 ayım kaldı, o da bitiyor."

Bu sözlerden sonra dönüp dolaştık ve en sonunda karpuzun en büyüğüne sıra geldi. Aycan tıpkı bir kadans çalar gibi bana hayallerinin somut olarak gerçeğe dönüştüğü Big Band'ini anlattı:

"Beck's Big Band şu an yürüttüğüm projeler arasında en ilginç olanı. Daha evvel de bahsettik, Hollanda ve Amerika'da bulunduğum yıllarda çeşitli Big Band'lerde yer almıştım; orada çalmak inanılmaz derecede keyifliydi. Özellikle önümüzde Randy Brecker gibi bir dünya devi çalarken aldığım o derin hazzı kelimelerle anlatamam.

O dönemlerden beri aklımda hep bir Big Band Kurma fikri vardı.

Türkiye'de sayıları az da olsa, birbirinden değerli dünya çapında jazz müzisyenleri ve onların yanı sıra yetişmekte olan genç yetenekler var. Tam bunları nasıl bir araya getirebili-

rim diye düşündüğüm bir dönemde Efes Pilsen'den 2002 Mayıs ayında pazara sunulacak Beck's birasının lansmanı için bana bir grup kurma önerisi yapıldı. Beklediğim anın geldiğini hissettim, bu teklif ile birlikte Beck's Big Band'in temelleri atılmış oldu.
Yakın dostlarım solist trompetçimiz Şenova Ülker ve saksofon üstadı Levent Altındağ'ın bu oluşuma her aşamada büyük katkısı oldu. Sevgili Şenova'nın da yıllar önce genç müzisyenlerden kurulu bir Big Band çabası olmuştu. Bu işin zorluğunu o da iyi bilir.
Repertuar çalışmaları esnasında yakın dostum Ömer Göksel'in önerisini de göz önüne aldık. O bize Türkiye'de çok iyi bir jazz dinleyicisiyle birlikte aslında jazz'ı sevebilecek ama jazz müziği tanımlamasından ürken geniş bir kitle olduğunu söyledi.
Ona göre biz bu dünya müziğini sadece sanatsal bir yaklaşımla değil, her iki dinleyici grubunu da kucaklayacak bir tarzda sunmalıydık.
Biz de Ömer'in gösterdiği doğrultuda repertuarı sanatsal değeri yüksek, ama aynı zamanda dinlemesi kolay, keyifli eserlerden oluşturduk.
Beck's in sponsorluğunda İstanbul'da 5 ayrı konser verdik. Hepsi çok güzel oldu ve beğenildi. Bu konserlerin arkasından aynı yılın Temmuz ayında Herbie Hancock, Michael Brecker ve Roy Horgrove'un oluşturduğu grubun konserinin after show'unda da çaldık. Nisan 2003'de gerçekleştirdiğimiz İş Sanat konseri de en önemli konserlerimizden biriydi; 'Türk jazz tarihine geçecek en önemli konserlerden biri' olarak bahsedilmekte... En son da sizin dinlemiş olduğunuz İstanbul Jazz Festivali konserinde çaldık."
Big Band'in ortaya koyduğu müziği o sırada dinliyorduk. Gözlerim son derece muntazam olarak düzenlemiş kütüphaneyi, CD kütüphanesini ve müzik setini taradı. Yapacağımız konuşma için Aycan'ın arşivinden titizlikle seçmiş olduğu bir broşür dinlediğimiz müziğin temelindeki felsefeyi bakın nasıl anlatmıştı:
Türkiye'nin dünya çapındaki usta müzisyenleriyle genç kuşak bir arada!
Standartlardan günümüz jazz müziğine kadar geniş bir repertuara sahip olan Beck's Big Band ile müzik yolculuğuna ne dersiniz?
Beck's Big Band 20 kişilik geniş bir kadrodan oluşuyor. Dünya çapında usta müzisyenlerin yanı sıra genç kuşağın yeni değerlerini de bünyesinde barındırıyor.
Fatih Erkoç, Neşet Ruacan, Tuna Ötenel, Volkan Hürsever, Aşkın Arsunan, İmer Demirer ve Sibel Köse'nin de konuk sanatçı olarak katılmalarıyla adeta bir müzik takımı oluşmuş durumda!
Bizim Emanuel ile kendilerini dinlediğimiz gece bu takıma Önder Focan da gitarıyla katılmıştı. Gerçekten olağanüstü keyifli bir konser izlemiştik.
Gülden hanımın öğrencisi gitmişti, o da aramıza katıldı ve çok sıcak bir yaz günü yeterince kahve içmiş olduğumuzu düşünerek bir çay demlemeyi teklif etti. Ben kendisinden çayın yanısıra bir kadın gözüyle eşini bana anlatmasını rica ettim. Bakın o neler dedi:
"Biz Aycan'la bir çok güzel şeyi paylaşıyoruz, ama onu kelimelerle ifade etmeye gelince, ben Aycan'ın eşi olarak değil de müzisyen arkadaşı olarak konuşmayı tercih ederim.
Onun müzisyenliğine ve işine olan sevgisine ve yakınlığına büyük bir saygı duyuyorum. İşini tıpkı bir ibadet gibi yapar.
Bence Aycan çok iyi bir müzisyen. Onunla yakınlaşmamız sadece klasik müzikten dolayı olmadı. Bizi yaklaştıran şey ikimizin de farklı tarz müziklere ilgi duymamız oldu. İkimiz de jazz müziğini seviyoruz. Klasik müzik camiasında diğer müziklere açık olan insan sayısı azdır."
Aycan bu noktada söze girerek öğrencilerinin başarısında eşinin de yarıyarıya katkısı olduğunun altını çizdi. Meğer Gülden hanımın eşiyle yakınlaşması Aycan'ın trombon öğrencilerine ders verdiği sırada piyanoda eşlik etmesiyle başlamış. Aycan da bunun üzerine müziğin bir ekip işi olduğunu ve herkesin ahenk içerisinde iyi olması gerektiğini ilave etti. Konu hazır müziğin kendisinden açılmışken bu kavramın kendisine ne anlam ifade ettiğini ev sahibimden dinledim:
"Bana göre müzik, müzisyenler arasındaki bir muhabbet ve diyalog gibi bir şey. Örneğin, iyi bir müzisyen ile çalarken onun dünyasını, o günkü ruh halini, duygularını çok iyi hissedebiliyorsun. Bir cümle o çalıyor, bir cümle sen çalıyorsun sonunda ortaya bir müzikal muhabbet çıkıyor ve o muhabbet bir yerlere akıp gidiyor. Bir klasik müzikçi olmakla birlikte jazz müziğinin benim hayatımda çok özel bir yeri var. Jazz'ın en beğendiğim yönü doğaçlamaya dönük olması ve müziğin her seferinde o an yaşanarak farklı olarak yorumlanması. Aynı parçayı beş ayrı sefer çalalım, her seferinde ayrı bir lezzet ortaya çıkar."
"Beğendiğim bir çok jazz müzisyeni var, hangisinden başlayayım bilemiyorum. Frank Rosalino en beğendiğim trombonu. Ayrıca Bill Watrous, Carl Fontana, J.J. Johnson ve Slide Hampton var. Bob McChesney'i yeni keşfettim. Herbiri ayrı lezzeti olan müzisyenler, hepsinin benim için ayrı yeri var.
Tromboncuların dışında Gonzalo Rubalcaba, Keith Jarrett, Bill Evans, Toots Thilemans ve Herbie Hancock'u çok beğeniyorum. Bu insanların yaptığı müziği içimde hissediyorum. Başkaları da var, bunlar sadece bazıları."
Çayları da içtikten sonra artık gitme vaktinin geldiğini hissettim. Emanuel'e anlatacak çok şeyim olmuştu, ayrılmadan önce ev sahibime bundan sonra neler planladığını sordum:
"Bugün 44 yaşındayım. Hayatımın en önemli hedefi Türkiye'ye dönüp dünya standartlarında birinci sınıf trombonistler yetiştirmekti, bunu büyük bir ölçüde gerçekleştirdim. Onları orkestralara yetiştirmek ve konserlerini izlemeden alınan keyif kelimelerle anlatılabilecek gibi bir duygu değil.
Türkiye'deki konservatuvarlarda senfoni orkestralarında çalabilecek tubacı yetişemez çünkü böyle bir bölüm yok. Bu sebeple şimdi de genç bir tubacı yetiştirmek arzusundayım, yaklaşık 8-9 aydır bu işin peşindeyim. 3-4 yıl içinde senfonik orkestralarımıza iyi bir tubacı kazandırmak arzusundayım.
Bu yıl İstanbul Jazz Festivalinde yer alan 4-Bone Grubu benim eski öğrencilerim ve şimdiki meslektaşlarım. Sevgili Hakan Çimenot, Emre Kayhan, Berna Sağdıç ve Doğan Aykon. Onlarla gurur duyuyorum ve başarılarının devam etmesini arzuluyorum.
Beck's Big Band'ın heyecanını sürdürmek ve yaşatmak istiyorum. Daha sonra onu geliştirmek ve memur zihniyetinde olmayacak bir şekilde kurumsallaştırmak ve Avrupa'ya açmak istiyorum.
Beck'sdeki inadım gençlerei yi bir örnek olmak ve örnek olabilecek insanları da biraraya getirmak. Bu gerçekten zor birşey. Bu kadar isim yapmış önemli müzisyeni kendi kişisel yoğun tempoları dışında bir araya getirebilmek ve konser vermek çok zor. Her konser devresinde haftalarca biraraya gelerek prova yapıyoruz. Bizi dışardan izleyen bazı insanlar bu işi sadece para için yaptığımızı sanıyorlar, halbuki bu iş gerçekte sadece müzik sevgiyle oluyor.
Benim asıl hedefim trombonu yetiştirmekten de öte, ben aslında düzgün insan yetiştirmek istiyorum. Yalan dolan bilmeyen, sahtekar olmayan, içerisinde yaşadığı topluma faydalı olan insanlar. Hayatım sadece müzikten ibaret değil. Bu odaya bakarak kolayca farkedebileceğiniz gibi bilgisayar ve elektronik hastasıyım. Mimarlık ve dekorasyona da ilgi duyuyorum. Şu içinde oturduğumuz evin içerisine hiçbir mimar girmedi, herşeyi ben kendim tasarladım, çizdim ve gerçekleştirdim.
Spora da çok düşkünüm. Her türlü sporu yaptım, bence yaptıklarım arasında kar kayağı ve sörf en zevkli olanlardı.
Basketbol'a da düşkünüm, gençliğimde Beşiktaş'ta oynardım. Şimdi dizim rahatsız oynayamıyorum.
Tabi tüm bunları yapabilmek için sağlıklı olmak gerekiyor. Bu da benim için önemli bir hedef, sağlığımı koruyabilmek.
Müzikte bir şeyler yaptım, daha fazlasını da yapacak enerji ve ilhama sahibim. Klasik de jazz da güzel şeyler, ikisini de öğrendim, ikisini de yaşadım. Ama Ferdinad Povel'ın sözlerine katılıyorum ve şuna inanıyorum ki aslında tüm müzikler çok yukarılarda bir yerlerde birbirine varıyorlar. Vedalaştık, artık Emanuel'e ne yazacağımı biliyordum. Beck's Big Band yoktan var olmamıştı, orada çalan müzisyenler de uzaydan gelmiş insanlar değildi. Hepsini değişik gruplar ve projeler içerisinde çalarken dinlemiştik. Ama bu sefer farklı bir şey olmuş gençliğinde duyduğu hazzı tekrar yaşamak isteyen bir başka müzisyen jazz'ın ruhuna son derece uygun birşey gerçekleştirmişti. İnsanlar aynı ama ruh farklı olmuş sonuçta da broşürün üzerinde söylenen şey gerçek olmuştu:
Geleneksel Big Band müziğini bugünün sound'u ile başarılı bir şekilde yorumlayan Beck's Big Band, ustaca harmanlanmış müziklerindeki melodik yapı ve ritmik zenginlikle, dinleti ve eğlenceyi bir arada sunuyor. Beck's Big Band'ın yaptığı müzik Türkiye'de şimdiye kadar neredeyse hiç yapılmadı. Onların hem müziği,hem de kendileri neşeli, canlı, ritmik...
Kimi nostalji yaşıyor, kimi hayaller kuruyor, kimi de yerinde duramıyor! Dinlemesi çok keyifli, zamanın nasıl geçtiğini anlayamayacaksınız.
Ben Aycan'la konuşurken öğrendiğim şeyleri Emanuel'e aktarırken bu cümleye bir küçük ilave yapmaya karar verdim.
Emanuel, itiraf ediyorum, artık biz Türklerin de bir Big Band'i var, üstelik dünya klasmanında bir topluluk bu. Üstelik çok yakında onlar senin Vienna Art Orchestra ile aynı sahneyi paylaşacaklar.
Lütfen onları birlikte çalarlarken iyi dinle, dinledikçe göreceksin ki tüm müzikler çok yukarılarda bir yerlerde birbirine varıyorlar.
Asıl olan sadece her zaman güzelliğin peşinde olmak ve bu güzellik önce insanın kendi yüreğinde başlıyor.

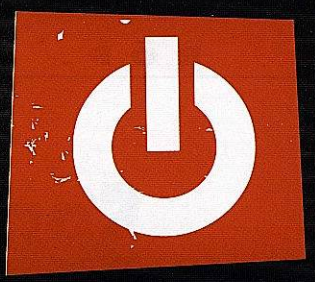

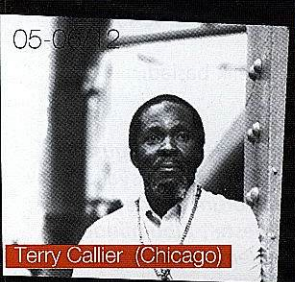

Biletler Babylon ve Biletix gişelerinde..

–"Açık Radyo." 94.9 Radikal RADIO XI-GEN shipshak.com TNN ZEBRADesignFactory

Senem Diyici ile yıllar sonra yeniden

Hülya Tunçağ

2002 yılında kurduğu Octo Bando projesiyle İstanbul Jazz Festivalinde yer alan Senem Diyici ve 16 yıldır kendisiyle birlikte çalışan gitarist ve kompozitör Alan Blessing'in düzenlediği çalışmalarla göz doldurdu. Yazarımız Hülya Tunçağ kendisiyle konuştu.

17 Temmuz 2003, Cumartesi 12.30. Senem Diyici ile Tünel'deki Lale Plak'ta buluşuyoruz.Yıllar sonra, yanımızda perküsyoncu Lari Dilmen ve Diyici'nin sevgili eşi Fransız gitarcı Alain Blesing ile.

Sevgili Senem ne kadar oldu görüşmeyeli?
Yedi, sekiz yıl oldu herhalde.

Benim en son anımsadığım, daha doğrusu bende bulunan "Takalar" ve "Geste" albümlerinden başka ne çalışmalar yaptın?
„Takalar" ve "Geste"ten sonra "Divan" çıktı. Ardından bir compulation ve sonra "Tell me Trabizon". Ondan sonra Alain'in "Yörük" adlı çalışması çıktı ortaya. Son olarak "Zıpçıktı"yı yaptık. Jazz temalarıyla hiç ilgisi yok ama ilk parça biraz jazz'ı anımsatır. Son iki yıldır her gelişimde Lari ile ilginç çalışmalar yapıyoruz.
„Zıpçıktı" gibi.

Evet. Hayat hep aynı yerde kalmıyor. Yaşadığımız sürece değişikliklere ayak uydurmaya çalışmalı.

Şimdi ben biraz başa dönmek istiyorum. Bir "Flashback" yapalım. Çünkü genç okurlarımızın ya da seni pek tanımayan jazz severlerin bilgilenmesini istiyorum. Bu işe ne zaman başladın ve neden sesini Türk Halk Müziğini ön plana alarak jazz formatında kullanmayı seçtin?
Başlangıçta hiçbirşey düşünmüyordum. Burada yapabileceğim birşey kalmamıştı ve yurtdışına çıkmayı istiyordum. Benim en çok sevdiğim insanlardan biri de Okay Temiz'dir.

Hangi yıldı?
1969-70'lerdi. O dönemde Okay Temiz'in Norveçli ve Amerikalı jazz müzisyenleriyle yaptığı çalışmalar beni çok etkilemişti. Ben de kendi çapımda Türk Halk Müziğini böyle değerlendirmeyi düşlüyordum ve gerçekleştirdim de.

Alain Blesing iyi bir müzisyen ve usta bir gitarcı. Nasıl tanıştınız?
İyi bir besteci.
Duyduğum kadar çok da iyi bir aranjör.
Çok doğru. Nasıl tanıştığımıza gelince. O sıralar Avrupa'da arayış içindeydim. Alman ve İngiliz müzisyenlerle çalıştım ve yapmak istediğim şeylere ulaşamadım. Baktım ki zaman boşa geçiyor, anlamsız jam-session'lara katılıyordum. Geride yazılı hiçbir şey kalmıyordu. Fransa'ya gittiğim zaman Alain'in adını duydum. Ondan randevu almak için üç ay bekledim. Değmişti. Çok dolu bir müzisyendi. Film ve bale müziği de yazıyordu. Yani işin kuramını çok iyi biliyordu. Benimse notalarla aram iyi değildir. Doğaçlamaya önem veririm. Buluştuğumuz zaman hazırladığım kaseti verdim.Yine üç ay sonraya randevu verdi. Ne kadar zor bir insan diye düşünmüştüm. Hep üç ay aralarla ulaşılabiliniyor diye. Ama yine de onunla buluşmak beni çok mutlu ediyordu.

Alain'in sana ne gibi katkısı oldu?
Alain'in bana getirdiği sentez şuydu: Öyle garip ki, ben "Takalar"ın tüm repertuarını ona verdiğim zaman ki ilk repertuarımdı -sanki sözlerini biliyormuş gibi harika düzenlemeler yaptı. Ya da aramızdaki bağ ilk kez bu şekilde kuruldu. Bütçem belliydi. Stüdyoya çok seçkin müzisyenler geldi. Hemen ödeme yapamayacaktım oysa. Ama sorun değildi. Müzik gerçekleştiği zaman ben ne yapacağımı şaşırdım. Çok duygulandım, ağladım ve çok teşekkür ettim. Alain'in ellerini, sonra yüzünü öptüm, sonra duygularım karıştı ve sonrasını biliyorsun.
Böylece güzel bir birliktelik başladı.
Onaltı yıldır evliyiz.

İkiniz de çok şanslısınız. Hem duygusal hem de sanatsal birlikteliği herkes yakalayamaz. Devamını diliyorum. Bir de beni şaşırtan - özellikle "Geste" albümünde, Alain'in modern düzenlemelerinin yanısıra topluluğun aksak tartımları çok rahat çalmasıydı. O konuda ilk stüdyo çalışmalarında bir sorun çıktı mı?

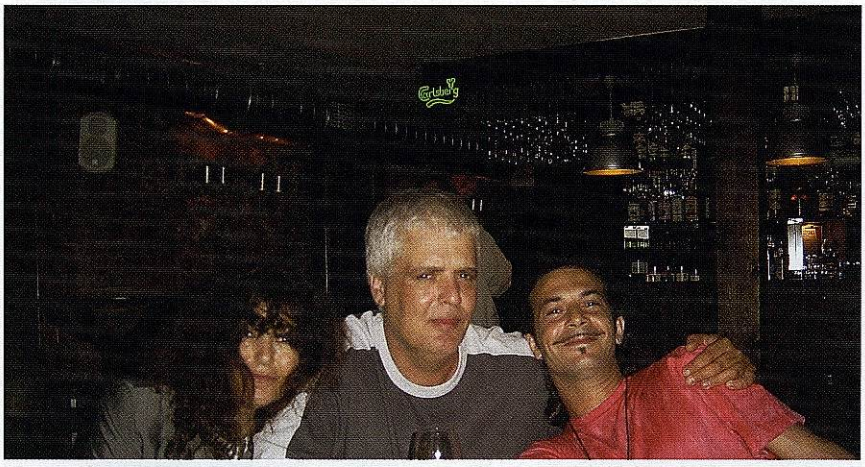

Senem Diyici, Alan Blassing ve Lari Dilmen festival sırasında Nardis'de.

Öncelikle şunu söylemek istiyorum. Bir amaca gitmeden önce iyi çalışmak lazım. En acemi olan ben bile kırk konser ve otuza yakın provadan sonra stüdyoya girdim. Benim için halen acemilik var ama "taze". Ona artık acemilik denmez "idealizm" daha doğru. Heyecanı yitirmeden ama profesyonelce yaklaşarak iyiyi, yeniyi verebilmek.

Aynı düşüncedeyim.

Sanırım aynı nedenle ben şimdi karşımda yepyeni ufku açık bir Senem Diyici görüyorum. Özellkle son çalşmada. "Zıpçıktı" serüveninde, bu konuda konuşalım biraz. Gençlere ışık tutabilir görüşlerin. Her müzisyenin belli bir çizgisi ve görüşü var. Buna saygı duymak gerek öncelikle. Teknolojik olanak ve müziğe katkısı ise yıllardır tartışma konusu. Sen ne düşüyorsun bu konuda? Yani yaşamla birebir müziği düşünecek olursak.

Benim sentezim ya da yaşama bakışım şöyle; bugün burada bunu yaşıyorsam yarın aynı olmayacağıdır. Herşey değişken; Duygular, kokular, sesler. Bütün bunlar bana malzeme oluyor. Bir konserim diğerine benzemez. Bu çok doğal. Yaşamın akıp gitmesi gibi sesler de akar ve değişir. Yemekteki gibi aynı tadı bulamayabiliriz. Yaşam bir doğaçlama zaten. İnsanın sabitleşmeyi seçmesi doğaya aykırı. Müziğe uygularsak eğer, bir müzisyen on yıl önce çaldığı gibi hala çalıyorsa bu durum beni korkutur. Kendisinin üzerine örümcek ağı örtmüş gibi olur.

Koza içine girmiş gibi?

Tamamen öyle. Bir bakar ki, çatı arasına atılmış eski eşyalara dönüşmüş. Evet, bir zamanlar çok değerlidir ama neden kendisini yenilememiştir ki? Yakınmaya hakkı yoktur. Teknolojik olanaklara da neden sıcak bakılmasın.Önemli olan neyi nasıl kullanacağınız.

Hemen hep aklıma geliyor. Artık ne yazık ki şu anda yaşamayan, Charlie Parker'ın eşi Chan Parker'a bir söyleşimiz sırasında sormuştum: Eğer Bird yaşasaydı yine aynı çalar mıydı?

Tabiiki hayır. Miles Davis hep yeniyi yapmaya çalıştı mesela.

Ama çok da eleştirildi.

Eleştirmeden önce yapılan işi tanımak lazım. Tanımayanlar, yanlış eleştiri yapabilirler. Dünyaya bir küçük delikten bakmamak lazım. Yaşam o kadar kısa ki. Olumsuzluklarla zaman yitirmemek gerek. Önce yüreğimizi açalım ve dinleyelim ön yargısız. Bakalım bize bir katkısı var mı? Varsa o zaman değerlidir.

Ancak günümüz müziğinde iyiyle kötü arasında ince bir çizgi var. Yeniyi izlemeyi ilke edindiğim için bu ince çizginin tehlikesini de görüyorum. Modayı yakalama endişesi ya da plak şirketlerinin sanatçı üzerindeki satış baskısı nedeniyle temelsiz deneyimlerin yapıldığı bir gerçek. Ne yazık ki bazı önemli müzisyenleri de bu dalga içinde görebiliyoruz. Yenilik sözcüğü aslında göreceli. Sen kendince yeniyi denerken neleri gözönüne alırsın?

Kendime dürüst olurum önce. Dürüstlük içinde yaptığım şeyler uygun geliyorsa yeniyi denemekten hiç kaçınmam. Bütün dünya bir tüketme krizi yaşıyor. Çünkü kapitalizm tüketmek zorunda.Ya bunun bir parçası olan plak sanayiinin oyunlarına katılırsınız ya da sanatçı kavramının içini boşaltmamaya çalışırsınız.

Bu bir seçimdir, bir duruştur. Aslında iki durumda da "iyi" gerçekleşebilir?

Tabii. Annemin bir sözü var; Altın, düştüğü yerde parlar, diye. Her durumda insanın kendine olan inancını ve saygısını koruması gerekir. Örneğin ben elli yaşındayım ama onbeş yaşımdaki kızımla aynı zevki paylaşabiliyor ve aynı müziği dinleyebiliyorum. "Machine" müziğe karşı değilim. İşte "Zıpçıktı". Benim için yeni ve keyifli bir deneyim. Bu konuda ufkumu açan da sevgili Lari. 1969 doğumlu ama aynı çizgiyi yakaladık.

Gelelim "Zıpçıktı"ya. Nasıl oluştu bu proje?

Genelde benim müziğim yazılıdır. Ben bir tema veririm. Alain onların partisyonlarını yazar. Artık o, herkesin müziği olur. Dörtlümle onu paylaşırız. Ya da beşli, altılıyla. Duruma göre. Doğaçlama yapılmakla birlikte aranjmana mutlaka bağlı kalınır. Ama Lari ile düet çalışmaya başladığımızda büyük bir özgürlüğe kavuştuğumu farkettim.

Elektronik efektler, loop sistemini kullanarak ve sesimin sınırlarını sınayarak özgürlüğün tadını çıkardım ama o kadar. Bir de bakıyorsunuz ki yapacak fazla birşey yok. Tekrara düşülüyor. Hemen orada kesmek gerek. Çünkü alışveriş yok.

Tabi bu alıveriş, jazz sanatının en insani yanı. Teknoloji yalnızca genel "sound"u zenginleştiriyor ya da yeni olanaklar sağlıyor değil mi?

Çok doğru. Örneğin geçtiğimiz aylarda Lari ile Fransa'da iki konser verdik, workshop yaptık. Bir konsere saksofoncum Philippe Botta da katıldı. İşin rengi hemen değişti.

Yeri gelmişken sorayım, Avrupa'da en yoğun jazz festivalinin olduğu ülke Fransa. Köylere kadar inmiş durumda. Fransız dinleyici yeni müziğe nasıl bakıyor?

Herşeye açıklar. İyi anlamda doyumsuz insanlar. Yeni ve güzele çok açıklar. Kötü olan yaşayamaz zaten.

Yıllardır Fransa'da yaşayan bir müzisyen olarak iş açısından tatmin oluyor musun?

Tabi. Çünkü ben üretken bir müzisyenim. Düet, trio, quartet, quintet çalışıyorum. Dört yılda bir albüm yapıyorum. Bağlı olduğum şirketler var. CD'lerim satıyor. Oysa Türkiye'de dağıtma olanağım yok.

Aslında üzücü bir durum. Senin gibi yurtdışında çalışmalarını başarıyla sürdüren müzisyenlerimiz var ama buradaki Türk dinleyicisi habersiz. Nedeni dağıtım ve tanıtım.

Senem Diyici'ye dönersek şimdi,"Zıpçıktı"yı bir eğlence olarak tatlı bir deneme gibi düşünüyorsun. Bunun dışında bir proje var mı?

Evet var. Dörtlüme Lari'yi de davet etmek istiyorum. Belki akustik ve perküsyon karışımı birşeyler olabilir.

Peki bu yeni projede Türk motifleri yine sözkonusu mu?

Tabii, hiçbir zaman kopamam. Bestelerim de aynı çizgide. Çünkü ben buradan beslendim. Bu doğal. Ayrıca bugüne kadar Fransızca bir parça bile söylemedim. Ben buyum. Dünya ülkelerini gezdim ve Türkçe söyledim. Daima da ilgi gördüm.

Söyleyiş ve sunuş biçimi önemli burada. Ayrıca dikkatimi çeken önemli bir nokta da, yıllardır yurtdışında yaşama karşılık Türkçe'nin çok güzel olması.

Bundan onur duyuyorum. Çocuklarım da Türkçe konuşurlar.

Uzun ve zevkli bir söyleşi oldu.Yılların acısını böyle çıkattık sevgili Senem Diyici.

JAZZ dergisi adına paylaştığın düşünce ve duyguların için çok teşekkür ederim.

Asıl ben teşekkür ederim. Araya artık yılların girmemesini diliyorum.

İstanbul Saksofon Dörlüsü; Dört ses tek bir nefes

Onlardan ilk defa Nardis'in program broşürünü okuyunca haberim oldu. Önce gözlerime inanamadım. Türkiye gibi bir ülkede alışılmış fomatlarda jazz çalarak yaşamını sürdürmenin son derece zor olduğu bir ülkede, bir saksofon dörtlüsünün ortaya çıkmış olacağını neye yoracağımı bilemedim.

Tuncel Gülsoy
begog@superonline.com

Ancak yormayı bir kenara bırakarak bu dörtlüyü bulmak ve aklımdan geçen şeyleri sormayı tercih ettim. Soruların bir kısmı onlarla ilk karşılaşmamda cevaplanmış oldu.

Dörtlünün kurucusu Ergüven Başaran jazz müziğine bir şekilde yakın olmuş herkesin tanıdığı bir saksofoncuydu. Grubun karşımda oturan 3 mensubundan en genci olan Aykut Demirel'i Şenova Ülker Big Band'den tanıyordum. Karşımda oturan üçüncü saksofoncu Günay Ekren ile bizi birleştiren ikimizin de eski bahriyeli olmamızdı.

Söze 'dördüncü silahşör nerede?' diye girdim, onlar 'ne silahşörü' falan diyemeden ben kendilerini ünlü Alexandere Dumas romanındaki 3 silahşörlere benzettiğimi söylemiştim bile. Ama neden böyle bir benzetme yaptığımı açıklamaya vakit kalmadan Ergüven bey bana grubun öyküsünü anlatmaya başladı:

2002 yılının Nisan ayında İstanbul Devlet Opera Orkestrasının sahneleyeceği "Kiss Me Kate" müzikali için 5 saksofoncu aranıyordu. Ben saksofoncu arkadaşlarımı aradım, sonunda 5 saksofoncu olamadık ama dört kişi toparlamış olduk.

Müzikalin bestecisi Cole Porter olunca konu kendiliğinden doğal olarak jazz müziğine geldi. Biliyorsunuz Cole Porter'in müzikleri yazıldığı ilk günden beri jazz müzisyenlerine sonsuz bir ilham kaynağı oldu. Biz provalara başladık. Hepimizin de bir jazz geçmişi vardı. Provalar devam ederken aklıma bir saksofon dörtlüsü kurma fikri geldi. Dört saksofon olarak çalmak çok zor birşey, alt yapıda piyano, bas ve davul yok. Saksofonlar armoni, ritm ve melodiyi birlikte çalmak zorundalar. Amerika ve Avrupa'da saksofon quartetleri yıllarca öncesinden kurulmuş ve değişik müzik aktivitelerinde yerlerini almışlar. Bizde geçmişte böyle bir teşebbüs olmuştu ama yarım kalmıştı. Kayhan Doğan, Atakan Ünüvar ve Tahsin Ünüvar ile birlikte bir girişimimiz olmuştu. O düşünceyi yeniden canlandırmak istedim. Aykut da Kent Orkestrasında benzer denemeler yapmış.

Ergüven bey Kastamonu doğumlu, başak burcu, doğum yılı 1936 ama yazmasan daha iyi olur dedi. Ancak iki çocuğu ve 2 torunu olan bir insanın doğum yılının bilinmesinin artık önemi olmadığını düşündüm. Müziğe 18 yaşındayken klarinet çalarak başlamış, ilk hocaları Hurşit Davran, Tevfik Çelen ve Celal Bozsoy olmuş. Armoni hocası ise şimdi rahmetli olan Şerif Yüzbaşıoğlı imiş. 1963 yılında Hilton Otelinde Kadri Ünalan Orkestrasında çalışırken profesyonel olmuş. Daha sonra Selim Özer, Aydemir Mete ve Süheyl Denizci orkestralarında çalışmış. 1974-1982 yılları arasında İstanbul Belediye Konservatuarı Şehir Armoni Orkestrasında ve 1982-2002 yılları arasında da TRT İstanbul Hafif Müzik ve Jazz Orkestrasında bariton saksofon çalmış. Bu arada Emin Fındıkoğlu ile değişik vesilerle çalışmış, 1996 yılında 1. Uluslararası Müzik festivalinde Arif Mardin'in dikkatini çekmiş, 1993 senesinde Türkiye Polonya karma jazz orkestrası ile konserler vermiş ve geçtiğimiz yıl da resmen emekli olmuş ama bunu kabul etmiyor.

'Emekli oldum, ama müzikten emekli olmadım' demesine bayıldım.

Kendisinden bahsedilince bu sefer de Aykut saksofonu ele aldı ve Ergüven beyin başladığı yerden soloyu devam ettirdi.

"Saksofon bize göre son derece ağırbaşlı bir enstrüman. Bu enstrümanı ilk olarak Antoine Sax'ın yaptığını biliyoruz, o zamanki halini bugün bilmiyoruz ama ilk gelişme döneminden sonra fazla bir değişiklik olmadan günümüze kadar geldiğini sanıyoruz.

Saksofon ağırbaşlı olduğu kadar zaman zaman melankolik, zaman zaman seksi de olabilen bir enstrüman. İfade gücü son derece yüksek. Her müziksever insana hitap edebilir. Belki de yeni bir enstrüman olduğu için klasik müzikte fazla bir kabul görmedi.

Grubu kurunca bir repertuar oluşturma çalışmalarına başladık. Bazı notalar bulduk, bazılarını internetten temin ettik.

Şu an birbuçuk saatlik bir konser repertuarımız var. Ancak bunu sürekli olarak geliştiriyoruz. Bazıları klasik müzik repertuarından eserler."

Bana verdikleri konser repertauarına baktım. İlk dikkatimi çekenler George Gerhwin'den seçilmiş olan 'Someone to

watch over me', 'Love is here to stay' ve 'Somebody loves me' oldu. Hoaghy Carmichel'den 'River Boat Shuffle', 'Dizzy Gillespie'den 'A night in Tunisia' ve Thelonius Monk'dan 'Blue Monk'da listede yer alıyordu. Listede bir dolu başka bestecilerin de eserleri vardı.

Sırası gelmişken biraz da Aykut'un bireysel öyküsünü dinledim.

Aykut 1967 doğumlu, kova burcu. Saksofon virüsünü rahmetli babası Münir Demirel'den kapmış. Annesi hiç onun babası gibi müzisyen olmasını istememiş, ama Aykut babasından yadigar kalan alto saksofonu annesinin kapattığı dolaptan çıkartıp çalmaya başlamış ve hala da çalmaya devam ediyor. Aynı zamanda makina teknisyeniymiş ve saksofon tamiri de yapabiliyormuş. Aykut'un eşi de müzisyen ve kendisi gibi Kent Orkestrasında trombon çalıyor. Bu müzisyen çiftin 6 aylık kızları da İstanbul Saksofon Dörtlüsünün maskotu ve uğuru oluyormuş.

Kafamdaki Alexander Duma şövalyeleri benzetmesinde Aykut'u önce Dartanyan olarak düşünmüştüm, ancak gruba sonradan katılmış olan 1982 doğumlu Çağdaş Oruç daha da genç olarak bu role uygun düştü.

Silahşörlerin en bilgesi olan Aramis rolününün Günay Ekren'e verilmesi gerektiği ise o söze girer girmez belli oldu:

"Biz bu grubu kesinlikle para kazanmak için kurmadık. Hepimiz işini severek yapan müzisyenleriz. Türkiye'de müzisyen olarak var olmak çok zor, biraz da bu yüzden geciktik. İstedik ki dünyada olan bir kültürel zenginliği kendi ülkemizde de yaratalım. Bu işin olabilmesi için hem herkesin iyi müzisyen olması hem de çalışmaya büyük bir yoğunlukla konsantre olması gerekiyor.

Saksofonun şansızlığı Türkiye'de bu konuda akademik bir alt yapının son derece kısıtlı olmasından kaynaklanıyor. Bu enstrümanı istenen seviyede çalabilecek çok az müzisyen bulunabiliyor. Bilgi Üniversitesinin müzik bölümünde sadece 3 tane saksofon öğrencisi var. Orada ders veren Ricky Ford da birara bizimle birlikte Kiss Me Kate'de çaldı.

Böyle bir grupta tüm müzisyenlerin çok iyi bir teknik alt yapılarının olması ve jazz formatını iyi bilmeleri gerekiyor. Jazz formatını iyi bilmek, birlikte çok iyi üfleyebilmek, birlikte nefes alabilmak önem kazanıyor.

Dört saksofon'un birarada çalması tıpkı arı kovanından gelen seslere benziyor. Melodiler de sololar da çok hızlı çalınıyorlar. Böyle bir grupta herkes solist olarak çalıyor, ama aynı zamanda herkes birbirine asist yapmak zorunda. Sanılanın aksine bariton sax gibi en büyük ve ağır saksofon bile bile bu formatta çok hareketli ve değişken çalınıyor. Kısacası bir saksofon dörtlüsü yaylı sazlar dörtlüsü gibi çalmıyor. Bu müzik sürekli olarak sürprizlerle dolu, son derece renkli ve hem çalması hem de dinlemesi çok zevkli."

Günay beyden de kendisini anlatmasını rica ettim. Ama o benim kendisine yakıştırdığım bilgelik sıfatını doğrularcasına merak ettiğim şeyleri son derece sistematik olarak anlattı.

Efendim, Günay beyin meğer 5 özelliği varmış, koyu bir akrep burcuymuş.

İstanbulluyum ve ayrıca Kasımpaşalıyım diyor ve başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan ile aynı mahalleden olduğunun altını çiziyor. Emekli bir deniz astsubayı, o saksofon çalamadığı için başbakanımızı kendisine rakip olarak görmüyor, asıl rakibi olarak saksofon konusunda oldukça iyi olduğunu düşündüğü eski Amerika başkanı Bill Clinton'u görüyor. Deniz kuvvetlerine girince müzisyenlik mesleğini seçmiş, kendi tabiriyle 1959 yılından beri saksofonu sağ eline almış ve sol eline geçirerek çalmaya devam ediyor.

Fenerbahçeli olmakla gurur duyuyor. Hayatında 4 çocuğu, 3 torunu ve bir saksofonu olduğunu, hepsiyle de iyi geçinmek istediğini söylüyor.

Grubun en genç üyesi Çağdaş Oruç ile o gün tanışma fırsatım olmadı. Ama Çağdaş adına uygun bir şekilde çağdaş bir müzik okulu olan Bilgi Üniversitesini bitirmiş, ama saksofona başlaması lise ikinci sınıfta Mike Wilkens'den aldığı derslerle olmuş. Oğuz Büyükberber, Ricky Ford, İmer Demirer, Raci Pişmişoğlu, Selen Gülün, Kamil Özler, Donovan Mixon ve Cengiz Baysal gibi değerli müzik hocalarının tezgahından geçmiş. Grubun en genci olarak Dartanyan rolünü ona uygun buldum.

Onları dinlemeye devam ederken karşımdaki müzisyenlerin hakikaten birlikte nefes aldıklarını hissettim. Sıra tekrar grubun ilk fikir babası olan Ergüven beye gelmişti. Ben onun Athos adlı silahşörü oynamasının daha doğru olacağını düşünürken, o benim ne düşündüğümü bilmeden grubun geleceği ile ilgili düşüncelerini benimle paylaştı.

Bu yıl saksofon dörlüsü olarak iki defa Nardis'te çaldık, henüz yayınlanmadı ama Şevket Uğurluel Triosu ile yapmış olduğumuz bir kayıt var, inşallah ekim ayında TRT2 de yayınlanacak. TV8'de Kerem Görsev'in programına konuk olduk. Başka konserler için yapılmış başvurularımız var, halen Aksanat, Babylon ve Cemal Reşit Rey konser salonundan haber bekliyoruz.

Bizi asıl heyecanlandıran proje ise henüz araştırma safhasında. Geçtiğimiz ilkbaharda buraya gelen EBO (European Broadcasting Orchestra) sından Neta Noren ile tanıştık. Meğer o ve arkadaşları da İsveç'te Rollin' Phones adlı bir saksofon dörtlüsü kurmuşlarmış. Şimdi bu iki grubu bir araya getirerek konser vermek istiyoruz. Dört kadın saksofoncu ile dört erkek saksofoncu bir arada aynı sahneyi paylaşacaklar. İlk bölümde önce hanım saksofoncular yanlız olarak sahne alacaklar, bunu bizim yanlız çalacağımız bölüm takip edecek. Son bölümde ise iki ayrı saksofon quartet'i aynı sahneyi paylaşacak. Programda 10. Yıl Marşını 8 saksofon için uyarlanmış şekilde çalmayı planlıyoruz.

İnsanların ve kurumların bu projeye sahip çıkmalarını bekliyoruz, gerçekten de böyle bir çalma grubu belki de dünyada ilk defa bir araya gelmiş olacak. Ayrıca böyle bir proje Türkiye'deki diğer jazz müzisyenlerine de daha değişik projeler için kapı açabilir diye düşünüyoruz. Şu an elimizden geldiği kadar bu projeyi duyurmak ve sponsor bulmak için çabalarımız sürüyor.

Athos ve Aramis'den sonra kalan son rol Pothos için Aykut'un doğru seçim olduğu ortaya çıktı. Zaten fizik yapısıyla da bu role uygun düşüyordu. O sırada bana getirdikleri demo kaydın dinlenmesi bitmişti. Aykut bu noktada kendisini yaptıkları müzik ile ilgili önemli bir ayrıntının altını çizmek zorunda hissetti ve şöyle dedi:

Kulakları zorladığımız biliyoruz. Müziğimiz alışılagelmiş müziklerden daha farklı, hatta bir çok insana aykırı bile gelebilir ama onun güzel bir müzik olduğunu biliyoruz. İnsanlardan bu müzik için hem hoşgörü hem de destek bekliyoruz.

Bu hoşgörünün açılımını ise bilge Aramis yaptı.

Biz emeğimizi ve o emekle yarattığımız müziğimizi insanlarla paylaşmak istiyoruz. İnsanlara bu müzikle ulaşmak istiyoruz. Ulaşmamız ancak konserler vererek mümkün. Dinleyicilerle paylaşılmayan müziğin değerini ölçmek mümkün olmaz. Biz müziğimizi dinleyen insanların kalp atışlarını dinlemek ve ağızlarının açık kalışını görmek istiyoruz. Bu yüzden de konserlerimizi sadece İstanbul'da değil Anadolu'ya da açmak istiyoruz.

Ayrılırken bana daha yüklü bir tanıtım dosyası hazırlamalarını rica ettim. Tam kapıdan çıkarlarken akıllarına geldi ve neden kendilerini 3 silahşörlere benzettiğimi sordular. Alexandre Dumas'ın romanını okumuşlardı ama bağlantıyı kuramıyorlardı.

Ben de onlara bu romanın aslında 4 silahşörün öyküsü gibi gözükmekle birlikte gerçekte Fransa'nın çok ilginç bir döneminin roman formunda anlatılması olduğunu söyledim. Bana göre bu dört saksofoncunun Türkiye'de giriştikleri çaba ileride bu ülkede modern bir toplum yaratma savaşı veren insanların müzikal bir öyküsü olarak da anılacak. Tabi bu bir teşbih yani bir benzetme. Atalarımız teşbihte hata olmaz, hatasız da teşbih olmaz demişler, hem benzetme onlara konserlerde smokin giymenin yanı sıra başka kostümler düşünmeleri için bir ilham da verebilir.

Ben şimdiden bir gün Türkiye'de mutlaka çalacaklarına inandığım 8 saksofoncunun konserini beklemeye başladım. Hem bu sefer dört değil tam sekiz ses bir nefes olacak ve kimbilir bu ses yarın kimlere ilham verecek.

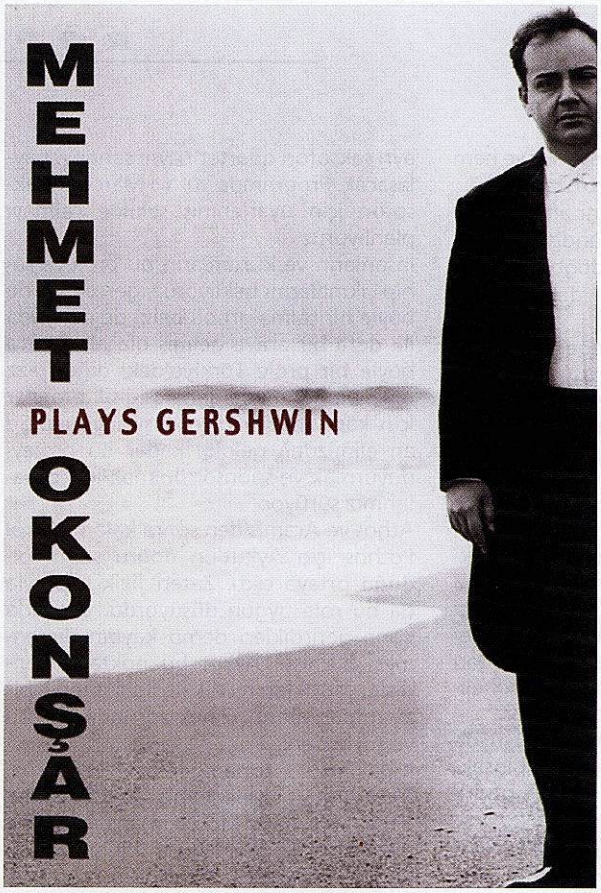

Mehmet Okonşar İle Gershwin Ve Yaratıcılık Üzerine

Klasik müzikten bir yıldız daha kaydı. Yok yok sakın üzülmeyin, bu kayış sadece klasik müzikle haşır neşir olmuş bir müzisyenin yıllar sonra içindeki jazz sevgisini ifade ettiği bir albüm ile ilgili bir benzetme.

Tuncel Gülsoy
begog@superonline.com

Piyanist ve besteci Mehmet Okonşar da sonunda doğru yolu buldu dostlar ve bizim, yani jazz severlerin dünyasına iltica etti. Albüm DMC tarafından yayınlandı, tahmin edebileceğiniz gibi prodüktörlüğünü de Kerem Görsev yaptı. Doğan Music Co. tarafından yayınlanan basın bülteninde albüm için şu ifadeler yar alıyor:

Mehmet Okonşar yaptığı uzun ve kapsamlı araştırmaların ışığında bu CD'de kullanılacak malzeme için Warner Bros.'un orijinal yayınlarının yanı sıra Gershwin'in bizzat delikli kağıt rulolar üzerine gerçekleştirdiği kayıtlardan yararlanmıştır. 1920'lerin popüler eğlence çalgısı olan Pianola (Player Piano) için gerçekleştirilmiş bu kayıtların Artis Wodehouse tarafından dijital ortama uyarlanmış belgelerinden yararlanan Okonşar bu çalışmasının Gershwin'in müziğinin çağdaş piyanoda gerçekleştirilmiş en iddialı yorumlarından bir tanesi olduğuna inanmaktadır."

Okonşar'ın en son çalışması geçtiğimiz temmuz ayında ve İstanbul jazz festivalinin tam ortasında jazz severlerle buluşunca jazz dünyamızın bu yeni göçmeni ile biz de festival konserlerinin arasında buluştuk, bakın yeni jazz'cı neler diyor:.

Bana göre Gershwin olağan üstü bir besteci idi ve onun yarattığı müzikler zaman ötesi bir nitelik taşıyor. Bence onu bir müzik adamı diye tanımlamak en doğrusu.

Onun müziği için çok şey söylenebilir. Melodiktir, içtendir, sadedir ve olağanüstü güzeldir. Amerika dışındaki ülkeler ve kültürler de de onun müziği aynı güzel duyguları uyandırdı.

Bence tüm iyi müzikler gibi Gershwin'in müziği için de neden iyi müzik olduğunu söyleyebilmek ve o müzikteki sihirin tanımını yapmak zor.

Benim Gershwin'e duyduğum ilgi ve aşkın kökleri çok eskilere dayanıyor, onu ilk dinlediğim zaman sanırım 15-16 yaşlarındaydım. Bu müziğe hemen aşık oldum ve Amerika'dan Japonya'ya kadar birçok değişik ülkede verdiğim konserlerde seslendirdim. Ama bir Gershwin albümü yapmamın başlangıcı Kerem Görsev'in beni TV 8'deki programına davet etmesiyle başladı. Kerem benim için hem bir arkadaş hem de bir kadeş ve ağabeydir. Programda ne çalacağımı sorduğunda aklıma Gershwin geldi. Stüdyoda programdan önce ellerimi açmak için bir kaç ölçü Gershwin müziği çaldım ve Kerem o an hemen bu müziklerden bir albüm yapalım dedi."

Mehmet Okonşar sohbetimiz sırasında bazı ayrıntılara girdi:

"Ben bu notaları tesadüfen Brüksel Konservatuarının tozlu raflarında buldum. Şu anda yayında değiller. Gershwin'in buradaki yorumunda birçok parçayı kısaltıp, formlarını değiştirdiğini ve sadeleştirdiğini gördüm. Klasik repertuarda bu seçtiğim parçaların çok azı çalınır. Gershwin'in kendi özgün yorumlarını ancak mekanik piyanodaki çalış stilini dinleyerek anlamak mümkündü. Bunun için de en güvenilir kaynak da onun kendi zamanında doldurmuş olduğu piyano delikli rulularıydı. Ayrıca Fred Astaire ile yapmış olduğu kayıtları da dinledim. Tuşesini ve çalış stilini anlamaya çalıştım. Günümüzde Gershwin çok ağdalı, hatta şöyle diyebiliriz de, şekerli çalınıyor. Bana göre bu şekilde çalınınca da onun müziğindeki gerçek duygu ve sadelik de kayboluyor."

Hepimiz belli bir başarıya ulaşmış insanın o noktaya gökten zembille indirildiğini düşünürüz, halbuki o noktaya uzanan yolun bambaşka bir öyküsü vardır, Mehmet Okonşar ilkokulu babasını görevi dolayısıyla Paris'te okumuş. Klasik müziğe olan ilgisi ise babasının arkadaşı olan Erhan Bener'in çok geniş koleksiyonunu dinleyerek başlamış. İlk piyano hocası Nimet Karatekin olmuş. Daha sonra Ankara Devlet Konservatuarında girmiş. Bundan sonrasını ise şöyle anlatıyor:

Babam bürokrat olarak Belçika'ya tayin edilince müzik öğrenimimi Brüksel Kraliyet Konservatuarında sürdürdüm. 1981 yılında "Premier Prix" diplomasını alarak burayı bitirdim. Aynı yıl ünlü Belçikalı piyanist Jean Claude Vanden Eyden'in solist yetiştirmek amacıyla kurduğu "Avrupa Yüksek Müzik Eğitim Merkezi"ne yüzlerce konservatuar öğrencisi arasından seçilen dört öğrenciden biri oldum. 1986 yılında buradan "Yüksek Piyano" diplomasını birincilikle aldım ve ayrıca kompozisyon ve ve orkestrasyon dallarında da ihtisas yaparak 1989 yılında bu branşlardan da üstün başarı ile mezun oldum.

Birçok uluslararası yarışmada birincilik ödülü aldım. Bunların listesini merak edenler internetdeki web sayfama ***www.okonsar.com*** bakabilirler.

Mehmet Okonşar'ın jazz müziğine olan ilgisininin köklerindeki diğer etkileri de anlattı: Master Class hocamız Alexis Weissenberg Rus ekolünün yaşayan en büyük piyanisittir, ben onun seçtiği 8 öğ-

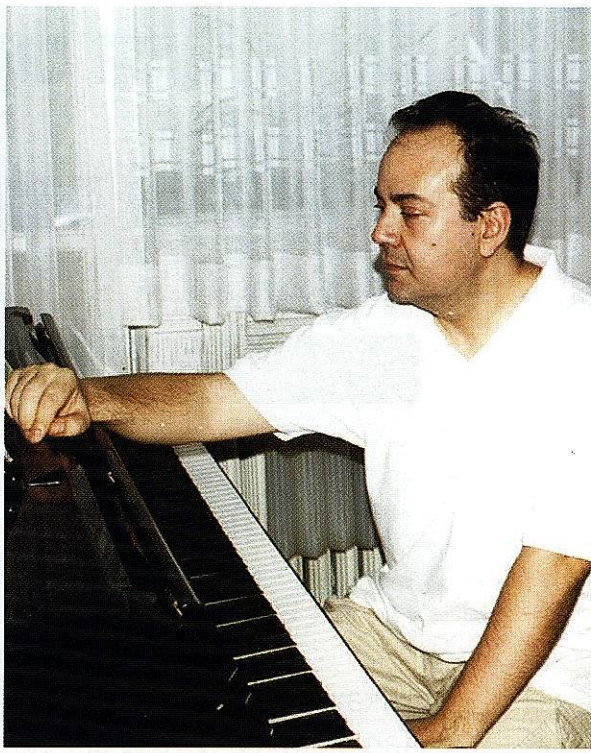

renciden biri oldum. Hocamız bizi İsviçre'de 3000 metre yükseklikte bir manastıra topladı. Sabah papazlarla birlikte çan sesiyle uyanıyor, kahvaltımızı yaptıktan sonra akşam oluncaya kadar müzik çalışıyorduk. Dünyadan tamamen kopmuştuk. Bir çeşit keşiş hayatı sürdürerek sadece müzikle yaşadık.

Weissenberg de bir jazz hastası idi. Aslında bilindiğinden çok daha fazla klasik müzikçi jazz müziği hastasıdır. Bir çoğu kimseler görmeden kapandıkları odalarında jazz dinlerler. Bunlardan bir başkası da bana göre 20. yüzyılın en büyük klasik müzik adamlarından biri olan Shchönberg'dir. Schönberg ve Gershwin dosttular. Gershwin aslında bir Schönberg hayranıydı. Schönberg de jazz tutkunuydu ve Gershwin'in müziğini severdi, hatta Gershwin için 'müzik onun ana diliydi' demiştir.

Bir klasik müzik adamı olarak jazz müziğine tutkun olmam gördüğünüz gibi çok sıradışı birşey değil. Dinlediğim müziğin yüzde 80'i jazz müziği. Aslında klasik müzik dediğimiz müziğin de köklerine giderseniz jazz'a varabilirsiniz. Chopin'i ilginç kılan şey onun doğaçlama duygusu veren bir şekilde piyano çalmasıydı. Günümüzde müzikler arasındaki sınırlar da gittikçe belirsizleşiyor, mesela Keith Jarret'i ele alalım. Onu ne tarafa koyacaksınız, veya onu bir yerlere koymak gerçekten önemli mi, sanmıyorum.

Mehmet Okonşar bugün Kültür Bakanlığının solist sanatçılarından birisi.

Sürekli olarak yurt içinde ve dışında konserler veriyor, 11 yaşında başladığı besteciliği sürdürüyor ve üzerinde çalıştığı projeler hiç eksilmeyecek gibi. Şu sıralar Astor Piazzola'nın müziklerinin piyano uyarlamaları üzerine çalışıyor. Üzerinde çalıştığı iki kitabı var. Bunlardan ilki olan 'Müzik Teknolojisi' kitabı bilgisayarla bestecilik konusunda. Diğerinin adı ise 'Pratik Bestecilik Metodu'. Geçtiğimiz günlerde Nardis'te bir de jazz konseri vererek jazz dünyasına artık geri dönmemek üzere geldi. Ama gene de içindeki şeytana uyarak bir yandan da siz bu satırları okuduğunuzda gerçekleşmiş olacak olan Aya Bach günlerinde DJ eşliğinde yapılacak parti için çalışıyordu.

Kendisinden ayrılmadan önce bana söylemek istediği son bir şey olup olmadığını sordum, şöyle cevap verdi:

"Sevdiğim şeyleri yaparak mutlu olmak istiyorum. Bunu gerçekleştirirken ardımda güzel birşeyler bırakabilmişsem ne mutlu bana. Müzik benim için herşey demek. Müzikle yaşayabildiğim ve hayatımı kazanabildiğim için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Sade şeyler evrensel duygular taşıyabilir, birçok insana hitap edebilir, basit olan güzel ve derin olabilir. Ben bunları Gershwin'in müziğinden öğrendim. Başkaları da aynı şeyi farketseler belki daha güzel bir dünyada yaşayabiliriz."

Ben de ona son bir söz söylemek istiyordum ama onun web sitesinde gördüm ki onu tanıdıktan sonra içimde oluşan duyguları Chick Corea benden önce ona ifade etmiş:

Müziğinizi büyük bir zevkle dinledim. Müziğiniz çok yaratıcı. Lütfen yaratıcılığınızı sürdürün. Dünyanın başka insanları etkileyebilecek müziklerin yaratılmasına ihtiyacı var.

AKBANK 13th Jazz festival

Beş milyon dolar müziğin geleceğini nasıl değiştirir?

Mefaret Aktaş
mef@nublu.net

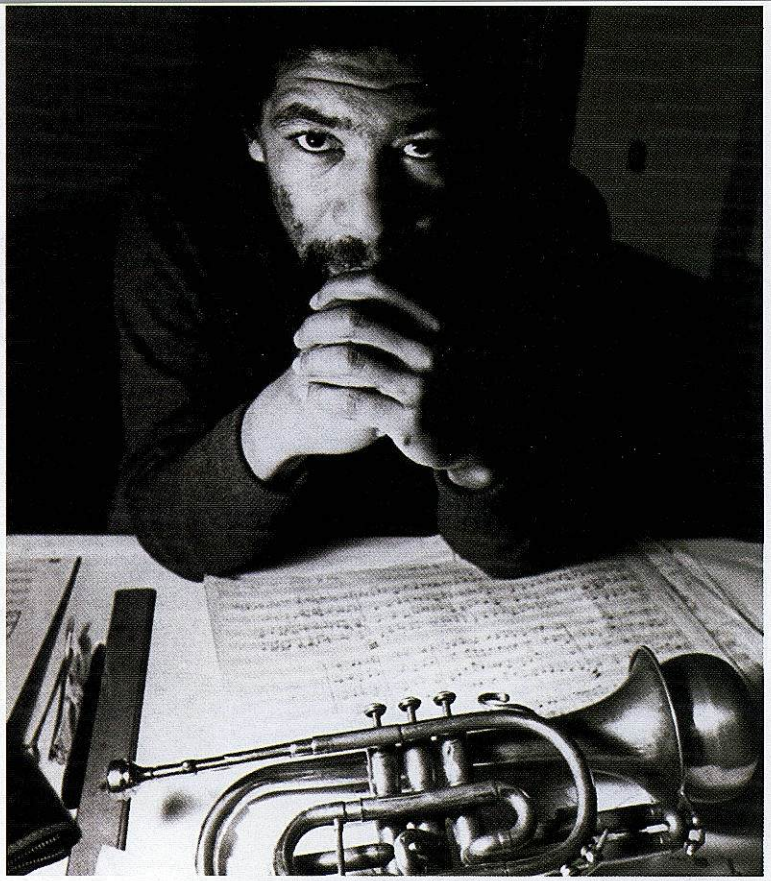

Hikaye şöyle başlıyor. Tanıdığım en saygıdeğer ve bilge adamlardan biri olan Lawrence "Butch" Morris ilk kez ünlü "skyscraper / gökdelen" projelerinden biri için İstanbul'a geldiğinde Sultanahmet, "historical places" falan göstermek lazım diye, bizim Yerebatan Sarnıcı, yabancıların da "Basilica Cistern" (Butch da "Yerebatan" demeyi tercih ediyor) olarak bildiği o büyüleyici mekana götürülüyor.

Butch bu mekanın değerini görür görmez anlıyor. Ve birgün burada o eşsiz "conducting" (Bu kelime İngilizce kullanılmak zorundadır. Bilenler nedenini bilir, bilmeyenlere bu yazının devamında açıklanacaktır. Zira Butch'un "conductor"lığı bir nevi orkestra şefliği değildi). Projelerinden birini yani 12 Ekim akşamı saat 19.00'da şahit olacağınız performansı gerçekleştirmeye karar veriyor. Bu Butch'un hikayesi. Benim teorim ise çok daha doğaüstü. Ben şu anda İlhan Erşahin'in New York'taki canlı müzik mekanı Nublu'da barmenlik yapıyorum. Butch da eğer New York'taysa hemen her akşam Fransız restoranı Casimir'den çıkıp Nublu'ya kısa süreliğine uğruyor. Evi de zaten bir blok ötede. Nublu'da Angelique adında bir Fransız da çalışıyor. Angelique bu röportajdan aylar önce bana geldi. Ve "Dünyanın en garip rüyasını gördüm. Butch suyun altında, karanlıkta bir yerde konser veriyordu" dedi. O sıralarda Yerebatan konserinden haberimiz olmadığından, ben bu rüyayı Angelique'in hayalgücüne verdim. Ama şimdi düşünüyorum da, nasıl yani ya?

Butch Morris dünya müziğini bir yere götürebilecek, müziğin sınırlarını, dolayısıyla sosyal ve kültürel sınırları ortadan kaldırabilecek ender müzisyen ve düşünce adamlarından biri. Besteci, kornetist ve "conductor". Butch orkestraları yönetiyor. Bildiğiniz orkestraları değil. Dünyanın çeşitli yerlerinden birbiriyle tamamen alakasız kültürlerden müzisyenleri, enstrümanları, jungle'la jazz'ı, turntable'la sazı yanyana oturtuyor ve onların emprovizasyonlarini yönetiyor. Müziği daha oluşmadan yönetiyor. Dünyanın çeşitli yerlerinde gerçekleştirdiği bu konserlere "skyscraper" ve "sheng" diyor. Butch Avrupa'nın bir çok şehri gibi İstanbul'da da yaşadı. Hem de tam 3 sene. Bilgi Üniversitesi'nde ders verdi. Aynı anda Boğaz'daki evinde "conduction" üzerine olan kitabını da yazdığını ben de bu röportajda öğrendim.
(Röportajı okurken "peace" kelimesini hem "barış" hem de "huzur" olarak düşünmenizi öneririm.)

Lawrence "Butch" Morris Special Project
"Perpetual Peace"
12 Ekim 18.30 Yerebatan Sarnıcı

Her projeniz birbirinden farklı. Yerebatan Sarnıcı'ndaki nasıl olacak?

Perpetual Peace (Daimi barış ya da huzur) her zaman yapmak istediğim birşey. Kimse barışı bilmiyor, Özellikle de dünya barışını... Özellikle bizim zamanımızda barış yok. Bu yüzden "daimi barış"ı aldım. Biliyorum ki bu konseptin içinde pekçok pozitif ve negatif şey olacak. Benim yapmak istediğim sey pozitif yani fikir pozitif ama "barış"ın nasıl negatif bir tarafa sahip olabileceğini de görebiliyorum.

Nasıl?

Yani onu da açıklamayacağım sana. Gel de gör. Bu performanstan bir bedava İs-

tanbul yolculuğu çıkarmalısın kendine.

Neden Yerebatan'ı seçtiniz?
1992'de ilk kez bu mekanı gördüğümde beni büyüledi. Herşeyiyle ama beni en çok etkileyen sound ve suyun yansıması... Su damlalarının sesi... Ben her konserin her yerde yapılacağına inanmıyorum. Her zaman mekandan en çok nasıl faydalanabileceğinizi düşünmelisiniz.

Yerebatan "Perpetual Peace" konseptiyle nasıl alakalı?
"Peace" aynı zamanda korkutucu birşey. Bu mekanı biliyorsun. Kocaman, karanlık. Işıklar açık değilken, orayı karanlık ve soğuk bir yer olarak düşünürsen korkutucu olabilir.

Bu kez müzisyenleri değil insan sesini kullanıyorsunuz. Ve Bilgi Üniversitesi öğrencilerinin konseptiniz hakkında yazdıkları deneme yazılarını okumalarını yöneteceksiniz...
Bu festivalde birşey yapmam önerildiğinde Bilgi Üniversitesi'nden bir dekandan benim için, gönüllü olacak 20 öğrencinin bu konseptle ilgili birer deneme yazmasını sağlamasını rica ettim. Dünya barışı, yerel barış, iç huzuru. İstedikleri dilde yazacaklardı. Yalnızca seslerini kullanacaklar performansta. Performans boyunca aynı zamanda mekanın sound'uyla da ve görsel unsurlarla da oynayacağım. İzleyicileri çok farklı bir ruh ve düşünce haline koymaya çalışacağım.

Nasıl?
Bunu şimdi sana anlatırsam, yazın festivalden önce çıkacağı için, performans için iyi olmayacak. O yüzden anlatmayacağım.

Sizin yönetirken kullandığınız kendinize özel bir işaret diliniz var. Onlar bu işaretleri biliyorlar mı?
Hayır bu kez onları yönetmiyorum (conducting). Ben bir eser yaratıyorum. Mekanda bir prova yapacağız. Ben koreografım bu projede. Mekanda insanların müzik ve sanat hakkındaki düşüncelerini tazeleyeceğim.

Neden bu performansı insan sesiyle yapmaya karar verdiniz?
Çünkü benim için hala en ilginç sound vokal sound'u. Son 25 yılda müzikte pek çok şey ses yüzünden değişti.

Bunu açıklar mısınız?
Her tür müzik. Özellikle de modern müzik. Rap... Pekçok şey rap'ten çıktı. Jungle, tekno... Tekno sesi kullansa da kullanmasa da. Beatbox sesten çıkan bir alet. 70'lerin başına "Last Poets / Son Şairler" (3 şair ve bir davulcu ile olarak başlayan bu oluşum daha sonra, yedi Afro Amerikan ve hispanik sanatçı ile devam etti: David Nelson, Gylan Kain, Abiodun

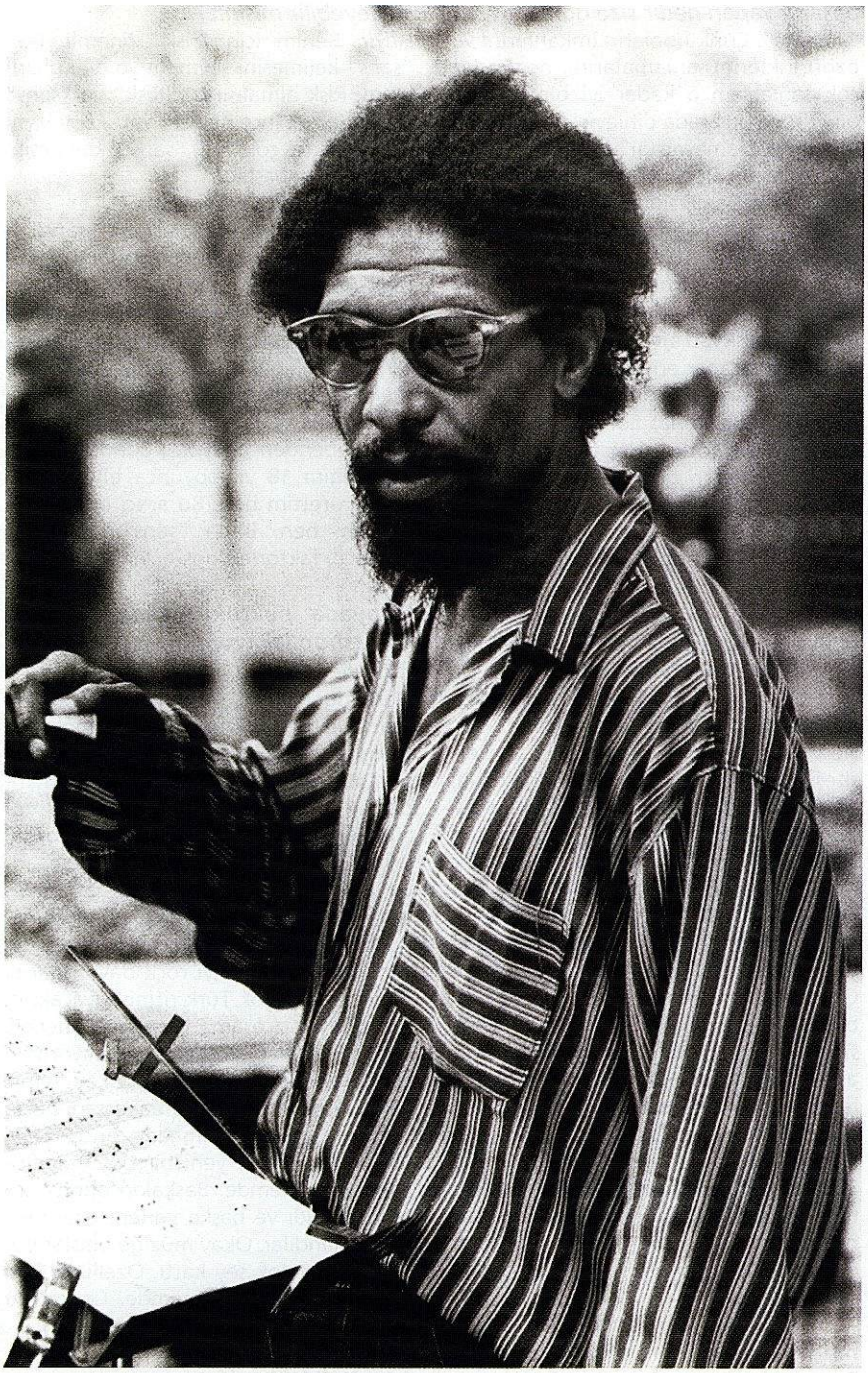

Oyewole, Felipe Luciano, Umar Bin Hassan, Jalal Nurridin ve Suliamn El Hadi. Isimlerini Güney Afrikali şair Willie Kgositsile'in bir şiirinden aldılar. Bazıları seslerini rhythm box olarak kullanırken diğerleri şiir okuyordu. Ya da bin yıl öncesine gidelim. Her kültürün ama her kültürün koral müziği vardır ve o kültür için çok önemlidir. Çünkü koral müzik kelimeleri taşır. Bilgiyi taşır! Daha fazla birşey söylemek istemiyorum, çünkü izlemeye gelenlerin bunun nasıl bir performans olacağı ile ilgili bir fikri olmasını istemiyorum. İçeri girdiklerinde çok taze olmalılar ki onları kazanabileyim. Çünkü eğer birisinin bir konuyla ilgili herhangi bir fikri varsa, aklında bu fikirle onu duymayı, görmeyi umarak gidiyor performans mekanına. O zaman o performans çok başka birşey oluyor. Benim şansım, yıllar boyunca yaptıklarım yüzünden kimsenin ne umacağını bilmemesi. Böyle olmasını seviyorum. Benim albümlerimden birini koyduğunuzda asla ne olacağını tahmin edemezsiniz. Bazı müzisyenleri daha dinlemeden ne yapacaklarını hemen hemen bilirsiniz. Çünkü daha önceki albümlerini dinlemiş, şovlarını görmüşsünüzdür. Bu da iyi. Ama müzik yıllardır böyle zaten. Böyle albüm ve bilet satıyorlar ama ben müziğimi böyle yapmak istemiyorum.

Pek çokları İstanbul ve Tokyo skyscraper'larının en iyileri olduğunu düşünüyor. Sizce neden? Bir "conduction"ı

başarılı yapan nedir size göre?
"Anlayış". Çünkü onların imkanlarını ve özgürlüklerini anlamalarını ne kadar çok sağlarsam o kadar iyi bir tecrübe oluyor. Ve bu arada dinleyici de bir daha asla tanık olamayacağı birşeye tanık oluyor. Asla. Bir kez anladınız mı pek çok farklı şey yapabilirsiniz. "Skyscraper" fikri dünyanın her yerinde beni anlayan ve geri gittiğimde tekrer birlikte çalışacağım gruplar yaratmaktı zaten.

Kaç tane "skyscraper" var?
Berlin Skyscraper en uzunu. Hala bir şekilde sürüyor. Onun dışında şimdi aklıma gelenler: Barselona, Londra, Tokyo, İstanbul, New York... Her birinde bir çekirdek müzisyen grubum oluştu ve gidince onlarla çalışıyorum

İstanbul'da da boyle bir çekirdek grup var mi?
Hayır ama üç yıl orada kaldıktan sonra olmalıydı. Ama Bilgi'deki öğrencilerimden oluşan gruba çekirdek diyebiliriz ama bu da geçen yıla kadar rayına oturamamıştı bir türlü.
New York'a ilk geldiğimde Bilgi Üniversitesi'ni bırakmanızda öğrencilerin hayal gücünün kısıtlı olmasının çok etkisi olduğunu söylemiştiniz.
Hayır, şöyle söyleyeyim. İstediğim kadar hızlı ilerleyemedim. Öğrencilerin çoğunluğu kendilerine örnek aldıkları ve benzemek istedikleri sayılı müzisyeni dinliyor. Başka birisi gibi çalmak istiyorlar. Çok spesifik alanlarla uğraşıyorlar. Ama bana göre benim yaptığım şeyi anlarlarsa zaten onları da anlarsın. Ama önce anlamalısın. Detaylarla uğraşmaya başlamadan önce evrenin ne kadar büyük olduğunu anlamalısın. Bazen stil anlamında "purist" olmak iyidir. Wayne Shorter gibi, Michael Brecker gibi çalmak istiyorsun. Bu normal. Bu aşamadan herkes geçer. Ben de geçtim. Ama orada kocaman bir evren var.

"Conduction" konserlerinizde çalan müzisyenler ne öğreniyor?
Bunu onlara sormalısın ama benim onlardan duyduğum müziğin ne olduğunu ve ne olamayacağını öğreniyorlar, Müzik her zaman değişiyor. Bennim için bu konserler boyunca müziğin yalnız yorumlanmıyor aynı zamanda yeni bir müziğin yaratılıyor olması çok önemli. Çünkü bu standart olandan farklı. Bu yüzden bir kaç yıl önce klasik müzik endüstrisi doymuştu. Bir Mozart ya da Beethoven eserinin kaç tane yorumu olabilir ki? Dinlediğinde bu yorumlar arasında çok küçük farklar var. Yani bu da normal. Ama benim müziğim böyle olamaz. Benim müziğim gelişmeli...

Duyana kadar siz de ne olacağını bilmiyorsunuz. Bu sebepten müziğinizde "şans"ın önemli bir yeri olduğunu söyleyebilir misiniz?
Hayır. Benim için "risk" önemli. Ben "şans" kelimesini sevmem ve de kullanmam. Risk almalısınız. "Risk" ve "şans" arasında çok ince bir fark var. 20. yüzyılda müzikte çok kişi "şans" kavramını kullanmaya başladı.
John Cage gibi...
Evet. Zar sallamak ve atmak "şans"tır. Caddede bir bebeğe bir arabanın çarpmak üzere olduğunu görürseniz işinizi şansa, yıldızlara bırakmazsınız. Hayatınızı riske atarsınız. Ben müzisyenlerle çalışmak için, onlardan istediğimi alabilmek için bir metot geliştirdim. Yani işimi şansa bırakmadım. Teorik olarak aslında herşey benden geliyor. "Conducting"le uğraştığım 18 yıl boyunca bir "eğitim aracı" ürettim ben. Bu aracı risk alarak ürettim ben. Bana "şans"ın içindeki "eğitici" faktörleri göstersene.

Dünyada pekçok ülkede ders ve workshop'lar verdiniz. Türkiye'nin farkı neydi?
Herhangi iki ülke arasındaki fark, kendilerine ve dünya üzerindeki konumlarına bakışları ile ilgili. Hollanda ve Belçika'da ders vermek çok benzer ve aynı zamanda çok farklıydı mesela. Çünkü aynı müziği bu iki ülke çok farklı yorumluyordu. Dil, kültürel farklılıklar herşeyi değiştiriyor. Amerika'nın temelinde jazz, blues ve gospel var. Senin memleketinin temel ritimleri rock müziğinde kullanılıyor. Ginger Baker gibi iyi rock davulcularını dinlersen pekçok Türk ritmi duyacaksın. Belki bilinçsizce ama var. Çünkü herkes her yerden alabileceği herşeyi alıyordu o dönemde. Aynı nedenden Okay Temiz ve 70'lerde yaptıklarına bakarsan, hatta ben bile onunla çalmadan önce, belki 60'larda... Jazz'a yeni bir boyut getiriyordu o dönemde. Başkaları onun yaptıklarını aldı ve başka yerlere uzanmak için kullandılar. Okay müziğe uluslararası anlamda çok şey kattı. Özellikle Don Cherry ile çaldığı dönemde. Cherry bu yüzden Türkiye'ye geldi.

İstanbul'daki performanstan sonra ne var sırada?
"Conduction" metotları üzerine bir kitap yazıyorum. Bu kitap Bilgi'deki işi almamın esas sebebiydi. Oturur, yazarım diye düşündüm. İstanbul'dan önce Venedik Bienali'nde bir performans olacak. İstanbul'dan sonra Zürih'e gidip bir tiyatro projesini tartışacağım. Viyana'da bir "conduction" olacak. İstanbul'dan ayrıldıktan sonra Zürih'e taşınacak gibiydim. Sonra vazgeçtim. Çünkü çok uzun zaman evden uzak kalmıştım ve seyahat etmekten de yorulmuştum.

Bu kez Zürih'te kalacak mısınız?
Hayır ama Zürih dışında başka seçenekler var. Düşünüyorum.
Ne yapmak istiyorsunuz?
Bir seçenek var, aslında benim yarattığım bir seçenek. Eğer bunu yapmayı kabul ederlerse beş yıllığına bir yere taşınacağım. Çünkü istediğim şeyi gerçekleştirmek için beş yıla ihtiyacım var. Hep söylediğim "İyi öğrenci, iyi müzisyen, iyi besteci ve iyi müzik" teorimi ispatlamam için gereken süre bu. ....

Nerede olacak bu?
Sana söylemeyeceğim. Kimseye söylemiyorum.

Bu kadar önemli bir projeyi ve zaman alacak bir projeyi neden kendi ülkenizde gerçekleştirmiyorsunuz?
Çünkü herkes anlamıyor. İnsanlar korkuyor. Ne olacağını bilmedikleri için korkuyorlar. Ama Başkan Bush da ne olacağını bilmiyor. Ben yüksek bir eğitim ve anlayış seviyesinden bahsediyorum.
Eğer anlamıyorlarsa bu benim problemim değil. Bu çok önemli bir proje ama para getirecek birşey değil. Öte yandan bu projeyi gerçekleştirebilmek için ihtiyacım olan 35 kişiyi 5 yıl boyunca geçindirecek 5 milyon doları bulabilirsem bu işi burada da yapabilirim. Bu çok büyük bir para değil. Ben herhangi bir müzisyenin yılda kazandığından daha fazla kazanıyor olmayacağım. Ama bu proje "ensemble" müziğini başka bir seviyeye götürecek. Orkestral müziğin artık bir değişime ihtiyacı var. 14 yaşında müzik okurken Mozart, Beethoven ve Brahms deyip durdular. Beni korkutana kadar... Ama onların yerine Berlioz'u koysalardı önüme başka türlü olurdu. Ben Berlioz'u çok geç keşfettim. Ama bana en çok hitab eden o oldu. Herkesten daha çok. Duke Ellington, Miles Davis, John Coltrane. Hepsinden daha çok. Başka bir dünyanın kapılarını açtı bana. Bu jazz'cılar hala benim kahramanlarım. Her tür müzikte kahramanlarım var. Sudanlı udi Hamza Eldin mesela en büyük kahramanlarımdan biri. Yakında New York'a geliyor.

Central Park'ta olacak proje nedir?
Bir sonraki yaz summer stage'de (Central Park'in esas sahnesi) "sheng" topluluğu, New York Skyscraper ve şairler (Butch "conduction" projelerini aynı zamanda şairlerle de yapıyor). Hepsi birarada olacak. Bu benim için çok önemli. Şu anda en önemli şey bir sonraki seviyeyi keşfetmek. Keşfetmek. Bu "conduction" konseptini ta 70'lerde başlattım ama her yıl gelişti. Şu anda benden daha büyük. Tiyatrodan, dans dünyasından, müzikten... Pekçok insan ilgileniyor bu konuyla. Artık sınırsız "conduction"...

KEF UNI-Q® LOUDSPEAKERS

Q SERIES

Q2ds
duvar tipi dipol
Uni-Q
Surround Hoparlör

PSW2500
250 watt
subwoofer

Sinema Q

Stereo müzik sevenlerin gözdesi KEF Uni-Q modelleri, Home Cinema sistemlerinde ideal çözümleri sunuyor

KEF Ev Sineması sistemleri, sinemalarda kullanılan güçlü ve zengin detaylı, 3 boyutlu ses ortamını size evinizin konforunda yaşatır.

KEF Reference Series teknolojisi ile üretilen Neodymium mıknatıslı aluminyum diyaframlı tiz sürücüleri, sesleri odanızın her köşesine eşit olarak ulaştırarak gerçek "Surround" sesi KEF'in efsanevi doğallığında sağlar.

NEFAN Türkiye Distribütörü
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

KEF Q SERIES

Hattat Halim Sok. No: 8 Dikilitaş - İstanbul Tel: (0212) 288 4139 Fax: (0212) 275 9118
Bağlar Cad. 159/A Seyranbağları, Çankaya, Ankara Tel: (0312) 447 0792 Fax: (0312) 447 0793
YETKİLİ SATICILAR: İstanbul; MODERN ELEKTRONİK, Mayadrom (0212) 352 3304 - MATRİKS İstinye (0212) 229 3360 - STAGE Gayrettepe (0212) 216 7335 - BL MÜZİK Çiftehavuzlar (0216) 368 7312- TEKNOPEL Feneryolu (0216) 368 3787 - GİRİT MÜZİK Nişantaşı (0212) 225 2775 - VİZYON Fulya (0212) 266 61 88 ERTÜRKMEN, Akmerkez (0212) 282 0217, **Ankara;** SİGMA (0312) 466 2169, **İzmir;** BOR MÜZİK (0232) 446 4254, **Antalya;** ŞENER ELEKTRONİK (0242) 242 0113

13. Akbank Jazz Festivali jazz'ın nabzını elinde tutmaya devam ediyor...

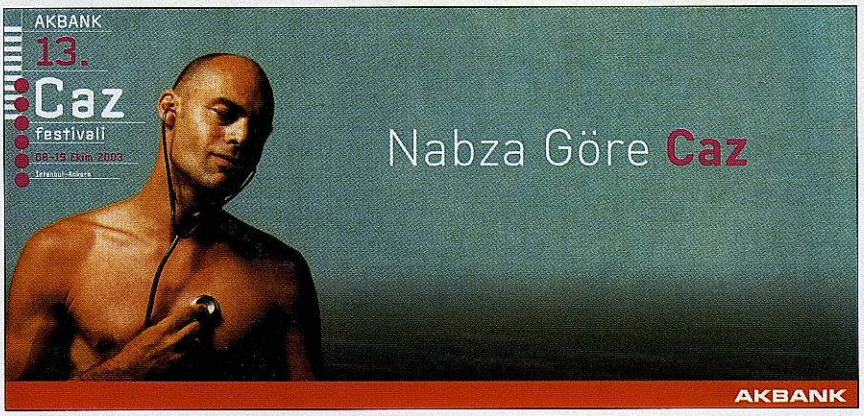

13. Akbank Jazz Festivali Programı

Chicago Underground Duo
8 Ekim 2003 22:00 - Babylon

Dirty Dozen Brass Band
9 Ekim 2003 20:30 - Aya İrini

Magic Malik
9 Ekim 2003 22:00 - Babylon

Pressure Drop SoundSystem
10 Ekim 2003 23:00 - Babylon

Gangbe Brass Band
11 Ekim 2003 23:00 - Babylon

Naapjazz
12 Ekim 2003 18:00 - Babylon

Gangbe Brass Band
12 Ekim 2003 21:00 - Ankara Hilton

Jimmy Smith Quintet
13 Ekim 2003 21:00 - Ankara Hilton

Bassdrumbone
13 Ekim 2003 21:00 - Babylon

Bireli Lagrene Gypsy Project
14 Ekim 2003 21:30 - Babylon

Jimmy Smith Quintet
15 Ekim 2003 20:30 - CRR Konser Salonu

Turqumstances
15 Ekim 2003 22:00 - Babylon

The Lost Chords w/ Carla Bley
16 Ekim 2003 20:30 - CRR Konser Salonu

Available Jelly
16 Ekim 2003 22:00 - Babylon

David Murray Latin Big Band
17 Ekim 2003 19:00 - CRR Konser Salonu

John Zorn's Electric Masada
17 Ekim 2003 21:45 - CRR Konser Salonu

Nu Spirit Helsinki
17 Ekim 2003 23:00 - Babylon

Brötzmann-Gustafsson-Vandermark & Pyramid Trio
18 Ekim 2003 19:00 - CRR Konser Salonu

Saxophone Summit
18 Ekim 2003 21:45 - CRR Konser Salonu

The Shrine Synchro System
18 Ekim 2003 23:00 - Babylon

Festival 9 Ekim 2003 saat 20:30'da İstanbul'da Aya İrini Müzesi'nde Dirty Dozen Brass Band'in konseri ile başlayacak. CRR Konser Salonu başta olmak üzere, 8. İstanbul Bienalinin sergi alanları olan İstanbul Yerebatan Sarnıcı ve Tophane-i Amire'de de konserler yer alacak. Bienallerdeki konserler ücretsiz izlenebilecek. Ayrıca İstanbul'da Babylon, Ankara'da Hilton Oteli ve ODTÜ'de renkli konser alternatifleri sunulacak.

13.Akbank Caz Festivali'nde jazz severler, bu yıl da jazz dünyasının usta yorumcularını dinleme fırsatı bulacaklar. 7 Grammy ödüllü ve "En İyi Uluslararası Performans" ile "En iyi Enstrümantal Jazz Performansı" ödüllerini aynı yıl üstüste alan Michael Brecker, The Saxophone Summit grubu ile 18 Ekim tarihinde CRR'de sahne alacak. Brecker'ın yanı sıra The Saxophone Summit Grubu'nda 5 kere Grammy'e aday gösterilen, dört kez Down Beat Dergisi okuyucuları ve müzik eleştirmenleri tarafından "Yılın Müzisyeni" seçilen Joe Lovano ile birlikte saksofon ve flüt sanatçısı Dave Liebman'ı da izleyebilecekğiz.

Festival kapsamında 50'li ve 60'lı yıllarda Hammond Org'unun kralı ilan edilen Jimmy Smith, 15 Ekim 2003 tarihinde CRR Konser Salonu'nda R&B, blues ve gospel'ı, bebop ile harmanlayarak grubu Jimmy Smith Quintet'in diğer sanatçılarıyla birlikte unutulmaz bir konser verecek.

Jazz'ın en yenilikçi ve yaratıcı simalarından David Murray, 17 Ekim Cuma akşamı CRR'de, kendi grubu David Murray Latin Big Band ile latin jazz'dan örnekler sunacak.

Dergimizin bütünü içinde röportajlar veya sanatçılarının çalışmalarını ve biyografilerini kapsayan yazılar siz konser izleyicileri olan okurlarımıza yol gösterici olacaktır. Hepinize şimdiden iyi konserler...

AKBANK 13. Caz festivali

İster İnanın İster İnanmayın!

Jimmy Smith

Evet, sonunda o da İstanbul'da! Charlie Parker saksofon için neyse Jimmy Smith de Hammond B-3 org için o. Jimmy Smith, elli yıla yaklaşan kariyeri boyunca, hep isminin başına eklenen "inanılmaz", "hayret verici" gibi sıfatlarla anıldı ve bazılarına göre Hammond orgda tüm zamanların en önemli müzisyeni.

Z. Emre Memecan
emre_memecan@hotmail.com

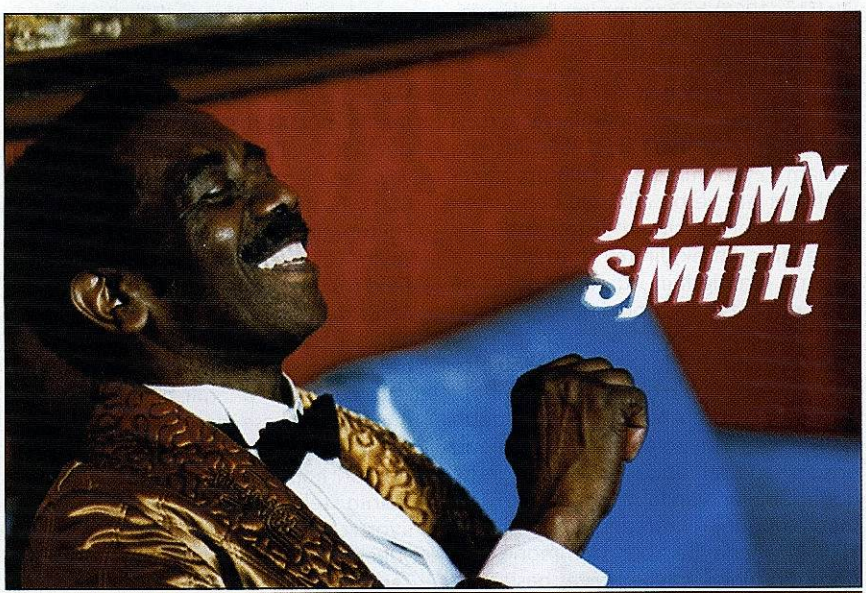

Jimmy Smith Quintet
13 Ekim 21.00 Ankara HiltonSa
15 Ekim 20.30 CRR
Jimmy Smith (org), Mark Whitfield (g), Jimmy Jackson (d, Herman Riley (s), Jonathan Wood (d)

Naçizane, Jimmy Smith ile tanışıklığım son çalışmalarından "Dot Com Blues" adlı albümle oldu. O tarihlerde kafayı internet ve dot com işlerine takmış biri olarak, albümü Amazon'un sayfalarında görüp alırken, kendi kendime "abi Amerikalılar bu işi biliyor, bak müziğini bile yaptılar vallahi" diye düşünceler geçmişti, ne yalan söyleyeyim! Fakat sonra, ilgilenenlerin bildiği gibi, bu hikaye, albümün adıyla da gayet uyumlu olarak, son derece "hüzünlü" bir hikaye olduydu; ben de Jimmy Smith'in dünyasını keşfetmenin mutluluğu ile yetinmiştim.

Hammond orgun tarihi Jimmy Smith ile başlamadı hiç kuşkusuz. Ancak, Smith'den önceki orgcular aleti org sesi veren piyano gibi çalıyorlardı. İlk kez Smith, Hammond orgun, sadece klaviyesi piyanoya veya geleneksel kilise orguna benzeyen, ama onlardan tamamen ayrı ve özgün bir alet olabileceğini ve bu farklı enstrümanla yepyeni ve neler yapılabileceğini gösterdi. Hammond org, onun sayesinde jazz'da diğer enstrümanlarla eşit, bir solo enstrümanı olarak ön plana çıkabildi.

Jimmy Smith 1925'te Pennsylvania'da dünyaya gelmiş. Müzikle yakından ilgili ebeveynleri sayesinde piyano çalmayı öğrenmiş. 1948 ile 1951 yılları arasında formal müzik eğitimini almış (fakat bir röportajında, eğitimini bitirdiğinde hala nota okumayı bilmediğini söylüyor!). Daha sonra 1953'te Hammond'a ilgi duymaya başlamış. Bunun hikayesi de enteresan: İlk Hammond orgunu bir emanetçiden satın aldıktan sonra, yaşadıkları yerdeki bir odun deposuna yerleştirmiş ve nerdeyse bir yıl boyunca kendisini depoya hapsederek enstrüman üzerinde çalışmış. Birgün artık aradığı sesi bulduğunu düşünerek çıktığında, muhtemelen yepyeni bir yaklaşım ve ses elde ettiğini bilmiyordu ama kendisinin ve kendisinden sonra gelen bütün Hammond'çıların hayatını değiştirdiği kesin. Jimmy Smith karakteristik çalma stilinde, 1955'te piyasaya çıkan yeni Hammond modelinin perküsyon özelliğinden yararlanarak, ayak pedalı ile bas hattını çalarken, sol eliyle akorları, sağ eliyle de muhteşem sololarını çalıyor. Bu arada da, hiçbir zaman klaviye çalan müzisyenleri değil, Coleman Hawkins, Don Byas ve Arnett Cobb gibi üflemeli aletler çalan müzisyenleri dinlediğini ve sololarını çalarken kendisine onları örnek aldığını söylüyor.

Jimmy Smith'in kariyerinin ilk bölümü, New York'a gelerek Cafe Bohemia'da ilk

Jimmy Smith o dönemde bir jazz müzisyeni için gerçekten inanılmaz birşeyi gerçekleştirmiş: 1963 ile 1966 arasında toplam 12 albümle sürekli albüm listelerinde yer alır ve bu albümlerden birçok parça Amerika single listelerinde ilk 20'ye girer.

defa çaldıktan sonra 1956'da Blue Note için yaptığı "A New Sound, A New Star" albümüyle başlıyor. İsminin duyulması ise 1957 yılında ilk önce ünlü Birdland'de, sonra da Newport Jazz Festivali'nde çalmasıyla gerçekleşiyor. Bundan sonrasında Jimmy Smith artık gerçek bir yıldız olan ilk Hammond orgcudur. Kariyerinin ilk yılları Blue Note ile gerçekleştirdiği ve çok başarılı görülen albümlerle geçiyor. Bu yıllarda Jimmy Smith'i üç farklı çerçevede yaptığı çalışmalarda görüyoruz: Kenny Burrell (g) ve Donald Bailey (d) ya da Art Blakey (d) triosu, Lou Donaldson (as) ve sonraları Stanley Turrentine'in (ts) yer aldığı bir dörtlü ve Donald Byrd, Lee Morgan, Curtis Fuller, George Coleman, Hank Mobley gibi isimlerin yer aldığı, üflemeli çalgılar da bulunan jam session grupları. Bu dönemdeki en önemli albümleri olarak, hepsi birer klasik sayılabilecek, "House Party" (1957), "Grooving at Small's Paradise I-II Live" (1957), "The Sermon" (1958), "Cool Blues" (1958), "Crazy Baby" (1960), "Back at the Chicken Shack" (1960), "Midnight Special" (1960) ve "Prayer Meeting" (1960) sıralanabilir.

1963'ten sonra ise 1972'ye kadar süren Verve dönemi başlıyor ve Smith bu dönemde geniş ve çeşitli bir dinleyici kitlesine hitap eden bir müzisyen haline geliyor. Bu yıllarda, "Walk On The Wild Side", "Hobo Flats", "Who's Afraid Of Virginia Woolf" gibi parçalarını, Billboard listelerinde üst sıralara tırmanan hit parçalar arasında görüyoruz. Bu parçalarda, bütün Verve döneminde çok yakın çalıştıkları Oliver Nelson'ın büyük orkestra düzenlemelerinin de önemli bir payı olduğunu söylemek gerekir. Orkestra düzenlemeleri zaman zaman Hammond'ın farklı sesinin önüne geçse de, ben şahsen bu tür albümlerinin içinden en çok "The Cat" (1964) ve "Peter and the Wolf"u (1966) beğeniyorum. Bu ikincisi, jazz eleştirmenlerinden de çok iyi övgüler almış bir albüm.

Jimmy Smith o dönemde bir jazz müzisyeni için gerçekten inanılmaz birşeyi gerçekleştirmiş: 1963 ile 1966 arasında toplam 12 albümle sürekli albüm listelerinde yer alır ve bu albümlerden birçok parça Amerika single listelerinde ilk 20'ye girer. Ancak, Jimmy Smith'in Verve dönemi ürünlerinin tümünün pek de olağanüstü takdir topladığı da söylenemez. Örneğin, Joachim Berendt, ünlü Caz Kitabı'nda, "Jimmy Smith 1960'lı ve 1970'li yıllarda birçok ucuz, ticari pop-jazz kaydı yaptı. Ancak bu durum onun tarihsel değerini gölgelemez; Hammond orgun sanatsal açıdan üstün değerde doğaçlamalar yapılabilecek bir enstrüman olduğunun keşfeden odur" diyor.

1970'li yıllarla beraber Hammond org gördüğü ilgiyi kaybetmeye başlar ve Jimmy Smith neredeyse modası geçmekte olan bir tür müziğin önde gelen temsilcisi haline gelir. Daha çok soul, funk türüne yönelerek ve hatta kimi zaman synthesizer da kullanarak çalışmalarına devam eder. Bu arada Los Angeles'a taşınarak eşiyle birlikte bir "Jimmy Smith's Jazz Supper Club" adlı bir jazz kulübü işletmeye başlarlar. 1980'li yıllarla beraber, Jimmy Smith'in ticari olarak başarılı olmayan, müzikal açıdan da çok kayda değer bulunmayan çalışmalarını görüyoruz. Bu dönemin istisnaları olarak olarak 1982 tarihli "Off The Top" ve Kenny Burrell ile 1993 yılında yeniden biraraya gelerek yaptıkları konser kayıtları gösteriliyor. Buna rağmen, yine ilginç bir şekilde, CD'nin hayatımıza girmesiyle birlikte, 1980'li yılların sonlarından itibaren, kendisinin jazz tarihindeki tartışmasız yeri almasını sağlayan albümlerinin birbiri peşi sıra yayınladığını da görüyoruz. Jimmy Smith'in geri dönüşü 1995'te yine Verve ile yaptığı bir "Damn!" adlı çalışma ile olur. Kariyerinin zirvesinde olduğu 1960'lı yıllarda pekçoğu henüz dünyaya gelmemiş olan Roy Hargrove (tp), Mark Turner (s), Ron Blake (s), Nicholas Payton (tp), Abraham Burton (s), Art Taylor (d), Tim Warfield (s), Mark Withfield (g), Bernard Purdie (d) ve Christian McBride (b) gibi günümüzün önde gelen genç müzisyenleriyle kaydedilen bu albüm, 70. yaşında Jimmy Smith'in hala ne kadar önemli bir müzisyen olduğunu herkese hatırlatır. Bunu takip eden dönemde yaptığı turnelerde kaydedilen konser kayıtları ve eski albümlerinin tekrardan ilgi gördüğünü izliyoruz. Daha sonra da 2001'de, yukarıda da bahsettiğim ve B.B. King, Taj Mahal, Dr.John ve Keb Mo gibi müzisyenlerin de yer aldığı "Dot Com Blues" piyasaya çıkar. Aslında bu albüm daha çok vokal blues olarak değerlendirilebilecek ve tam da Jimmy Smith'in müziğini yansıtan bir albüm değil; çok da olumlu eleştiriler aldığı söylenemez.

"The Cat" adlı albümünün orijinal notlarında Jimmy Smith için şöyle diyor. "Jimmy Smith'in hayal gücü, ormanda hızla büyüyerek bir yangına dönüşen alevleri andırıyor: Dağları deviren bir enerji ve nehirleri kurutan bir güç var onda, açıklanamayacak!" Artık seksen yaşına merdiven dayamış böyle önemli bir sanatçıyı dünya gözüyle bir kere dinlemek, bu fırsattan yararlanabilecek herkes için büyük bir şans olsa gerek.

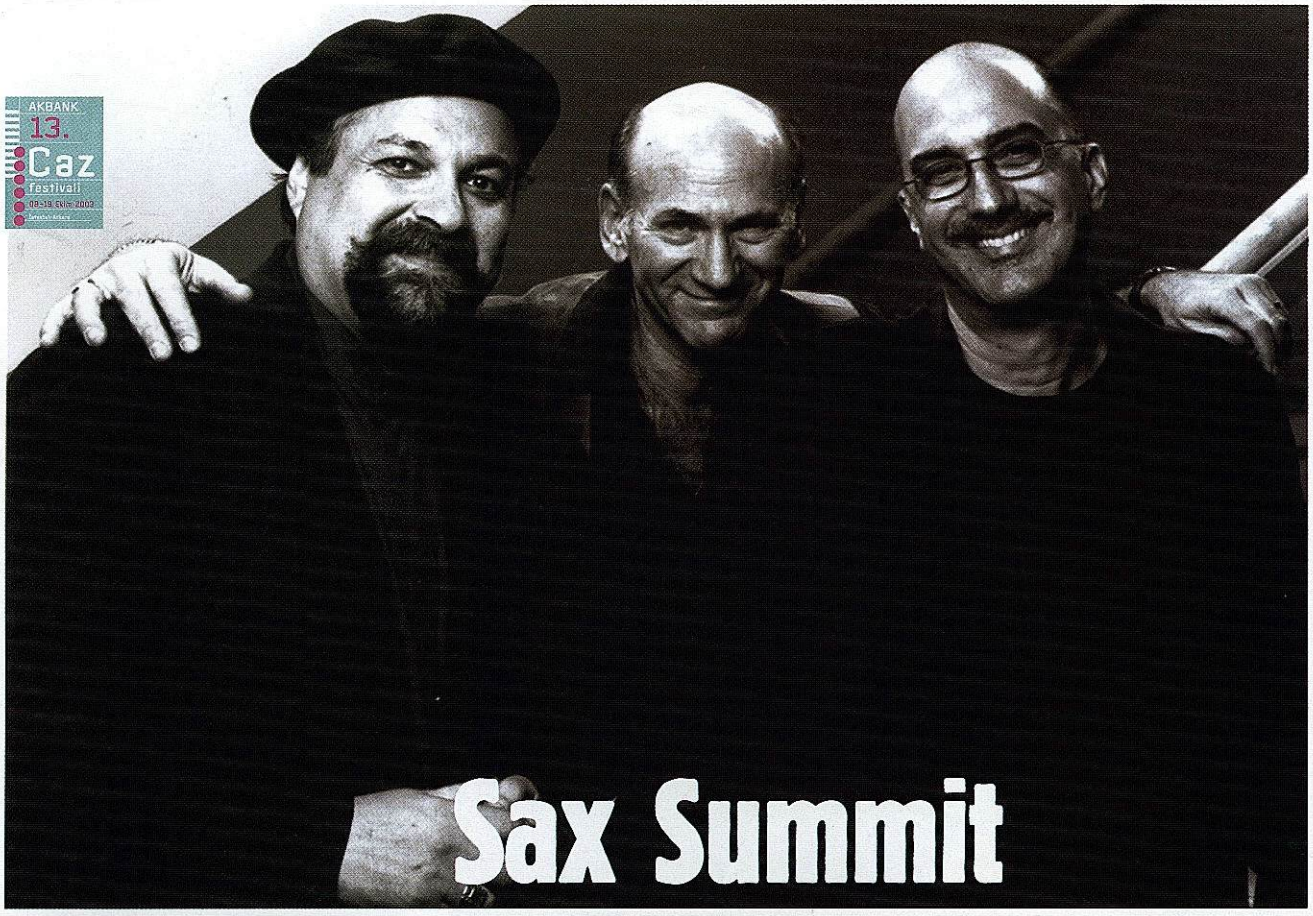

Sax Summit

Murat Yücelen
myuce@bilgi.edu.tr

The Saxophone Summit featuring Dave Liebman, Joe Lovano, Michael Brecker
18 Ekim 21.45 CRR
Dave Liebman (ts, ss), Michael Brecker (ts, ss), Joe Lovano (s), Phil Markowitz (p), Cecil McBee (b), Billy Hard (d)

Akbank ile Pozitif bu yıl da yapacaklarını yaptılar. On günlük bir süreye Jimmy Smith'den John Zorn'a, Carla Bley'den Bireli Lagrene ve Evan Parker'a kadar uzanan müthiş bir jazz şöleni bizleri bekliyor.

Festival broşürünü incelerken, "acaba hangi konserlere gitsem" diye değil de, "hepsine birden gidemezsem acaba hangi birini feda etsem" diye ince hesaplara girmek zorunda kalıyor insan. Broşürün her sayfasını şaşkınlık ve mutluluk içinde inceledikten sonra nabzıma göre kesinlikle feda edemeyeceğimi bildiğim bir konser, "The Saxophone Summit." Başta heyecandan ne olup bittiğini algılamakta zorlansam da, konsantre olup sayfayı detaylı bir biçimde okuduğumda David Liebman, Joe Lovano ve Michael Brecker'ın birlikte sahne alacaklarını anlayabildim. Üstüne üstlük, altyapıda Phil Markowitz, Cecil McBee ve Billy Hart yer alıyor. Bunların her biri öylesine önemli müzisyenler ki, "neredeyse sırf bu isimlerden bir festival çıkar" diye düşünmeden edemedim. Geçmişte bu jazz şahsiyetlerinin çoğunluğunu çeşitli formasyonlarda dinleme fırsatımız olduysa da, onları 18 Eylül gecesi eşzamanlı olarak görebilecek olmamız heyecan katsayısını artırıyor. "Halen hayatta olan en büyük üç saksofoncu kimdir" sorusuna yanıt olarak bu üç ismi verecek müziksever sayısı oldukça yüksektir. Birlikte çaldıkları müzisyenlerin bir listesini çıkartabilsek 1960'ların ortalarından itibaren "Jazz'da Kim Kimdir" antolojisi ile örtüşürdü. O yıllarda New York kulüplerinde hem birbirleriyle hem de sayısız müzisyenle yolları sıkça kesişen bu üç saksofoncudan David Liebman, uzun yıllardır -belki de tenor çalışının eleştirmenlerce fazlaca John Coltrane'e benzetilmesinden dolayı- özellikle soprano saksofon çalıyor; bazı projelerinde flüt çaldığı da oluyor. Kariyerinde hem grup doğaçlamaları ile deneyselliğe açık, hem de sistematik biçimde standartlara dönüşüyle köklerine bağlı, renkli ve değişken bir çizgi izlemiş; bu arada Puccini yorumları ve latin müziği de çalmayı ihmal etmemiş. Akışkan tekniği sayesinde armoni enstrümanı olmayan ortamlarda da (mesela Dave Holland ve Jack deJohnette ile birlikte yaptığı Trio+One çalışmasında olduğu gibi) kendisini rahat hissediyor. Müzik eğitmenliği ve yazarlığı konusunda da kendisini kanıtlamış dört dörtlük bir müzisyen.

Michael Brecker'da Liebman gibi Coltrane ekolünden esinlenmiş fakat tenor saksofondan hiç vazgeçmemiş bir müzik devi. Günümüzde teknik açıdan enstrümanının en iyisi sayılabilecek olan Brecker, uzun yıllar session man sıfatıyla sayılamayacak kadar çok projede yer almış; jazz, rock, funk, pop gibi değişik alanlarda vizyonunu genişletmiş, tenor saksofonun her tür ortamda ışık hızıyla çalınabileceğini kanıtlamış. Konuk olarak bulunduğu albümlerin sayısı ne kadar fazla ise, lider olarak çıkardığı albümlerin sayısı da o kadar az. Muhtemelen kendi albümleri üzerinde çalışmaya zamanı olmayacak kadar meşgul ve popüler, ülkemizi daha önce de çeşitli vesilelerle ziyaret etmiş, günümüzün en önemli ve aktif sanatçılarından biri. Joe Lovano ise, diğer iki arkadaşından farklı olarak Coltrane'e oranla Sonny Rollins'den daha fazla esinlenmiş, Blue Note şirketinin vazgeçilmez imzalarından biri. Ana enstrümanı tenor saksofon olsa da, kayıtlarında alto ve soprano saks, alto ve soprano klarinet, perküsyon gibi çeşitli enstrümanları sıkça çalmış, çıkardığı her albümde yenilik arayışını ısrarla sürdüren, "Pavarotti'den sonra İtalya'nın en büyük tenoru!" payesine layık görülmüş, Berklee School of Music mezunu ve hocası bir yetenek. Durum böyle olunca, bu üç dev adamın bir araya gelmesinden ortaya çıkacak enerjinin düzeyini tahmin etmek zor değil, fakat bu enerjinin niteliğine ancak o akşam orada bulunanlar tanık olacak, çünkü müziksel anlamda her an herşeyi yapabilecek güçte bir grup sahne alıyor, unutulmayacak bir jazz şölenine hazırlıklı olun.

AKBANK 13. Caz festivali

Django'nun İzinden: Bireli Lagrene

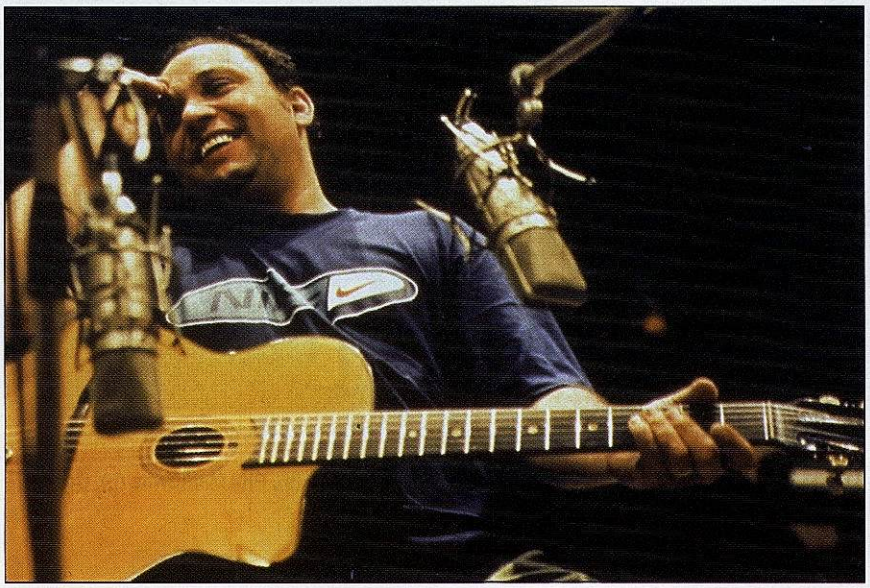

John Mc Laughlin'in deyimiyle "Gitar Fenomeni" Biréli Lagrene 1966 yılında Fransa'nın Alsas bölgesinde dünyaya geldi, dört yaşındayken gitar öğrendi, yedi yaşındayken de jazz çalmaya başladı.

Seda Binbaşgil
esintiler@tnn.net
www.esintiler.org

1953 yılında ölen efsanevi Roman gitarist Django Reinhardt ile hiç karşılaşmamıştı ama, hep onun müziğini dinleyerek büyüdü, onun gibi çalmaya gayret etti ("Küçükken Django'nun bir plağını alır, arka arkaya defalarca dinlerdim ta ki onun gibi çalmayı başarana kadar. Neden sonra, ustaya saygı göstermenin, onu taklit etmekten çok daha değerli olduğunu anladım"). Romanlar arasında hep böyle bir "Django-mania" vardı, hele Biréli'nin babasının (Fiso) Fransa'da iyi isim yapmış bir gitarist olduğu da göz önüne alınınca, bu pek de yadırganacak bir tavır değildi küçük Lagrene için.

Django Reinhardt 20. yüzyıl müziğinin en büyük isimlerinden biriydi. Çok genç yaşında karavanında çıkan bir yangın sonucu iki parmağını yitirmiş, buna rağmen sekiz parmakla adeta on parmak gibi çalmayı başararak bir efsane konumuna yükselmişti. Yıllar sonra BBC'nin bir jazz eleştirmeni, Django Reinhardt'ın hayatının, dilden dile dolaşan ilginç öyküler, anekdotlar ve müziklerle dolu olduğunu ama tüm bunları en kısa yoldan ve en etkileyici şekilde Biréli Lagrene'nin güzel müziğinin dile getirdiği saptamasını yapacaktı.

Biréli Lagrene hakikaten bu yola baş koymuştu. İlk albümü "Routes to Django" yu (=Django'ya giden yollar) 1980 yılında, henüz 13 yaşındayken kaydetti. İşte tam da bu sıralarda Amerikalı jazz yazarı Gary Giddins onunla evinde bir röportaj yapmaya gidiyor ve bir kaç soru sonunda kendini Lagrene ile televizyonda onun en sevdiği çizgi filmi izlerken buluyor! ("...tüm bir öğleden sonra beraber çizgi film seyrettiğim yegane müzisyendi!") Biréli, aynı sene Django Reinhardt'ın eski müzik partneri ve "Hot Club de France" Beşlisi'nin önderlerinden kemancı Stephane Grapelli ile uluslararası bir turneye çıktı. Bu turnede gitaristi her dinleyen, onun bu küçük yaşında sergilediği inanılmaz performansla adeta büyüleniyordu. Büyülenenler seyircilerle de sınırlı değildi. Django'nun kendisi de bir gitarist olan oğlu Babik Reinhardt da Biréli'yi 14 yaşındayken dinlemiş ve çok etkilenmişti. Halbuki adını ilk kez başkalarından duyduğunda, önceleri küçük gitaristi dinlemeye çok da hevesli olmamıştı. Çünkü senelerdir "yeni Django" olduğu rivayet edilen pek çok genç yeteneği dinlemiş fakat hep hayal kırıklığına uğramıştı. Ama sonunda Babik, çalışı babasının çalışına inanılmaz derecede benzeyen, müthiş yetenekli bu genç gitaristi dinleyince onu bir daha hiç bırakmadı, 2001 yılında ölene kadar hem pek çok kez beraber çaldılar, hem de çok iyi iki arkadaş oldular.

Biréli Lagrene her zaman Django stilinde çalmadı, zaman zaman akustikten vazgeçerek elektrikli gitara ve "fusion"a kaydı ve Benny Carter, Benny Goodman, Niels-Henning Oersted Pedersen, Larry Coryell, Stanley Clarke, Billy Cobham, Danilo Perez, Jaco Pastorius gibi pek çok önemli ve tarz olarak birbirinden farklı müzisyenlerle çaldı.

Sanılabileceğinin tersine, Babik'in buna hiç bir itirazı olmadı, hatta onu bu konuda teşvik bile etti. Tek arzusu, müthiş bir Django Reinhardt mirasçısı olduğunu defalarca kez ispat etmiş olan bu yetenekli arkadaşının özgün tarzını bulmasına yardımcı olmaktı.

Bu döneminde daha evvel denemediği tarzları ve enstrümanları da keşfetti genç gitarist. Ne de olsa "gypsy"nin (=çingene) etimolojisi "özgür adam" değil miydi? ("Django'nun müziği, zaman zaman alıştığım tarzdan uzaklaşıp başka diyarlarda neler olup bittiğini keşfetmemde bana yardımcı oldu").

Ama döndü dolaştı, sonra yeniden yuvaya döndü Biréli Lagrene. Çıkardığı son üç albüm ("Gypsy Project" – 2001, "Gipsy Project and Friends" – 2002 ve "The Complete Gypsy Project" – 2003) onun ustasına adadığı "tribute" kayıtları.

Nota okumasını bilmediğini söyleyen bu usta gitaristin ("öğrenmeye zamanım yok, kulağım yeterli") şan ve ünde de gözü yok ("tanınmak için müzik yapmak benim işim değil; müzik yapıyorum çünkü hoşuma gidiyor. Ben bir işadamı değilim. Sadece faturalarımı ödemek için paraya ihtiyacım var, hepsi bu"). Belli ki Biréli Lagrene'nin önem verdiği şeyler başka, bunlardan biri de beraber çaldığı arkadaşları: ("turnede onlarla birlikte yolculuk yapıyorum, bu beraberlik hem hoşuma gidiyor hem de müziğimize katkıda bulunuyor").

Biréli Lagrene, Ekim ayında bu çok değer verdiği arkadaşlarıyla yine oldukça uzun zaman geçireceğe benzer. Çünkü Roman gitarist, Akbank Jazz Festivali'nin bu yılki davetlilerinden biri. Biz de bu sayede bir yandan onun virtüözitesine tanık olurken, diğer yandan "Djangology" ve "Minor Swing" gibi unutulmaz parçalarla Django Reinhardt özlemimizi gidereceğiz. Hadi yine iyiyiz!

Bireli Lagrene Gipsy Project
14 Ekim 21.00 Babylon
Bireli Lagrene (g), Florin Nicolescu (vi), Hono Winterstein (g), Antonio Licusati (b), Jean-Yves Dubanton (g)

Carla Bley

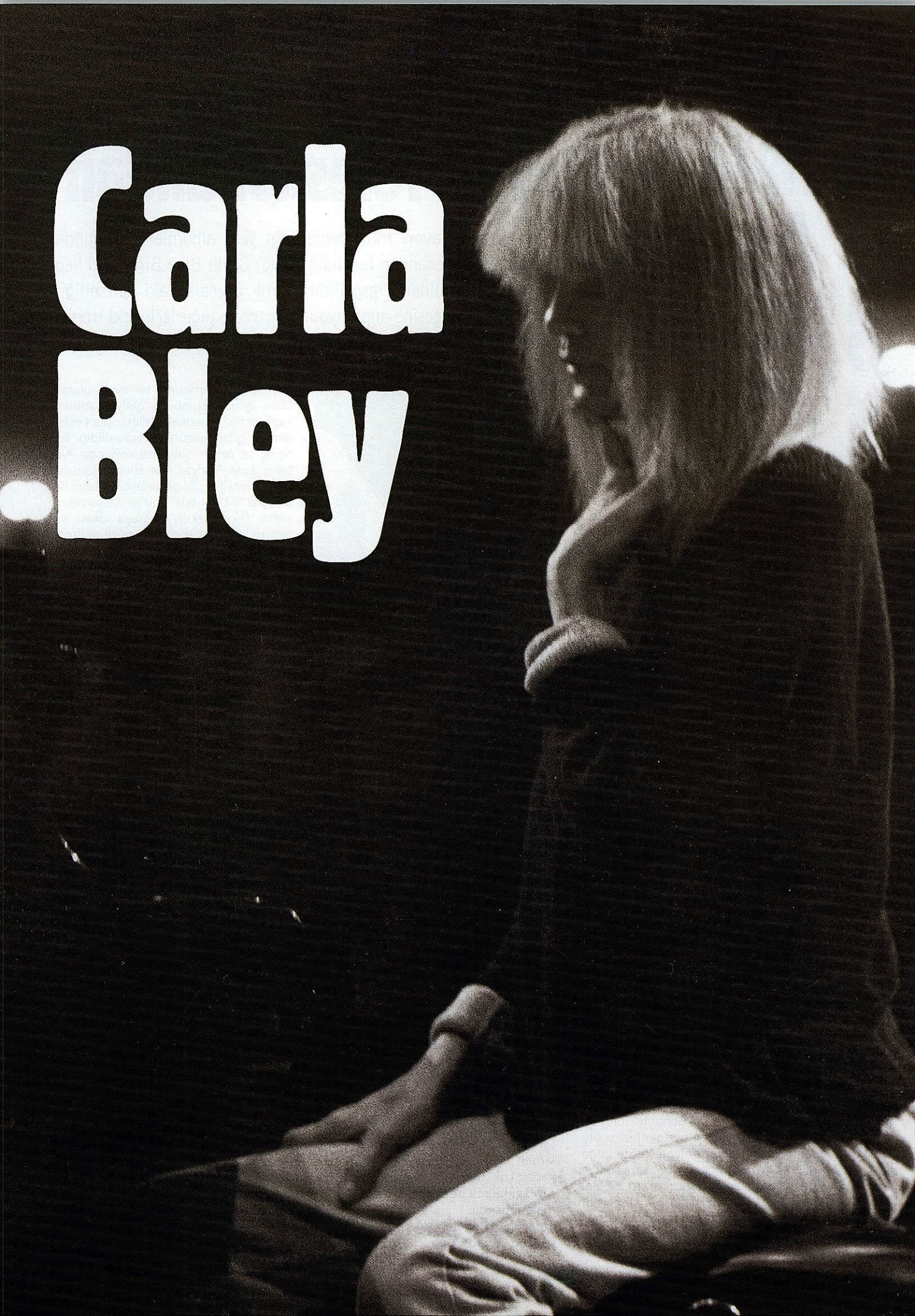

AKBANK 13. Caz festivali

Carla Bley'in Teleskobundan Amerika

Seda Binbaşgil
esintiler@tnn.net
www.esintiler.org

Bu heyecan, favori müzisyenlerimin yeni albümleri çıktığında duyduğum heyecandan farklıdır, çünkü Carla Bley Big Band hep sürprizlerle doludur, esprilidir, kimi parçalardaki şiirselliği, lirizmi sizi pençesine alıp duygulandırırken, diğerlerindeki ironisi güldürür, adamı şaşkına çevirir.

Carla Bley'in son albümü "Looking for America" da farklı değildi bu açıdan, çıkar çıkmaz aldım, programımda çaldım ve yayın yönetmenim 'Akbank Jazz Festivali'ne gelen müzisyenlerden hangisi hakkında yazmak istersin' diye sorunca işte şimdi de ilk tercihim olarak Jazz Dergisi'ne yazıyorum! Carla Bley çok özgün bir tip. Peruğu andıran (belki de peruktur) küt kesilmiş, abartılı şekilde kabarık sarı saçları, mükemmel çizgilere sahip kişilikli yüzü ve incecik ama incecik vücuduyla zaten kalabalıktan biri değil o, apayrı özgün bir kadın!

Carla Bley Kaliforniya'da doğmuş, müzik eğitiminin temelini bir kilise müzisyeni olan babasından almış. Ondan sonra ise ipler kendi eline geçmiş, yani kendi kendini eğitmiş. 1955 yılında New York'a gelmeye karar vermiş, geçimini sokaklarda sigara satarak ve –birilerini ikna edebilirse- kulüplerde piyano çalarak sağlamaya başlamış. Piyanist Paul Bley ile evlenmesi onun hayatında yeni ve üretken bir dönemin müjdecisi olmuş. Önce kocası için besteler yapmaya başlayan Carla Bley, daha sonra George Russell ve Jimmy Guiffre için de eserler bestelemiş.

1964 yılında ikinci kocası trompetçi Michael Mantler'la birlikte en son şekliyle "Jazz Composers' Orchestra Association" ismini alacak olan, avant garde jazz müziği olarak nitelenen eserlerin yapımı ve dağıtımını üstlenerek, bu müziği temsil etmek ve bu tarz çalan müzisyenlere fırsat vermek amacıyla kurulmuş, kar gütmeyen bir organizasyon olan "Jazz Bestecileri Orkestrası Birliği"ni kurmuş.

1967 yılı ise müzisyenin hayatında yine bir dönüm noktası. Çünkü bu yıl, vibrafoncu Gary Burton, Carla Bley'in adını geniş kitlelere duyuracak olan albümünü kaydedecekti: "A Genuine Tong Funeral"! Carla Bley'in bestelerinden oluşan bu albüm eleştirmenlerce de beğenilecek ve getirdiği farklı ve taze solukla geniş yankılar uyandıracaktı. 1969'da Bley, basçı Charlie Haden'ın "Liberation Music Orchestra"sı için besteler yaptı ve iki yıl sonra da yeteneğinin gelip geçici olmadığını kanıtlayan ve ününü pekiştiren albümü çıkardı: "Escalator over the Hill"

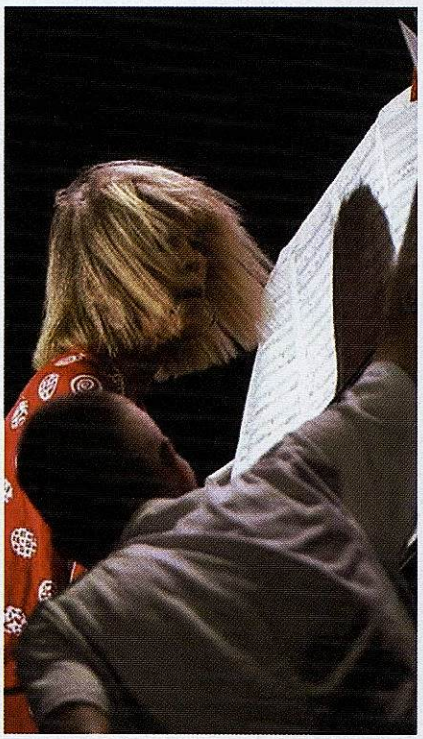

16 Ekim 20.30 CRR
Carla Bley (p), Andy Sheppard (s), Steve Swallow (b), Billy Drummond (d)

Geçtiğimiz senelere göz atarsak Carla Bley'in hemen her zaman yaratıcı özelliğini koruduğuna şahit oluyoruz. Bunun yanısıra, besteci -hiç de kolay bir iş olmayan- 'Big Band'inin üyelerini bir arada tutmayı bilmiş ve her zaman elinin altında, turneye çıkacak ve albüm kaydedecek oldukça sabit bir kadro bulundurmayı başarmıştır.

ECM plak şirketiyle ortak yapımlara imza atan Carla Bley'in usta basçı Steve Swallow ile yaptığı, formatı ikili çalışmalardan "The Very Big Carla Bley Band"e kadar çok farklılıklar gösteren epeyce sayıda albümü ise onun ses getiren çalışmalarındandır.

Carla Bley, "Big Band"iyle bu yıl çıkardığı "Looking for America" isimli albümünün tanıtım turnesinin bir ayağı olarak Ekim ayında İstanbul'a geliyor. Albüm kapağında, Amerika'yı teleskopla keşfederken güzel yüzünün resmedildiği bu ilginç ve özgün şahsiyeti sonunda Akbank Jazz Festivali'nde izleme şansına sahip olacağız gibi görünüyor. Albüm ilk bakışta, 1 Eylül İkiz Kuleler faciasından sonra teker teker piyasaya çıkan ve Amerika'ya ağıtlar düzen çeşitli çalışmaların bir başkası gibi görünse de, albümü dinlemeye başlar başlamaz Carla Bley farkı hemen kulağa çarpıyor. Besteci "National Anthem" de Amerikan Milli Marşını ve diğer bazı marş ve şarkıları funk, gospel, blues formlarında yorumlayarak müthiş bir ironi ve zeka ürünü ortaya koymuş. 20 dakikanın üzerindeki uzunluğuyla bu süit albümün belkemiği. Onun dışında yine anavatan kavramı üzerinde durduğu 4 beste var ve sonra yine bir sürpriz: Amerika'nın "milli" çocuk şarkısı "Old MacDonald Had a Farm" aynen "Amerikan Milli Marşı" gibi ele alınmış ve sonuçta çok funky bir parça ortaya çıkmış.

Carla Bley, "Looking for America" yı son albümü "4x4"ün beste ve kayıt aşamasında ortaya çıkarmış. Hınzır hınzır diyor ki: "Düşündüm de Amerikan Milli Marşı'nın biraz güncelleştirilmeye ihtiyacı varmış gibi geldi. Sonra bir baktım uzun bir süit bestelemişim. Eee, bu aşamadan sonra da yeni bir albüm kaçınılmazdı!" ("Albümün tanıtımı için Avrupa'da turneye çıktığımda, seyircilerin reaksiyonundan -hele 20 dakikalık "Amerikan Milli Marşı" esnasında- çok çekindim. -Bu arada, Carla Bley'in aslında pek de bir şeyden çekinecek biri gibi durmadığını da belirtmeliyim.- Bizi çürük yumurta yağmuruna tutabilirler diye düşündüm, ama çok naziktiler. Hiç bir şey olmadı.") diyor. Bununla özelde yeni bitmiş Irak Savaşı'na, genelde ise Amerika'nın mevcut dışişleri politikasına atıfta bulunduğu belli. Bir de kendi 'Amerikana'sının gözü bağlı/kör bir Amerikana olmadığının altını çizmek istiyor sanki. Ne dersiniz, bizler de efendi bir milletiz, Carla Bley Big Band' Akbank Jazz Festivali'nde konser verirken, onlara saygıda kusur etmeyiz, değil mi?

AKBANK 13. Caz Festivali

Kaç Adet Bir Düzine Eder?
Dirty Dozen Brass Band

Emre Memecan
emre_memecan@hotmail.com

9 Ekim 20.30 Aya İrini Müzesi
Roger Lewis (bs, ss), Julius McKee (susafon), Sammie Williams (tb), Terence Higgins (d), James McLean (g), Greg Davis (tp), Efram Towns (tp).

İtiraf etmeliyim ki ilk kez bir albümlerini satınalıncaya kadar Dirty Dozen Brass Band (DDBB) grubunu 12 kişi sanıyordum! Fakat o günler, hayatta herşeyin göründüğü gibi olduğunu sandığım günlerdi. Hele ki jazz'ın büyülü dünyasında, her an sürprizlere hazır olmak gerektiğinden de pek haberdar değildim sanırım.

1800'lü yıllarda New Orleans'ta yaşayan yoksul siyah nüfusun oluşturduğu Sosyal Dayanışma & Eğlence Kulüpleri varmış (aslında bu kulüpler hala da mevcut). Bu kulüplerin temel fonksiyonlarından biri de üyelerden biri öldüğünde, cenazenin ortada kalmamasını sağlamak ve merhuma "hoş bir cenaze töreni" yapabilmekmiş. Cenaze törenine, ölenin ailesi, yakınları ve kulüp üyeleri dışında bir de "cenaze bandosu" katılırmış. Bando çoğunlukla, üflemeli çalgılar, trampet ve bando davulundan oluşurmuş. Cenaze konvoyu bandonun çaldığı hüzünlü melodiler eşliğinde mezarlığa kadar gidip (buna "first line" deniliyor) defin işlemleri tamamlandıktan sonra işlerin rengi biraz değişirmiş. Merhumun cennetteki yerine ulaşmasının sevinci ile, dönüş yolunda yine bandonun çaldığı kıpır kıpır müzikler eşliğinde dans ederek ve şarkılar söyleyerek tören tamamlanırmış (buna da "second line" deniliyor). Jazz tarihçileri bu müziği şimdilerde Dixiland jazz denilen müziğin ilk şekillerinden biri olarak kabul ediyorlar.

İşte sekiz kişilik DDBB de adını böyle bir kulüpten alıyor. Geçen yüzyılın başlarından itibaren, jazz bir sanat formu halini alıp sokaklardan konser salonlarına "terfi edince", jazz'ı besleyen pınarlardan biri olan bu gelenek de yavaş yavaş kaybolmaya yüz tutmuş. 1970'li yıllara gelindiğinde, artık kulüplerin bir çoğu kapanmıştır ve varlığını sürdüren bandolar da ancak turistik atraksiyon olarak ilgi görmektedir. Ta ki 1997 yılında "Dirty Dozen Social & Pleasure Club" bu durumu değiştirmeye karar verip, kulübün devamlı bir parçası olarak bir bando istihdam etmeye karar verinceye kadar. Kulüp yöneticileri, Gregory Davis (tp), Efrem Towns (tp), Roger Lewis (s) ve Kevin Harris'in (s) de aralarında bulunduğu yedi müzisyeni çeşitli toplantılarda ve tabii ki cenazelerde çalmak üzere işe alır. Grup da yedi kişi olmalarına aldırmadan (ve aslında o tarihten sonra da hiç bir zaman oniki kişi olmamalarına rağmen) kulübün adını adapte ederek işe başlar: İşte size Dirty Dozen Brass Band!

İşe başladıklarında 20-30 arası yaşlarda olan grup üyeleri ilk önceleri ağırlıklı olarak geleneksel repertuarı ve araya serpiştirdikleri Duke Ellington, Charlie Parker ve James Brown parçalarını çalarlar. Ancak, grubun lideri Gregory Davis'in tabiriyle "müzik biraz yorgun ses verdiği" ve o yıllarda bu tür gruplara ilgi kaybolduğu için ekstra iş alamamak gibi bir dertleri vardır. Bir gün, New Orleans'ta bir panayır öncesi prova yaparlarken, Roger Lewis "haydi Night Train'i çalalım" der; insanların ilgi gösterdiklerini görünce bu sefer "Bongo Beat"i çalarlar ve sonrasında panayır bitinceye kadar en az on kere daha aynı parçayı çalmak durumunda kalırlar! Gerisi tarih...

Bir iddiaya göre 1900'lerin ikinci yarısında New Orleans'tan çıkan en etkileyici ensemble olan grubun başarısında bir çok faktörün payı var tabii ki ama galiba en önemlisi, müzikal açıdan, o yıllar için büyük bir cesaret göstererek, New Orleans jazz geleneğini bebop, funk, R&B ve hatta pop gibi modern müziğin çeşitli kollarıyla besleyerek yepyeni bir standart oluşturmaları. Nasıl jazz kökeninde o çağın çeşitli etkilerinden birleşerek ortaya çıktıysa, DDBB de aynı dinamizm ile "brass band" geleneğini yeniden yarattı diyebiliriz. Müzikte yeni bir şey yapan herkes gibi onların da sert eleştirilerden payını almadıklarını sanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Çeşitli müzisyen ve eleştirmenler, grubu, kuralları eğip bükerek kutsal jazz geleneğine ihanet eden geçici bir heves olarak nitelendirmişler. Grubun lideri Gregroy Davis ise bir röpörtajda bunlara şöyle cevap veriyor: "Luois Armstrong, müzikal açıdan bütün derinliği, asaleti ve yenilikçiliği ile aynı zamanda esaslı bir şovmendi; en çok önem verdiği şeylerden bir de insanların kendilerini çaldığı müzik ile özdeşleştirmeleri ve eğlenebilmeleriydi. Aslında New Orleans müziği bu tavrını hiç bir zaman bırakmadı: İyi bir müzisyen dinleyicilerini yerinden oynatır, müzik dinleyiciyi içine çeker; istiyorsanız ciddi müzik yapın ama yeter ki 'funky' ve eğlenceli olsun."

1980'li yılların başlarından itibaren New Orleans sınırlarının dışına taşan DDBB, turnelerle dünyanın her yerinde konserler vermiş, Miles Davis, Dizzy Gillespie, Al Green ve Marsalis kardeşlerden, Elvis Costello, Graetful Dead ve David Bowie'ye, oradan rap grubu 2 Live Crew'a uzanan bir yelpazede müzisyen ve gruplarla kayıtlar yapmış, konserler vermiş. Kuruluşundan 1991'e kadar aynı kadroyla çalan DDBB'in son albümü geçen yıl 25. yılları dolayısıyla kaydettikleri "Medicated Magic". Bu albümde grubun Norah Jones, Widespread Panic, Dr. John, DJ Logic gibi müzisyen ve gruplarla icra ettiği parçalar da var. Grubun mevcut kadrosunda, baştan beri grupta olan yukarıdaki isimler dışında, Sammie Williams (trombone), Terrence Higgins (d), James Mclean (g), Frederick Sanders (keyboard), Julius McKee (sousaphone) yer alıyor.

DDBB, insanlara dans ettirip, şarkılar söyleten kaliteli bir müziğin olağanüstü bir temsilcisi olarak modern jazz'da pek az grubun yapabildiğini başarmış bir grup. Grupla ilgili bir yazıda okuduğum gibi, bu müzik insanın aklına, ruhuna ve bedenine iyi geliyor. Benden söylemesi, konsere gelirken dans pabuçlarınızı getirmeyi unutmayın!

Diskografi:

- My Feet Can't Fail Me Now 1984
- Live: Mardi Gras in Montreux 1986
- Voodoo 1989
- New Orleans Album 1990
- Jelly 1993
- This Is Jazz 30 1996
- Ears To The Wall 1996
- Open Up: Watcha Gonna Do For The Rest Of Your Life 1997
- Buck Jump 1999
- Another Joyous Occasion 2000
- Madicated Magic 2002

AKBANK 13th Jazz festival

TurQumstances

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

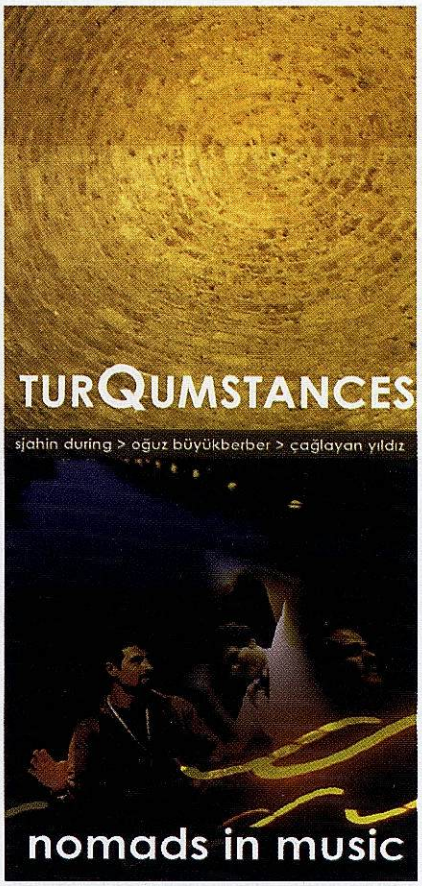

Turqumstances grubunu ya da onların deyimiyle kabilesini, Oğuz Büyükberber, Sjahin During, Çağlayan Yıldız üçlüsü olarak 2002'nin Mayıs ayında kurdular. Üçünün de hayat hikayeleri, ayrıntıya girmediğimiz halde, birbirinden renkli ve bu renkleri müziklerinde duyup onları fark etmemeniz mümkün değil. Çağlayan Yıldız ve Oğuz Büyükberber 10 yıldır birlikte çalıyorlar ve bu çalışma müziklerine çok farklı bir tını getirmiş. Çağlayan Yıldız'ı müzisyen kimliğinin yanı sıra, dergimizdeki "Çok Sıkıcı Müzik Dersleri" yazılarından tanıyorsunuz. Çağlayan benim müzisyen olarak çok beğendiğim, espri anlayışına bayıldığım, beni en çok güldüren insanlardan biri. Bu nedenle bu yazıyı yazmak benim için ayrı bir keyif oluyor. Önce Çağlayan'ın ağzından Turqumstances kabilesinin hikayesini aktarmak, sonra onları kısaca, tek tek tanıtmak istiyorum:

Turqumstances grubunu ya da onların deyimiyle kabilesini, Oğuz Büyükberber, Sjahin During, Çağlayan Yıldız üçlüsü olarak 2002'nin Mayıs ayında kurdular. Üçünün de hayat hikayeleri, ayrıntıya girmediğimiz halde, birbirinden renkli ve bu renkleri müziklerinde duyup onları fark etmemeniz mümkün değil.

"Kuruluş fikri uzun soluklu bir proje olmasıydı. Biz üçümüz (Çağlayan Yıldız, Oğuz Büyükberber, Sjahin During) çekirdeği oluşturuyoruz ve de dönem dönem değişik müzik alt yapılarına sahip kadroları bir araya getiriyoruz. Müziği de birlikte yapılandırıyoruz. Aynı materyali değişen kadrolarla değişik tarzlarda ele alıyoruz ve bu da grubu taze tutuyor. Mottoyu "Nomads in Music"- (Müzik Göçebeleri), Grupları da Tribe (kabile) 1, 2 vs olarak adlandırmayı uygun gördük. Şimdiye kadar sadece Tribe 1 ve 2 oldu. Hollanda'daki bazı sanat destek fonlarından destek aldık ve bu da, projenin başlatılmasında ekonomik olarak oldukça faydalı oldu. Türkiye'de hiç alışmadığımız bir durum bu tabii ki. Konsepti oluştururken müziği çok katmanlı yapılandırmayı göz önünde bulundurduk. Temelde kolay dinlenebilir, dans edilebilir bir postun altına ağır melodi/ harmoni/ doğaçlama olanakları gizledik. Şimdiye kadarki konserlerde bu işe yaradı. Oldukça önemli, farklı tarzda festivallerde çok olumlu tepkiler aldık, hem izleyiciden, hem müzisyenlerden, hem de eleştirmenlerden. Türk Mahavishnu'su diyenler oldu, Türk neo-bop'ı diyenler oldu, büyük kalabalıklar kendilerine normalde oldukça ters gelebilecek ölçülere sahip groove'larda keyifle dans ettiler bir yandan üstlerinde free sololar varken... Temel hedeflerimizden biri mümkün olduğunca farklı kesimlerden farklı dinleyiciyle iletişim kurabilmek idi. Projede yer alan herkes de mutlu oldu, çok farklı altyapılardan gelmelerine rağmen kendilerine rahat bir müzikal ifade sahası bulabildi herkes. Bununla çıkış noktalarımızdan birini daha becerebilmiş olduğumuzu düşünüyoruz, sentez projelerinin temel sorunlarından biri çünkü bu, değişik altyapılardan gelen müzisyenler ya rahat alan bulamayıp yapabileceklerinin %10'unu yapıp gidiyorlar, ya da daha fazlasını yaptıklarında, context bunu kaldırmıyor ve acayip bir yapıştırma olarak geri kusuyor."

Oğuz Büyükberber: 1970 yılında Kayseri'de doğdu. Çocukluğunda resim ve şiire büyük bir ilgi duyuyordu. Daha sonra kendi başına müzik çalışmaya başladı. İlk önce güzel sanatlarda okumayı tercih etti ve Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ni birincilikle kazandı. Müzik performansındaki temponun resimde olmadığının farkına varınca, zamanı ifade edebilme yeteneğinin heyecanı onu mesleki bir karar vermeye götürdü. "Müzik Çalmak" Geleneklerini unutmadan, gerçekten soyuta geniş bir yelpaze içinde kendine açık bir müzikal hayat oluşturmaya çalıştı. "Çağdaştan etniğe, besteden serbeste". Üniversiteden tasarımcı olarak mezun olduktan sonra, kısa bir sürede yaşamını bas klarineti ile kazanmaya başladı. İkisi solo albüm olmak üzere 20'den fazla albümde çaldı, uluslararası festivallere katıldı, dünyaca ünlü bir çok müzisyenle çaldı ve 3 kere en iyi enstrümantalist ödülünü kazandı. Genç bir müzisyen olarak, birçok geleneksel ve uluslararası projede, besteci, aranjör ve süpervizör olarak yer aldı. Öte yandan da kendi müziğini yaratmaya devam etti. Oğuz Büyükberber "Canlı" 2002, Oğuz Büyükberber "Velvele" 2001, Tolga Tüzün "Nix" 2001, Oğuz Büyükberber & Çağlayan Yıldız "A Z" 1998, Craig Harris & The Nation of Imagination Featuring Barbaros Erköse "Istanbul" 1997, Bosphorus-Durga Featuring Vassiliki Pappageorgiou "Silk Road" 1998, Bosphorus "Last Boat From Halki" 1997, Bosphorus-Light of Anatolia "Balkan Dreams" 1996 ve 1999, Ayse Tütüncü's Piano and Percussion Band "Çeşitlemeler/Variations" 1999, Oğuz Büyükberber, Sarp Maden, Ateş Tezer, Mahmut Yalay "LODOS" 1997, Önder Focan Group Featuring Alexei Kozlov "Sekiz" 1995, Ajnish Rai "Golden days" 1998 albümlerinde çaldı.

Turqumstances'ı dinlemek için tek yapmanız gereken, 14 ve 15 Ekim gecelerinde Babylon'da, kaçırdıysanız 17 Ekim Perşembe gecesi de Nardis Jazz Club'da bulunmak...

Çağlayan Yıldız: 1966 yılında Aydın'da doğdu. Gitar çalmaya 18 yaşında, bas gitar çalmaya 30 yaşında başladı. 1984 yılında Ege Tıp Fakültesi'ne girdi.Üniversitenin müzik ve tiyatro kulüplerinin kurulmasında ve bir çok tiyatro oyununda yer aldı. Oyunların müziklerini yazdı. Kurduğu birçok grupla rock, blues, funk, jazz ve fusion çaldı. 1986 yazında Bulgaristan, Yugoslavya, Macaristan, Çekoslovakya ve Polonya'yı kapsayan bir yolculuğa çıktı. Bu yolculuğu sırasında çingene ve sokak müzisyenleri ile tanıştı ve onlarla çaldı. 1991 yılında tıp fakültesinden mezun oldu ve kariyerine müzisyen olarak devam etmeye karar verdi. Yeni kurulmuş olan Bilkent Üniversitesi Jazz Konservatuarı'ndan tam burs kazandı. 1 yıl okuduktan sonra okulu bıraktı ve 1993 yılında Kaş'a yerleşerek kendi müziklerini yazmaya odaklandı. Bu dönemde doğu felsefesini inceledi ve konu ile ilgili bazı kitapları Türkçe'ye çevirdi. Müzik ve felsefelerini incelemek için 1994 ve 1996 yıllarında Hindistan'a gitti. 1997 yılında İstanbul'a yerleşti. Birçok jazz, etnik, pop, TV show projesinde müzisyen, besteci ve aranjör olarak yer aldı. Jazz festivallerinde tercümanlık yaptı. Akademi İstanbul'da gitar ve jazz teorisi dersleri verdi. Tarkan ile çalıp turnelere katıldı. Halen Jazz Dergisi'nde yazıyor. 2001 yılında Jazz Dergisi okuyucuları arasında yapılan ankette Türkiye'nin en iyi 5. gitaristi ve bas gitaristi seçildi. 2000 yılında Amsterdam'a taşındı. 2002 yılında kendi beşlisini kurdu "Big Bad Bug Band" kurdu ve bir çok festivalde çaldılar. Türk-Hollanda Tiyatrosu ortak çalışması olan "Ferhat ve Şirin"in müziklerini yazdı ve turnesinde yer aldı. 2002 yılında Oğuz Büyükberber, Sjahin During ile birlikte Turqumstances'ı kurdu. 2003 yılında yeni projesi olan "Çağlayan Yıldız ODD-TETT"ye başladı. Oğuz Büyükberber "Velvele" 2001, Tolga Tüzün "Nix" 2001, Oğuz Büyükberber&Çağlayan Yıldız "AZ" 1998, Trio Mriol999, Bosphorus-Durga Featuring Vassiliki Pappageorgiou "Silk Road" 1998, Aysegül "Güz" 1999, Barış Manço "Mançoloji" 1998, Gündoğarken "Mest Of" 1998, Gündoğarken" Gündoğarken 1999", 1999, Ajnish Rai "Golden days" Unicorn Music India 1998 albümlerinde çaldı.

Sjahin During: 1972 yılında Amsterdam'da Türk bir anne ve Hollandalı bir babadan doğdu. 6 yaşına kadar İstanbul'da büyüdü. Daha sonra tekrar Hollanda'ya gitti ve ufak bir ada olan Texel'de yaşadı. Büyükbabası Dutch Concertgebouw'un 2. keman bölümünün şefliğini yapıyordu. Babası ise keman yapımcısıydı. Sjahin keman kariyerini 6 yaşında bitirdi ve bir daha eline hiçbir müzik enstrümanı almama kararı aldı. 18 yaşına geldiğinde hayatında önemli değişiklikler oldu. Santana'nın kongocusu Armando Peredza'yı keşfedince perküsyonun büyülü dünyası onun tutkusu haline geldi. 200 km. mesafede herhangi bir davul mağazası bulunmadığı için babası onu kendi enstrümanlarını yapması için atölyesine çağırdı. Sjahin sonraki yıllarda kendi perküsyon aletlerini kendisi yaptı. Liseyi bitirdikten sonra Amsterdam'a taşındı. Buradaki ilk Latin perküsyonu hocası ile tanıştı ve ayrıca tahta işi ve tasarımı okuluna girdi. Okulda bir yıl geçirmiş olmasına rağmen, okulun henüz onun istediği davulları yapmasına izin vermediğini gördü ve kendini davul sanatına adamak için okulu bıraktı. 1994 yılında Hollanda hükümetinden bir burs kazandı ve Latin, Afro Cuban perküsyonlarını öğrenmek için 1 yıllığına Küba'ya gitti. Burada ünlü davulcular Tata Guinez, Pancho Quinto, Roberto Viscaino&El Panga'dan eğitim aldı. Küba'dan sonra Paris, İspanya, Hindistan, Ortadoğu, Hollanda ve Türkiye'deki birçok perküsyon ustasından eğitim aldı. "North Sea Jazz Festivali 1997 , Percuba Festivali (Havana) 1997& 2000, Slagwerk Festivali (Bigbang Paradiso), Amp Percussie Festivali 1998, 1999, 2001 & 2002 Pasaporte Latino (İstanbul) 2000, Bayuba Cante ile Kanada turnesi 2001: Vancouver Folk Festivali, Nuits de Afrique - Montreal, Harbourfront, Rhytms of the world - Toronto, Halifax Atlantic Jazz Festivali, Tradition du monde - Quebec, London Sunfest; Bayuba Cante ile Hollanda turnesi: Roots Festivali, Dünya Festivali, Latin Dance Beats , Music Meeting, Bimhuis, Oerol, Anova jazz Festivali, Melkweg, Rasa; Bayuba Cante ile Almanya turnesi: Palm-Garten Frankfurt, Tanzhaus- Dusseldorf, Bessunger Knabe - Darmstadt, Welthaus - Billeveld, Afrekete from Küba – 2000 turnesi: Reiziger in muziek TV, Anova Jazz Festivali, Latin Dance Beats on Tour, Amp Percussion Festivali, Darmstadt - Germany, & Dans Karavaan" gibi dünyanın önemli festivallerinde çaldı.

14 Ekim 19.00
METU Konser Salonu
15 Ekim 22.00 Babylon
Arnold Dooyeweerd (b),
Ruben Van Ropaey (darbuka),
Çağlayan Yıldız (g, b),
Sjahin During (perc),
Eric Vloeimans (t),
Oğuz Büyükberber (bclt),
Hasan Esen (çello, ud),
Sibel Gürsoy (vo),
Göksel Baktagir (kanun),
Cengiz Baysal (d).

AKBANK 13th Jazz festival 03-19 Ekim 2003

Available Jelly

Elçin Takavcı

16 Ekim 22.00 Babylon
Tobias Delius (ts),
Michael Moore (as),
Eric Boeren (kornet),
Wolter Wierbos (tb),
Ernst Glerum (b),
Michael Vatcher (perc)

12. Akbank Jazz Festivali'nin performans listesindeki en sıra dışı ve eğlenceli isimlerinden biri olan 'Available Jelly' etnik jazz konusundaki yaratıcılık ve ustalıklarını Türk jazz severlerle paylaşacak.

Aslında bizlere hiç de yabancı olmayan, hemen yanıbaşımızdaki Balkan komşularımızın etnik müziklerini jazz'la etkileyici bir şekilde birleştiren Amsterdam orijinli grup, gerek etkileyici sahne performansları, gerekse müziklerinde barındırdıkları renkli ve eğlenceli tonlarla hem kulağa hem de göze hitap ederek, izleyenleri tatmin edecek.

Tobias Delius (ts, clt), Michael Moore (as, clt), Wolter Wierbas (tb), Ernst Glerum (b), Michael Vatcher (perc) ve Eric Boeren (cor) gibi isimlerden

oluşan grup, şimdiye kadar çıkardıkları albümler ve katıldıkları bir çok jazz festivalinde eleştirmenler tarafından oldukça olumlu notlar aldı.

Kendilerini bir stüdyo ve albüm grubundan çok, canlı performans ve konser grubu olarak tanımlayan 'Available Jelly', sahnedeki müzikal gösterilerini tiyatral şovlarla da süslemeyi seviyor. Konserlerini eğlenceli yapan bir diğer en önemli etken ise seyirci ile mükemmel bir diyalog içinde olmaları. Bu tutumlarını, "Karşılıklı elektrik alış verişinin öneminin farkındayız, bunu sağlamak ve maksimum düzeyde tutabilmek için de elimizden geleni yapıyoruz, performanslarımızın temposunu ve hatta bazen repertuarı bile seyirci ile birlikte ayarlıyoruz" şeklinde özetleyen grup, sahnede seyirciye ihtiyacı olan ve bir jazz konserinden beklediği her şeyi fazlasıyla vermeyi amaçlıyor.

Düzenlemeleri ve besteleri ile grubun beyni olan usta müzisyenler Eric Boeren ve Michael Moore, uzun yıllar genel Avrupa etnik melodileri üzerine araştırmalar yapmış ve eğitimini aldıkları jazz'la zamanla farklı ve başarılı bir sentez yakalamış. "Böyle değişik bir sentez oluşturmak oldukça riskli bir iş, hele ki bu sentezi jazz ile yakalamaya çalışmak uzun yıllarda oluşmuş bir deneyim ve üzerinde çalıştığınız müziğe usta bir hakimiyet gerektiriyor. Ben kompozisyonlarımda New Orleans jazz'ından, özellikle de Ellington'tan referans alıyorum. Üzerine işlediğim etnik melodilerde de bütünlüğü bozmamaya özen gösteriyorum. Bu melodiler Avrupa'nın büyük bir coğrafyasında insanların dinleyerek büyüdüğü, folklörlerinin en önemli bir kısmını oluşturan müzikler. Kimseyi hayal kırıklığına uğratmayı istemeyiz" diyen Boeren, böylece 'Available Jelly' nin müziklerinin oluşum aşamasında ne kadar dikkatli ve titiz davrandıklarını vurguluyor. Özellikle Balkan ezgilerinin ağırlıkta olduğu aranjelerin yanısıra Rus Polkasından Madagaskar'ın yöresel melodilerine kadar uzanan geniş bir alanda yaratıcılıklarını ve jazz'a hakim müzikal kalitelerini sonuna kadar sergiliyorlar. Grubun son CD'si olan "Monuments" de yer alan başarılı parçalar, eşsiz düzenlemeler ve müzisyenlerin kayıt aşamasında sergiledikleri dikkat çekici stüdyo performansları, konserlerinin başarısı konusunda ancak küçük bir referans sayılabilir, zira her canlı performanslarında farklı sürprizler seyircileri bekliyor. Garanti edilen tek şey, konserlerinin tümünün kaliteli bir müzikal içeriğe ve eğlenceli bir tempoya sahip olmaları. Son yıllarda çıkardığı gruplar ile adından sıkça söz ettirmeye başlayan ve Türkiye'de yapılan hemen her jazz festivalinde katılan temsilcilerinin büyük beğeni gördüğü Hollanda jazz'ının önemli ve başarılı temsilcilerinden biri olan 'Available Jelly' İstanbul'da da "her şeyin mümkün ve ihtimal dahilinde" olabileceği bir konser sunacak. Her gösterilerinde olduğu gibi bu konser için de tek mesajları; "beklenen tek şey hiç beklenmeyenin yapılacak olması". Available Jelly festivalin kaçırılmaması gereken gruplarından biri.

Tam Akbank Jazz'lık konser

Neden ve nasıl olduğunu analiz etmek için henüz çok erken ama bir şekilde "big band"ler yeniden popüler olmaya başladı. Jazz dünyasına Sonny Rollins'ten beri gelen en önemli ve saygı duyulan saksofoncu olan David Murray de her zamanki değişik bakış açısıyla bu yeni "big band" patlamasını başka bir yönden ele alıp Küba müziğine yönlendirdi.

Murray modern müzik dünyasının en çalışkan müzisyenlerinden. World Saxophone Quartet'ten şaşırtıcı Grateful Dead projesine, kariyerinde 100'den fazla albüm ve sayısız ortaklık var. Her türden müzikle uğraşıyor ve en güzeli de dinleyenleri çalışmalarından mahrum bırakmayarak hemen her projesini albüme dönüştürüyor. David Murray Latin Big Band'le bu yıl yaptığı "Now Is Another Time" albümü ise onun 1995'ten beri çıkardığı ilk big band albümü. Bu albümde Havanalı müzisyenlerin yanısıra trompetçi Hugh Ragin, tromboncu Craig Harris (Onu birkaç yıl önceki bir Akbank Jazz'da CRR'da verdiği konserde sahnede görmüş müydünüz? O nasıl bir enerjiydi öyle!), ünlü bariton saksofoncu Hamiet Bluiett gibi pek çok usta çaldı.

"Now is Another Time"da Murray temelini jazz'dan alan bestelerini ve geleneksel Küba müziğini bir arada kullanıyor. Yani tam Akbank Jazz'lık bir müzik yapıyor. Müzik Küba müziği olmasına rağmen Murray'nin big band'inin temeli müzisyenin çeşitli projelerde yıllardır beraber çalıştığı Bluiett, Harris ve Ragin'e, aynı esaslı jazz adamlarına yaslanıyor. Ama bildiğim kadarıyla Akbank Jazz'a gelecek kadroda bir eksik var: Türkiye'de de pek çok hayranı bulunan dev Hamiet Bluiett. Murray'nin albümündeki müziğin en etkileyici tarafı Murray'nin tenoruyla yaptığı doğaçlamalar ve Bluiett'in baritonu idi. Onun görkemli sound'unun eksikliği her müziği değiştirebilir. Bakalım İstanbul'da ne olacak?

David Murray Latin Big Band

17 Ekim Cuma 19.00/CRR

DAVID MURRAY LATIN BIG BAND
17 Ekim 19:00 / Cemal Reşit Rey Konser Konser Salonu
David Murray (ts), Irving Acao Sierra (ts), Orlando Sanchez Soto (ts), German Velazco, Urdelis (as), Roman Filiu O'Reilly (as), Moises Marquez Levya (bs), Hugh Ragin (tp), Bacilio Marquez Richards (tp), Alexander Brown Cabrera (tp), Denis Cuni Rodriguez (tb), Heikel Fabian Trimino (tb), Craig Harris (tb), Roberto Carcasses Colon (p), Narciso, Reyes Hernandez (b), Oliver Valdes Rey (d), Adel Gonzales Gomez (konga)

Mefaret Aktas
mef@nublu.net

Masada daha sert geliyor

JOHN ZORN'S ELECTRIC MASADA (New York)
17 Ekim 21:45 / Cemal Reşit Rey Konser Salonu
John Zorn (s), Marc Ribot (g), Jamie Saft (keyb), Cyro Baptista (perc), Trevor Dunn (b), Kenny Wollesen (d)

Mefaret Aktaş
mef@nublu.net

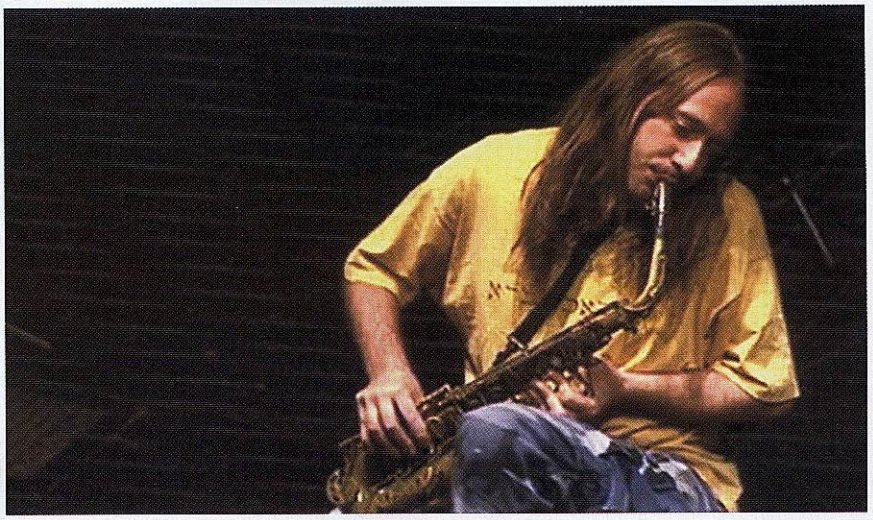

Bu yazıyı yazdığım 19 Eylül akşamı John Zorn ellinci doğumgününü New York downtown'ın ünlü canlı müzik mekanlarından Tonic'te, Masada ile kutluyordu. Aslında buna John Zorn'un ellinci doğumgünü kutlamaları kapsamındaki Zorn şovlarından biri demek daha doğru. Zira bir haftadır doğumgünü kutluyor Zorn. Ünlü besteci ve saksofoncunun egosantrik kişiliğinden haberdar olanlar bu duruma şaşırmamıştır tabii. John Zorn'u daha önce 1994 Akbank Jazz'da akustik Masada ile izlemiştik. O grupta trompette Dave Douglas, basta Greg Cohen, davulda Joey Baron gibi şimdi hepsi birbirinden ünlü müzisyeler vardı. Bu projeyle artık hala bir nevi evi olan Tonic'te ve dünyanın dört bir yanında çalıyor Zorn.

Bu yılki Akbank'ta ise Electric Masada ile çalacak. Zorn hayranları bu projeyi de çok seveceklerdir. Önce hala bilmeyenler için masada konseptini ve Zorn'un müziğini açıklamaya çalışayım. Ünlü saksofoncunun başarısının en büyük sırrı aynı zamanda onu pek çok avangard müzisyenden ayıran bir özelliği. O müziğin yapısını tamamen bozarak kolaya kaçmıyor. Ve böylece dinleyicisinin kulağını hiç kaybetmiyor. Bestesine sadık kalıp yine de müziğini bir üst seviyeye götürüyor. O meşhur kaosunun ortasında büyüleyici bir tema geliştiriveriyor. Bununla bağlantılı olarak –pek çok Zorn hayranı bana kızacak belki ama- Zorn'un bugünkü ününde türleri birbirine karıştırarak sınırları ortadan kaldırdığı halde ticari başarının peşini de bırakmamasının da payı var tabii.

Electric Masada'nın önceki masadadan farkı elektrik olması tabii. Bu grup da yine yetenekli ve ünlü müzisyenlerden oluşuyor. Tonic'te çalan kadroda altoda Zorn, orgda John Medeski ya da Jamie Saft, gitarda Marc Ribot perküsyonda Cyro Baptista, davulda Kenny Wollesen ve basta Trevor Dunn oluyor. Istanbul'da Medeski hariç herkes var sanırım. Electric Masada'nın müziği temel olarak yahudi Klezmer melodileriyle Zorn'un kompozisyonlarının ve serbest doğaçlamasının bir araya gelmesiyle oluşuyor. Hızlı, gürültülü ve de eğlenceli bir müzik. Kapanışa doğru Ribot'nun sınırsız mizah anlayışı ve Wollesen'in 70'li yılların stadyum rock'çılarını andıran sert stili ile sahne bir thrash konseri sahnesine dönüyor. Bu şovu izlerken aklıma Zorn'un rock grubu Faith No More'un eski solisti Mike Patton'la yaptığı, benim için bile fazla deneysel işler geldi. Keşke Patton da sahnede olsa dedim. O kadar koptular çünkü sahnede... John Zorn ilk kez Akbank Jazz'a geldiğinde ünlü bir free jazzcı'ydı. Şimdi ise New York downtown jazz sahnesinde oldukça güçlü bir "star". Yalnızca aradaki farkı görmek için bile bu konseri kaçırmamanız gerekiyor.

AKBANK 13th Jazz festival 06-19 October 2003

Mother Tongue

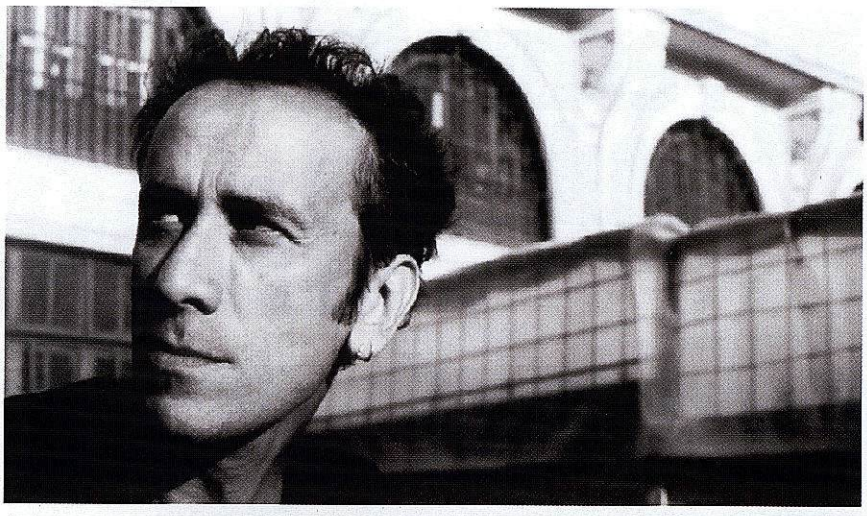

19 Ekim 19:00 / Tophane-i Amiri
Şenol Küçükyıldırım (d)
Tim Hodgkinson (keyb)
Onur Türkmen (g)
Robert Reigle (s)

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

2002 yılında 12. Akbank Jazz Festivali kapsamında, kendi adını taşıyan triosuyla (Aydın Esen, John Lockwood) yer alan Şenol Küçükyıldırım, "Mother Tongue" başlığını taşıyan yeni projede contemporary müziğin ustalarından, saksofon ve keyboardist Tim Hodgkinson, gitarist Onur Türkmen ve saksofoncu Robert Reigle ile sahne alacak. Cecil Taylor, Ornette Coleman, John Cage gibi, avantgarde müziğin önde gelen üstatlarıyla çalışmış olan grup üyeleri, "sound-based" free emprovize müziğe yeni bir boyut getiriyor. Inwards ve Soundness başlıklı konserleriyle büyük ses getiren Şenol Küçükyıldırım, grup üyeleriyle birlikte yine seslerin sınırlarında gezinerek keşfedilmemiş olanın izini sürüyor.

Şenol Küçükyıldırım "Mother Tongue"ın oluşumunu ve müziğe yaklaşımlarını şöyle anlatıyor: "Onur Türkmen ile okul yıllarından (Berklee) beri çalıyoruz. Bu, bir ikili çalışma olarak devam ederken, Türkiye'ye İTÜ'ne etnomusikoloji öğretmek için gelen Robert Reigle ile aynı tarzları sevdiğimizi ve yıllar içinde bu çizgide çalıştığımızı anladık. Konuştuk, çaldık ve bir fikir birliğine vardık. Böylelikle grubun çekirdeği oluştu ve çalışmalar yaparak grubun soundunu oluşturduk. Daha sonra ilk performansımızı Babylon'da gerçekleştirdik. "Soundnes" adını taşıyan bu proje bizim için çok olumlu geçti. Bunu bir kayıtla devam ettirmek istedik ve bugünlerde de bunun üzerinde çalışmaktayız. Deneyevi Kayıt Stüdyosu'ndan (Demirhan Baylan ve Ergin Özler) gelen destekleyici yaklaşım bizi daha da memnun etti ve kaydı yapacağımız yer olarak belirlendi. Bu arada 13. Akbank Jazz Festivali'nde yer alıyor olmamız bu müziğin geniş kitlelere ulaşması bakımından çok sevindirici tabii. Bu konserde, İTÜ'nin spectral kongresine konuşmacı olarak davet edilen, İngiliz kökenli ustalardan olan Tim Hodgkinson saksofon çalacak."

Şenol Küçükyıldırım: 1960 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Devlet Konservatuarı'nda okuduktan sonra, New England Konservatuarı "Third Stream" bölümünde George Russel ve Joe Maneri ile çalıştı, Harvard Üniversitesi'nde elektronik müzik bölümünde müzik derslerine katılarak Ivan Tchrepnin ve John Cage gibi, bu müziğin önde gelen temsilcileriyle performanslar yaptı (Harvard Üniversitesi ve New York). Daha sonra Berklee College of Music okulunda Ian Forman, Joe Hunt, Jamey Haddad, Giovanni Hidalgo ile çalıştı. Jazz alanında, New York'ta Bern Nix (313), Cecil Taylor (Times Cafe) ve Raphe Malik'le (Toronto Jazz Festivali) birlikte çaldı. Billy Higgins, Reggie Workman ve Dewey Redman gibi ustalarla "session"lar yaptı. Boston'da, Aydın Esen, Onur Türkmen, (N.E.C) , Joshua Redman, John Lockwood (Adkins), Wynton Marsalis, Avishai Cohen (Berklee), Raqip Hassan (Black Heritage Festivali), Joe Morris, Nate McBride, Michael Adkins (Zitegeist), Jim Hobbes, Timo Shenko (Knitting Factory, Nu Yorekans Poets Cafe, Middle East, Green Street), Eric Zinman (Zeitgeist, Bookcellar) ve daha birçok müzisyenle çaldı. 2002' de 12. Uluslararası Akbank Jazz Festivalivali'nde (Babylon) kendi adını alan triosuyla (Aydın Esen, John Lockwood). Ve yine kendi adını alan ikinci triosuyla (Onur Türkmen ve Robert Reigle) Babylon'da yer aldı. Tufts University, Mass College of Arts, MIT, University of Massachusetts, Cambridge TV'de ve Amerika'nın çeşitli yerlerinde radyo ve televizyon programlarına katıldı. Halen İstanbul'da yaşamakta olan Şenol Küçükyıldırım, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmakta, Boston-New York-Kanada-İstanbul ekseninde performanslarını sürdürmektedir.

TimHodgkinson: 1949 yılında doğdu, besteci olarak kendini yetiştirdi ve her zaman eğitim kurumlarından uzak durdu. 1971 yılında Cambridge Üniversitesi Sosyal Antropoloji bölümünden mezun oldu. 1968 yılında Henry Cow grubunun kuruluşunda yer aldı. Grup üyeliğini, başka müzisyenlerle ortak ve yakın çalışarak yeni sound'lar geliştirmek ve kendi müzik eğitimine temel oluşturmak için bir fırsat olarak gördü. Grup olarak "Uluslararası Bath Müzik Festivali (1973), Bordeaux Sigma (1975), Lugano Festival (1977)" festivallerine katıldılar, birçok tiyatro oyunu için müzik yaptılar ve Mike Westbrook, Frankie Armstrong ile uzun süreli bir ortak orkestra çalışması yaptılar. Bir besteci için istisnai olarak, doğaçlama çalışmalar yapmayı günümüz müziği için önemli bir estetik form olarak kabul eder. 1979'dan itibaren, dünyanın pek çok ülkesinde sayısız solo ve ortak doğaçlama projelerinde yer almış ve kayıtlara katılmıştır. İçlerinde "The Work"ün de bulunduğu bir çok deneysel rock müzik projesini başlatmış ve "God" grubunda alto-saksofon çalmıştır. 1990' dan itibaren perküsyoncu Ken Hyder ile Sibirya'ya yaptığı bir dizi çılgın seyahat ondaki antropoloji merakını yeniden uyandırmış ve onu değişik kültürlerden müzisyenlerle yakın çalışmalar yapmaya yönlendirmiştir. Ücra, kırsal topluluklara deneysel sanatı götürmek amacıyla 1997 yılında "Radical Transcultural Initiatives"i kurdu. 1998 yazında Altay köylerine Gendos Chamzyryn ve Ken Hyder ile ilk turnesini yaptı. Konserlerde klarnet, alto-saksofon, bas klarinet, keyboard çaldı. Stüdyoda perküsyon, keman ve samplerlarla da çalıştı.

Onur Türkmen: 1972 yılında, Eskişehir'de doğdu. 1995 yılında Berklee College of Music'te Jazz Kompozisyon Bölümü'nde müzik eğitimine başladı ve 1998 yılında mezun oldu. Gitarist ve besteci olarak Aydın Esen, Bob Brookmeyer, Tiger Okoshi, Okay Temiz gibi önde gelen jazz müzisyenleri ile çalışmalar yaptı. İstanbul Jazz Festivali, Yapı Kredi Kültür ve Sanat Festivali, Ankara Uluslararası Müzik Festivali, İzmir Avrupa Jazz Günleri, CRR Blues ve Jazz Festivali'nde konserler verdi; New York (Blue Note), Boston ve Kaliforniya'yı içeren turnelerde yer aldı. Grubu "Audio Fact" 1998 yılında Kalan Müzik'ten ilk albümleri "Black Spot"u yayınladı. Grubun ikinci albümü "Asitane" ise, 2003 Mayıs ayında yayınlanmıştır. 2000 yılından itibaren Türk müziği üzerine araştırmalar yapan Türkmen'in bazı besteleri Robert Labaree, Şehvar Beşiroğlu, Necati Giray, Nermin Kaygusuz tarafından seslendirildi. Onur Türkmen, son bir yıl içerisinde Şenol Küçükyıldırım ve Robert Reigle ile free emprovizasyon ve "ses" üzerine yoğunlaşan trio ile çalışmalarını sürdürmektedir. 2001 yılından beri İTÜ MIAM'de Peter Snapper ve Kamran İnce ile kompozisyon masteri yapan Türkmen'in eserleri, Modern Müzik Ensemble gibi topluluklar tarafından seslendirilmektedir.

Robert Reigle: Acoustic Levitation etiketiyle iki CD çıkardı. Bu CD'lerde Asplund, Ayler, Nono, Reigle ve Scelsi yer aldı. Avram' ın ona adadığı, bir saksofon parçası olan "Penumbra 2"nin dünya prömiyerini yaptı. soprano "Hatanaka" ve perküsyoncu Gustavo Aguilar ile Iancu Dumitrescu' nun "AbyssesLatents" Tokyo'da prömiyerini yaptı. Bu Dumitrescu müziğinin Tokyo'da ilk kez çalınışıydı. Reigle, iki tane Cecil Taylor workshop'una katıldı. Steven Koenig ile Albert Ayler için New York'da bir ortak çalışma yaptı. Roy Campbell'da bu projede yer aldı. 6 yıl Papua Yeni Gine'de yaşayarak Nekenililerin müziğini inceledi. Şu an İstanbul Teknik Üniversitesi' nde Etnomüzikoloji profesörü.

Şenol Küçükyıldırım, Onur Türkmen, Robert Reigle, Tim Hodgkinson' dan oluşan "Mother Tongue" grubunun müthiş performanslarını dinlemek isteyenleri Akbank Jazz Festivali kapsamında, 19 Ekim' de, Tophane-i Amiri'nde keyifli bir konser bekliyor.

Festivalin en genç grubu: NaaPJazz

13. Akbank Jazz Festivali kapsamında bu yıl ilginç bir performans gerçekleşecek. Festivalin en genç ve tamamen Türk müzisyenlerden kurulu olan grubu "NaaPJazz", 12 Ekim 2003 Pazar günü Babylon'da sevenleri ve merak edenleri ile buluşacak.

12 Ekim 18:30 / Babylon
Korhan Futacı (ts)
Emre Beşli (p)
Caner Uluer (b)
Özün Usta (perc)
Berke Can Özcan (d)

Grubun kısa tarihçesinde de belirtildiği gibi; on yıl önce biraraya gelen grup elemanları, kendi müzikleri ile ayakta kalmanın zorluğunu kavrayıp, ne yapacakları sorusunu ironik olarak isimleri haline getirmişler. "NaaPJazz" ismi, bu ironinin yanı sıra, grubun tarzının sınıflandırılabilen müzikler içinde en çok jazz'a yakın olduğunu da vurgulamaktadır.

NaaPJazz, içlerinde bir tür gizlilik ya da mahremiyet barındıran görüşlerinin yol açtığı içe dönük paylaşımlar nedeniyle genç jazz'a değer veren bir kaç konser mekanı, yarışma, ve radyo televizyon programı dışında uzun süre ülkenin jazz gündeminde yer almadı. Grup, yeni ve genç titreşimlere kulak veren bir dinleyici kitlesinin oluşmasıyla birlikte kabuğunu kırdı. Özellikle geçtiğimiz sezon gerçekleştirdiği performanslarla olumlu eleştiriler topladı. Hiç bir ekole, tarza ve kuruma bağlı olmadan, ilk günden beri sürdürdüğü özgür ifade biçimini koruyan grup, on yıllık zorlu uğraşın sonucunda kendine ait bir dinleyici kitlesi yaratmayı başardı.

İstanbullu beş genç müzik adamının yarattığı ses temel olarak çeşitli insani duyguları anlatmaktadır. Grup, tutku, şehir, tekdüzelik, kadınlar, rastlantılar ve ölümler gibi temalar üzerine yazdığı eserlerini 13. Akbank Jazz Festivalinde geçmiş performanslarına kıyasla daha deneysel bir şekilde seslendirecek. Bu genç ve özgün soluğu kaçırmamanızı tavsiye ederiz. Şimdiden hepinize iyi seyirler...

Ankara Jazz Festivali

Ankara Caz Derneği kışı ve jazz severleri yoğun bir programla karşılayacak. Kurulduğu günden bu yana düzenlediği etkinliklerle üye sayısını hayli arttırmış olan organizasyon, bugün çok daha geniş bir kitleye ulaşabiliyor.

Sibel Köse

Eğitim çalışmaları ve burslarıyla genç müzisyenlere verdiği desteğin yanısıra, düzenlediği nitelikli organizasyonlarla jazz müziğini tanıtmak ve yaygınlaştırmak amacını güden bir grup gönüllü tarafından kurulmuş olan Ankara Caz Derneği daha önce de pek çok başarılı organizasyona imza atmıştı. Dernek 6-16 Kasım 2003 tarihleri arasında ikincisi gerçekleşecek olan Ankara Jazz Festivali ile bir çok ülke ve farklı kültürden jazz'a gönül vermiş müzisyeni Ankara'da jazz severlerle buluşturmayı hedefliyor. Aynı zamanda da Türkiye'de jazz müziği yapan ve zaman zaman bu müziği kültürümüzün motifleriyle biçimlendiren sanatçılarımızı Ankara'ya ve dünyaya tanıtmayı amaçlıyor. Festival kapsamında konserler, atölye çalışmaları, söyleşiler ve seminerler ağırlıklı olarak ODTÜ Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek; yer yer diğer üniversitelerin konser salonlarına da taşacak. Festival kapsamında jazz severler, Ankara'daki çeşitli mekanlarda müzisyenlerin kulüp performanslarını dinleme fırsatı da bulabilecekler.

Ankara Jazz Festivali bu yıl da açılışını **Hava Kuvvetleri Komutanlığı Büyük Orkestrası** konseriyle yapıyor. Şef Bnb. Murat Hasçuhadar ve konuk şef Bilbay Özal yönetiminde, dünya jazz tarihinde yerini almış bir jazz trompet ustası **Muvaffak Falay** orkestranın önemli konuklarından. Kendi beşlisiyle festival kapsamında ayrıca bir konser verecek olan Muvaffak Falay uzun yıllardır yaşamakta olduğu İsveç'ten geliyor Ankara'ya. Hava Kuvvetleri Orkestrası'nın diğer konukları trompet ve flügelhorn'da Erden Bilgen; piyano ve saksofonlarda Tuna Ötenel; piyanoda Kerem Görsev; vokalde Sibel Köse ve davulda Cengiz Baysal. Big Band Ankaralıların karşısına doyumsuz bir jazz şöleni ile çıkacak.

Festival konukları arasında jazz dünyasının ünlü besteci ve kontrbas sanatçılarından biri olan **Jay Leonhart** yer alıyor. Kontrbasın ve jazz'ın en usta isimlerinden Ray Brown'ın önce öğrencisi daha sonru arkadaşı olan Leonhart, Tony Bennett'dan Frank Sinatra'ya, Sting'den James Taylor'a, Jim Hall'dan Judy Garland'a, Madonna'dan Lisa Minelli'ye müzik dünyasında efsane olmuş hemen herkese eşlik etmiştir. Jay Leonhart, National Association of Recording Arts and Sciences tarafından tam üç kez "en değerli bas sanatçısı" olarak onurlandırılmıştır. Jay Leonhart'a piyanoda New York jazz sahnesinin önemli piyanistlerinden Ted Rosenthal eşlik ediyor. Ted Rosenthal'ın bugune kadar birlikte çalıştığı grupların arasında Gerry Mulligan, Art Farmer, Jon Faddis Benny Golson ve James Moody dörtlüleri sayılabilir. Daha önce de ülkemizde konser veren ikiliyi bu kez gitarda Joe Cohn ile birlikte dinleyeceğiz.

Ankara Jazz Festivali'nin bir diğer konuğu ise jazz tarihinin efsanevi ismi **Charlie Haden**. Kontrabastaki yaratıcılığı ve besteleriyle jazz müziğinde devrim yapmış sanatçılar arasında kabul edilen Haden'in zengin katkısıyka kontrabas, eşlikçi kimliğinden sıyrılmış ve solo enstrüman olarak ön plana çıkmaya başlamıştır. Charlie Haden Ankara'ya uzun zamandır birlikte olduğu grubu Quartet West' le geliyor. Ernie Watts (sax), Alan Broadbent (piyano) ve Larance Marable (davul) ile tamamlanan grubun konseri senfoni orkestrası eşliğinde gerçekleşecek. Güzel haberlerden bir diğeri ise Cahrlie Haden ve Quartet West'in festival sırasında düzenleyecekleri atölye çalışmaları.

1980'li yıllardan günümüze, ülkemizde jazz müziğinin tanınmasında en önemli rollerden birini üstlenen **Önder Focan** da bu yılki festival konuklarımız arasında. Focan bu yıl Ankaralı jazz severlerle Vitali Imereli'yi buluşturuyor. Stephan Grapelli'nin öğrencilerinden olan Imereli'nin kemanında, Grapelli'nin izlerine rastlayabileceğiz.

Fathy Salama & Kamil Erdem Group feat.Karima Nayt konseri Ankaralı jazz severlerin ilgiyle beklediği etkinliklerden. Öğrenimi sırasında ülkesinin geleneksel müziğinin yanısıra Bartok, Tschaikovski gibi klasikleri de inceleyen Mısırlı sanatçı, Barry Harris, Hal Galper, Malik Osman, Pat Patrick ve Sun Râ'yla çalıştı. İlk grubu Sharkiat ile kendi bestelerini çaldı ve aynı zamanda geleneksel Arap tınılarını jazz doğaçlamasıyla birleştirerek yeni bir ifade arayışına girdi. İkinci grubu olan Gouzour'da ise vurmalı ve geleneksel sazlar ve vokalistlerle zenginleştirilmiş geleneksel Arap müziğine yer verdi. 1996 yılında Kahire Operası'nda Manuel de Paula (vokal) ve Nino Carrion (gitar)la birlikte flamenko ve Arap müziklerinin yakınlığı ve ilişkisini ortaya koyan

Yüksekte olmaya alışın!

Yeni Ford Fusion mükemmel görüş açısı için daha yüksek. Şehir yaşamının üstesinden gelebilmeniz için daha güçlü. Üstelik iç mekânı hem fonksiyonel hem de sürücü ve yolcuların rahatı için daha geniş. Fusion'la yol almak mükemmel bir duygu.

Yüksek. Güçlü.
Yeni Ford**Fusion**

Ford Otosan tarafından ithal edilmektedir.

Koç

Yüksekte olmaya bir kez alışınca, asla vazgeçemeyeceksiniz. Yeni Ford Fusion'la tanışmak için, Ford Direkt Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr/fusion

Tasarımı yaşamdan, güveni teknolojiden.

Ford

Fathy Salama

konserler düzenledi. Aynı zamanda multi medya gösteriler tasarlayan Salama elektronik müzik üzerine de araştırmacı çalışmalarda bulunmaktadır. Geleneksel müzikle jazz'ı birleştirme ortak noktasında buluşan Kamil Erdem ve Fathy Salama'nın konserinde vokalde Kerime Nayt konuk sanatçı.

Festivalin jazz'la Türk ezgilerini buluşturan diğer grubu **DEM**, Dr. Cenk Güray önderliğinde kuruldu ve festivalde iki ayrı formatta yer alacak. Okan Murat Öztürk, Sarp Maden ve Murat Tokaç'tan oluşan grup konserlerinden birinde kendi özgün müziklerine yer verirken diğerinde Saadet Türköz ve Lari Dilmen'in konuk oldukları iki konserle festivale konuk oluyor. Kaçkar Illusion da festivale değişik bir projeyle katılıyor.

Jazz'la Türk ezgilerini birleştiren en önemli Türk gruplarından biri olan **Habbecik**, Türkiye'nin önde gelen, ama ön planda yer almadığı için sadece belli bir kesim tarafından tanınan müzisyenlerinden oluşuyor. Soprano ve tenor saksofonda kendine ait üslubuyla Türkiye'de ve hatta dünyada eşi benzeri bulunmayan Levent 'Levo' Altındağ, tuşlu çalgılarda Türkiye'nin ilk ve tek bağlama konçertosunun bestecisi Cengiz Özdemir, gitarda birçok genç gitariste ilham kaynağı olmuş olan Berç 'Beco' Yeremyan ile altyapıyı gönül rahatlığıyla emanet ettikleri iki pırıl pırıl isim, bas gitarda modern elektrik basın genç kuşaktaki en iyi temsilcilerinden Eylem Pelit ile davulda derin müzikal birikimi ve sağlam tekniğiyle her müzikal ortamın en aranan isimlerinden Volkan Öktem ve tabii ki de vurmalı çalgılarda altyapıyı lezzetli dokunuşlarıyla destekleyen Cem Erman, Habbecik'in temel taşları. Habbecik'in müziğini jazz'la Türk ezgilerinin mutlu birlikteliği olarak adlandırmak mümkün, ama bu sentez yapma çabasıyla ortaya çıkmış bir müzik değil. Habbecik festivalin kapanış konuğu.

Festivalin Fransız konuklarından ilki kazandığı ödüllerle ("Concurs de la Défense" ve "New Talents") ve gerçekleştirmiş olduğu başarılı trio albümleriyle günümüz Fransız jazz'ının önemli piyanistleri arasına girmeyi başaran Baptiste Trotignon. Küçük yaşta keman ve akordiyon çalarak başladığı müzik eğitimini 9 yaşında piyanoda karar kılarak sürdüren sanatçı aldığı klasik müziği eğitiminden sonra bir süre klasik müzik ve jazz arasında seçim yapma konusunda bocaladıktan sonra tercihini jazz ustalarıyla performanslar doğrultusunda kullanmış ve kendi önderliğindeki trioların yanısıra Christian Escoude, David Murray, Bertrand Renaudin, Peter King, Eric Le Lann Trio, Claudia Solal, Albert Mangelsdorff, George Brown, Umberto Pagnini ve pek çok önemli isimle aynı sahneyi paylaşmıştır. Martial Solal'in "döneminin en parlak piyanistlerinden biri" olarak nitelendirdiği Baptiste Trotignon'un üçlüsünde Clovis Nicolas kontrbas, Tony Rabeson ise davulda yer alıyor.

Fransa'dan gelen diğer bir konuk ise uzun zamandır Paris'te yaşayan bir Türk jazz sanatçısı: **Ahmet Gülbay.** "Swing" tarzını ön planda tutan bir piyanist olan Gülbay aralarında Heineken, Jazz Valley, Hardelet, Calvi, Kuşadası ve Marciac olmak üzere önemli jazz festivallerine katılmıştır. 2002 yılında Sibel Köse'yle gerçekleştirdikleri "Bossa Lova - a St Germain des Pres" albümünden parçaların seslendirileceği konserin ikinci bölümündeyse Fransız besteci ve trompet sanatçısı Jean-Loup Longnon konuk edilecek. Longnon, örnek aldığı kişi, ustası ve dostu olarak nitelediği Dizzy Gillespie,

Habbecik

Wynton Marsalis, Kenny Clarke, Randy Brecker, Martial Solal, Stephane Grappelli, Michel Petrucciani ve aynı zamanda da Claude Nougaro, Jacques Higelin, Tania Maria gibi pek çok jazz kişiliğiyle biraraya gelerek müzik yaptı. Longnon müzik yaşamının başlangıcından bu yana, jazz'a paralel olarak, 20.yüzyılın büyük bestecilerine; özellikle de Ravel ve Debussy'e büyük hayranlık duydu. Akdeniz müziği ve kültüründen yola çıkarak gerçekleştirdiği senfonik eseri "Cylclades" ve son albümü, 1996 yılının Marciac Festival konserinin canlı konser kaydından oluşan "Bop Dreamer" Longnon'un önemli albümleridir.

Festivale katılan diğer yabancı konuklar ise; İtalya'dan **Gianni Lenoci**, Avusturya'dan **Criss Cross**, Hollanda'dan **Izaline Calister Group**, Almanya'dan **Christoph Lauer & Jens Thomas** ve İsviçre'den **Scapetrace.**

6 Kasım 2003'de başlayacak olan Jazz Festivali'nde daha önce de olduğu gibi konserlerin yanısıra düzenlenecek olan atölye çalışmaları; jazz sever gençlere ustalarla birlikte çalışma olanağı sağlarken katılımcı, eğitimci ve müzisyenler arasında birebir yaşanan sıcak iletişim ile jazz müziğine yeni bakış açılarının oluşmasını da sağlayacak. A.B.D., Fransa, İtalya, Hollanda, Almanya, Küba ve İsveç Büyükelçilikleri'nin katkılarıyla düzenlenecek olan festivalin biletleri 25 Ekim'den itibaren satışa sunulacak. Bu yazı hazırlandıktan sonra olabilecek değişiklikler ve festival programı hakkında ayrıntılı bilgi edinebilmek için (312) 446 27 33 telefon numarasından veya www.acd.org.tr internet adresinden Ankara Caz Derneği'ne ulaşabilirsiniz.

Önder Focan

9. Uluslararası Eskişehir Festivali

11-19 Ekim tarihlerinde gerçekleşecek!

Uluslararası kültür ve sanat etkinliklerini büyük kentlerin sınırları dışına taşıyan Eskişehir Festivali, renkli ve zengin içeriğiyle dokuzuncu kez Eskişehirlilerle buluşmaya hazırlanıyor.

Eskişehir'i uluslararası standartlarda bir festival kenti haline getirmeyi amaçlayan festival, birbirinden ünlü yabancı sanatçıların yanı sıra Türkiye'nin önde gelen başarılı isimlerini kentle buluşturuyor. Konuk ülke Avusturya'nın kültür ve sanatıyla tanıtılacağı 9. Uluslararası Eskişehir Festivali'nde klasik müzik, jazz, etnik müzik ve Türk Halk Müziği konserleri, tiyatro gösterileri ile çocuk etkinliklerine yer verilecek. 11-19 Ekim tarihleri arasında dokuzuncusu düzenlenen festival, Eskişehir Valiliği, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Anadolu Üniversitesi, Osmangazi Üniversitesi ve Zeytinoğlu Eğitim, Bilim ve Kültür Vakfı'nın işbirliğiyle gerçekleşiyor.

Konuk ülke Avusturya

Uluslararası Eskişehir Festivali, 2002'de "konuk ülke programı" adı altında yeni bir uygulamaya başlatmıştı. Her yıl farklı bir ülkenin kültür ve sanatından örneklerin sergilendiği festivalde bu yıl Avusturya rüzgarı esecek. Festival kapsamında Avusturya'nın kültür ve sanatını tanıtan etkinliklerin yanı sıra Eskişehir ve Avusturya'nın iş çevrelerini bir araya getirmeyi hedefleyen programlar da yer alıyor.

Dopdolu bir program

Birçok ünlü yabancı sanatçıyla ülkemizin başarılı isimlerini Eskişehirli sanatseverlerle bir araya getiren festivalin bu yıl ki programı da her yıl olduğu gibi yine çok renkli. Daha önce Eskişehir'e iki kez konuk olan ve 7'den 70'e tüm müzikseverlerin kalbini kazanan Şef Howard Griffiths'in yönettiği, piyanist Gerda Struhal ile TRT İstanbul Gençlik Korosu'nun katıldığı Bilkent Senfoni Orkestrası konseriyle festival start alacak. Klasik müzik programında ayrıca hafta boyunca Eskişehir Senfoni Orkestrası, Mersin Oda Orkestrası, Wiener Saloniker Orkestrası ve İyicil Quartet konserleri yer alacak.

Eskişehirli jazz severler bu yıl yine dünyaca ünlü jazz yıldızlarına ev sahipliği yapacak.

Chick Corea'nın grubunda uzun yıllar bas çalan besteci, aranjör ve prodüktör Avishai Cohen ve International Vamp Band, jazz'ın yaşayan efsanesi Johnny Griffin (Quartet), jazz ustalığı ile rock enerjisini birleştiren isimlerden Vietnam asıllı Fransız gitarcı Nguyen Le, Miles Davis'in öğrencilerinden orta yaş jazz kuşağının trompetçisi Wallace Roney (Quintet) ve Balkanların en enerjik, hareketli ve eğlenceli müziğinin temsilcileri King Naat Veliov & The Original Kocani Orkestrar festivalde müzik severlerle buluşacaklar.

9. ULUSLARARASI ESKİŞEHİR FESTİVALİ 11 – 19 EKİM 2003

TARİH	And.Ü. KAPALI SPOR SALONU	And.Ü. AKM	And.Ü.SİNEMA SALONU	YUNUS EMRE Kültür Merkezi	HAYAL KAHVESİ	OSMANGAZİ ÜNİV. SPOR SALONU	ORG. MUHSİN BATUR Kültür Sitesi
11 EKİM CUMARTESİ	AÇILIŞ KONSERİ 20.00						
12 EKİM PAZAR		AÇILIŞ TEKRAR 18.45	JAZZ Avishai Cohen Quartet 21.15				
13 EKİM PAZARTESİ		KONSER Eskişehir Senfoni Ork. 18.45			JAZZ Akın Eldes Trio 18.45	JAZZ Wallace Roney Quartet 21.15	
14 EKİM SALI		KONSER Mersin Oda ork. 18.45		ÇOCUK Konya DT 14.00-17.00 TİYATRO Ali Poyrazoğlu 21.15		HALK MÜZİĞİ Birol Topaloğlu 21.15	
15 EKİM ÇARŞAMBA		KONSER Wiener Saloniker Ork. 21.15			JAZZ Cengiz Baysal Group 18.45	HALK MÜZİĞİ Erdal Erzincan 18.45	
16 EKİM PERŞEMBE		TİYATRO Tiy. Anadolu 21.15	KONSER İyicil Quartet 18.45			ETNİK Veliov & Kocani Ork. 21.15	
17 EKİM CUMA				TİYATRO İstanbul D.T. 21.15		JAZZ J. Griffin Quartet 21.15	
18 EKİM CUMARTESİ		ÇOCUK TRT Korosu 14.00				JAZZ Nguyen Le Quartet 21.15	Önder Focan Önder Focan (g), Meriç Demirkol (ts), Eylem Pelit (b), Cengiz Baysal (d) 18.45
19 EKİM PAZAR		KAPANIŞ KONSERİ And. Ü. Senfoni Ork. 18.45		ÇOCUK European Voices Korosu 14.00			
11 – 30 Ekim	Günter Marchel Resim SERGİSİ ANADOLU ÜNİV. SERGİ SALONU						

Avishai Cohen

Avishai Cohen deyince arkasından bu ismi niteleyen bir sürü sıfat geliyor, basçı, piyanist, besteci, prodüktör, grup lideri vs...

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

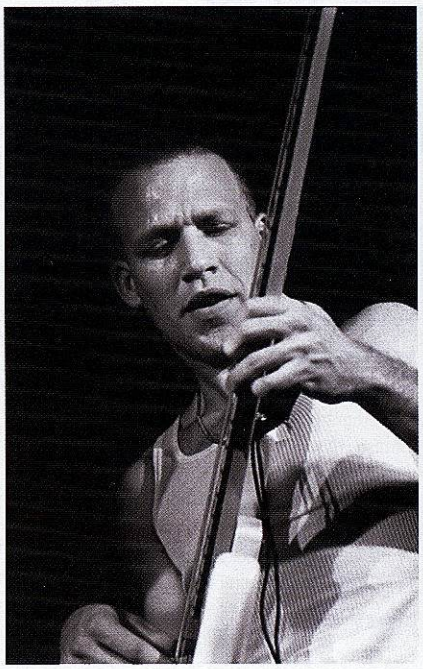

Avishai Cohen Eskişehir'deki konserinden sonra 11 Ekim 2003 günü The International Vamp Band ile İstanbul CRR'de sahne alacak.

Avishai Cohen ile ilgili okuduğum her yazıda onun muhteşem müzisyenliği ve kişiliğinin yanı sıra hayatından insanı gülümseten anekdotlar, tesadüflere gerek bırakmayacak azimli bir çalışmanın sonuçları ve büyük bir sevgi vardı. Gözle göremediğimiz, ama ifade edildiğinde herkesin üç aşağı beş yukarı aynı şeyleri algıladığı bir takım kavramlar ve sezgilerimiz yön verir hayatlarımıza. Sevgi gibi, hırs gibi, aşk gibi, mutluluk gibi... Ve ortaya çıkan tabloda iyi ya da kötü tüm sonuçlarına katlanmayı göze aldığımız renklerdir bizi biz yapan. Onu da Avishai Cohen yapan bunlardı işte. Çalışma azmi, hırsı, aşkı ve hepimizi etkileyen sempatisi. Avishai Cohen klasik piyano çalmaya 10 yaşında İsrail'de başladı. Yazdığı küçük melodileri unutmamak ve kurduğu yapıları hatırlayabilmek için piyanonun tuşlarına küçük deniz kabuklarıyla işaretler koyardı.

Jazz piyano ve elektrik bas gitar öğrenimi için Amerika'ya taşındıktan sonra Missouri, San Louis'de devam etti. Öğretmeni onu Jaco Pastorious ve Stanley Clark ile tanıştırdı. Cohen İsrail'e döndükten sonra şef Michael Kinghoffer ile çalıştı. Piyanist Brad Mehldau Trio ve perküsyoncu Adam Cruz ile tanışacağı New School and Mannes Müzik Koleji'ne 1992'de Newyork'a döndükten sonra devam etti. Daha sonra Jorge Rossy ve Danilo Perez gibi yıldız müzisyenlerle tanıştı.

Cohen'in Latin müziği çalışmaları Eddie Palmier'nin müziğine yönelerek devam etti. Basçı Ray Santiago'dan aldığı derslerden sonra Cohen, Abie Rodrigez ve Ray Santiago'nun da olduğu grupla kendi Latin parçalarını geliştirdi. Avishai Cohen dünyanın her tarafında bas dersleri, seminerler ve master sınıflarında dersler verdi. Chick Corea, 1998'de, Newyork'da, Cohen'in ve grubunun performansını dinledikten sonra, Cohen'in Adama adlı ilk albümünün prodüktörlüğünü üstlendi. Cohen, Chick Corea'nın kendi grubuyla da 1,5 yıl çaldı. 1999'da yayınlanan albümü Devotion büyük sükse yaptı. Jazz eleştirmenleri, müzik yazarları onun hızla yükselen müziğini fırtına olarak değerlendirdiler. Down Beat Dergisi Cohen'i bütün dünyanın jazz hayali olarak nitelendirdi. 2000'de yayınlanan Colors Avishai Cohen için kritik olsa da beğeni topladı. Albüm, Ortadoğu'nun özellikleri, reggae, funk, Latin ritmlerinin birleşimleriyle oluşan kompozisyonlarıyla hem sanatçı, hem jazz üstadı olarak başarı getirdi. 2001'de yarısı İsrailli yarısı Latin (Küba, Meksika, Arjantin) müzisyenlerden oluşan International Vamp Band ile gurubun liderliğini yaptığı Unity albümleriyle dünya müzik sahnesinde önemli bir yapı taşı olduğunu kanıtladı Cohen.

Bestecilikteki ustalığı, kendi gruplarındaki liderliği, hareketli yaratıcılığı ve hayal gücü Avishai Cohen'i International Vamp Band için geniş çalışmalar yapmaya teşvik etti. Eşlik etme özelliği, tonları, coşkunluğu ve anlatımıyla Unity Cohen'in bugüne kadar ki en açık albümü. Chick Corea, Claudio Acuna, Jason Lindner için beste ve aranjeler yaptı. Cohen, Chick Corea, Brad Mehldau, Danilo Perez, Ray Hagrove, Duane Eubanks, Nnenna Freelon, Claudio Acuna, Jason Lindner, Tim Garland ve Londra Filarmoni Orkestrası, İsrail Filarmoni Orkestrası, Boston Pop Senfoni ile konser çalışmaları ve performansı sayesinde iyi jazz müzisyenliğinin yanı sıra, iyi bir jazz aydını olmayı da başardı. Bütün dünyanın jazz hayali Avishai Cohen, yazdığı muhteşem müzikleri, hayal gücü, yaratıcılığı, sempatisi ve tabi ki etkileyici performansıyla 11 Ekim'de Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda ve 12 Ekim'de Eskişehir Festivali'nde bizlerle olacak.

Avishai Cohen Quartet

12 Ekim Pazar

Avihai Cohen (eb, ab)
Yosvany Terry (s, chekere)
Sam Bar.Sheset (p, keyb)
Mark Guiliana (d)

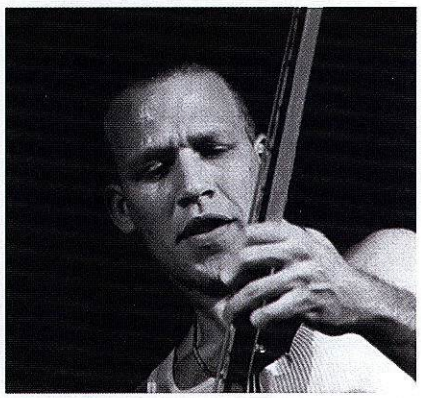

Henüz 10 yaşındayken İsrail'de klasik piyano dersleri almaya başlayan Avishai Cohen Amerika'ya gitmesinden sonra hem jazz piyanosu hem de elektrik bas gitar dersleri aldı. Kısa süre içinde Jaco Pastorius ve Stanley Clarke ile tanıştı ve kendi deyişiyle "hayatı değişti". Chick Corea ise onun için "Avishai Cohen inanılmaz bir etkileşimler bütünü" diyor.

Günümüz jazz müziğinin birbirinden farklı pek çok tarzında çalışmalar yapan Cohen'in ilk albümü "Adama"nın prodüktörlüğünü, Cohen'in New York'taki grubunu canlı dinledikten sonra buna karar veren, ustası, dünya çapındaki piyanist, besteci ve aranjör Chick Corea yapmıştır. Bunun ardından 1.5 yıl Corea'nın grubu Origin'de çaldıktan sonra 1999'da ikinci albümü Devotion'ı çıkaran Cohen Downbeat tarafından "küresel boyutlarda bir jazz vizyonu sahibi" olarak tarif edildi. 2000 yılının kasım ayında Bass Player dergisi Avishai Cohen'i "20. Yüzyılın En Etkili Basçılarından Biri" ilan etti.

Kendi gruplarının lideri olmasının yanı sıra Avishai Cohen yetkin bir aranjör, piyanist ve besteci de. Chick Corea New Trio'ın bir üyesi ve Origin'in de kurucularından biridir. Bu grup Jazz Gazetecileri Derneği tarafından En İyi Küçük Jazz Grubu dalında aday gösterilmiştir. Avihai Cohen, jazz çalışmaları dışında London Philarmonic Orchestra, Israel Philarmonic Orchestra ve Boston Pops Symphony ile de çalmıştır.

Wallace Roney Quintet

13 Ekim P.tesi

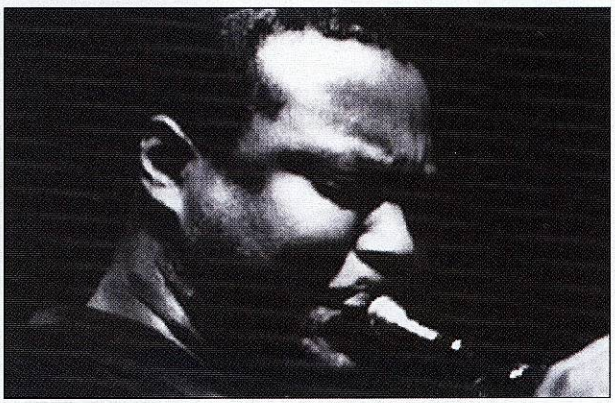

Wallace Roney (tp)
Antoine Roney (s)
Adam Holtz (keyb)
Ira Coleman (b)
Ronnie Burrage (d)

Trompetçi Wallace Roney, aralarında Clifford Brown, Miles Davis ve Kenny Dorham gibi büyük jazz trompetçilerinin bulunduğu ustalarının yetenek ve teknik gücüne sahip bir müzisyen. Enstrümanındaki geçmişin birikimlerini sahiplenen Roney, benzersiz ve orijinal bir tarz geliştirmek için kendi hayal gücünü kullanıyor.

Roney henüz çocukken trompete olan ilgisi, babasının bu enstrümana olan sevgisi ve önemli sayıdaki jazz plakları koleksiyonu ile çekildi. Bir boksör olan babasının trompet çalmasından etkilenen Wallace Roney, Miles Davis'i dinlediğinde geleceğini biçimlendiren en büyük etkiyi almıştı bile. Daha sonra babasının en sevdiği trompetçi Clifford Brown'dan da eşit derecede etkilendiğini söylese de Miles Davis'in en başından beri onun en idolü olduğunu söylemektedir. Davis ve Brown için "ikisini bir şekilde bir araya getirdim" diyor.

Henüz 14 yaşındayken ilk kayıt çalışmasını yapan, 1979 yılında Down Beat dergisinin Yılın En iyi Genç Jazz Müzisyeni ödülünü alan Roney, Duke Ellington School for the Arts ve Berklee College of Music okullarına devam ettikten sonra hayatına bir jazz müzisyeni olarak devam etme kararı aldı. Art Blakey's Jazz Messengers grubu ile bir şans yakalamak için Boston'ı terketti, elinde ne varsa sattı ve New York'a gitti. Şanslıydı çünkü ödünç aldığı bir trompetle çalma fırsatını bulabilmişti.

1987 yılında Tony Williams'ın grubunda çalmaya başlayan Roney, Art Blakey'in okulunun bir öğrencisi olarak jazz'ın en büyük gruplarından biri ile sahne üzerinde tamamen sil baştan eğitim gördü. 1990 yılında Down Beat'in eleştirmenleri tarafından Takip Edilmesi Gereken En iyi Trompetçisi seçilen Roney kendi stilini etkileyen ustalarının tekniklerini inceden inceye işlemeye başladı. Wallace Roney'i, Radio City Music Hall'de ödünç aldığı trompetle kendi müziğini çalarken gören Miles Davis ona kendi trompetini vermiş. Bunun ardından kısa bir süre sonra Miles onu kendi grubuna davet etmiş. 1991 yılında da Miles Davis'in Montreux'deki tarihi konserinde ikinci trompette yer alan Roney, Miles Davis'in ölümünün ardından aralarında Herbie Hancock'un da bulunduğu Davis Ensembl'a katılmış ve onun müziğini çalmış. 1994'de Misterioso, 1997'de Village ve 1997'de According to Mr Roney albümlerini çıkartan Wallace Roney, kendi kuşağının önde gelen jazz trompetçileri arasındaki sağlam yerini giderek daha da sağlamlaştırmaktadır.

Akın Eldes Trio

13 Ekim P.tesi

Akın Eldes (g)
Cem Aksel (d)
Alp Ersönmez (bg)

1962 yılında Frankfurt'ta doğan Akın Eldes müziğe ilkokul yıllarında mandolin çalarak başladı. İlk elektro gitarını, İstanbul Erkek Lisesi'nde sıraları aşındırırken ailesinden hediye olarak aldı. İlk grubu E-5 ile 1980-1982 yılları arasında çalarken tanıştığı Bulutsuzluk Özlemi'ne 1986 yılında katıldı ve 2000 yılı sonuna kadar grupla yurt içi ve yurt dışında sayısız konserler verdi. Bulutsuzluk Özlemi ile 4 albümde yer aldı ve bu grubun başarılarında önemli pay sahibi oldu.

Alp Ersönmez

1974 yılında Manisa'da doğan Alp Ersönmez Bilgi Üniversitesi Kompozisyon Bölümü öğrencisidir. 1997 yılında Mert Önal ve Bora Uzer ile Kangroove grubunu kuruncaya dek pek çok değişik grupla müzik yaptı. Birlikte çalıştığı isimler arasında Cahit Berkay, Trio-Mrio, Jazzistance, İmer Demirer, Sarp Maden, Emin Fındıkoğlu gibi isimler var.

Cem Aksel

1963 Ankara doğumlu olan Cem Aksel'in davula ilgisi ortaokul sıralarında başladı. Lise yıllarında amatörce devam eden müzik hayatı lise sonrası profesyonelliğe dönüştü. 1983 yılında Swiss Jazz School'a kayıt oldu ancak maddi olanaksızlıklar nedeniyle bu okuldaki eğitimine devam edemedi. O günden bu yana 60'a yakın albümde çeşitli sanatçılara eşlik etti. Bülent Ortaçgil ve çeşitli jazz müzisyenleri ile farklı mekanlarda hiç ara vermeden çalmaktadır.

Johnny Griffin Quartet

17 Ekim Cuma

Johnny Griffin (s)

Kirk Lightsey (p)

Reggie Johnson (b)

Alvin Queen (d)

"Hızlı çalmak, bundan heyecan duymak istiyorum fakat kendimi kontrol etmek ve sınırlamak zorunda kalıyorum. Yanımdaki eşlikçiler tam tavına geldiğinde de patlamak istiyorum" –

- Johnny Griffin -

1958 yılına ait Down Beat dergisinde eleştirmen Ralph J. Gleason Johnny Griffin için şöyle demişti:" Hiç şüphesiz Johnny Griffin, tenor saksofonu hiç abartısız bugün yaşayan herkesten daha hızlı çalabilir. En azından bunun aksi ispat edilene kadar bu iddiayı sürdürebilir. İnanılmaz hızıyla size olağan gelenden çok daha uzun bir süre hiç nefes almadan enstrümanını aralıksız çalabilir. Johnny Griffin, hiçbir zaman formunun dışına kaçmayan inanılmaz derecede tutarlı ve hızlı tempolardan hoşlanan bir solist, kendisine eşlik eden ritm seksiyonun yardımıyla her türlü eserin hakkını verebilen eksiksiz ve çok yönlü bir jazz müzisyenidir. En az 40 yıldır en saygın jazz'cıların arasındaki yerini hiç kaybetmemiştir. Tamamen kendisine özgü bir stili vardır ve devasa, agresif bir tonun yaratıcısıdır. 24 Nisan 1928 Chicago doğumlu Johnny Griffin'in stili 50 yıllık kariyeri boyunca hiç değişmedi: Sert ataklar, hırıltılı tonu ve inanılmaz bir hız. Geceleri sabahlara kadar düello yapabilmek için kendi evinde Lockjaw Davis ile "Tough Tenors" grubunu kuran ve geride bıraktığı sayısız albümle artık Avrupa'da yaşayan Johnny Griffin rekabetçi ruhunu hala koruyor. Bu ruha sahip son ve en iyi tenorculardan biri olarak hala durmadan çalışıyor. Johnny Griffin 1950'lerde Art Blakey ile tanıştı ve bir yıl süreyle Art Blakey's Jazz Messengers'ta çaldı. Kendisinden çok etkilenen Thelonious Monk gruba, John Coltrane'nin yerine Griffin'i aldı. Bu işbirliğinden ise bir seri albüm çıktı. Monk'un karmaşık akor değişikliklerinin altından zorlanmadan kalkabilen genç Griffin, Monk ile yaptığı başarılı çalışmaların ardından 1957'de kendi adıyla plaklar yapmaya başladı. Temel stilini yıllar içinde hiç değiştirmemiş olsa da, içinde küçük gruplar, blues etkili big band'ler ve iki bas'ın kullanıldığı alışılmadık gruplarla da kayıtlar yaptı. 1962 yılında Avrupa'daki bir turnesinde Bud Powell, Dexter Gordon, Kenny Drew ve Ben Webster gibi isimlerle karşılaştığında artık Amerika'da kaybolmaya başlayan orijinal stilin burada hala canlı olduğunu gördü ve Hollandalı bir kadınla evlenerek Avrupa'ya yerleşti. 34 yaşındayken geldiği Avrupa'da, Paris, Londra, Kopengah ve jazz'ın değerinin bilindiği diğer büyük kentlerdeki binlerce kişiye karşılıksız jazz dersleri verdi. Johnny Griffin Amerika'yı terk ettiğinde pek çok jazz'cının ömürleri boyunca kazandığı başarıdan daha fazlasını çoktan elde etmişti bile. Hala Avrupa'da yaşayan Griffin aktif turne ve albüm kaydı çalışmalarını sürdürüyor ve dünyanın her yanında tenor saksofoncular için bir model olma özelliğini koruyor.

Cengiz Baysal Group

15 Ekim, Çarşamba

Serkan Özyılmaz (p)
Ercüment Ateş (g)
İlker Özalp (bg)
Cengiz Baysal (d)

2000 yılında kurulan Cengiz Baysal Group, ritmik oyunlarla bezenmiş besteleri doğaçlama öğesini öne çıkararak çalıyor. Kimi zaman basit melodileri, kimi zaman zengin armonik yapıları temel alan grup jazz ve funk severleri için bir ritm yelpazesi sunuyor.

Serkan Özyılmaz

1976'da İstanbul'da doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı Piyano Bölümü'nde Metin Ülkü, Lale Önge, Hülya Ardıç ile çalıştı. Lise'de kompozisyon bölümüne girerek her iki bölüme devam etti.İlhan Usmanbaş, Ahmet Yürür, Hasan Uçarsu ile kompozisyon çalıştı. Piyano için etüd'ler, iki viyola için süit,piyano ve yaylı dörtlü için süit ve Büyük orkestra için müzikler yazdı. Ali Perret ile Jazz Armonisi ve Teorisi çalıştı.1999'dan beri TRT İstanbul Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası'nda piyanist olarak görev almaktadır.

Ercüment Ateş

1965 yılında dokuz yaşında iken Beyaz Kelebekler grubu ile profesyonel müzik hayatına atıldı. Ali Perret ile Jazz Teorisi çalıştı. Bugüne kadar sayısız plak ve C.D.de stüdyo müzisyeni olarak yer aldı.Çalıştığı isimler arasında Aydın Esen ve Acid Trippin grubunu sayabiliriz.

İlker Özalp

1968 doğumlu İlker Özalp 1987'de Almanya'dan Türkiye'ye geldi.İstanbul Üniversitesi Alman Filolojisi Bölümü'nden mezun oldu.Bugüne dek müzikallerden pop'a,rock'tan jazz fusion'a kadar uzanan geniş bir müzikal yelpazede faaliyet gösterdi. Çalıştığı sanatçı ve gruplar arasında Zuhal Olcay, Melis Sökmen, Swing Connection, Sibel Gürsoy, Erdal Kızılçay, Selen Gülün gibi isimleri sayabiliriz. Halen solo projesinin yanı sıra Sibel Gürsoy ile Bulgar halk şarkılarının modern aranjmanlarını içeren 'Kaval Sviri-Kaval Plays' adlı proje üzerinde çalışmaktadır. Konser etkinliklerini,başta Cengiz Baysal Group ve Selen Sülün Trio olmak üzere çeşitli gruplarla sürdürmektedir.

Cengiz Baysal

1970 doğumlu sanatçı müzik eğitimini 'Berklee College of Music' müzik okulunda tamamladı. Kenwood Dennard, Jamey Haddad, Casey Scheurell, Joe Porcaro, Joe Hunt gibi ustalardan ders aldı. Çalıştığı müzisyenler arasında Ron Affif, Aydın Esen, Sam Riney, Okay Temiz, Kerem Görsev, Önder Focan, Emin Fındıkoğlu, Tuna Ötenel, Audio Fact Grubu, Ali Perret, Tiger Okoshi, İmer Demirer, Turqumstances Grubu, Mercan Dede gibi isimleri sayabiliriz.Cengiz Baysal, Los Angeles'ta geçirdiği 98-99 yıllarında 'Musicians Institute' okulunda öğretim üyesi,'Los Angeles City College'okulunda ise 'Advisory Board' üyesi olarak görev aldı.Cengiz Baysal, İstanbul Bilgi Üniversitesi müzik bölümünde öğretim üyeliği yaparak müzik eğitimine katkılarını sürdürüyor.Yoğun bir turne programı içinde olan Cengiz'i İstanbul çevresinde Önder Focan, Kerem Görsev, İmer Demirer, Secret Tribe, Cengiz Baysal Group gibi sanatçı ve gruplarla izlemek mümkündür.

18 Ekim C.tesi Eskişehir

Nguyen Le 19 Ekim 2003 günü İstanbul CRR'de sahne alacak.

Nguyen Le "celebrating Jimi Hendrix"

Nguyen Le (g)

Aida Khann (vo)

Michel Alibo (b)

Karim Ziad (d)

Nguyen Le, dünyanın her yanındaki değişik tarzları modern jazz ile inanılmaz bir şekilde bütünleştirebilen belki de tek gitaristtir. Vietnamlı anne-babanın çocuğu olarak 1959 yılında Fransa'da dünyaya gelen gitarist Nguyen Le daima stilistik eklektisizm ve tarzların füzyonu üzerinde durmuştur. Günümüz kentsel yaşantısının ana unsuru olan, içinde farklı kültürleri bir arada barındıran bir estetik geliştirmiştir. 1989 yılında multi-etnik grubu ile yaptığı CD'si "DE", Liberation'dan Philippe Conrath tarafından "Yılın En İyi Dünya Müziği Albümü" olarak değerlendirildi. Nguyen Le, aralarında Rock, Funk, Jazz, Modern Müzik, Etnik Müzik gibi türlerin bulunduğu çok geniş bir yelpazeye ilgi duyan, kendi kendini eğiten bir müzisyendir. 1987 yılında, Fransız Ulusal Jazz Orkestrası'na katılmış ve bu büyük orkestrada, Johnny Griffin, Carla Bley, Randy Brecker, Steve Swallow, Quincy Jones, Gil Evans, Dee Dee Bridgewater gibi büyük isimlerle birlikte çalmıştır. Nguyen Le'nin ilgisi, tüm eserlerinde kolaylıkla duyulabileceği gibi, jazz ustalığının yanı sıra rock'nın enerjisi üzerine odaklanmıştır. 1995 yılında katıldığı "Universe of Jimi Hendrix" konserindeki başarısı onu "World Jazz" hareketinin asli üyelerinin arasına girmesini sağlamıştır. Ardından, "Tales from Viet-Nam" CD'si Jazztimes (ABD) dergisi tarafından "son on yılın en maceracı ve heyecan verici albümlerinden biri" olarak değerlendirilmiştir. Nguyen Le sadece bir lider ve benzersiz bir kaşif değil, o aynı zamanda Bill Frisell veya John McLaughlin gibi günümüzün en iyi gitaristlerinden de biridir. Nguyen Le, "Benim düşüncem Jimi'nin müziğini, kendisinin de bugün hoşlanabileceğini düşündüğüm jazz ve dünya müziği dallarında yorumlamaktır. Onun bestelerini, bir jazzcının standartları çalış rahatlığıyla özgürce, kendini kaptırarak ve kendinden bir şeyler katarak çalmaktır. Hendrix'in evrensel parçalarını Mali dilinde söylüyor ya da Voodoo Child veya Are You Experienced'ın psychedelic oryantal uyarlamalarını yapıyoruz. Bazı besteler hiç umulmadık sınırlara kadar gidebiliyor. Bunu yapmamızın tek sebebi hepimizin Jimi'nin çocukları olmamız, onu yeniden anmak istememiz ve kendi gerçek kimliklerimizi onun ayin gibi şarkıları içinde bulmak ve ifade etmek istememizdir" diyor.

Amatör Jazz'cılar Ortaya Çıkmaya Başladılar

İletişim için: K. Devrim DİKKAYA:
kublay@mynet.com

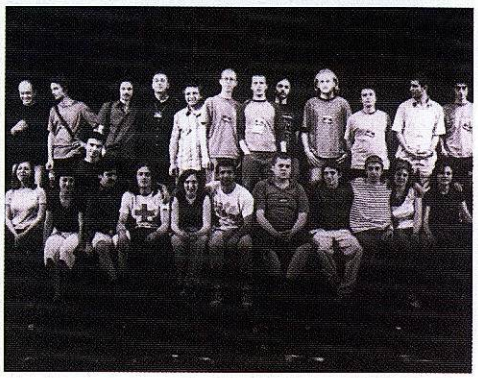

Türkiye'nin amatör jazz müzisyenlerini sahiplenen yapısıyla tek jazz festivali olan "Anadolu Üniversitesi Amatör Caz Müzisyenleri Festivali"nin ikinci için katılımlar başladı.

2004 yılının Mart ayında gerçekleşmesi düşünülen festivale şimdiden Erzurum'dan Bursa'ya Türkiyenin farklı illerinde amatör jazz müzisyenleri başvuruda bulundu.

10-11 Mayıs 2003 tarihleri arasında 1.'si düzenlenen "Anadolu Üniversitesi Amatör Caz Müzisyenleri Festivali" başarılı organizasyonu ve katılımcı grupların performanslarıyla dikkati çeken bir ilk festival özelliği taşımaktaydı.

Festival komitesi 2004 Mart ayında Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsünde gerçekleştirilmesi planlanan festivalde İstanbul, Ankara ve İzmir dışındaki illerden egelecek amatör jazz'cıları özellikle bekledikleri ifade etmekteler.

Festival hakkındaki geniş bilgi ve katılım formunu www.caz.anadolu.edu.tr sitesinden edinebilirsiniz.

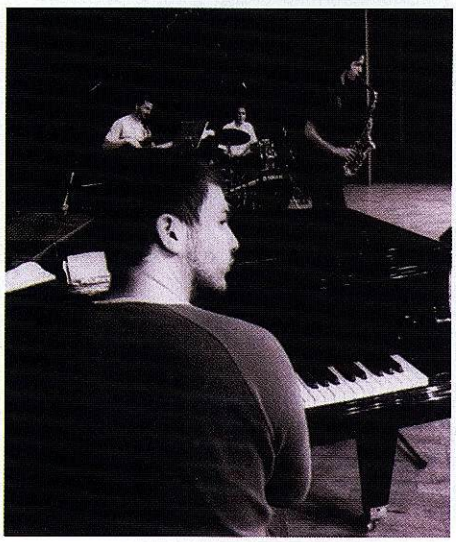

Festival katılım koşulları:

- Tüm konserler 425 kişilik, ses ve ışık sistemi eksiksiz bir salonda gerçekleştirilecektir
- Katılımcı gruplara kuyruklu piyano ve davul seti ihtiyaçları karşılanmaktadır.
- Katılımcı gruplara ücret ödenmemektedir. Grup üyelerinin Eskişehir'de kaldıkları süre boyunca öğle ve akşam yemeği, konaklama ve ulaşım ihtiyaçları karşılamaktadır.
- Katılımcı grupların ulaşım aracı olarak şehirlerarası tren seyahatini kullanmaları tercih edilmektedir.
- Konaklama içim Jazz Kulübü üyelerinin evleri kullanılmaktadır.
- Kamu yararına çalışan Anadolu Üniversitesi Televizyonu olan TV Anadolu tüm konserleri yayınlamak amaçlı kayıt etmektedir.
- TV çekimlerinin bir adet kopyası katılımcı gruba verilecektir.

İş Sanat'ta jazz'a devam...

Zuhal Focan
ofocan@prizma.com

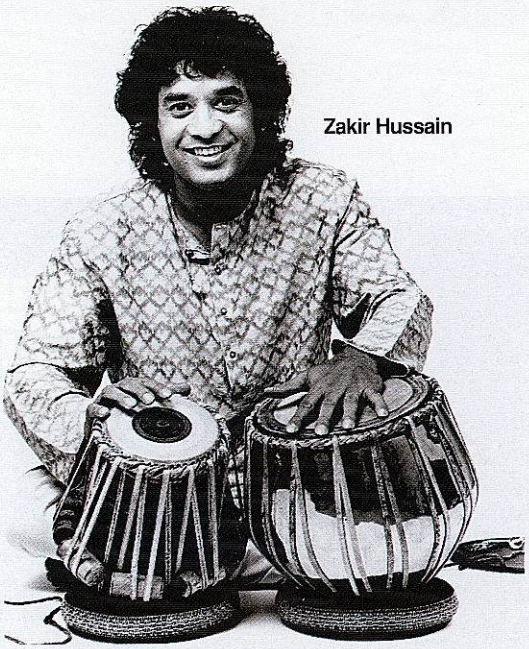
Zakir Hussain

Usta gitarcı John McLaughlin, en çok 60'lı yılların sonlarında katıldığı Miles Davis'in grubu veya 70'li yıllarda liderliğini yaptığı Mahavishnu Orkestrası'yla gerçekleştirdiği çalışmalarla tanınır. Ancak etnik müzik tutkunları onu özellikle Hintli virtüöz müzisyenlerle birlikte kurduğu, serbest doğaçlama müzik topluluğu Shakti'yle yaptığı çalışmalarla hatırlamaktadırlar. Son zamanlarda McLauglin ve arkadaşları büyük bir sürpriz yaparak "Shakti Revisited" başlığıyla tekrar geri döndüler.

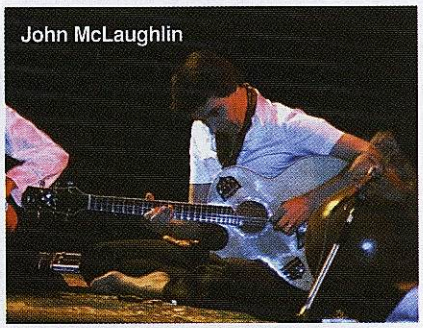
John McLaughlin

"Remember Shakti "
14 Kasım Cuma, 20:00
John McLaughlin (g)
Zakir Hussain (tabla)
U. Shrinivas (mandolin)
V. Selvaganesh (kanjira ghatam, mridangam)

Sanskritçe'de shakti, "enerji" veya dişil tanrısal enerji anlamına geliyor. Hinduizm'de büyük önemi olan bu kavramı açıklayabilmek için, Hindistan'da bütün klasik ve popüler sanat formlarının üzerine kurulduğu binlerce yıllık "Mahabharat" ve "Ramayana" destanlarının önemini kavramaya çalışmak bile yeterince bir fikir verebilir. Ve "shakti" bütün bunların ötesindedir; çok basit bir "rag" notası bile, çok geniş anlamlara açılım yapabilir.

Müzikte Shakti yine bir çeşit "enerji"ye işaret ediyor; iki adamın veya jazz ve Hint müziği gibi iki köklü geleneğin buluşma hikayesine... 60'lı yılların sonlarında John McLaughlin'in ve Zakir Hussain'in yolları kesişir. İngiliz gitarcı Miles Davis'in ve Hintli tablacı ise Allarakha Khan'ın "üniversite"lerinden yeni mezun olmuşlardır. McLaughlin jazz'da füzyon müziğine ilgi duyarken, Hussain ise ismini yeni yeni duyurmaya başlamıştır. Yollarının kesişme noktası "doğaçlama" kavşağıdır. 70'lerin ortalarında ilk plaklarını çıkardıktan sonra, başka maceralara atılmadan önce iki albüm daha yaparlar. Tekrar biraraya gelmeleri ise ancak 90'lı yılların ortalarına rastlar; Hindistan'ın özgürlüğüne kavuşmasının 50'li yılı kutlamaları kapsamında, "Remember Shakti" isimli bir double-albüm kaydederler. Bu unutulmaz albümün ardından kaydedilen "The Believer", ikilinin konu üzerine hala söyleyecek birşeylerinin olduğunu fazlasıyla gösterir.

30 yıl sonra Shakti tekrar geri döndü; anlaşılmazı zor bir makamın çevresinde, iyi seçilmiş bir melodi ve sonsuzluğa uzanan bir ritim... 1975'te tarzların füzyonunda Hindustani, jazz, H. Vinayakram'ın ghatam'ıyla süslediği Karnataka ve L. Shankar'ın kemanından oluşan bir oluşum vardı. O günden sonra bu eşsiz ancak çoğul evreni zenginleştirmek için yeni fikirler getiren başka misafirler de topluluğa katıldı. Her defasında bu "evliliğin" yeni bir versiyonu ortaya çıktı. Gruba yeni katılan mandolinci U. Shrinivas ile küçük bir perküsyon olan "kanjira" ustası V. Selvaganesh, Shakti'nin gücüne ivme kazandırdılar. Enstrümantalist yetenekleriyle grup lideri veya eşlikçi özellikleriyle bu buluşmayı daha da yükseklere çıkardılar.

Henüz etnik veya world müzik kavramları ortada yok iken, bir çığır açan ve kendi hayran kitlesini yaratan "Remember Shakti" İstanbullu müzikseverlere bambaşka deneyimler yaşatacak.

Tangonun bu yüzyıldaki en büyük isimlerinden biri olan Astor Piazzolla geleneğinin günümüzdeki temsilcisi, Fransız akordeon virtüözü besteci ve aranjör Richard Galliano, ölümünün 10.yılında ustasını yepyeni bir projeyle saygıyla selamlıyor. Ünlü şair Leo Ferrer'in belirttiği gibi Piazzolla "tangoya şaşırtıcı ezgiler, dokunaklı şiirler ekleyebilen bir yenilikçi"ydi ve tangoları gerçek birer tiyatro eseriydi.

1950 yılında Cannes'da doğan Galliano, Nice Konservatuar'ından mezun olduktan sonra Paris'e yerleşti. İlk albümünü efsa nevi trompetçi Chet Baker ile yapan ve Astor Piazzolla'nın ölümünden bu yana, aslında bir folk müzik enstrümanı olan akordeon için modern eserler besteleyen en önemli besteci olarak

Richard Galliano presents "Piazzola Forever"
16 Aralık 2003 20:00
Richard Galliano (acc, bandoneon)
Hervé Sellin (p)
Jean-Marc Phillips Varjabedian (1. keman)
Sebastien Surel (2. keman)
Jean-Marc Apap (vi)
Henri Demarquette (viyolonsel)
Stephane Logerot (b)

öne çıkan Galliano, Fransa'nın tangoya bir "yanıtı" olan salon dans müziği "musette"in modernleşme hareketinin de önemli bir temsilcisi olarak gösteriliyor. Dünya jazz festivallerinin 1992 yılında Fransa'nın en prestijli jazz ödülü Prix Django Reinhardt, 1996 ve 1997 yılında Victoire de la Musique ve Boris Vian Eleştirmenler Ödülünü alan sanatçı, Piazzolla'nın en güzel tangolarını klasik müzik sanatçılarının da yer aldığı yedilisiyle sunacak.

İlhan Erşahin'in "Harikalar Diyarı"

Geçtiğimiz aylarda "Wonderland-Harikalar Diyarı" albümü piyasaya çıkan ve yurtiçinde olduğu kadar yurtdışında da ilgi gören İlhan Erşahin, bu proje kapsamında 31 Ekim-1 Kasım tarihlerinde Babylon'da sahne alacak.

Jazz, elektronik dub ve roman müziğini buluşturan rüya gibi bu konser serisinin tarihleri aşağıdaki gibi:

Yurtdışı konserleri:

02 Kasım 2003	Chazz (Nijmegen-Hollanda)
05 Kasım 2003	Bimhuis (Amsterdam-Hollanda) www.bimhuis.nl
06 Kasım 2003	Stadtgarten (Köln- Almanya) www.stadtgarten.de
07 Kasım 2003	Berlin Jazz Festival (Berlin-Almanya) www.berlinerfestspiele.de

Yurtiçi konserleri:

12 Kasım	Eskişehir Hayal Kahvesi
13 Kasım	Ankara Saklıkent
14 Kasım	İzmir Box Event Hall
15 Kasım	Mersin Hilton

31 Ekim- 1 Kasım Tarihlerinde Babylon'da.

"Wonderland-Harikalar Diyarı"; New York'un özgür ve evrensel ortamında yeşeren jazz dünyasında kendilerine yer edinmeyi başarmış dört maceraperest ile İstanbul'un alanında usta üç müzisyeni ile buluşmasını ifade ediyor. İlhan Erşahin'e Jesse Murphy (bas), Kenny Wollesen (davul), Thor Madsen (elektronik sesler, gitar), Hüsnü Şenlendirici (klarinette), Mehmet Akatay (perküsyon) ve Nuri Lekesizgöz (kanun) eşlik ediyor. "Wonderland-Harikalar Diyarı" projesi İlhan Erşahin'in İstanbul ile olan ilişkisinin, Türk müziğine olan merakının ve Hüsnü Şenlendirici ve ekibiyle geçtiğimiz yıl yaptıkları Amerika turnesi ve Türkiye konserlerinin sonrası döneminin bir ürünü. Bu dönemde İlhan Erşahin, Wonderland- Harikalar Diyarı" projesinin tohumlarını attı ve ortaya evrensel olduğu kadar bizden, eklektik olduğu kadar da rafine bir albüm çıktı. Hüsnü Şenlendirici, Türk folk müziği örneklerini, çağdaş dünya müziği formlarında buluştururken Roman müziğinin ateşli doğaçlamalarından güç alıyor.

Jazz, electronika ve dünya müziklerini çok sade ve temiz bir sound içinde buluşturan rüya gibi bir konser dinlemek isterseniz 31 Ekim ve 1 Kasım tarihlerinde saat 23.00'de Babylon'a gitmeniz gerekiyor.

Nardis'te hergün festival tadında konserler devam ediyor...

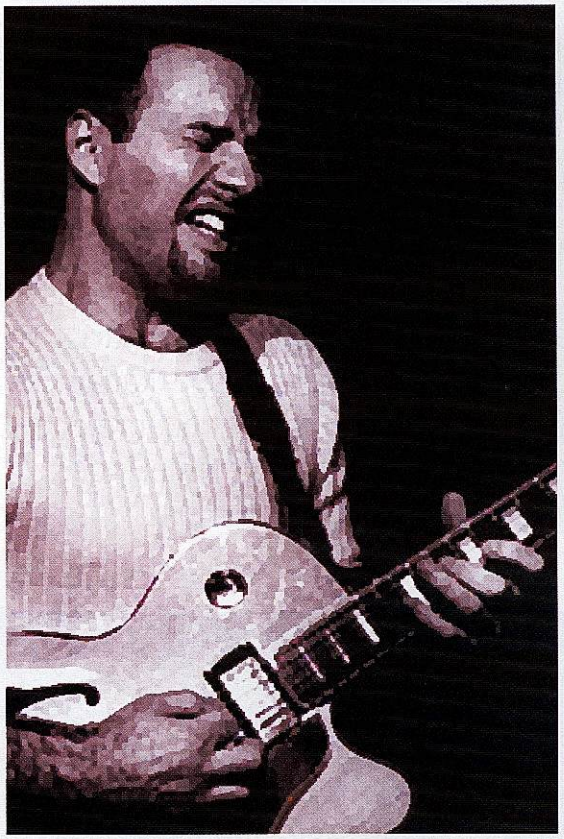

Ron Affif

29 Ekim'de birinci yılını kutlayacak olan Nardis Jazz Club'da konserler Pazar günü hariç hemen her gece birbirinden önemli projelerle devam ediyor. İlk kez yeni sezonda klasik müzik konserlerine de yer veren kulüpte Eylül'de Mehmet Okonşar çalmıştı. Ekim 13'te ise Burçin Büke sahne alacak. Ekim ayının en önemli konseri ise Ron Affif konseri.

Ron Affif

İtalyan asıllı ABD'li gitarist 1965 doğumlu Ron Affif Nardis'te. Gitara karşı duyduğu istek ve hevesi annesi Marlene'den sabrı ve disiplini de babası boksör Charlie Affif'den almış. Pittsburghlu olan sanatçı yine kendisi ile aynı şehirden olan George Benson'dan da büyük övgüler almış "benim en sevdiğim tarz jazz gitar çalan müzisyen" diyerek onun stilini övmüştür. Ron Affif'in geçtiğimiz aylarda jazz gitaristlerinin çok çekindiği bir tarz olan eşliksiz solo gitar formatında "Solotude" adlı CD'si Pablo etiketiyle piyasaya çıkmıştır. Ron Affif 30, 31 Ekim ve 1 Kasım tarihlerinde Nardis'te basta Mahmut Yalay davulda Cengiz Baysal'dan oluşan üçlüsüyle sahne alacak.

Ekim Programı

01 Çarş.	Rene Macaroğlu Trio Rene Macaroğlu (g), Nezih Yeşilnil (b), Deniz Dündar (d)
02 perş.	Ayşegül Yeşilnil Quartet Ayşegül Yeşilnil (vo), Selim Benba (p), Nezih Yeşilnil (b), Deniz Dündar (d), Konuk: Önder Focan (g).
03 cuma	Sibel Köse Quartet
04 c.tesi	Ercüment Vural & Önder Focan Project
06 p.tesi	Şenol Filiz & Birol Yayla (duo) Şenol Filiz (ney), Birol Yayla (tambur).
07 Salı	Nezih Yeşilnil Trio Nezih Yeşilnil (b), Kürşat Deniz (p), Deniz Dündar (d).
08 çarş.	Donovan Mixon Quartet Donovan Mixon (g), Şenova Ülker (tp), Caner Kaptan (b), Ferit Odman (d).
09 perş.	Selen Gülün Trio & Şenova Ülker Selen Gülün (p), Şenova Ülker (tp), İlker Özalp (b), Cengiz Baysal (d).
10 Cuma	Ayşe Gencer Group Ayşe Gencer (vo), İmer Demirer (tp), Serkan Özyılmaz (p), Mahmut Yalay (b), Ateş Tezer (d).
11 c.tesi	SPIN Tahsin Ünüvar (ts, ss), Sıtkı Sırtanadolu (g), Selim Benba (p), Erdal Akyol (b), Ferit Odman (d).
13 p.tesi	Burçin Büke – Nardis'te klasik müzik gecesi! Burçin Büke (p).
14 Salı	Vanessa Handy & Kent Mete Quartet Vanessa Handy (vo), Kent Mete (p), Ozan Musluoğlu (b), Berke Özgümüş (d).
15 çarş.	Sanbornesque Project Serdar Barçın (as), Genco Arı (p), (b), Erhan Seçkin (d), Tunç Çakır (perc).
16 perş.	Demirkol & Maden & Yalay & Selçuk Quartet Meriç Demirkol (as), Sarp Maden (g), Mahmut Yalay (b), Selim Selçuk (d).
17 cuma	TurQumstances Çağlayan Yıldız (g), Oğuz Büyükberber (bdt), Sjahin During (perc), Slobodan Trkulja (clt, s), Ruben van Rom paey (d, darbuka), Demirhan Baylan (b), Sibel Gürsoy (vo).
18 c.tesi	Janusz Sprot Quartet Janusz Sprot (p), Kamil Erdem (b), Cem Aksel (d).
20 p.tesi	Muammer Ketencoğlu & Bir Balkan Yolculuğu Muammer Ketencoğlu (acc, vo), Sumru Ağıryürüyen (man, vo), Nezih Yeşilnil (b), Aytınç Matracı (cl).
21 Salı	Selim Benba Trio Selim Benba (p), Hakan Behlil (b), (d).
22 çarş.	Emin Fındıkoğlu & Feyza Feyza (vo), Emin Fındıkoğlu (p), Hakan Behlil (b), Elvan Aracı (tb).
23 perş.	İmer Demirer Trio İmer Demirer (tp), Mahmut Yalay (b), Cem Aksel (d).
24 cuma	Focan Funk & Latin Project
25 c.tesi	Freddie Byrant @ Kaleidoscope Freddie Byrant (g), Andrew Eulau (b), Tom Aalfs (vi), Willard Dyson (d).
27 p.tesi	Somer Soyata Vokal Band Erkan Gürsal (p), Ersin Yüce (vo), Güngör Yücel (vo), Erkut Taçkın (vo), Kamil Özler (g), Ergun Eremkar (b), Durul Gence (d).
28 Salı	Yaz Baltacıgil & Ricardo Moyano Duo Ricardo Moyano (g), Yaz Baltacıgil (b).
29 çarş.	Nardis 1 Yaşında, 1. yıl partisi
30 perş.	Ron Affif Trio Ron Affif (g), Mahmut Yalay (b), Cengiz Baysal (d).
31 Cuma	Ron Affif Trio Ron Affif (g), Mahmut Yalay (b), Cengiz Baysal (d).

Can Ergelmiş
canergel@hotmail.com

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI
10.ULUSLARARASI İSTANBUL CAZ FESTİVALİ
CAZ

10. İstanbul Jazz Festivali

4-20 Temmuz tarihleri arasında, İstanbul kenti 10. İstanbul Jazz Festivali'ne ev sahipliği yaptı. Festivalde, çeşitli mekanlarda dünyaca ünlü starlar sahne aldı.

Festivaldeki konserlerin dışında, Osmanlı Bankası Müzesi'nde, ve İtalyan Kültür Merkezi'nde çeşitli müzisyenlerin katıldığı paneller ve söyleşiler gerçekleşti. Böylelikle müziğin icra ve yazım aşamasından önce büyük bir düşünce birikimiyle birlikte oluştuğunu anladık. Hüseyin Sermet, Esbjörn Svensson Trio ve Gianluigi Trovesi ile yapılan söyleşilerin yanı sıra, birçok ünlü Türk jazz müzisyeninin katıldığı, aynı zamanda bu yılki jazz festivalinin sloganı olan "İyi Caz Ne?" adlı panel sonunda iyi jazz'ın, iyi müziğin ve iyi sanatın özellikleriyle ilgili yeni görüşlere sahip olduk.

İstanbul'un birçok yerinde değişik etkinlikler gerçekleşti. Sokak konserlerinin ve panellerin yanı sıra, Jazz Pazarı, Jazz Brunch ve Jazz Vapuru, salon konserlerinden farklı olan yapılarıyla birçok İstanbulluyu Jazz Festivali'ne çekmeyi başardı. Jazz Pazarı, bünyesinde barındırdığı workshoplarla, konserlerle ve çeşitli standlarla bir panayır alanına dönüşürken, Jazz Vapuru'yla İstanbul'da Boğaz'da gezen yolcular hoş müzikler eşliğinde güzel vakit geçirdiler.

Konserleri de kısaca kategorize edersek, festivalin karışık bir dokuya sahip olduğunu göreceğiz: Jazz olmayan konserler, yerel müzikler, yabancı jazz müzisyenlerinin konserleri, klasik müzikle jazz arasında bir köprü oluşturmayı amaçlayan konserler, Nardis'te sahne alan Türk müzisyenler, ve çeşitli gecelerde yabancı müzisyenlerin katılımıyla gerçekleşen jam session'lar, Genç Jazz projesi bünyesinde sahne alan genç Türk jazz'cılar, ve üç farklı bandonun katıldığı sokak konserleri...

Bu yılki festival son derece başarılıydı. Öncelikle, yapılan değişikliklerin, müzik festivali anlayışına getirdiği yenilikten bahsetmek gerekiyor. Festival mekanlarına baktığımız zaman, daha önceki jazz festivallerinde yer almamış olan mekanlar gözümüze çarpıyor. İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi, Genç Jazz projesinde yer alan cafeler ve restoranlar ve tabi daha açılmasının birinci senesi dolmamış olan Nardis. Ayrıca sokak konserlerinin de Bağdat Caddesi, İstiklal Caddesi, Bebek Parkı, Kemer Golf & Country Club, Beşiktaş, Kadıköy İskelesi, Karaköy İskelesi, ve Ortaköy'ü kapsadığını da belirtmek gerekiyor. İstanbul'un çeşitli yerlerinde oturan, jazz ile çok içli dışlı olmayan bir kitlenin ilgisini çekmek, festivali sadece bir zümreye yönelik halden çıkarmak, ve İstanbul'un tamamına yaymak için atılan bu adımı takdir etmek gerekiyor.

10. İstanbul Jazz Festivali'ndeki başka bir yenilik de Genç Jazz projesi. Profesyonel veya amatör olarak müzikle ilgilenen ve profesyonel anlamda müzik icra etme seviyesine gelmiş olan genç Türk jazz'cıların kurduğu grupları sergilemek amacını taşıyan bu proje bünyesinde altı farklı konser yer aldı. Tünel KV'de Olcay Saral, Milli Reasürans Pasajı'nda Ela Kori Mu, Ortaköy Dada'da Untitled, Taksim Zencefil'de Boğaziçi Singers Acapella Quintet, Selamiçeşme Alchera'da Saturday ve Jazzcid'den oluşan bu gruplar arasında, hem hala öğrenimini çeşitli yerlerde sürdüren, hem de öğrenimini tamamlamış gençler, yeteneklerini sergileme fırsatını buldular. Bence, bunun gibi etkinlikler artmalı, ve yetenekli gençlere fırsatlar tanıyarak onların önünü açmalıyız.

Bu iki yeniliğin yanı sıra, bence 10. İstanbul Jazz Festivali'nin en önemli unsurlarından biri Nardis'te gerçekleşen konserler ve jam session'lardı. Kaval Sviri & Cengiz Baysal Beşlisi, Lifeline, Kerem Görsev Trio, Kent Mete Trio, Sibel Köse & Tuna Ötenel Quartet, Focan Hammond Quartet, Ayşegül Yeşilnil Quintet, Baki Duyarlar "Beatles" Project, Spin, 4' Bone, Ali Perret Quartet, ve Genco Arı Trio Nardis'in festival programında yer aldı. Nardis'te sezon içerisinde dönüşümlü olarak sahne alan topluluklardan bazılarıydı bunlar. Fakat festivaldeki konserlerin, sene içinde gerçekleşmiş olanlardan çok büyük bir farkı vardı. Bu da, aynı akşam gerek Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda, gerekse Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nde çalmış olan müzisyenlerin konserler sonrasında Nardis'e gelmeleri ve buradaki jam session'lara katılmalarıydı. Akıllarda en çok yer eden jam session, Marcus Miller'ın Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nde yer alan konserinden sonra gerçekleşti. Marcus Miller, George Brooks, Fareed Hague, Steve Smith ve daha birçok dünyaca ünlü yabancı müzisyenden oluşan topluluktaki müzisyenler çeşitli for-

masyonlar halinde çalarak izleyicilere çok keyifli ve dinamik bir gece yaşattılar.

Festivalin eksik yanı ise, yabancı jazz müzisyenlerinin azlığıydı. Geçen seneki festivalde, Roy Haynes, Jan Garbarek, Michael Brecker, Chick Corea, Pat Metheny, Charlie Haden, Herbie Hancock ve daha sayılmayacak kadar çok dünyaca ünlü jazz müzisyeni sahne alırken, bu yıl bu müzisyenlerin sayısı daha azdı. Yıllardır jazz müziği yapan, bununla birlikte de dünyada kendi sesini duyurabilmiş olan müzisyenler Marcus Miller Band, Zakir Hussain ve George Brooks Summit, Ornette Coleman, Esbjörn Svensson Trio ve Brad Mehldau ile sınırlıydı. Bu eksikliği İbrahim Ferrer ve Buena Vista Social Club, Mercedes Sosa, Eliades Ochoa, Malia, Jane Birkin ve Simply Red gibi dünyaca ünlü olan fakat jazz müziği icra etmeyen başka müzisyenler kompanse etti. Ama sonuçta, bu festival bir jazz festivali olduğu için jazz açısından daha dolu olmalıydı.

Festivalde gerçekleşmiş olan her gösteriyi, her konseri, her performansı detaylarıyla burada aktarmak imkansız olacaktır. Fakat, akıllarda yer etmiş olan, etkileyici, ve bence muhteşem performanslara imza atmış olan müzisyenleri ve onların konserlerini anlatmadan geçemeyeceğim.

10. İstanbul Jazz Festivali'nin en kalabalık konserlerinden biri, kuşkusuz Buena Vista Social Club topluluğunun İbrahim Ferrer'le birlikte Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nde vermiş olduğu Buena Vista Social Club Presents İbrahim Ferrer'dî. Beş bin kişiye yakın bir izleyici kitlesinin bulunduğu konser, birçok açıdan çok etkileyici ve anlamlı hale dönüştü. Öncelikle, konserden bir gün önce aramızdan ayrılan, şöhreti geç yaşta yakalamış, topluluğun en yaşlı üyelerinden biri olan Compay Segundo'nun ölümü topluluk üyelerini yasa boğmuştu. Konserin daha başında, bu konserin onun anısına gerçekleştiği söylendi, ve bunu büyük bir alkış tufanı izledi. Compay Segundo'yu yakından tanımıyor idiysek de, onun müziği bizi etkilemişti ve içimizi ısıtıyordu. Compay Segundo'nun kaybı, hem Küba müziği açısından, hem de dünya müziği açısından büyük bir kayıptı. Konserin devamında ise, gerçekten de Compay Segundo hayatta olsaydı, bundan büyük mutluluk duyacağı bir performans sergilendi.

İbrahim Ferrer'in sıcak sesi ve sempatik tavırları, hatta konserin çeşitli yerlerinde "Merhaba İstanbul" ve "Sağ ol İstanbul" demesi de, onun sıcaklığının ve yakınlığının birer göstergesiydi. Hatta ilerleyen dakikalarda, aramızdan bazıları sahnenin hemen altındaki boşlukta dansetmeye başladı. Müzisyenler de, bundan dolayı büyük bir sevinç duymuştu. Hatta İbrahim Ferrer de, bundan hoşlandığını belirtti ve daha da coşkulu bir şekilde eserleri seslendirdi. Yaşından dolayı müzik hayatına devam edemeyen ve bu sebepten dolayı konserde bulunmayan Küba'nın gelmiş geçmiş en iyi piyanistlerinden biri olan Ruben Gonzales'e de kendi bestesi olan bir eser ithaf edildi. Bu noktada genç piyanist Roberto Fonseca'ya

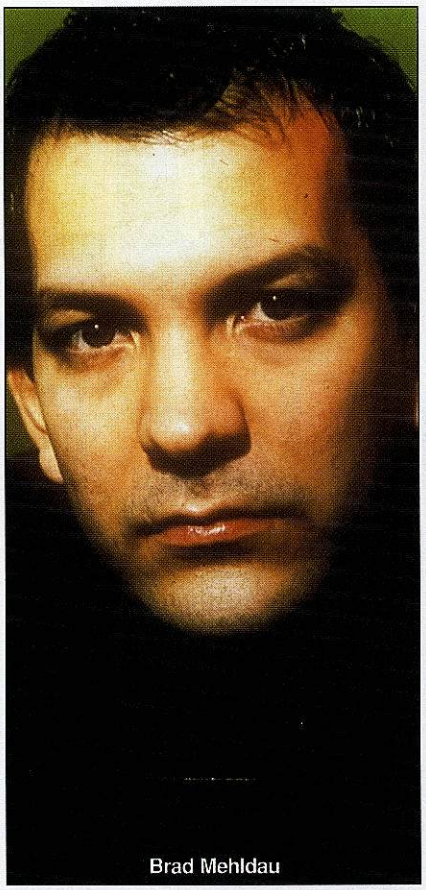

Brad Mehldau

dikkat çekmek istiyorum. Fonseca'nın tekniğiyle ve yaratıcılığıyla Ruben Gonzales'in emekliliğiyle Buena Vista Social Club'de oluşan boşluğu dolduracağına inanıyorum.

Sonuçta, saatler boyunca süren muhteşem bir konserin ardından, izleyicilerin isteği üzerine sahnede uzun bir süre daha kalan ve final eseri olarak da yorumladığı en çok duyulmuş parçalardan biri olan Candela adlı eseri seslendiren İbrahim Ferrer, hem kişiliğiyle, hem de müziğiyle hepimizin hayranlığını kazandı.

Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nde gerçekleşen başka bir konser de, Marcus Miller'ın yeteneğini ve yaratıcılığını sergilediği Marcus Miller Band'di. Genç yaşta jazz piyasasının içine girmiş, Wayne Shorter ve Miles Davis ile birlikte çalmış müzisyen yıllar boyunca yaptığı müziğe sürekli yenilikler getirmiş ve hiç eskimemiş. Marcus Miller'ın yaratıcı dehasını vurgulamak için, sanırım Miles Davis'in son dönem albümlerinde birçok bestesi bulunduğunu belirtmek yeterli olacaktır. Konserde de, Miles Davis, hem Miles Davis bestesi olan So What'ı yorumladı, hem Tutu'yu çaldı; bunların yanında da en son albümlerinde bulunan, içeriğinde funk, fusion, ve hatta hip-hop öğeleri içeren eserleri de seslendirdi. Bas gitardaki tekniği üst seviyelerde olan müzisyen, sahne performansıyla da izleyicileri hayrete sürükledi. Gitaristinin belki de abartıya kaçan hareketleri, gereksiz yere sahnede kendini tutamaması ve durmadan zıplaması bazılarımızı rahatsız ederken, Marcus Miller'ın sempatik hareketleri ve mimikleri sahnede mutlu bir tablo oluşmasını sağlıyordu.

Miles Davis efsanesini günümüzde yaşatan müzisyenlerden biri olan Marcus Miller Band konseri de 10. İstanbul Jazz Festivali kayıtlarında yer alırken, büyük yeteneklerin ve virtüözitenin sergilendiği, aynı zamanda da izleyicileri sıkmayan, ve tam tersine onları eğlendirmeyi başaran renkli bir konser olarak akıllarda kalıyordu.

Değinilmesi gerektiğini düşündüğüm başka bir konser ise George Brooks Summit konseri. Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi'nde gerçekleşen konserde sahne alan her müzisyen, son derece yetenekli ve ünlüydü. Tenor ve soprano saksofonda, kendine has bir tını elde etmeyi başaran George Brooks, ilginç müzikal cümlelere imza atan ve değişik bir kültürden gelen Fareed Hague, perdesiz basta Kai Eckhardt, otoriteler tarafından dünyadaki en iyi bateristlerden biri olarak gösterilen Steve Smith; ve bence topluluğun en ünlü ve yetenekli elemanı olan tabla ustası Zakir Hussain, muhteşem bir beşli oluşturuyorlardı. Bir anlamda doğu ile batının buluşması olarak değerlendirebileceğimiz bu konserde çalınan eserleri kategorize etmek anlamsız ve gereksiz olacaktır. Yeni tınılar ve yeni anlamlar bulmak amacıyla kurulan topluluğun icra ettiği müzik de bu yönde gelişmiştir.

Başta Zakir Hussain ve Steve Smith olmak üzere topluluktaki bütün müzisyenler kendi enstrümanlarını dünyada en iyi kullanan müzisyenler arasında gösterilseler bile, topluluğun ürettiği müzikte hiçbir müzisyende öne çıkma arzusu görülmedi. Alçakgönüllülükleriyle de özellikle takdir edilen Zakir Hussain ve Steve Smith, beraber yaptıkları sololarda da kendi teknikleriyle ve yaratıcılıklarıyla büyük beğeni topladılar. Özellikle Zakir Hussain, omzundaki rahatsızlığa rağmen, performansından hiçbir şekilde ödün vermiyordu ve deyim yerindeyse tablasını konuşturuyordu.

Aslında, bu konserlerin yanında EST besteleriyle ve yorumlarıyla, Ornette Coleman free jazz'ı ve orijinal müziğiyle, Jane Birkin sempatikliğiyle, Mercedes Sosa Kızılderili sesi ve yorumuyla, Brad Mehldau dokunaklı eserleriyle, Malia sesiyle ve güzelliğiyle, ve Simply Red de şarkılarıyla ve görselliğiyle akıllarda kalan ve izleyicileri etkileyen konserlerdi.

10. İstanbul Jazz Festivali, yeniliklere imza atılan, ünlü müzisyenlerin konuk edildiği bir festivaldi. Sonuçta, son derece iyi bir organizasyonun yapıldığı ve aksiliklerin minimum düzeyde olduğu bir faaliyetti. Genel olarak baktığımız zaman da, çok başarılı bir festival olduğunu söyleyebiliyoruz. 11. İstanbul Jazz Festivali'nde görüşmek üzere...

YAMAHA

Hand Crafted Drums

YAMAHA Stage Custom ADVANTAGE MADE IN INDONESIA

Stage Custom ADVANTAGE

New Fade Color

New Fade Color Finishes

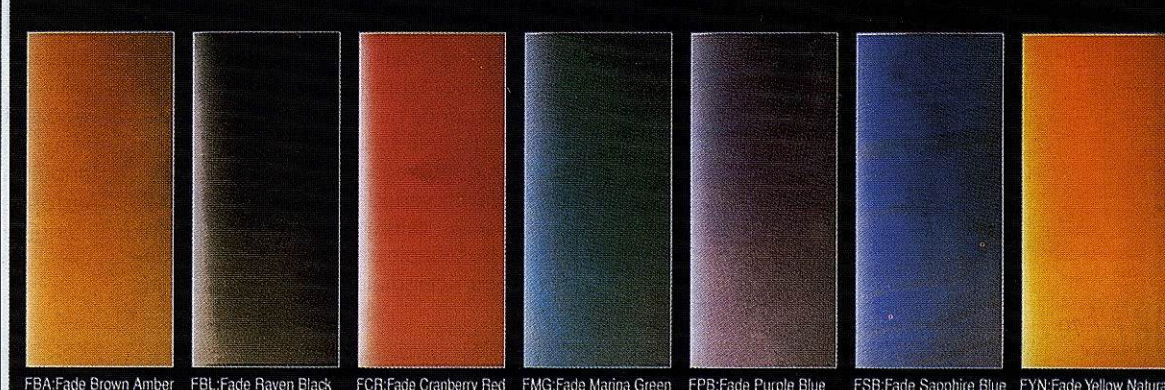

GENEL DAĞITIM : SENKOP MÜZİK
Tel: 212.249 39 51
senkop@superonline.com

BAYİLERİMİZ

ANTALYA : SENKOP MÜZİK (şube) 242. 247 55 23
BOR MÜZİK 242.248 77 86

ANKARA : PAN MÜZİK 312.417 97 65
MÜZİKON 312. 417 46 26

İZMİR : TRİGON MÜZİK 232.425 14 35
DETA MÜZİK 232. 464 45 66
METRONOM 232. 489 79 44
BOR MÜZİK 232. 446 42 54

ADANA : ADANA MÜZİK MERKEZİ 322. 459 61 57

ESKİŞEHİR : EVRENSEL MÜZİKEVİ 222. 226 68 05

DENİZLİ : DOĞA MÜZİK 258. 242 53 95

BURSA : CAN MÜZİK 224. 233 10 23

AYDIN : AKGÜNDÜZ MÜZİK 256. 214 35 55

İSTANBUL :

9 Temmuz 2003

Esbjörn Svensson Trio - CRR

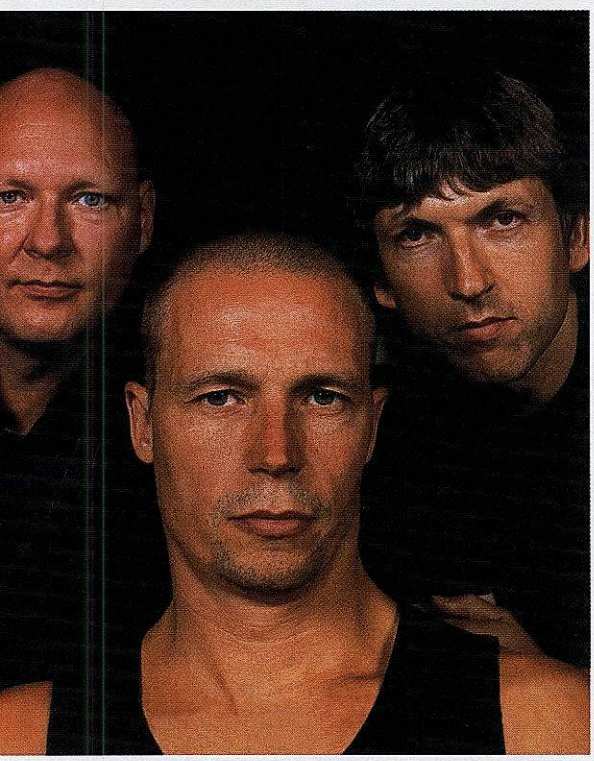

Sadece jazz dünyasından değil; rock, pop ve klasik müzik dinleyicilerinden oluşan bir hayran kitlesi yaratmayı başarmış olan EST (Esbjörn Svensson Trio), 10. İstanbul Jazz Festivali bünyesinde Cemal Reşit Rey'de muhteşem bir konser verdi.

Can Ergelmiş
canergel@hotmail.com

Aynı gün İstanbul'a gelen, Osmanlı Bankası Müzesi'nde bir söyleşiye katılan, bunun yanı sıra da birkaç röportaj yapan grup, yoğun programlarından dolayı yorgun olmalarına karşın son derece istekli ve coşkulu bir konser performansı sergiledi. Daha önce iki kere katıldıkları İstanbul Jazz Festivali'nde çalmaktan son derece mutlu olduklarını ve İstanbul'da kendilerini çok rahat ve iyi hissettiklerini belirten grup üyeleri, konser süresince de izleyiciyle çok yakın bir diyalog kurmayı başardılar. Piyanist Esbjörn Svensson, konser sırasında yorumladıkları bestelerinin sadece adlarını söylemekle kalmadı, ayrıca bazılarının küçük hikayelerini de anlattı. Performansları ve müziklerinin yanı sıra sempatik tavırları da EST için çok büyük bir artıydı.

Öncelikle, grubun Osmanlı Bankası Müzesi'nde yaptığı söyleşiden kısa notlar aktaracağım. Kendilerine sorulan soruları büyük bir içtenlikle cevaplayan grup üyelerine genellikle icra ettikleri müzikle, İskandinavya'da son zamanlarda gelişen müzik endüstrisiyle, İskandinav jazz'ıyla ve jazz'ın genel olarak dünyadaki gelişimiyle ilgili sorular soruldu. Kendi bestelerini ve yaptıkları müziği bir tarzın dar kalıplarıyla sınırlandırmaktan kaçındıklarını belirten Esbjörn Svensson, bu müziği sadece "The Music of EST" olarak adlandırabileceklerini vurguladı. EST'yi bu kadar popüler ve sevilen bir müzik topluluğu haline getiren en önemli öğe de budur. Her ne kadar standart trio formatında olsalar ve akustik enstrümanlar çalsalar da, yaptıkları müzikte kullandıkları ritimler, armoni kalıpları, ve müzikal cümleler EST'nin standart bir jazz grubu olmadığını gösteren en önemli öğeler. Tabi bunun yanında da elektronik seslerin de yardımıyla yaratılan etkileyici sound'u da başka bir jazz topluluğunda yakalamak çok zor. Yeniliklere açık olan, değişim içinde olan ve değişik fikirlere yer veren grubun ürettiği müzik de dinleyicileri derinden etkilemeyi başarıyor ve bu başarı da EST'ye şu anda sahip olduğu şöhreti kazandırmış durumda.

Konser süresince iki saatten fazla bir performansla büyüleyici bir etki bıraktı Esbjörn Svensson ve topluluğu. Özellikle son albümü olan "Strange Place for Snow"dan "When God Created Coffeebreak", "Behind the Yashmak", çeşitli albümlerinden seçilmiş olan "Good Morning Susie Soho", "The Rube Thing" ve final parçası olarak belirlemiş oldukları "Dodge the Dodo" ile özenli bir eser seçimiyle izleyicileri sıkmaktan uzak, sürpriz seslerle ve hareketlerle dolu bir konser izlendi. Bu eserleri şimdiye kadar belki yüzlerce kez çalmış olan toplulukta bir demodelik veya bir kendini tekrarlama durumuna hiç rastlanmadı. Bu noktada tekrar söyleşiden bir alıntı yapmak gerekiyor. Esbjörn Svensson, topluluk olarak günde ne kadar süre çalışma yaptıkları ile ilgili soruya yanıt olarak mümkün olduğu kadar az çalıştıklarını, şarkıları deyim yerindeyse "bayatlamaktan" korumaya çalıştıklarını belirtti. Müzisyen, bu sebeple de grup olarak yaptıkları yoğun çalışmaları sadece yeni bir albüm çıkarmadan önce besteler üzerinde yaptıkları geliştirme seansları olduğunu açıkladı. Konserde ise bu eserleri, sanki ilk defa çalıyormuşçasına heyecanlı, istekli ve yeni fikirlerle dolu olarak izleyicilere sundular.

Stockholm Konservatuarından mezun olan Esbjörn Svensson, bestelerinde çeşitli müzikal formlardan faydalanmakta. Özelikle çeşitli tarzlar ve çağlar arasında çok esnek bir geçiş yapabilen müzisyen, konserde de, albümlerinde de, yaptığı doğaçlamalarda bu formları kendi müziğine çok iyi adapte ettiğini ve bu konuda başarılı ve orijinal olabildiğini gösterdi. Özellikle canlı performansta ise bazı anlarda bir barok esintisiyle Bach gibi çalarken, bazen Chopin gibi romantik, bazen de Satie kadar özgür ruhlu oluyordu. Bu nokta dikkate alınırsa, topluluğun bütün bestelerinde Esbjörn Svensson'un parmağı olduğunu rahatça anlayabiliriz. Kendisi de bu konuyla ilgili konuşurken, bestelerin ana hatlarını kendisinin hazırladığını, daha sonra ise bassist Dan Berglund ve davulcu Magnus Östrom ile birlikte bu eserleri geliştirdiklerini ve yeni fikirler eklediklerini belirtti.

Konserden sonra hayran kitlesinin coşkulu alkışlarıyla sahneye ardı ardına iki kez çıkan topluluk, Thelonious Monk bestesi olan "Round Midnight"ı, ve "Strange Place for Snow"dan "Spunky Sprawl"ı çaldı. Şahsen çok beğendiğim ve özellikle özgürlükçü yapılarından dolayı takdir ettiğim grup, bu yıl da İstanbul Jazz Festivali'nde muhteşem bir performans sergilerken, hayran kitlelerini artırdı ve izleyicinin kalbine girmeyi başardı.

Istanbul Jazz Festivalinde Nardis Geceleri

Her yıl olduğu gibi bu yıl da İstanbul Jazz Festivalindeki konserleri kaçırmadım. Bütün konserlere gidemedim ama bence festivali düzenleyenler de herkesin her konsere gitmesini beklemiyorlardı. Sonuçta herkesin kendi zevkine birikimine göre seçebileceği yeteri derecede konser vardı, ben de nasibimi doya doya aldım.

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Sibel Köse Trovesi Octet ile jam-session'da...

Piyanist Kent Mete bascı Marcus Miller ile...

İki piyanist, Esbjörn Svensson ile Kerem Görsev.

Ama doyamadığım birşey kaldı, birçok kereler gittiğim halde Nardis'te yaşanan uzun yaz ve jazz gecelerine doyamadım.

Bu yıl ilk defa İmer Demirer'in yıllarca önce bana söylediği bir şeyi yüreğimin en dibinden hissettim. Bu jazz denen şey asıl jazz kulübünde çalınır ve dinlenir demişti, meğer ne kadar haklıymış.

Ama bir de madalyonun öbür yüzüne bakmak gerekiyor. Çoğu zaman bir gecede sonsuz bir iştah ile tükettiğimiz o güzelliğin ardında son derece sabır gerektiren bir emek dolu bir süreç vardır.

Önder Focan bu sabır ve emeği yıllarca jazz müziğine vermiş bir insan, ve aynı zamanda bana bu yıl onuncusu gerçekleştirilen festivalin gerçek "buluşma noktası" olan Nardis'teki konserlerin müzik direktörü. O bize kendi yaşadığı perspektiften Nardis gecelerini anlattı:

Ben de sana katılıyorum. Gerçekten de jazz müziğinin asıl tadına varılabilinecek mekanı jazz kulüpleridir. Jazz müzisyenlerinin bu mekanlarda çalmayı sevmesi de son derece doğal, çünkü orada çalan ve dinleyenler arasında başka hiçbir yerde ve mekanda gerçekleşmesi mümkün olmayan bir yakınlık ve sıcaklık duygusu ortaya çıkıyor. Çalan dinleyenden aldığı olumlu veya olumsuz tepkiyi hemen çaldığı müziğe sıcağı sıcağına taşıyor ve yansıtıyor. Bu tip interaktif iletişim konser ve stüdyo kayıtlarında mümkün değil.

Onu dinlerken benim aklıma Nardis'te yaşadığım inanılmaz keyifli anlar geldi. Festival konserinden önceki gece Kent Mete'nin çaldığı gece Marcus Miller gelmişti. Hepimiz bir gözümüz onda bir gözümüz sahnede müzik dinliyorduk. İkinci set başladıktan bir parça sonra Kent Marcus'u sahneye davet etti. Marcus elektrik basını ampliye bir bağladı, pir bağladı, sonra dönüp göz ucuyla Kent'e hazırım dedi. Ve sonra başladılar çalmaya. Kırk yıldan beri birlikte çalan iki dost gibi uçtular gittiler. Ertesi gece Marcus sabah erkenden uçacağı için gelmez sanmıştım, ama yanılmışım. Sabah elektronik posta kutumda Nardis'in jazz annesi Zuhal'in gönderdiği fotoğrafları bulduğumda önce bir önceki geceden sanmıştım. Meğer Zuhal üşenmemiş o gecenin fotoğraflarını meraklılarına sabaha karşı 05.30 da elektronik postayla göndermiş, hissettiğim hayal kırıklığını anlatmam mümkün değil. Ertesi akşam normal konserden sonra ben Nardis'e gidip akşam nöbetine girmiştim ama kaçan balık büyük olmuştu.

Önder Nardis'in büyüsüne bir açıklık getirdi:

Nardis tam anlamıyla bir jazz kulübü. Geçtiğimiz kış mevsiminde bir çok yerli yabancı müzisyen burada sahne aldı. Bence bir jazz kulübü kuruluş ve işletme felsefesi olarak jazz müziğine adanmış bir yer olmalı. O kulübe gelen insanlar da o mekanda her zaman jazz müziği çalındığını ve dinlendiğini bilmeliler. Bir gün jazz, bir gün rock-pop, bir gün disko olursa o kulüp jazz kulübü olmaz.

Bir ülkede jazz müziğinin varlığından bahsedebilmek için öncelikle orada yüksek düzeyde mahalli müzisyenlerin olması gerekiyor.

Bizdeki anlayışın tersine jazz müziği yılın 365 günü tüketilmesi gereken bir şey, jazz aynı zamanda günlük hayatın ve kültürün de parçası olmak zorunda. Festivalden festivale jazz müziği olmaz. Olursa da o ülkede jazz müziğinin varlığından bahsetmek mümkün değildir.

Tabi böyle bir çalma ortamı ister istemez orada çalan müzisyenlerin niteliklerini de yükseltmek geliştirmek zorunda bırakıyor.

Uluslararası bir festivalde jazz kulüplerinin çok önemli bir misyonu var. Festivale gelen yabancı müzisyenlerle o ülkenin müzisyenlerinin buluşup beraber çalabilecekleri yerler ancak jazz kulüpleridir. Buralarda müzisyenler birbirlerini tanırlar, diyalog içerisine girerler. Jam session'lar aslında müzikal birikimlerin ve kültürlerin karşılıklı paylaşıldığı ve aktarıldığı yerlerdir.

Nardis bu yılın İstanbul Jazz Festivalinde tüm bunların gerçekleştirildiği mekan oldu.

Bu paylaşımların en güzellerinden birisi de İtalyan saksofoncu Giluani Trovesi'nin ekibinin sahne aldığı gece olmuştu. Gerçi Giluani o gece Nardis'te değildi ama onun ekibinin bizimkilerle kaynaştığı gece hiç bitmeyecek sanmıştım. Sabah saat 03.30 da Önder mikrofonu kapıp da herkese teşekkür etmeseydi o sabah Nardis'ten çıkıp doğru işe gitmek zorunda kalabilirdim.

Önder festival boyunca Nardis'te gerçekleşen konserleri hangi kriterlere göre seçtiklerini şöyle anlattı:

Biz jazz için emek vermiş olan insanlara saygı duyulsun ve adları ön plana çıksın istiyoruz. Bu görüşün uzantısı olarak mümkün olduğu kadar çok müzisyene festival süresinde Nardis'te çalma imkanı yaratmaya çalıştık. Festival boyunca 12 ayrı grup Nardis'te 12 konser verdi ve bu konserlerde 60 değişik müzisyen sahne aldı.

Buna festival süresince bizim müzisyenlerimiz ile konuk yabancı müzisyenlerin gerçekleştirdikleri jam session'lar dahil değil. Vakıftan Viktor Bensusan bize çok destek oldu, birçok müzisyeni festivaldeki konserlerinden önce veya sonra buraya getirdi, hep beraber çok keyifli akşamlar yaşadık.

Meriç Demirkol, Tuna Ötenel, Genco Arı, Marcus Miller

Biz jazz için emek vermiş olan insanlara saygı duyulsun ve adları ön plana çıksın istiyoruz. Bu görüşün uzantısı olarak mümkün olduğu kadar çok müzisyene festival süresinde Nardis'te çalma imkanı yaratmaya çalıştık. Festival boyunca 12 ayrı grup Nardis'te 12 konser verdi ve bu konserlerde 60 değişik müzisyen sahne aldı.

Bizim amacımız Nardis'i değil müzisyenleri ön plana çıkartmaktı. Zaten sanılanın aksine Nardis'in kendi dinleyicisi festival kapsamında gerçekleştirilen konserlere gelmedi. Gelen insanların çoğu buraya ilk kez gelen jazz severlerdi.

Ama bazı konserlere ne yazık ki çok az dinleyici geldi. Mesela 4 Bone grubu bu festivalde çalmak üzere çok özel bir repertuar yaptılar, yıl içerisinde burada çaldıkları müziklerden farklı şeyler çaldılar ama ilgi olmadı.

İşin bir başka yönü de şu konser sayısı arttıkça programın organizasyonu da zorlaşıyor. Ayrıca İstanbul Kültür Sanat Vakfının bu konserleri tanıtma konusunda yetersiz kaldığını düşünüyorum. Belki vakıf bu kadar çok müzisyene yer verebileceğimizi de beklemiyordu. Bence bu işin doğrusu festival süresince Nardis'te üçten fazla konserin olmaması ve bu konserlerde yer alan müzisyenlerin daha çok ön plana çıkartılması. Az konser aynı zamanda az problem de demek.

Gelecek yılın festivalinde Nardis bu anlayışla jazz sevenlerin karşısına çıkacak. Ama festivalin kendisi nereye gidiyor bu konuda da Önder'in bazı şüpheleri var:

Bence bu yıl İstanbul Jazz Festivalinde jazz müziği ve jazz müzisyenleri geçmişe göre daha da azaldı. Ne yazık ki bu sadece bizim festival için geçerli bir gözlem değil, dünyada da böyle bir trend var. Giderek jazz festivalleri nitelikli pop müzik festivalleri haline geliyorlar. Pop müzik doğası icabı tatlı hayata daha fazla yönelik. Mesela 'Simply Red' grubu bana göre bir pop müzik festivallerinde yer almalıydı. Ama bu grup festivalin en önemli gösterisi haline geldi. Bence etik olarak böyle bir anlayış ayıp oluyor. Bu gidişle tüm jazz festivalleri birer pop festivali haline gelecekler. Pop müzisyenlerinin jazz adını kullanarak çaldığı ama jazz müzisyenlerinin ise çalamadığı festivaller. Bu biraz da bakkalların süpermarketlere, butik restoranların da hamburger zincirlerine karşı yürüttüğü mücadeleye benzedi.

Sana göre aşçılar festivaline Burger King'in davet edilmesi ne derece doğru olabilir.

Sence jazz müzisyenleri pop müzik festivallerine katılabiliyorlar mı, veya başka türlü ifade edelim, sen hiç pop festivaline davet edilmiş bir jazz grubu gördün mü?

Bu sorunun cevabını düşünürken aklıma Steve Smith'in yarım metre önümde davul çalarken gördüğüm yüz ifadesi geldi.

Belki de jazz ve pop arasındaki fark eğitim ve öğretim arasındaki fark gibi.

Öğretim, belirli bir bilgiye sahip bir insanın, o bilgiyi, bir başkasına nakletmesidir. Bu nakil tek taraflı bir faaliyettir. Oysa ki eğitim, iki taraflı bir faaliyettir. Bu taraflardan bir tanesi eğiten, diğeri ise eğitilendir. Dolayısı ile eğitimin ana hedefi aklı ve bilinci hareketlendirmek, düşünmeyi öğretmek, velhasıl bir sorgulama sürecini hayata geçirmektir.

Bence jazz bir eğitim ve bu yaz ben Nardis'te epey rahle-i tedrisattan geçmiş oldum.

VUR TAHTAYA!

Emra İşlek

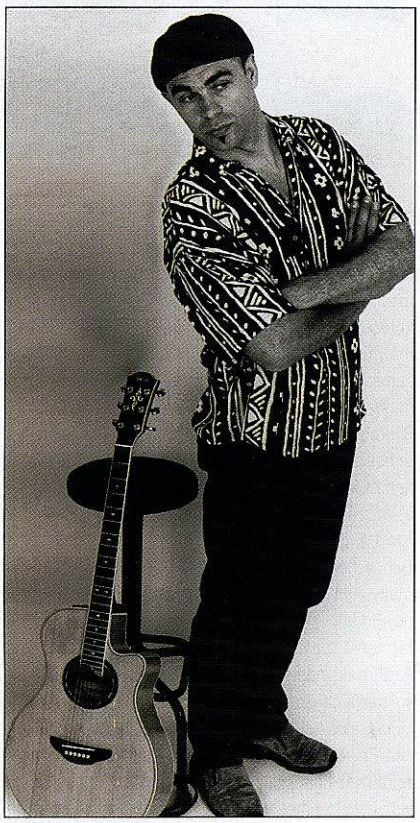

Akustik gitar? Pek de birşey ifade etmiyor, insanı pek de heyecanlandırmıyor. Birisi bana hangi müzik aleti diye sorsaydı, ya klarinet, saksofon, piyano derdim. Şu sıralar akustik gitar da akustik gitar demekten kendimi alamıyorum. Buna sebep tek bir isim verebilirim: Antonio Forcione...

Bu yılın Uluslararası Edinburgh Festivali'nde bir ay boyunca sahne alan Forcione, festivalin Fringe bölümündeki en iyi jazz seçeneğiydi. Forcione eminim siz gitar meraklılarının aşina olduğu bir isim.

Akustik gitarın Jimi Hendrix'i olarak anılan Antonio Forcione, son yıllarda Avrupa'dan çıkan en karizmatik ve yaratıcı virtüözlerden biri. İtalya'nın Adriyatik kıyısındaki ufak bir kasaba da doğan Forcione hep perküsyon çalmayı istemiş. Çok fakir olduklarından babası ancak ona ikinci el bir gitar hediye edebilmiş. İlk dersini de bir berberden almış, söylediğine göre kasabada herkes ağır işçi olduğundan elleri gitar çalabilecek kadar güzel olan bir berberler varmış. Henüz 13 yaşındayken dikkatleri üzerine çekmiş. Kendi grubu ile birlikte tüm İtalya'yı turlayan sanatçı gitarın yanında, perküsyon ve mandolin de çalmakta. Tamamen sanatçı bir ruha sahip olan Forcione, Ancona'da Sanat ve Heykel bölümünden mezun olur. 18 yaşında John McLaughlin'i duyar ve ondan sonra karar zaten kendi kendine verilmiştir. Roma'da jazz okur. Her jazz severin aklını başından alan McLaughlin-Al Di Meola- Paco de Lucia üçlüsünün 'Friday Night in San Fransisco' yorumu Forcione'nin en favori parçası. Unutmadan bu yetenekli sanatçının bir diğer marifeti de drama okuluna giderek mim çalışmış olması...

1983 yılında İtalya'dan kalkıp, Londra'ya taşınmış. Hem de bir kız uğruna... Akustik gitarı kolunda Londra'ya yerleşen Forcione, maalesef uğruna ülkesini ve kariyerini terk ettiği kızın gönlünü kazanamamış. Gerçi daha iyisi olmuş, Covent Garden'ın caddelerindeki kalabalıkların kalbini fethetmeyi başarmış. Londra'daki ilk günlerinde çok zorluk çeken sanatçının tek kelime de İngilizce bilmemesi, işini pek de kolaylaştırmamış. Dil yetersizliği sebebiyle, barlarla konuşup gig ayarlayamayan Forcione en sonunda metrolarda çalmaya başlamış. Her ne kadar şu anda sokak performansları ilgi görse ve gerektiği saygıya sahip olsa da o zamanlar busking pek de kaile alınmıyordu. E ne de olsa 20 yıl öncesinden bahsediyoruz. Şu anda Covent Garden'da sokakta çalabilmek için sanatçıların özel lisansa ihtiyacı var. Tekrar İtalyan gitariste dönersek, Django Reinhardt ve John Mc Laughlin notalarını metrolarda yorumlayan Forcione pek de aradığı ilgiyi bulamamış. Daha sonra busking cenneti Covent Garden'da çalmaya başlayan sanatçı, müzikseverlerden müthiş ilgi görmüş. İspanyol bir gitaristle birlikte duo kurup zoru başaran ikili, Beatles ya da Bob Dylan çalmak yerine Paco de Lucia ve John McLaughlin notaları ile ilgi toplamayı başarmışlar. Londra'ya yerleştikten ve 10 kelime İngilizce öğrendikten sonra, Forcione Time Out dergisinin yıllık Street Entertainers yarışmasında birinci olmuş. Olmasıyla birlikte de zaten o andan itibaren geriye dönüp bakacak zamanı olmamış. Önce BBC'de boy gösteren ikili, daha sonra Barclay James Harvest'in '84 Avrupa turuna eşlik etmişler.

Bugüne kadar 13 albüme imza atan sanatçı, İngiltere ve dünya jazz cemaatinde haklı övgüler aldı. Bugüne kadar dünyanın önde gelen sanatçılarına eşlik ettiği isimler, John McLaughlin, John Scoffield, Leo Kotke ve Andy Sheppard. Deneysel jazz denemelerinden büyük keyif alan Forcione, McLaughlin'in Hint perküsyoncusu ve tablacısı Trilok Gurtu ve basçısı Kai Eckhardt ile birlikte 98 yılında Ghetto Paradise adlı albümünde, çalmışlar.

Sadece mükemmel bir gitar virtüözü olmakla kalmayıp, performansında komedi unsurunu da katarak şovunu farklı bir düzeye taşıyor. Geleneksel jazz severler belki de pek hoşlanmayacaklar ama eminim dehasını takdir edeceklerdir. Gitarı yeni sınırlara taşıyan bu sanatçı için daha önce hiçbir gitaristin gitmediği kadar ileri gittiği yorumu yapılmakta. Dünyanın her kıtasında konserler veren sanataçı Türkiye'de de Uluslararası Gitar Festivali'nde Erkan Oğur'la aynı sahneyi paylaşmış. Dünyanın en önemli, Avrupa'nın da en ünlü Dünya Müziği Festivalleri'nden WOMAD'da da sahne alan sanatçı şu sıralar İngiliz jazz sahnesini kasıp kavurmakla meşgul. Drama eğitimi için de boşa zaman harcamamış zamanında, zaman zaman solo komedi şovları yapan Forcione, 2001 yılında Edinburgh Festivalinde 'Best Spirit of the Fringe Award' ödülüne layık görüldü. Festivalde aynı zamanda Boothby Graffoe ve Stephen Frost gibi komediyenlerle işbirliği yapan sanatçının kendi solo şovları da olmuş.

Bu yılki Edinburgh Festivali'nde (Ed Fringe) sahne alan Forcione'yi izlemek büyük bir keyifdi. Kendisini ik defa Hi-Fi News dergisinin verdiği toplama Naim plak CD'sinde duymuştum. O zaman da çok etkilenmiştim, ama bu virtüözü canlı dinlemek ve seyretmek apayrı bir ayrıcalık. Festival broşüründe Antonio Forcione Dörtlüsü'nün ismini görünce çok heyecanlandım. Dörtlü Edinburgh'da Ed Fringe süresince 1 ay sahne aldılar. Son zamanlarda izlediğim en yaratıcı ve heyecan verici konserdi. Dörtlüye gelince vurmalı çalgılarda Brezilya'dan Adriano Pinto, çelloda Nijerya asıllı Jenny Adejayan ve mandolinde Sardenya'dan Giorgio Sergi vardı. Forcione'yi, bir dörtlünün içinde görecek olmam kafamda bir takım soru işaretleri de oluşturdu. Çok çılgın konserlere imza atan sanatçıdan bu sefer, ağzındaki pin pon toplarıyla oynayarak çaldığı gitardan farklı bir performans göreceğimiz kesindi. Dörtlünün arasındaki enerjiye tanıklık etmek ve kendini kaptırmak harikaydı. Biz o kadar çok beğendik ki, ertesi gece görmek istediğim Güney Afrikalı Soweto Gospel Korosuna yer bulamayınca gidip Forcione'yi bir daha izledik.

Konser, Forcione'nin Buena Vista Social Club'den ilham alarak bestelediği, Gigolo ile başladı. Onu takip eden parça ise Astor Piazzola'nın vazgeçilmez Tango Suiti'ydi. Piazzola'nın ve tangonun özündeki İtalyan ruhunu yansıtan notaları, orijinal köklerinden, gitardan dinlemek harikaydı. Son albümü 'Touch Wood'dan – 'Vur Tahtaya' parçalara yer verdiği konserde, büyük anlam taşıyan iki parça vardı ki bunlardan birincisi sanatçının İspanya'nın Granada şehrindeki muazzam mimari yapı Elhamra sarayından ilham alarak bestelediği parçaydı. Sanatçı, büyülü bir ortama sahip olan Elhamra'ya eminimki tüm seyircileri taşımayı başardı, en azından ben parçanın bütününde Elhamra koridorlarında dolaşıyordum. Diğer parça ise sanatçının kendi köklerine döndüğü, İtalya'nın güneyinde insanların dans ederek zehrini akıttığı dansdı, Tarantella. Parçanın da aynı adı taşıdığı Tarantella çellonun ve mandolinin katılımı ile mükemmel bir birliktelik sağladı.

Forcione'nin müziğini kategori altına sokmak gerçekten zor, zaten kendisi de bunu istemiyor. Her ne kadar notaları jazz, klasik, çağdaş, Afrika, Akdeniz notaları içerse de, son albümünü dinledikten sonra aslında bunun Forcione'nin başlangıçtan beri kendi yolculuğunu bestelediği ve çaldığı kesin. Gitarı ile olan ilişkisine hayranlık duymamak da elde değil. Emprovize müziğin anahtar kelime olduğu performans çok ama çok keyifliydi.

Benny Carter

Bestecilik, düzenleyicilik ve orkestra şefliğindeki üstün yeteneklerinin yanısıra alto saksofon, klarinet ve trompetteki ustalığı ile eşine aza rastlanan bir müzisyen ve jazz'ın kısa tarihinin son kişisel tanıklarından biri olan Benny Carter, Temmuz ayında 95 yaşında hayata veda etti.

Viktor Bensusan

Benny Carter'ın kariyeri yalnız uzunluğu ile değil 1920'lerden 2000'li yıllara kadar gerçekleştirdiği kayıtlardaki doğaçlamalarının enerjisi ile de jazz dünyasında hatırlanacaktır. Melodik cümleleri ve net tonu ile 20'li yıllardan Charlie Parker'ın ortaya çıktığı 40'lı yılların ortalarına kadar alto saksofon deyince Johnny Hodges ile birlikte akla gelen ilk iki saksofoncudan da biri olmuştur. Trompet ve klarinetteki ustalığına arada bir çaldığı trombon, piyano, tenor ve bariton saksofondaki melodik yorumlarını da eklersek Benny Carter deyince neden iki kere düşünmek gerektiği ortaya çıkar.

1930'ların başında jazz müziğini popüler bir platforma çıkaran swing döneminin altyapısının oluşturulmasına büyük katkılarda bulunan Carter, kendi topluluğu dışında Fletcher Henderson, Chick Webb, Benny Goodman, Glenn Miller ve Count Basie orkestraları için de aranjmanlar yazmıştı. O dönemdeki orkestrasının elemanlarından birkaçına baktığımızda piyanoda Teddy Wilson, saksofonda Chu Berry, trombonda J.C. Higginbotham ve davulda Sid Catlett ilk göze çarpan isimlerdir. 1940'lı yıllardaki topluluğunda ise trombonlarda J.J. Johnson ve Al Grey, trompette Miles Davis ve davulda Max Roach'u görebiliriz. O yıllarda ünlenen besteleri arasında ise "When Lights Are Low", "Blue Star", "Lonesome Nights" ve "Symphony in Riffs" ilk akla gelenlerdir. 50'li yıllardan itibaren de sinema ve televizyon dizileri için besteler yapan Benny Carter için eleştirmen Whitney Balliett, "yetiştiği dönemin güzellik ve zarafetini bulunduğu her ortama taşımayı başaran ve yorumladığı jazz'ın saflığını hiç bir şekilde kaybetmeyen ender müzisyenlerden biri" nitelemesinde bulunmuştu. Gene de bütün bahsi geçen yetenekleri müzik alemine fazla yansımadığı için hit olduğu belki de tek parça şarkıcı Ella Mae Morse'un yorumladığı "Cow-Cow Boogie" adlı bestesiydi.

Bennett Lester Carter, 8 Ağustos 1907 yılında New York şehrinin kalbi, Manhattan'da dünyaya geldi. Çocuk yaşlardaki idolü, Duke Ellington orkestrasının trompetçilerinden biri olan Bubber Miley idi. Onüç yaşında iken bir eskici dükkânından kendine bir trompet aldı fakat bir haftalık yoğun uğraşına rağmen enstrümandan tek bir ses bile çıkaramayınca bunu bir alto saksofon ile değiştirdi. Yaşı 15 olduğunda artık Harlem'deki topluluklarla birlikte çalabilme yetisine çoktan varmıştı. İlk düzenli işini 19 yaşında Charlie Johnson topluluğu ile elde etti ve 1928 yılında bu topluluk ile iki düzenlemesinin de yer aldığı ilk kaydını gerçekleştirdi. Yine aynı yıl içinde Carter, ünlü aranjör Fletcher Henderson'un kardeşi Horace'ın topluluğuna katıldı, fakat Henderson, topluluğunu bir turne sırasında terk edip kaçınca kalan müzisyenler tarafından topluluğun yeni lideri olarak seçildi. Yirmi yıl boyunca sürekli jazz grubu yöneten sanatçı 1935 yılında Willie Lewis Orkestrasına katılmak üzere Paris'e gitti. Zamanının çoğunu Fransa, Danimarka, İngiltere ve Hollanda'da geçirdiği Avrupa'da 3 yıl kaldı. Ayrıca bu süre zarfında BBC dans orkestrasının 10 ay boyunca aranjörlüğünü de üstlendi.

Benny Carter 1938 yılında ABD'ye dönüşünde ömrü 2 yıl sürecek yeni bir orkestra kurdu. Lakin yeni başlamakta olan savaş büyük orkestraların ayakta kalmasını zorlaştıracaktı. Carter da New York'taki jazz kulüplerinin ağırlıkla bulunduğu 52. Sokak'ta çalışmak üzere bu sefer küçük bir topluluk kurdu. Aynı zamanda da "Your Hit Parade" adlı radyo programında çalınmak üzere aranjmanlar da yazıyordu. Birkaç yıl sonra ise bir turne için gittiği California'ya temelli olarak yerleşti. 1943 yılında "Stormy Weather" filminin soundtrack'indeki saksofon yorumları ve düzenlemeleri ile Holywood ile uzun yıllar sürecek işbirliğini başlattı.

Benny Carter'ın 1946 ile 1970 yılları arasında kamuoyunda müzikal anlamda hemen hemen hiç adı duyulmadı. 1950'lerin ortalarında Jazz At The Philarmonic turnelerine gerçekleştirdiği istisnai birkaç katılım dışında sinema ve televizyonda adını pek duyurmaya çalışmayan besteci, düzenlemeci ve yorumcu olarak hayatını idame etti. 1969 yılında kendisinden Princeton Üniversitesindeki jazz konulu seminere misafir konuşmacı olarak katılıp küçük bir konser vermesi istenince bu teklifi biraz düşündükten sonra kabul etti ve 9 yıl sürecek olan akademik hayatına start verdi. Bir dönem misafir öğretim üyeliği de yapan sanatçıya 1974 yılında Beşeriyet (Humanities) konusunda fahri master derecesi verildi. Carter'ın yeni başlayan akademik kariyeri onun müzik kariyerine de dönmesine vesile oldu. 1975 yılında ABD Dışişleri Bakanlığının sponsorluğunda Ortadoğu ülkelerini kapsayan bir turneye çıktı. 1976 yılında ise 1942 yılından beri çalmadığı New York'ta ilk defa bir kulüp performansı gerçekleştirdi. Bundan sonraki 20 yıl içinde sayısı bir düzineyi aşacak yeni albüm kaydetti; ayrıca eski albümlerinin yeni basımları da yükselen bir ivmeyle yayınlanıyordu.. 90'lı yıllarda ise Amerika, Avrupa ve Japonya'da gerek küçük kulüplerde gerekse büyük konser salonlarında sayısız konserler verdi.

Benny Carter müzikal aranjman yapmayı kendi kendine öğrendi. Bu açıdan birkaç düzenlemesini dinledikten sonra kendine özgü tınısını ayırt edebilmek mümkündür. Aranjmanlarının alameti farikası ise tek bir enstrüman gibi karmaşık armoniler üzerine icra eden dört saksofon pasajlarıdır.

Benny Carter'ın 90. doğum günü için Holywood'da 2 gün sürecek bir kutlama programı düzenlendi. Ama bu program sanatçının esas doğum gününden 2 gün önce tamamlandı çünkü Carter'ın o günün akşamında Oslo'da bir konser vermesi gerekiyordu. Benny Carter 78'lik taş plaklardan CD'lere kadar her türlü kayıt teknolojisinde kendi albümlerini dinleme ve «hyperlink "http://www.bennycarter.com" » adlı biyografik web sitesinde gezme olanaklarını da buldu. Ne mutlu onu bilerek veya bilmeyerek dinleyebilenlere...

Notaların Hakkını Veren Adam

Engin Gençer

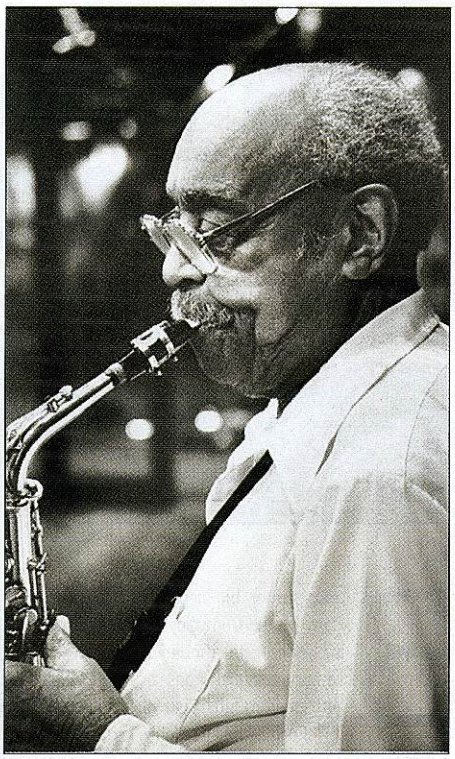

'Benny Carter öylesine olağanüstü bir müzisyen ki, onun müziğe olan katkılarını ifade etmekte zorlanıyorum'.

Duke Ellington

Benny Carter, üstün müzikal yeteneklerini, yine bir o kadar üstün kişilik özellikleriyle besleyip, adeta kusursuzluğa ve doğal olarak da mutluluğa ulaşmış bir kişi. Bir müzik dehası. İç dengesini müziğine yansıtan bir 'Çelebi'.

12 temmuz 2003'de, 95 yaşında kaybettiğimiz Carter'ı anlatmak pek kolay değil 1982'de onun yaşam hikayesini kaleme almak isteyen yazarlar, bunu ancak 900 sayfa ve 2 ciltte toparlayabilmişler. Jazz edebiyatında bir mihenk taşı olan bu kitap, geçtiğimiz yıl güncellenmiş ve 1360 sayfaya ulaşmış. Daha ne söylenebilir ki?

Carter, trompet ve alto saksofon virtüözü. Zaman zaman piyano, trombon, tenor ve bariton da çalmış. Ayrıca besteci, aranjör ve orkestra şefi ve bir ressam. Müzik eğitimi almamasına rağmen, daha mesleğinin ilk yıllarında sergilediği sofistikasyon çok hayret verici olarak yorumlanıyor.

Tabi tüm bu yeteneklerin yanısıra, müthiş çalışkan ve üretken. Markalaşmış saf tonu ve eşsiz cümleleriyle, Johnny Hodges ve daha sonra da Charlie Parker'la birlikte, dönemin en önemli altocularından biri.

Çok değerli bir besteci. 'Blues In My Heart', 'When Lights Are Low've 'Only Trust Your Heart' gibi sayısız bestesi var. 1940'ların başında film müzikleri yapmış, 50'lili yıllarda ise TV için müzik bestelemiş.

Yaptığı aranjmanlar ile swing döneminin temellerini atmış ve Ellington, Goodman, Fletcher Anderson, Glenn Miller, Count Basie gibi zamanın en önemli big band'lerine ilham kaynağı olmuş. Burada ilginç olan, kendisi de dönemin en sıkı big band'lerinin şefi olmasına rağmen, şöhret olmak yerine,yetenek ve şöhret yetiştirmeyi tercih etmiş olmasıdır. Jazz dünyasında isim yapmış pek çok müzisyenin, kuluçka dönemlerinde Carter etkisi aldıklarını görüyoruz.

Carter, henüz 13 yaşındayken para biriktirir ve kendine bir trompet satın alır. Ama iki günlük bir denemeden sonra vazgeçip, saksofonla değiştirir. 15 yaşına geldiğinde, Harlem'de orkestralara takılmaya başlar. Ve 19'unda Charlie Johnson'un orkestrasında profesyonel olarak çalışmaya başlar. 1927 yılında ilk bestesi olan 'Nobody Knows How Much I Love You'nun plak kayıdı yapılır. Aynı yıl, Fletcher Henderson orkestrasına altocu ve aranjör olarak katılır. 1931'de McKinney orkestrasında müzik direktörlüğü yapmaya başlar. Bu arada dönemin grupları için müzik de yazar. İlk big band'ini 1932'de kurar. Çok beğenilmesine rağmen ticari başarıyı yakalayamaz.

1935'de Avrupa'ya gider ve bir çok ülkede sayısız big band'e şeflik yapar. 1938'de Amerika'ya dönen Carter, yeni bir orkestra kurar ve Harlem'deki efsanevi Savoy Ballroom'da çalışmaya başlar. Uzun soluklu bu çalışma yine çok övgü ve beğeni almasına rağmen, ticari açıdan başarılı olamaz. Çünkü Carter, eğlence dünyasının kurallarına uyacak yapıda değildir. Tabii dönemin henüz incelmemiş kulaklarına ve daha düz zevklerine fazla elegan gelmiş de olabilir.

Carter, birkaç deneme daha yaptıktan sonra, Los Angles'a yerleşmeye karar verir. Sonraki 27 yıl boyunca sayısız beste ve plak kaydı yapmaya devam eder. Ama konser arenasından çekilmiştir. 60'ların sonunda geri döndüğünde, 30 yıl daha sürecek genç bir soluk eşsiz bir yaratıcılık sergileyeceğini, sanırım kimse tahmin edemezdi. Carter son konserini 1998 yılında Hollywood'da verdi.

80 yıllık bir kariyer. Jazz dünyasının en önemli ve etkin kişiliklerinden biri. Müzik çevrelerinde 20 yaşlarından itibaren saygı ve itibar görmesine rağmen, 70 yaşına kadar yeterince tanınamamış. Yalnızca müzik adına yapılan yoğun işler ve bir o kadar yoğun bir tevazuu. Evet o tüm jazz dünyasının saygı duyduğu bir Kral'dı. Ama önce bir 'İnsan'dı.

Carter'ın adeta fütursuz ama aynı zamanda benzersiz bir kusursuzlukta uzattığı notaları ve duygu yüklü o özel 'sound' u hep kulaklarımızda kalacak.

24th Ford Detroit Jazz Festivali

24th Ford Detroit JazzFest

Cumhur Dülger
cumhurdulger@yahoo.com

Bu yıl yirmidördüncüsü yapılan Detroit Jazz Festivali, Amerika çapında çok önemli bir festival ve bu bölgenin de en büyük festivali.

Bunun temel bir nedeni bu festivalin Ford Motor Company gibi çok büyük bir sponsor tarafından desteklenmesi ve bunun sonucu konser ve etkinliklerin tamamının ücretsiz olması. Detroit'in Ford Motor Company nin başkenti olması bu şehre büyük bir avantaj sağlıyor. Aslında ben bu festivale gidip gitmeme konusunda ulaşımdaki ciddi sorunlar nedeniyle (çünkü burada toplu ulaşım aracı sorunu var) çok kararsız kaldım. Buradaki üniversitem Detroit'e arabayla yaklaşık otuz dakika. Çok uzak olmamasına rağmen akademik takvimin yeni başlaması, arabamın olmaması ayrıca tanıdık arkadaşlarımın sayısının da bir elin parmaklarını geçmemesi ciddi bir sorundu. Fakat Eastern Michigan Üniversitesinin radyosu WEMU 89.1 hergün neredeyse bu festivalle ilgili haber bombardımanı yaptığı için ayrıca dayanılmaz bir istek de duyuyordum. Sonuç olarak üniversitedeki hocalarımdan bir tanesinin ailesiyle bu festivale gideceğini öğrendim, gidip onunla tanıştım, beni götürmeyi kabul etti. Festival, Detroit şehir merkezinde bir kültür parkının içerisinde yapılıyor. Zaten ilk girişten itibaren atmosferdeki kalite ve ciddiyet sizi şaşkına çeviriyor. Öncelikle tüm buradaki büyük üniversitelerin (University of Michigan, Michigan State University, Central Michigan University, Wayne State University, Eastern Michigan University) radyolarının standları var. Bunun yanında bence en iyi jazz dergisi olan JazzTimes ve diğer aklınıza jazz'la ilgili gelebilecek her organizasyonunun standi var. JazzTimes dergisinin son iki sayısı ücretsiz olarak dağıtılıyor. Güvenlik yok. Evet yanlış okumadınız güvenlik yok. Sadece konseri büyük bir keyifle izleyen ve katılan Detroit polisi var. Alanda üç büyük konser sahnesi var. "Ford Motor Amphitheatre Stage", "Pyramid Stage" ve "Waterfront Stage". Konserlerin tamamı aynı anda devam ediyor. Düşünebilirsiniz ki sesler birbirine nasıl karışmıyor? Evet gerçek bir jazz dinleyicisiyseniz böyle birşey asla olamaz çünkü sizi müzik zaten alıp başka yerlere götürüyor ve etrafınızdan izole oluyorsunuz. Konser alanlarındaki ses sistemleri ve çalışanlarının yaptıkları isteki ciddiyetleri hayret verici. Tanışıp ve konuştuğum bu kişilerin büyük bir çoğunluğu zaten ses mühendisliği eğitimi almış kişilerdi. Festival alanının yanında Detroit nehri geçiyor, hava yağışlı ve heryerde jazz dinlenilip, jazz konuşuluyor. Sanırım hayatımda böyle bir atmosferi bir daha yaşayamam. Bu yıl festivalin headliner sanatçıları, "Natalie Cole", "Chaka Khan" ve "Roberta Flack"di. Fakat bunun yanında Ron Carter, James Moody, Peter Cincotti, Terry Gibbs, Russell Malone & Benny Green, Joey DeFrancesco, Caribbean Jazz Project, Ronnie Cuber's Cubism, Hiromi, Russell Gunn, Ilona Knopfler, Eugene Maslov, Michael Royal, Greg Osby and Ed Cherry gibi sanatçılar da vardı. Ben bu festivalde iki konsere gitmeyi dört gözle bekledim. Bunlardan bir tanesi "College/Meet the Artist" ismindeki proje grubu. Grup isminden de anlaşılacağı üzere üniversite ve lise ögrencilerinden kurulu bir proje grubu. Bu konseri izledim ve sadece inanamadım. Olağanüstü yetenekli çocuklar. Standart çalmayarak beni ayrıca memnun ettiler. Aslında sahne bir kolej sınıfından farksızdı ve çok rahat hareket ettiler. Bu davranışları da çok samimi bir ortam olmasını sağladı. Diğer konser ise çok merak ettiğim ve çok uzun zamandır konserini seyretmek istediğim Hammond B-3 org'un en büyük isimlerinden biri olan "Joey DeFrancesco Trio". Sonunda grubu yakalamıştım hem de kendi evlerinde. Aslında müzik yazarları tarafından şu ana kadar gelmiş en büyük hammond org vitüözü kabul edilen Papa John DeFrancesco'nun oğlu olan Joey DeFrancesco aynı zamanda Downbeat dergisi tarafından 2003 yılının en iyi "Jazz Orgcusu" ödülünü de almış birisi. Joey DeFrancesco konsere kendisi kadar ilginç iki isimle daha katıldı. Bunlardan davulcu Byron Landham çok uzun zamandır bu trio ile çalmasının avantajını sonuna kadar kullandı. Çok kuvvetli bir sağ eli var. Kesinlikle tarzı olan bir davulcu. İsmini bilmediğim gitarist de kendi üzerine düşeni yaptı. Fakat bu turnede gitarist olarak Kevin Eubanks olmaması benim için kötü bir şanstı. Joey DeFrancesco "Waterfront Stage"de sahne aldı ve co-headliner'dı. Aynı anda main stage de"Natalie Cole" konseri vardı fakat Joey DeFrancesco'nun çaldığı sahnede bir izdiham oldu. Hatta bu duruma kendisi; doğru yere geldiğinize emin misiniz? esprisini yaparak katıldı ve konser başladı. Grup inanılmaz profesyonel, konser setini hiç ara vermeden çaldılar diyebilirim. Sadece bir parçada şarkı söyleyen Joey DeFrancesco ağırlıklı olarak son albümü "Falling in Love Again" ve "Ballads and Blues"dan çaldılar. Bence grubun sound'u daha çok jazz'dan blues'a gidiyor. Seyirci katılımı müthişti. Konser sonunda iki kere bis yapan sanatçı ikinci biste bir Steve Ray Vaughan klasiği olan "little wing"i gitarist sahnede olmadan, davul eşliğinde çaldı ve sadece beni değil ve tüm seyircileri yıkıp geçti. Bu parçanın tamamı ayakta dinlendi. Eminim ki eğer süresi olsaydı bir kez daha çağırılacaktı. Her açıdan benim için mükemmel bir konserdi. Aslında konseri izlerken sürekli olarak Amerika'da yaşayan insanların ne kadar şanslı olduklarını düşündüm. Çünkü Türkiye'de bir avuç insanın ve müzisyenin özverisiyle devam eden bu müzik türünün Amerika'da arkasında özel şirketler, müzik şirketleri, üniversiteler, radyolar ve en önemlisi kendisini bu müziğe adamış seyirciler var. Tek dileğim tüm bunların ülkemizde en kısa sürede olması. Son olarak eklemek istiyorum, siz bu yazıyı okurken ben Ann Arbor Blues and Jazz Festival da gönüllü bir crew olarak çalışıyor ve nefis konserleri izliyor olacağım. Off to Ann Arbor.

Joey DeFrancesco

Herbie Mann

Jazz flütünün akla gelen ilk isimlerinden ve belki de "world music" kavramının öncülerinden Herbie Mann de bu yaz kaybettiğimiz jazz müzisyenlerinden biri. Doğma büyüme New Yorklu olan Mann 1989 yılından beri New Mexico eyaletinin Santa Fe şehrinde yaşamaktaydı.

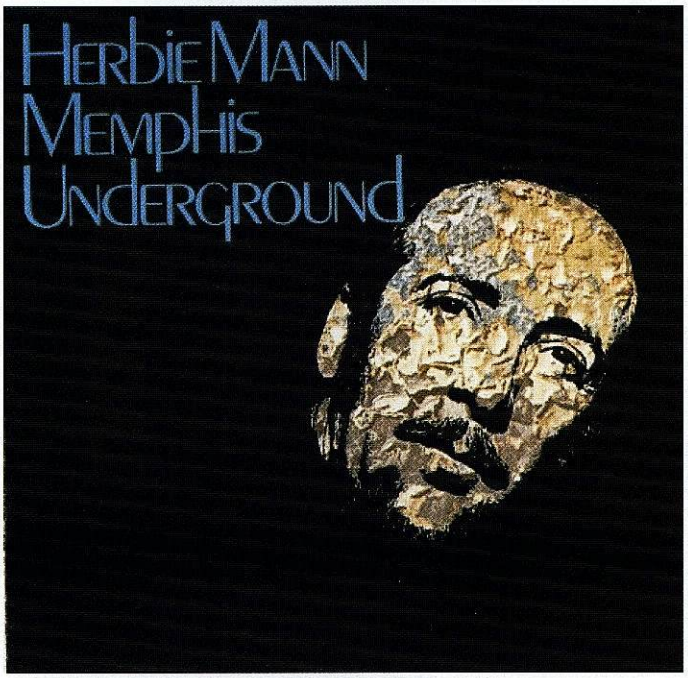

Viktor Bensusan

Herbie Mann kariyeri boyunca değişik stil ve tınıları müziğinde birleştirmeye çalışmıştı. Afrika, Ortadoğu, Hindistan, Küba, Jamaika, Japonya, Brezilya gibi bölge ve ülkelerin folklorunu inceleyen sanatçı Türkiye'yi de ziyaret etmiş ve Türk motifleri içeren çalışmalar da kaydetmişti. 1973 yılında kurduğu topluluğu Family of Mann ile bugün world music olarak kategorize edilecek melodileri dünyanın değişik ülkelerinde icra etmişti. "Memphis Underground" tahminen bu grup ile çıkardığı en tanınmış albüm olarak kabul edilebilir.

Herbie Mann veya gerçek adıyla Herbert Solomon 1930 yılında Brooklyn, New York'ta dünyaya geldi. Küçük yaşlarda izlediği bir Benny Goodman konseri sonrasında önce klarinet çalmak istedi. Daha sonra saksofon dersleri aldı ve çalma tekniği benzediği için flüt çalmayı da öğrendi. Flütü çok sevmesine rağmen onu etkileyecek flüt pasajlarını jazz'da değil latin müziğinde buldu. Bu amaçla Tito Puente, Machito, Charlie Palmieri gibi latin müzisyenlerini yakından inceledi. Tenor saksofondaki idolü ise Lester Young idi. Üç yıl süren askerliğini İtalya'daki bir Amerikan üssünde askeri big band elemanı olarak yaptı ve grupta ağırlıkla tenor saksofon çaldı. Bu vesileyle bütün Avrupa'yı dolaştı; hem gittiği ülkelerin halk müziklerini inceledi hem de yerel jazz müzisyenleri ile tanıştı. New York'a geri döndüğünde ise jazz ortamının kendilerine iş bulmaya çalışan yetenekli ama aç ve genç saksofoncularla dolu olduğunu gördü.

Mann'in hayatını değiştirecek olay 1953 yılında gerçekleşti. Hollandalı akordeoncu Mat Matthews o günlerde fazla tanınmamış bir şarkıcı olan Carmen McRae'ye eşlik etmek üzere kurduğu topluluğa bir flütçü aramaktaydı. Hemen hemen hiçbir geçmişi olmayan jazz flütü konusunda oldukça cesur bir karar veren Mann bu işe oldukça istekli olduğunu aracılar vasıtasıyla Matthews'a belli etti. Dizzy ve Miles'ın trompet çalma stilleriyle latin müziğindeki flüt tınısını sentezlemeye çalışan sanatçı bunda da büyük çapta başarılı oldu ve bugünlere kadar gelecek olan "Mann sound"u yarattı. Matthews ile süren 2 yıllık birlikteliğinin ardından genellikle sideman olarak değişik gruplarla çalıştı. 1958 yılında kurduğu Afro-Cuban müzik yapan altılısında dört davulcu yer almaktaydı. 1962 yılında yayınlanan "Herbie Mann at the Village Gate" albümü yarım milyondan fazla sattı ve "Comin' Home Baby" adlı parça hit oldu. Gene de elde ettiği ticari başarı onu müzikal açıdan fazla tatmin etmediği için ufkunu o yıllarda ABD'yi yeni sarmakta olan çağdaş Brezilya ritmi olan bossa nova'ya yöneltti. Brezilya'daki turneleri sırasında Sergio Mendes, Antonio Carlos Jobim ve Baden Powell gibi müzisyenlerle tanışma ve çalışma olanağı elde etti. 1988 yılında yayınlanan "Opalescence" albümü Mann'in Brezilya ile olan tüm duygusal ve kültürel alışverişlerini yansıtmaktadır.

İlerki yıllarda müzikal kategorizasyonlardaki her türlü kısıtı hayatından kaldıracak olan Herbie Mann, R&B, soul, rock, disco, reggae ve arabesk melodi ve ritmleri icra ettiği jazz müziğine entegre etmekte hiç bir sakınca görmedi. Kendi özeleştirel tabiriyle "jazz dünyasındaki ilk Kenny G." oldu. 1974 yılında yayınlanan "Hi-Jack" adlı disco parçası çalıştığı Atlantic Records için büyük bir başarı getirdiyse de bu müzikal anlamda vereceği tavizlerin de başlangıcı olacaktı. Nitekim 1980 yılında kendisinin de fazla hazzetmediği bu müzik ve plak şirketi ile yollarını ayırarak geleceğini ilk yetiştiği ortamlarda arama gayretine girdi. New York'ta başta Blue Note gibi saygın kulüplerde çalmasına rağmen geçen onyıllarda gördüğü ilgiyi artık dinleyicilerden görememekteydi.

1991 yılında yeni yerleştiği Santa Fe'de Kokopelli Records adında bağımsız bir plak şirketi kurdu. Bu çatı altında hem kendi kayıtlarını hem de David "Fathead" Newman ve Jimmy Rowles gibi jazz müziğinin emektar müzisyenlerinin çalışmalarını yayınladı. Mann'i kategorize etmek veya onu popüler olmuş parçaları ile jazz dünyasında konumlandırmak oldukça zordur. Gene de yenilikçi ve gezginci ruhu ile jazz flütünün bugünkü yerine gelmesindeki payını inkar etmek de hemen hemen imkansızdır.

Teddy Edwards

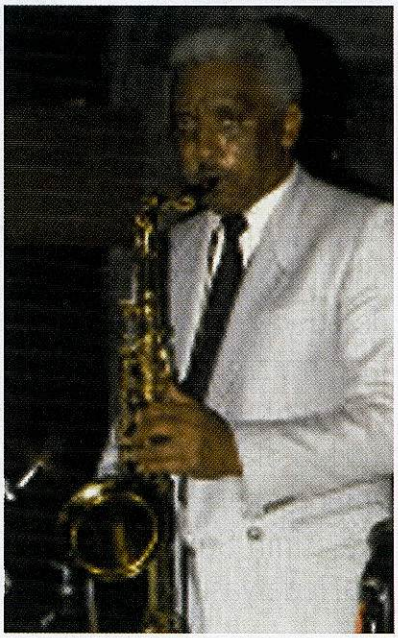

Jazz tarihinde tenor saksofonda ilk bebop solosunu kaydeden (icra eden değil!) müzisyen olarak kayıtlara geçen, West Coast jazz sahnesinin önde gelen isimlerinden Teddy Edwards geçtiğimiz Nisan ayında aramızdan ayrıldı. Yarım yüzyıldan uzun bir süredir Los Angeles gibi jazz eşrafı tarafından ideal bir yer olarak addedilmeyen bir yerde sürekli ve düzenli olarak sahne alan Edwards iyi tanınan bir müzisyen değildi. Gene de Edwards'ı Avrupa'da tanıyanların sayısı tahminen New York'takilerden fazlaydı.

Viktor Bensusan

Teddy Edwards, Los Angeles'ta birlikte çalıştığı meslektaşı ve arkadaşı Dexter Gordon'un aksine profesyonel yaşamının hiç bir döneminde New York'a taşınmak gibi bir arzu veya dürtüye sahip olmadı. Kendisiyle 1966 yılında gerçekleştirilen bir söyleşide, "Los Angeles'in temposu bana daha uygun; New York aşırı hızlı yaşayan ve sağlam sinir gerektiren bir şehir. Ama New York'ta olsaydım kesinlikle kariyerim açısından daha iy bir yerde olurdum" demişti.

Theodore Marcus Edwards, 1924 yılında Jackson, Mississippi'de doğdu. Küçük yaşlarda alto saksofon çalmayı öğrendi ve henüz 12 yaşındayken profesyonelliğe ilk adımını attı. ABD'nin güney eyaletlerinde, ardından Detroit'te çeşitli kulüplerde çalışan Edwards 1940'lı yılların ortalarında Los Angeles'e yerleşti.

Trompetçi Howard McGhee'nin topluluğu ile çalışırken, altoyu bırakıp tenor saksofon çalmaya başladı. İşte bu toplulukla 1946 yılında kaydettiği "Up in Dodo's Room" adlı parça jazz tarihçileri tarafından tenor saksofonla yapılan ilk bebop solosu olarak kabul edilir. Kısa zamanda Los Angeles'ta siyahların yoğun olarak yaşadığı ve her kesimden insanların kaliteli jazz dinlemek için geldiği Central Avenue'de sahneye çıkmaya ve kendi topluluklarını yönetmeye başladı.

Teddy Edwards'ın 1948 yılında kaydettiği "Blues in Teddy's Flat" çok iyi bir satış grafiği çizdi ve neredeyse bir jazz standardı haline geldi. Gene de Edwards, bu plaktan elde ettiği tüm kazancın kayıt sonrasında ödenen 41 dolardan ibaret olduğunu söylerdi. Kendi topluluklarının yanısıra, Clifford Brown, Max Roach, Benny Carter, Benny Goodman, Gerald Wilson, Milt Jackson, Vaughan ve pop şarkıcısı Tom Waits ile de çalışmalar yapan Edwards'ın "Smooth Sailing" adlı son albümü geçtiğimiz aylarda yayınlanmıştı.

Seçme Diskografi:

- «hyperlink "teddys.html"», 1960, Contemporary.
- Together Again, 1961, Contemporary.
- Good Gravy, 1961, Contemporary.
- Heart And Soul, 1962, Contemporary.
- Feelin's 1974, Muse.
- Blue Saxophone, 1992, Antilles.
- Smooth Sailing, 2003, High Note

Gitar ve Bas Telleri

Jazz, Blues ve Rock için

İpeksi tuşe ve çalma rahatlığı...
Olağanüstü tonalite ve renklilik...
Tüm müzisyenlerce tercih edilmekte.

George Benson
Nickel Flat Wound

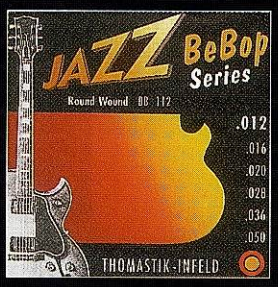

Jazz Bebop Series
Round Wound

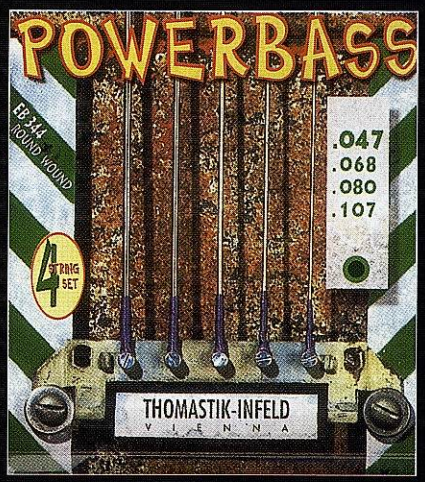

Power Bass
Round Wound

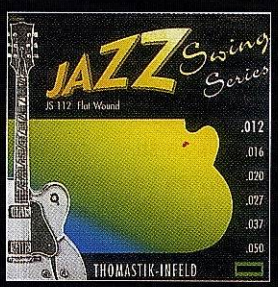

Jazz Swing Series
Flat Wound

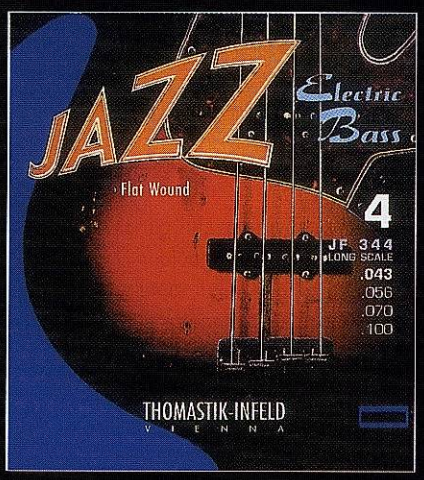

Jazz Electric Bass
Flat Wound

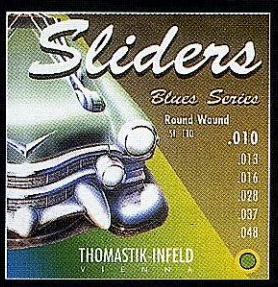

Sliders Blues Series
Round Wound

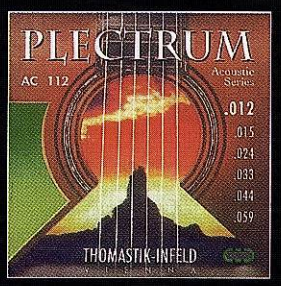

Plectrum
Acoustic Series

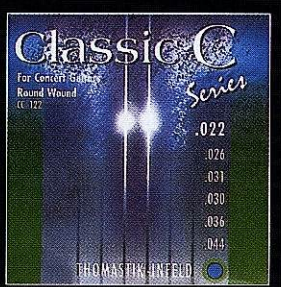

Classic C Series
Round Wound

THOMASTIK-INFELD

Toptan Dağıtım: Bosna Blv. ATA2 Sitesi, Erguvan Cad.No.3 Çengelköy-İst.
Tel: (0216) 4862552/54 Faks: (0216) 4860820

İstanbul: **Lale Plak,** Galip Dede Cad. No.1 Tünel-İstanbul
Tel&Faks: (0212) 2937739
Senkop Müzik, Galipdede Cad. No.14-16 Tünel-İstanbul
Tel: (0212) 2431989 Faks: (0212) 2431990

İzmir: **Trigon,** Gazi Bulvarı, Gazi İşhanı No.66/A Çankaya-İzmir
Tel&Faks: (0232) 4461076

Jimmy Knepper

Viktor Bensusan

Charles Mingus ile yaptığı üretken ama bir o kadar da fırtınalı çalışmalarla tanınan tromboncu Jimmy Knepper, Haziran ayında 75 yaşında aramızdan ayrıldı.

Mingus'un özellikle "The Clown", "Tijuana Moods" ve "Ah Um" albümlerinde Knepper'in sert tınısı ve kopuk cümleleriyle belirginleşen stilini hissetmek mümkündür. Eleştirmen Leonard Feather'a göre tromboncunun soloları karmaşık ama altyapısı mükemmel ve tamamlanmış cümlelerden oluşmaktadır.

Gene de açık sözlü Jimmy Knepper ile belli zamanlarda azgınlaşan Charles Mingus arasındaki ilişkiler bir noktada gerginlik sınırını da aşmıştır. O nokta 1962 yılında New York'ta bir konser sırasında cereyan etmiştir. Toplulukta aranjmanları yazan kişi olan Knepper o gün şefinin istediği bir soloyu yazmayı unutunca, çenesine sert bir yumruk yemiş ve ön dişlerinden birini kaybetmiştir. Bu durum onun yalnızca estetiğini değil trombon çalma stilini de bozmuş ve çalabildiği oktav sayısını birkaç yıl boyunca azaltmıştır. Saldırı suçundan yargılanan Mingus'un cezası ertelenmiş ve görünüşte bu iki verimli müzisyenin ilişkileri nihayete ermişti. Lakin, Jimmy Knepper 1970 yılında tekrar Mingus'un topluluklarında çalmaya başlamış ve 1971 yılında yayınlanan "Let My Children Hear Music" albümünden itibaren Mingus'un 1979 yılındaki ölümüne dek topluluktan ayrılmamıştı. Daha sonraki yıllarda ise kendisini Mingus'un müziğini yorumlamaya adayan Mingus Dynasty topluluğunun vazgeçilmez bir üyesi olmuştu.

James Minter Knepper 1927 yılında Los Angeles'ta dünyaya geldi. Gençlik yıllarında Charlie Barnet, Woody Herman ve Claude Thornhill orkestralarında çalıştı. 1950'lerin ortalarında Mingus'un topluluğuna katılmasına rağmen arada sırada başta Stan Kenton Orkestrası olmak üzere değişik topluluklarda konuk sanatçı olarak yer aldı. 1960 yılında flütçü Herbie Mann'in topluluğuyla Afrika, 1962 yılında da klarnetçi Benny Goodman'ın orkestrası ile Sovyetler Birliği turnelerine çıktı.

Jimmy Knepper lider vasfıyla bir elin parmağını geçmeyecek sayıda albüm doldurmasına rağmen hiç bir zaman kendi topluluğunu kurmadı. Bir yıldız olamadıysa da her tür jazz stil ve formatındaki rahatlığıyla meslektaşlarının takdirini topladı. Birçok Broadway müzikalinde orkestra çukurundaki görünmeyen müzisyen konumuna girerken, Mingus'tan ayrı olduğu 60'lı yılların sonlarında Thad Jones-Mel Lewis orkestrasında yer aldı.

Jimmy Knepper'a göre "jazz sığ, sahte ve sadece heyecan yaratmaya yarayan bir müzik türü olduğu için çok da ciddiye alınmamalıdır". Bu sözlerinde samimi olup olmadığını veya bu cümlenin onun gerçek duygularının ne kadarını yansıttığını bilmek pek mümkün değil fakat müziğe olan duygulu ve ateşli bağını hissetmek için kendisinden birkaç mezür dinlemek yeterlidir.

jamie cullum

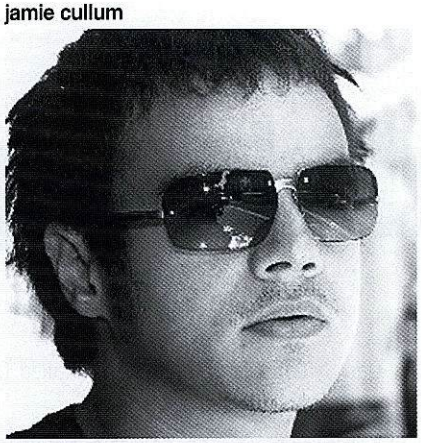

Londra'dan

Emra İşlek
emra_islek@yahoo.com

İngiltere'nin dört bir yanında gerçekleştirilen festivallerle bu yaz jazz'a doyduk, kimi konserlerle de jazz'ın tadı damağımızda kaldı. Bir daha istedik de istedik. İlk durak, İngiltere'nin en büyük bedava jazz festivali olan Ealing Jazz Festivaliydi.

7 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Londra'da gerçekleşen festivalde, Londra jazz sahnesinin önemli isimlerinin yanı sıra İngiltere'nin diğer bölgelerinden de davet edilen jazz'cılar katıldı. Katılan isimlerden ziyade asıl güzel olan böyle bir organizasyonun jazz severler için bedava olmasıydı. Yılın bombası, saksofoncu Soweto Kinch başta olmak üzere, The Ray Gelato Giants, The Alan Elsdon Band, Frank Griffith Nonet, Keith Waithe and the Macusi Players festivalin katılımcılarındandı.

Yazın ikinci durağı ise Edinburgh Jazz ve Blues Festivali'ydi. Ealing Jazz Festivali ile aynı tarihe denk düşen festivalin en büyük ismi usta Wynton Marsalis ve yeni yükselen Jamie Cullum'du. Yazın beklenen bir diğer jazz günü de BBC Jazz Ödülleri'nin dağıtıldığı geceydi. Gece ödül töreninden öte, jazz şöleni niteliği taşıyordu. Ödülünü alan her sanatçının sahne aldığı gecenin sunuculuğunu ünlü sax ustası Courtney Pine yaptı. En iyi albüm İsrail asıllı saksofoncu Gilad Atzmon'a, En İyi Grup Ödülü Guy Barker's (tb) International Septet'e gitti. En İyi Vokalist: Claire Martin, Yükselen Yıldız: Jamie Cullum, Yılın Uluslararası Sanatçısı: EST (Esbörn Svensson Trio) oldu.

İngiliz müzik dünyasının en önemli ödüllerinden bir diğeri de Mercury Müzik Ödülleriydi. Bu yıl aday gösterilen sanatçılardan biri jazz saksofoncusu Soweto Kinch idi. Her ne kadar ödülü alamasa da jazz dünyası adına mutluluk verici bir olaydı. Soweto aynı zamanda 2003 MOBO ödüllerine de aday...

soweto kinch

Bu yaz için Londra'dan 3 ay süreliğine Birmingham'a taşınmam, İngiltere'nin o tarafları ile haşır neşir olmama sebep oldu. Londra'daki konserlere bir nevi uzak da kalsam, ülkenin kuzeyindeki jazz ve sanat ortamı Londra'yı; sevecen insanları da güneyin soğuk insanlarını aratmayack türdendi. Bath Jazz Festivali, Manchaster Jazz Fetsivali, WOMAD derken jazz ve dünya müziğinin önde gelen, gelmeyen birçok ismini dinleme fırsatı buldum. Hepsinin arasındaki en özel konser, koyu bir hayranı olarak, Tony Bennett konseriydi. Konser salonunda beyaz saçı olmayan tek insan olmama rağmen, bir efsaneyi bu dünyadan göçüp gitmeden görmenin keyfini doyasıya yaşadım. 13-14 Eylül'de ise İngiltere'nin ikinci büyük şehri olan Birmingham'da İngiltere'nin en büyük bedava Sanat Festivali, Birmingham ArtsFest, gerçekleştirildi. ArtsFest bünyesinde sahne alan Soweto Kinch ve adından daha sık söz ettireceğine inandığım genç yetenek Bryan Corbett- ki Corbett için İngiliz jazz sahnesinin Freddie Hubbard'ı denilmekte- festivalin tadına doyum olmayan dakikalar yaşattılar.

Bu yılın Londra Jazz Festivali isimleri de açıklandı. Kasım ayında gerçekleşecek olan festivalde, Bobby McFerrin, Dianne Reeves, Esbörn Svensson Trio, Tommy Smith Group, jazz'ın yeni yıldızı Jamie Cullum, Afrika müziğine jazz ruhu veren Malilili vokalist Oumou Sangare, Andy Sheppard, Denys Baptiste festivalin heyecanlandıran isimlerinden.

Festivallerin haricinde bu sonbahar İngiliz jazz sahnesi özel projelere de tanıklık edecek. İngiliz saksofoncu Denys Baptiste'nin; Martin Luther King'in 'I have a dream' adlı söylevinden ilham alarak yaptığı proje, tarihi söylevin 40.yıl dönümüne denk düşürülerek turnesi gerçekleştirilecek. Bu proje 4 bölümden oluşan bir jazz suiti. 'I have a dream', 'With this faith', 'Let Freedom Ring' ve 'Free at Last'. İlk albümü 'Be where you are' ile birçok ödüle layık görülen Baptiste'nin ikinci albümü Sonny Rollins'den ilham alarak yaptığı 'Alternating Currents' ve son albümü de bu turu takiben 'Let the Freedom Ring' adını taşıyacak. Cheltenham Jazz Festivali'nde geçen Mayıs'da dinleme fırsatı bulduğum projede müzik, ünlü söylevin ruhunu yansıtan cinsten bir karaktere sahip. Jazz notalarına boğuldunuz bir sonbahar dileğiyle.

Sirenler de jazz dinlermiş

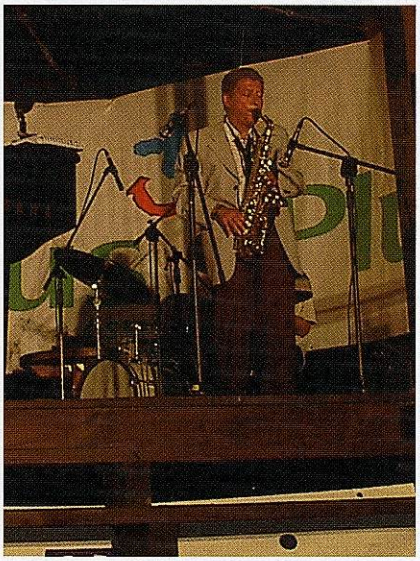

Varşova'nın gökyüzü sadece iki-üç ay boyunca gerçek güneşi görüyor. Epey gri ve üzgün, hala eski zamanlara bakan, geçmişi unutamayan bir şehir işte.

Anna Polat
apolat@wp.pl

Jazz severlerin yıllardır takıldıkları Akwarium jazz kulübü kapanınca, ona benzemeye çalışan ufak tefek yerler açılmaya başladı Polonya'nın başkentinde. Akwarium'un mirasını ele geçirmeye çalışan Jazzgot, Desant, Helikon, Metro kışın düzenledikleri konserlerle ne kadar başarılı olsalar bile, yazın dört gözle müşteriyi bekliyor. Çünkü herkes sokaklarda. Çünkü yaz, Varşova'daki festivallerin zamanı... Varşova Üniversitesi'nin meydanı, old town'ın daracık sokakları, küçük barlar ve koca konser salonları tıkabasa dolu. İşte, karşınızda haziran'dan eylül'e kadar uzanan müzik şöleni. Her zamanki gibi biraz havalı Warsaw Summer Jazz Days, sokakları gürültüyle dolduran Davul Fastivali ve -son ama belki en önemli olan, bu sene de Tuna Ötenel'in katıldığı dokuzuncu Uluslararası Jazz Festivali! Hepsi neredeyse bir arada, hepsi bu üç yaz ayının içinde!

Geçen yıl Steps Ahead Acoustic, Wayne Shorter Quartet Joe Satriani ve Bobby Mc Ferrin'in katıldığı Warsaw Summer Jazz Days, bu sene de geleneksel olarak merkezdeki Kültür Palas'da düzenlenmişti. Aslında mekanın hikayesi de oldukça enteresan. Kırmızı koltuklu salon yıllar boyunca Sovyetler'in idare ettikleri Komünist Parti'nin oturumlarında kullanılmıştı. Şimdi ise dünya müzisyenleri bu kristal avizeli ferah yerde olağanüstü konserleri verme imkanına sahip oldular. Fakat hala şaşırtıcı anları yaşamamak mümkün değil, tabii. Geçen yılki Mc Ferrin'ın konseri koca bir sürpriz oldu zira sanatçı, hiç tanımadığı müzisyenlerle veya hiç beklemediği seslerle karşılaşmak istedi sahnede. Bir enstrümanı yeni çalmaya başlayan bir çocuk, bisiklet zillerinin orkestrası, havlayan köpek veya egzozu patlak bir araba gibi... Harikulade performansı gösteren Mc Ferrin ufak solo parçalarında seyircilerle hoş, bitmeyen ritim-ses-mırıldama sohbetine girip Bach'ın Ave Maria'sı ile bitirdi konserini. Bu sene ise King Crimson grubunun başlattığı A.D. 2003 Warsaw Summer Jazz Days festivaline, başta Jan Garbarek ve Cassandra Wilson olmak üzere dünya müzisyenleri katıldılar: Almanya'dan Das Syntetische Mischgewebe, Naked City ve David Ware Quartet.

Konserlerin arasında, heyecan ve tükenmeyen enerji dolu dördüncü Percussion 2003-yani Uluslararası Davul Festivali kocaman bir fırtına gibi geçti gitti. Fransız, İskoç, Afgan, Amerikalı, Hintli, Endonezyalı, Alman, İsveç ve Polonyalı müzisyenlerin verdikleri konserler, eğitim ve sokak gösterileri dört gün boyunca sanki hiç durmadan devam eden, sonu tanımayan bir jam session'a benzedi. Bazılar için şahane dört gün, diğerler için kısa bir duraklama...

Oysa ki Warsaw Summer Jazz Days bitti, hemen arkasından Uluslararası Jazz Festivali sokaklarda... Geleneksel olarak old town'ın meydanındaki sahnede 9 hafta boyunca her Cumartesi günü ayrı bir konser düzenleniyor. Rivayete göre, Paris'teki Fleur de Jazz'dan sonra, genelde Amerikalı ve Avrupalı müzisyenlerin ve her yıl 30 bin dinleyicinin katıldığı, Avrupa'nın ikinci büyük festivali. Dokuzuncu defa kurulan bu sahneye bu sene ilk defa Türk sanatçı çıktı-16 Ağustos'ta Tuna Ötenel, Polonyalı jazz'cı Janusz Muniak ile muhteşem, modern mainstream üsülünde konser verdiler.

İşte, beklediğimiz buymuş meğer... Tuna Ötenel, stili Stan Getz veya Joe Henderson'un tarzına banzetilen Muniak ile ilk defa 2002 yılında Ankara'daki Jazz Festivali'nde ÖDTÜ Üniversitesi'ndeki sahnede beraber çaldılar. Şimdi de ikisi, yanlarında da davulcu Lukasz Zyta ve kontrabasçı Adam Kowalewski ile tekrar buluştular. Ve tekrar süper bir performans gösterdiler elbette ki. İki harikulade sanatçının bir araya gelip çaldıkları Beautiful Friendship parçasının büyüsünün altında kalmamak imkansızdı doğrusu.Meydanın etrafındaki kafelerin rengarenk bahçeleri tıkabasa doluydu. Ortada duran siren heykeli- ezelden beri turistlerin dikkatini çeken Varşova'nın sembolü- sanki o gün yalnızdı. Sanki herkes yakında kurulmuş sahneye, sahnedeki saksofona bakıyordu. Sanki siren yavaşça süzülen melodiyi dinler gibi tebessüm ediyordu...Daha önce demiştim ya, istediğimiz buymuş meğer...

Yaz, Jazz ve Festivaller

Geçtiğimiz yaz aylarında Tuna Ötenel, Janusz Muniak'ın davetlisi olarak ilk kez Polonya'daydı.

Sibel Köse
sibelkose2003@yahoo.com

Polonya jazz'ının temel taşlarından biri kabul edilen saksofon ustası Janusz Muniak ve Türk jazz'ının temel taşı taşlarından biri olan Tuna Ötenel geçtiğimiz sene Ankara Jazz Günleri ve Roxy'de verdikleri konser için ilk kez biraraya geldiklerinde adeta dünyanın başka bir köşesinde yaşayan ruh kardeşlerini bulmuş gibi oldular ve birlikte gerçekleştirecekleri projeler de işte o zaman oluşmaya başladı. Aralarındaki sınırlı kelime alışverişine tezat bir şekilde saatlerce müzik yaparak kurdukları iletişim, bu ikili arasındaki yoğun diyaloğun ipuçlarını vermeye yetmişti.

Geçtiğimiz yaz aylarında Tuna Ötenel, Janusz Muniak'ın davetlisi olarak il kez Polonya'daydı. "Legends on Tour" yani "efsaneler turnede" adı altındaki turne kapsamında Polonya'nın çeşitli kentlerinde festival ve konserlere katıldı. Janusz Muniak & Tuna Ötenel Quartet tenor ve soprano saksofonda Janusz Muniak; piyano ve alto saksofonda Tuna Ötenel; basta Adam Kowalewski ve davulda Lukasz Zyta ve Krzysztof Dziedzic'den oluşuyordu. Preston Smith grubun Varşova Boathouse'da yer alan konser hakkında "Poland Monthly" dergisinde yazdığı övgü dolu makalesinde şunları söylüyor:

"...modern jazz, bebop ve kendilerine has Muniak-Ötenel havası içinde geçen konser öncesinde yaptığımız görüşmelerde Ötenel tekrar tekrar standartların üzerinden geçtiğini ve genç müzisyenlere de sıklıkla bunu tavsiye ettiğini; yani önce standartları doğru öğrenmeleri gerektiğini söylediğini anlattı... "

Muniak & Ötenel Quartet'e zaman zaman Uraz Kıvaner piyanoda konuk oldu. Bu yıl Bilgi Üniversitesi'nden mezun olmasının ardından kendini bu iki usta müzisyenle birlikte aynı sahnede bulan genç ve yetenekli piyanist arkadaşımız böylelikle hem birikimini pratiğe dökmek hem de bu iki ustanın tecrübelerinden faydalanmak üzere eşsiz bir fırsat yakalamış oldu.

"...Sırada Muniak'la yapılacak olan bir albüm çalışması olduğunu belirten Ötenel, Varşova'nın eski şehir meydanında verdikleri konserin kendisi için çok özel olduğunu; daha bu kenti görmeden adına bestelediği "Varşova" bestesini bu eski kent meydanında seslendirmenin kendisini hayli duygulandırdığını ifade ederek "buraya gelmeden 15 yıl önce, ikinci dünya savaşını düşünerek yazdığım Varşova bestemi çaldığımız sırada sahnede büyük bir enerji vardı; bu gerçekten de çok özel bir andı" diyor...."

Krakow, Poznan, Gdansk ve Varşova şehirlerinde gerçekleşen konserler büyük ilgi görürken bu ikilinin birlikte gerçekleştirecekleri albüm merakla bekleniyor.

Bu yazın sizlerle paylaşacağım diğer bir macerası ise bana ait. Sıcaklığın son yılların en üst derecelere ulaştığı, binlerce kişinin hayatını kaybettiği ve özellikle güney bölgelerindeki orman yangınlarının endişe verici boyutlara ulaştığı bir dönemde Marciac festivaline katılmak üzere Fransa'daydım. Kaz ciğeri ve Armagnac içkisinin anavatanı olan Gaskonya bölgesinin tipik bir örneği olan ve turistik dönem dışında 1200 nüfus barındıran bu küçük kasabada Avrupa'nın en önemli jazz festivallerinden biri gerçekleştiriliyor. Büyük konserlerin gerçekleştiği salonun yanısıra kasaba meydanında, göl kenarında ve konser fuayesinde kurulan üç ayrı sahnede festival süresince gün boyu çeşitli gruplar yer alıyor. Bu yıl festivalin büyük salonunda insana parmak ısırtan zenginlikte bir program vardı: Esbjörn Svensson Trio, Chick Corea Electric Band, Steve Coleman & Five Elements, Cassandra Wilson, Rosario Giuliani Quartet, Oscar Peterson, Trio Sud, Diana Krall, Buena Vista Social Club feat. İbrahim Ferrer, Pat Metheny-Christian Mc Bride-Antonio Sanchez, Philip Catherine, her yıl bu festivale konuk olan Wynton Marsalis, Joshua Redman Elastic Band, Franck Avitabile New Trio with Eric Le Lann, Stefano di Battista, Wayne Shorter-Brian Blade-John Patitucci-Danilo Perez, Jacky Terrason Trio, Dianne Reeves, Mighty Mo Rodgers festival programında yer alan isimlerin en önemlileri.

Davulda grubun lideri Jean Pierre Gallis, basta Fransa'nın önde gelen kontrbasçılarından Michel Zenino, piyanoda son yılların en önemli piyanistlerinden kabul edilen Franck Avitabile, gitarda aynı zamanda beste ve düzenlemeleri gerçekleştiren Christian Brun, trompette birbirinden farklı çalışmalarıyla öne çıkan Alexandre Tassel ve tenor saksofonda yine Fransa'da tanınmış bir isim Guillaume Naturel'den oluşan grupla 6 ve 7 Ağustos tarihlerinde "festival off" konserlerinin iki ayrı sahnesinde dört konser verdik. Aralık ayında Türkiye ve Yunanistan'da yeniden biraraya gelip konserler vermek ve yılbaşından sonra, yine Avrupa'daki konser programlarının ardından stüdyoya girmek üzere hatıralar ve kendimce önemli tecrübelerle geri döndüm.

İşte iki ufak hikaye: bu yaza ve jazz'a dair...

Sibel'li Marciac

Uğur Hüküm / Paris
ugur.hukum@paris.com

Paris'in güneşte 55, gölgede 40 derece sıcağında kavrulurken yandığım tek husus Sibel'li Marciac'ı kaçırmaktı.

Siz siz olun da Sibel'i "şimdilik" oralarda her fırsatta izleyebildiğiniz için şükredin. Şimdilik, dedik. Zira o bir dünya yıldızı olduğunda, onu öyle kolay kolay dinleyemeyeceksiniz. 33 yaşının enerjisi, doğal yetenekleri, jazz aşkının heyecanı, kendi kendini yenileme ve aşmanın hazzı, alçakgönüllülük erdeminin bilinciyle birleşince mikrofonun berisinde yarının büyük bir jazz şarkıcısı şekillenmeye başlıyor (en azından bizim gibi dışarlıklı iflah olmaz iyimser dinozorların gönlünde). Ortaokul sıralarında Ella Fitzgerald aracılığıyla jazz'la tanışan Sibel Köse, ODTÜ'deki mimarlık eğitimi süresinde yarı amatör, yarı profesyonel yorumculuğa soyunuyor. Gitarist Önder Focan, Türk jazz severlerin "Polonezköy" albümüyle tanıdığı Polonyalı piyanist Janusz Szprot, sonrada piyanonun TC patentli vefakar ve cefakar üstadı Tuna Ötenel onu Polonya ve Fransa'ya taşıdılar. Sibel bu yılın Ocak - Şubat'ında trompetin sayılı Fransız ustalarından Jean-Loup Longnon Altılısı eşliğinde 40 gün süreyle Fransa'yı arşınladı (elbette anlı şanlı medyamızın "dış haber ve sanat ve kültür" pardon "yaşam ve magazin (!)" sayfalarında bilmem hangi yeni zenginin kızı veya oğlunun Paris ya da Nice'teki düğün veya ünlü manken veya ses sanatçısının (!) sevgilisiyle buralara yaptığı kaçamak veya ameliyat gibi önemli haberlerinden önemsizlere yer kalmamıştı). Paris durağında dünyanın sayılı jazz kavşaklarından Marciac Festivali yöneticilerince keşfedilen sanatçı 6-7 Ağustos'da 4 konser vermek üzere "26. Marciac Jazz Festivali"ne davet edildi. Hem de bu kez son yıllarda sıkça adından söz ettiren Yunan kökenli Fransız davulcu "Jean-Pierre Gallis ve Arkadaşları" (aralarında piyanist Frank Avitabile'nın olduğu farklı bir Altılı) eşliğinde sahneye çıkacaktı. Bu satırları tamamlarken aldığımız son haberlere göre Sibel alnının akıyla bu sınavı da başarmıştı...

Ortaçağ'dan Rönesans'a geçişi tanımış, zamanında bol bol Fransız ve İngiliz krallıklarının kapışmalarına tanıklık etmiş, mevsim dışında 1200 nüfus barındıran büyücek bir köy Marciac. 1298'de kurulmuş, Ortaçağ surları ve bakımlı kale içi evleriyle tanınmış, Madiran şarapları, konyağın baş rakibi Armagnac içkisi ve bilenlerin ağzını sulandıran has kaz ciğerinin anavatanı Gaskonya bölgesinin (aslında idari adı Gers bölgesi ve Pirene Dağları'nın kuzey ayaklarına yakın, Toulouse ile Pau kentleri arasında) tipik ve küçücük bir örneği bu kasaba. 5 yıl önce yitirdiğimiz Fransız saksofoncu Guy Lafitte ve arkadaşları Amerikalı besteci, trompetçi Bill Coleman (ikinci vatanı belledi̇ği Fransa'da 1981'de 77 yaşında vefat eden) ve Jean-Louis Guilhaumon (Sosyalist partili Belediye başkanı ve Okul Müdürü) 1978'de keyfe keder bir jazz buluşmasına giriştiklerinde, kendileri bile 15 günde dünyanın en ünlü veya gelecek vaat eden jazz topluluklarını dinlemek üzere, %8'i Fransa dışından 180.000 meraklının toplanacağı bir olayı düşlerinde görseler inanamazlardı. Köyün nerdeyse 3/4'nün, 750 kişinin gönüllü çalıştığı festivalin yıllık bütçesi, %65'i bilet satışlarından kazanılan 2,5 milyon Euro. Geri kalan %20 hamilerden (geniş oranda sponsorlar), %15'de yerel yönetimlerden sağlanıyor. Çok pahalı olduğu için festivali sigortalayamıyorlar. Birkaç yıl önce öğrencisizlik nedeniyle kapanma tehlikesi ile karşı karşıya kalan ortaokula bir "Jazz Okul"u entegre edilince, 90 çocukluk okul %40'i Gers bölgesi dışından gelen 190 çocuğa (yatılısı da var) çıkıveriyor. Yetişkinlere jazz kurslarına ek olarak önümüzdeki dönemde dans atölyeleri, kayıt stüdyoları, sanatçı konutları ve medyatek faaliyete geçiyor.

Birileri koskoca İstanbul Jazz Festivalini "popülerlik" teranesiyle sulandırmaya devam ededursun. Bütçesinin yarısından çoğunu yaşlı yıldız futbolcuları transfer eden zihniyetle Simply Red gibi popçulara yatıradursun. Dünyaca ünlü bir sosyolog, Profesör Mübeccel B. Kıray'dan bir alıntı yapalım: "Bir ülkenin kalkınmışlık ölçütlerinden biri tüketim normlarıysa, ölçüyü yalnızca dev hipermarketlerde aramayın. Esas ölçüt küçük uzman mağazaların sayısında yatar..." Dünyanın ilk 10 festivali arasında olduğu kasıla kasıla ilan edilen İstanbul Festivali'nin jazz seçmecileri ne der bilemem ancak, dünyalardan falan vazgeçtik, Fransa'nın ilk 5 jazz festivali arasına girebilen 1200 kişilik köy Marciac'ın, 1-15 Ağustos tarihli bu yılki programına isterseniz seçmece bir göz atalım: Açılış, son yılların genç gözde piyanisti İsveçli Esbjörn Svensson ve Üçlüsü ve elektrikliğine rağmen yaratıcılığını halen kaybetmeyen 40 yıllık Amerikalı piyanist Chick Corea ve Electric Band'inden. Sonra örneğin, Steve Coleman / Cassandra Wilson, Oscar Peterson, Lucky Peterson/Mighty Mo Rodgers, Diana Krall, Chico O'Farill/ Ibrahim Ferrer, Paolo Fresu / Pat Metheny, Philippe Catherine / Wynton Marsalis, Henri Texier, Frank Avitabile / Joshua Redman, Stefano Di Battista / Wayne Shorter, Jacky Terrason / Dianne Reeves, Omara Portuondo, vs, vs... Bunlar paralı konserlerin bir kısmı. Bir de kasaba merkezine kurulan 600 m2'lik sahne çadırda öğlen 12'den gece yarısına kadar her saat değişen tam 43 topluluğun verdiği 200 civarında bedava konser var. Sibel Köse'nin de içinde yer aldığı bu "off" konserler, bir kesim paralı gösterilere katılan sanatçılarla, çok sayıda umut veren, yeni veya kendini kanıtlamış grubun müzik ve jazz severlere unutulmaz anlar yaşattığı müzik ziyafetleri. Şimdi umarız baştaki Sibel'li Marciac'ı kaçırmaktan ötürü yanıklığımız daha iyi anlaşılmıştır. Üstelik hepsi olmasa bile genelde jazz'cılar öyle (olağandışı) insan ve sanatçılar ki halen Sibel gibi düşünenleri çoğunlukta yani: Türkiye'nin medar-ı iftiharı Jazz Dergisi, 21. sayısında (Ocak-Mart 2001), Yılın En İyi Kadın Jazz Vokalisti seçilen Sibel Köse'ye ödülden ötürü ne düşündüğünü belirten bir soru yöneltiyor. Cevap yeteri bilgelikte, siz oralarda su sıralar kaç tane sözüm ona 'sanatçı'dan şöyle bir ifade duyabilirsiniz: "Sevinciniz başkasının üzüntüsüne neden oluyorsa, çok sevinemiyorsunuz..."

Not: bu yazı yazarın 10 Ağustos 2003 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki yazısının, yenilenmiş halidir.

TEKNOLOJİNİN NİMETLERİ

Berilyum teknolojisi Utopia Be serisinin diğer modellerine de uygulanıyor.

Tunç Bozoğlu
info@lotushifi.com

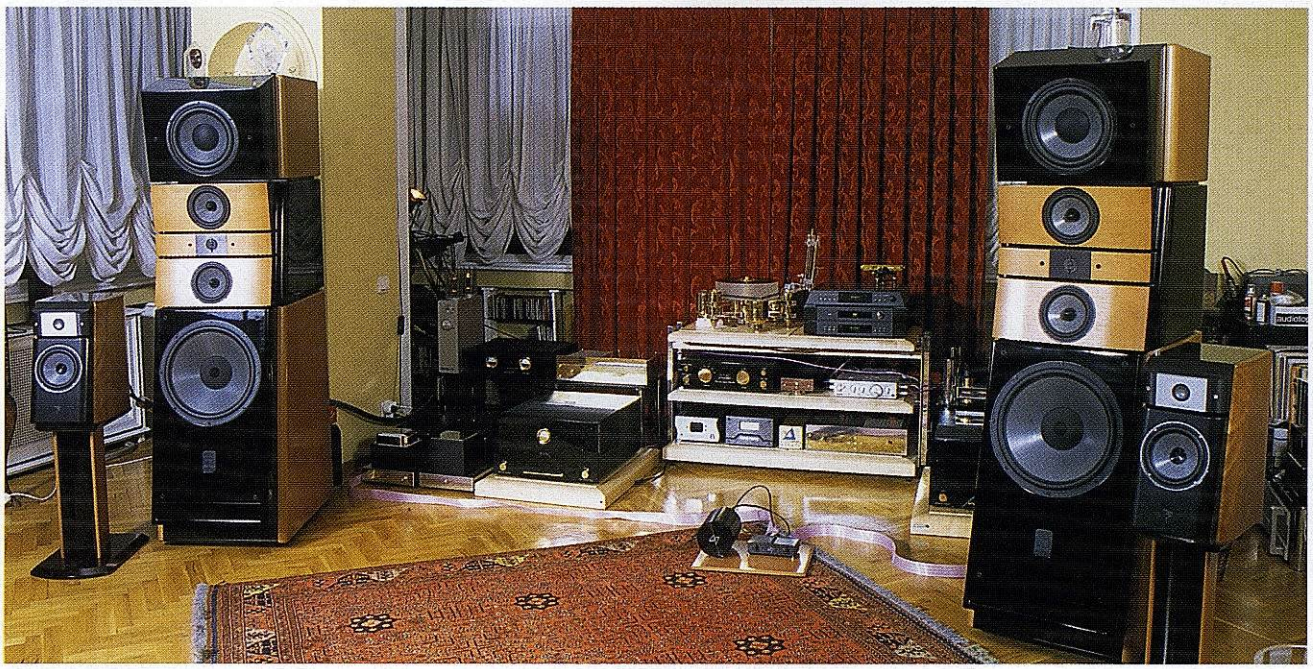

JMLab'in yeni süper hoparlörü Grande Utopia Be modelini hatırlayacaksınız. GUBe, geçtiğimiz aylarda Stereo, HFN&RR, Stereoplay, Stereophile gibi önde gelen hifi dergilerinde test edildi ve "dünyanın en iyisi" adlandırmalarına dek varan pozitif eleştiriler aldı. GUBe'nin bu başarısının altında firmanın geliştirdiği beril madeninden oluşan tiz ünitesi yanında Power Flower ve Focus Ring gibi yeni teknolojiler de yatıyor. Berilyum tiz ünitesinin mükemmelliğine dayanarak kısaca Berilyum adı altında özetlenen bu teknolojilerin tümü sonunda, Utopia Be serisi altında üretilen diğer modellere de uygulandı. - Eh, ne de olsa 70,000 Euro değerindeki GUBe'yi satın almak herkesin harcı değil. Bir de öylesine mükemmel hoparlörlerle birlikte kullanacağınız cihazları düşünürseniz, herhalde kolayca 200,000 Euro üzerine çıkılabilir.

Utopia Be serisinin GUBe dışındaki diğer elemanları büyükten küçüğe şöyle sıralanıyor; Nova Utopia, Alto Utopia, Diva Utopia, Micro Utopia. Tabii ki sinema meraklıları için de sistemi tamamlayan Center ve Sub Utopia.

Bugüne dek Grande, Nova, Alto ve Micro Utopia modellerini dinleme fırsatı bulduğum bu serinin genel olarak amplifikatör ayrımı yapmadığını söyleyebilirim; gerek lambalı gerekse transistörlü amplifikatörlerle iyi netice veriyorlar. Yeter ki, amplinin ve sistemdeki diğer cihaz ve kabloların çözünürlüğü yüksek olsun, yumuşatma niyetiyle sesin hızını kesmesinler.

Sizlere kısaca Micro Utopia'dan bahsetmek istiyorum. Diğer modellerin aksine 43 x 25 x 38 cm gibi mütevazi boyutlara sahip bu hoparlörün performansı boyundan beklenmeyecek kadar büyük. Öylesine ki, Grande Utopia'nın önceki versiyonuyla birlikte yer aldığı bir kurulumda (resimde görülen) Micro Utopia Be çalınırken Grande'ın baslarının sisteme dahil olup olmadığını kontrol ettiğimi hatırlıyorum. (Resimdeki cihaz fazlalığı nedeniyle Micro'nun hangi cihazlarla çalındığını merak edecekler için belirteyim; ses kaynağı olarak dCS Verdi/Purcell/Elgar kullanılan sistemde amplifikatörler Nagra PLP/VPA kombinasyonu, kablolarsa Nordost SPM/Quattro Fil modelleriydi).

Sadece bas sesler değildi tabii ki, beni Grande Utopia çalınıyormuş yanılgısına düşüren. Mekanın büyüklüğünden de faydalanan Micro'lar mükemmel geniş ve derinlikte bir ses sahnesi yaratıyorlardı. Sesler doğal olarak Grande'da olduğu kadar gerçek boyutlarda değildi, ancak bugüne dek iki boyutlu bir hoparlörden böylesine etkileyici bir netice alındığına rastlamamıştım. Micro Utopia'lar kişiye, müzikten zevk almaktan

başka bir seçenek bırakmıyorlar.

Sonunda hepimiz iyi birer bilgisayar kullanıcısı olacağız:

Bilgisayar teknolojisinin gelişmesi, oldukça hızlı mikro işlemcilerin ortaya çıkması, MP3 ve benzeri bilgi sıkıştırma tekniklerinin gelişmesi, audio dalında umulmadık bir ürünü ortaya çıkardı: audio server yani müzik sunucuları.

Bu sunucular aslında, yalnızca CD çalmaya, CD'leri harddisk üzerine kayıt etmeye, internetteki özel sitelere bağlanarak CD'ler hakkındaki bilgileri almaya ya da MP3 formatındaki dosyaları indirmeye yarayan birer bilgisayarlar. CD çalar tarzında bir kutu giydirilmiş olan bu cihazlar sundukları kolaylıklarla CD çalarların yerini almaya adaylar.

40, 80 ve 120 GB kapasiteli harddiskler kullanılan (bazı modellerde 250 GB!) bu cihazlara elinizdeki tüm CD arşivini kaydetmek işten bile değil. Örneğin 120 GB kapasiteli bir harddisk, sıkıştırılmış formatta 2500 saatlik müziği depolayabiliyor. Bunun anlamı şu; önce tüm CD arşivinizi sunucunun harddiskine yüklüyor, daha sonra her ihtimale karşı bilgisayarınıza bu harddiskin bir yedeğini alıyorsunuz (bunu yapmaya yardımcı programlar var ve kullanması çok kolay). İnternetten indirdiğiniz yüzlerce şarkıyı kapsayan MP3 dosyalarını da sunucunun harddiskine yüklediğinizde, buyrun; istediğiniz müzik istediğiniz an elinizin altında. Hatta parmağınızın!:

Marantz'ın DH9300 müzik sunucusunu, Mordaunt Short şirketiyle birlikte geliştirdikleri Opus video-müzik dağıtım sistemine bağladığınızda işte size "parmağınızın altında" seçeneği! DH9300, 80 GB kapasiteli harddiskinde barındırdığı müziği, 4 adet bağımsız çıkışıyla evinizin tüm odalarında dinleme kolaylığı sunuyor. Tek bir kaynaktan 4 odada, aynı anda, değişik parçalar dinleme, saatlerce hatta günlerce sürecek bir müzik keyfi. Ne dersiniz ? Oldukça heyecanlandırıcı değil mi?

O an hangi parçanın çalındığını Opus'un duvar panelindeki ekrandan öğrenebileceğiniz gibi odanızdaki televizyon ekranından DH9300'ün menüsünü de izleyebilirsiniz. DH9300, 4 bağımsız müzik çıkışının o anda hangi konumda olduğunu gösteren 4 adet de bağımsız video sinyali üretiyor ve bu sinyallerin dağıtımı da Opus tarafından yapılabiliyor.

Sisteme uzaktan kumanda ile kullanım kolaylığı sağlamak için Xiva (sunucunun yazılımını yapan şirket), Marantz'ın ürettiği uzaktan kumandalarda kullanılabilecek özel bir program geliştirmiş. Bu program sayesinde DH9300'ün içindeki albüm ve

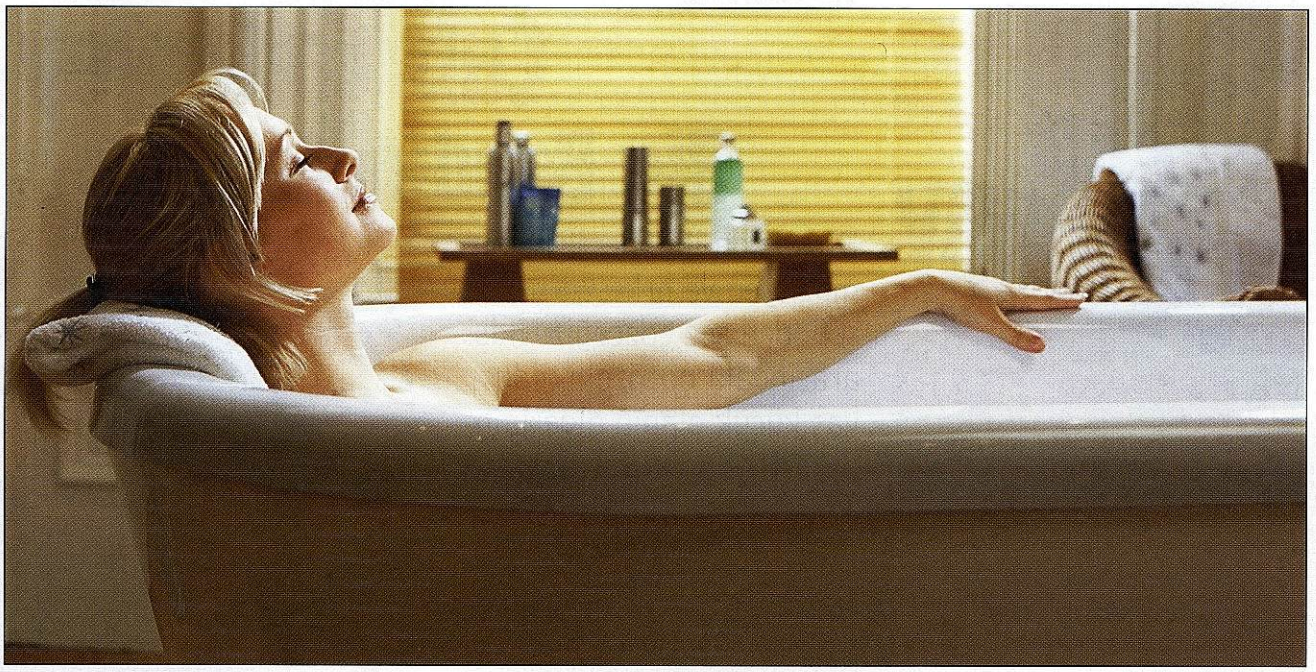

parçaları kolay ulaşılabilir bir fihrist halinde Marantz'ın dokunmatik ekranlı kumandalarına yükleyebiliyorsunuz. Böylece binlerce parça arasından o anda dinlemek istediğinize bir iki parmak dokunuşuyla ulaşabiliyorsunuz. Hele bir de Marantz'ın radyo sinyalleriyle çalışan, alıcı cihazları görmesi gerekmeyen ve 20m çapında bir uzaklıktan onlara ulaşabilen RC9200 kumandasını kullanıyorsanız, güç sizde artık! istediğiniz müziğe, evinizin her noktasından zahmetsizce ulaşmanız an meselesi.

Şimdi, sanırım aklınızda şöyle bir soru oluştu; peki bu kadar parçayı kim kodlayacak, albümün ne tür bir müzikten oluştuğunu, parça ve grup isimlerini vs tek tek kim girecek? Merak etmeyin, müzik sunucularını geliştirenler bu noktayı da ihmal etmemişler. Bir CD yüklediğinizde DH9300 internet üzerinden bir arşive bağlanıyor ve CD hakkındaki tüm bilgileri, grubun ve/veya şarkıcının ismini, albümün ve parçaların adlarını, albümün türünün ne olduğunu ve bunun gibi bilgilerin hepsini tesbit ediyor. Tüm bu bilgiler ışığında albümü, jazz, rock, klasik ya da blues gibi müzik türlerinden hangisine aitse o türün altına otomatik olarak yerleştiriyor. Size, eşiniz ve çocuklarınıza da herkesin kendi hoşlandığı parçalardan oluşan birer çalma listesi yapmak kalıyor. Böylelikle kimse kimseyi rahatsız etmeden dilediği odada tek tuşa basarak kendi hoşlandığı parçalara ulaşabilsin. Burası enteresan değil mi? Çalışma odanıza çekilip istediğiniz müziğe tek tuşla ulaşma fikri...

Bahsettiğim müzik sunucularında sıkıştırmasız olarak, hi-fi anlamda kayıtlar yapmak da mümkün. O takdirde, örneğin 2500 saat olan kayıt kapasitesi 800 saate düşüyor. Bu da 800 CD'yi sıkıştırmasız, hi-fi kalitesinde kaydedebiliyorsunuz demek. Tek bir tuşta istediğiniz albüm veya parçayı hemen, anında dinlemeye başlıyor, albüm bilgilerine ulaşabiliyorsunuz. CD değiştir, kitapçığını çıkartıp bilgiler bak derdi kalmıyor. İşte size teknolojinin nimetleri.

Dizzy Gillespie
Cab Callowey
Big Band Anıları

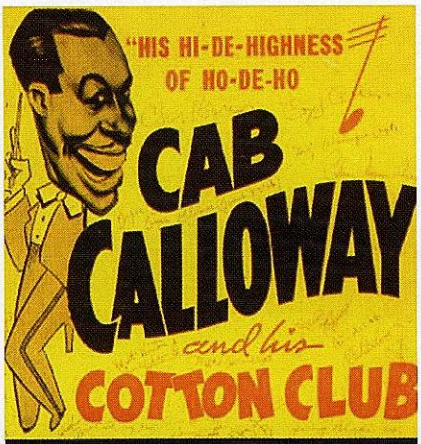

Dizzy Gillespie 1917-1993

Bu yazıda iki önemli siyahi müzisyen ve orkestra şefinden söz edeceğiz. İkisi arasındaki bir özellik, on yaş küçük olanın diğerinin orkestrasından yetişmesi.

Cab Calloway 1907-1994

Gerek insan, gerekse şovmen ve müzisyen olarak Cab Calloway'in ne kadar üstün nitelikte olduğunu anlayabilmek benim için ancak son yıllarda gerçekleşebildi. Onu ve big-band'ini en az iki sinema filminde görüp dinlediğimi anımsıyorum. 1940'lı yıllarda. O zamanlar vokalistleri ve vokal jazz parçalarını pek tutmazdım. Cab'i filmlerde gördüğümde, devamlı olarak orkestrası önünde şarkı söylemesini, hatta şaklabanlık yapmasını yadırgamıştım. Amerika'da yaşadığım yıllarda, TV programlarında sık sık konuşmalarını, esprilerini dinledim. Steve McQueen ve Edward G.Robinson'un baş rollerde olduğu Cincinatti Kid filmindeki karakter rolü ile Blues Brothers filmindeki müzikal rolünü ne kadar mükemmel oynadığını gördüm. Jazz kitapları ve dergilerinde karakteri ve müziği konusunda birçok şey okudum, plaklarını daha bir dikkatle dinledim ve anladım ki Cab Calloway müzik tarihine altın harflerle yazılacak müzisyenlerden biridir.

Babası avukat olan Cab üniversitede hukuk tahsil etti. Hafta sonlarında ise müzikle uğraşıyordu. Hukuk eğitimini yarıda bırakan Cab 22 yaşında New York'un Cotton Club'ında vokalistlik yapmaya başladı. Kişiliği ve şovmenliği ile dikkatleri çeken genç,

önce kulübün orkestra şefliğini üstlendi. Bir süre sonra da Chicago'ya gidip siyahi Alabamians topluluğunu yönetti. Sonra tekrar New York'a dönüp bu kez Missourians grubunun şefi oldu ve bu topluluk Cab Calloway orkestrası adını aldı. İlk önemli işleri Duke Ellington orkestrasından sonra Cotton Club'ın rezidans orkestrası olarak çalışmak oldu. Swing Prensi adı takılan Calloway müzikseverlerin yeni gözdesiydi. Uzun boylu atletik vücudu, beyaz smokini, dağınık uzun saçları ile orkestranın önünde dans etmesi, şarkılar söylemesi ve diğer şovları kulübün her gece dolmasını sağlıyordu. Sanırım melez olduğu için saçları kıvırcık değil dümdüzdü. Giydiği elbise ve şapkalar günün modası oluyordu.

İlk orkestra kadrsosu 1930'ların trendine uygun olarak 3 sax, 2 trompet, 1 trombon ve 4 ritm idi. Cab'in bu kadrosu ile yaptığı stüdyo plaklarını dinlediğimde, Ellington veya Dorsey kardeşler veya Ben Pollack orkestralarının müziklerinden farklı buluyorum, aynı güzel, romantik sesleri işitiyorum. Anlıyorum ki, big band jazz müziğinde büyük müzikal değişiklik, kişilik sahibi topluluklar ve aranjman dediğimiz olgu, 1935 yılından başlayarak Fletcher Henderson ve Benny Goodman'ın atılımları ile gerçekleşti ve gelişim bugüne kadar devam etti, ediyor. Kadroların büyümesi, çalgı bölümlerinin en az dört müzisyenden oluşması, sax, trompet, trombon bölümlerinin harmonisini zenginleştirdi.

Cab'in de 1940'lardaki kadrosu 5-4-4-4 idi. Ünlü müzisyenleri Chu Berry (ts), Dizzy Gillespie ve Jonah Jones (tp), Tyree Glenn (tb), Milt Hinton (b) ve Cozy Cole (d) idi. Başta Don Redman olmak üzere o günlerin ünlü aranjörleri düzenlemeler yaptılar.

Cab önceleri o günlerin ünlü beyaz vokalisti Bing Crosby'yi taklit edercesine şarkılar söylediyse de kısa sürede kendine özgü stili buldu ve geliştirdi. Ünlü blues şarkıları arasında, sinyal müziği de olan Minnie The Moocher, Hi De Ho Man ve St. James Infarmary sayılabilir. Şarkılarının çoğunda orkestra üyeleri de hep bir ağızdan vokaller ile kendisine eşlik ederler ki bu benim en sevdiğim big band dinamiklerinden biridir. Bir de, sanıyorum, gene orkestra üyelerinden oluşan iki veya üç kişilik romantik vokal grubu vardır ki Cab ile birlikte söyledikleri şarkılar çok güzeldir. Örnek olarak ünlü I'll Be Around adlı standard'ın en güzel yorumu onlardan gelir.

Cab'in bir de solistleri veya tüm orkestrayı coşturan bağrışları vardır. Bizim dergimizin eski yazarlarından Erhan Altunay'ın radyo programlarında isabetle sık sık çaldığı How Big Can You Get adlı swing'de Cab tenor solosu yapan Chu Berry'ye ve tüm topluluğa bağırmakta ve son derece etkili olmaktadır. Daha önce de yazdığım gibi şeflerin çoğu müzisyenleri teşvik etmek, coşturmak ama-

cı ile hatta dinleyicisiz yapılan stüdyo plak kayıtlarında bile bağırırlar ama Cab bu alanda birinci. Çünkü sesi hem gür, hem de güzel. NPR radyosundan dinlediğim bir canlı yayında King Porter Stomp adlı parçada Cab bu kez davulcu Cozy Cole'ü coşturuyor ve unutulmaz bir performans işitiyoruz. Cab Colloway orkestrasının stüdyo plak veya canlı yayın kayıtlarında bayan vokalist sesi duymadım. Yok muydu yoksa ben mi rastlamadaım, bilmiyorum. Yok idiyse bu büyük bir eksiklik. Big Band müziği bayan vokalistsiz olamaz.

Orkestra Amerika içi turnelerinde, Ellington ve diğer birkaç topluluk gibi, kendi özel yataklı vagonlarında trenle seyehat ederlerdi. Özellikle güney eyaletlerinde beyazlar tarafından hiç de iyi karşılanmadıklarından, otel veya lokantalara kabul edilmediklerinden istasyondaki vagonlarına dönerler ve böylece turneyi devam ettirirlerdi. Milt Hinton anılarında beyazların davranışlarına dair pek çok kötü örnek verir.

Calloway bu mükemmel, süper topluluğu 1948 yılında dağıttı. Bir süre küçük gruplar kurdu, müzikler yaptı. Tanınmış piyano Leontine Price ile birlikte Porgy and Bess müzikalinde oynadı. Pearl Bailey ile birlikte Hello Dolly müzikalinde eşleştiler. Birara Harlem Globe Trotters basketbol cambazları ile dünya turu yaptı. Sinema ve TV fimlerinde rol aldı. 1988 yılında gene bir dünya turu için bir bigband kurdu, Türkiye'ye de gelselerdi ne iyi olurdu... Paraya pula fazla önem vermeyen, cömert karakterli, iyi insan Cab Calloway şovmen, vokalist ve big band lideri olarak müzik tarihindeki yerini aldı.

Bizler bu müziği daha ziyade yabancı radyolardan dinledik. Ankara veya İstanbul radyolarından bebop müziği duyduğumu hatırlamıyorum. İlk 78 stüdyo plağı aldığımda 1950'li yılların ilk yarısı olmalıydı. Bu, Metronome All Stars topluluğunun A yüzü Double Date, B yüzü No Figs olan plağıydı.

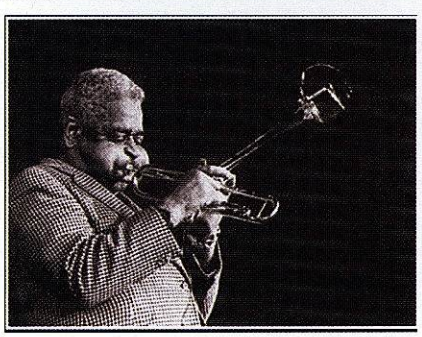

Dizzy Gillespie, Cab'dan önce Teddy Hill ve sonrasında da Earl Hines orkestralarında trompet çaldı. Cab, Diz'in modern, acaip sololarını beğenmiyor ve trompet sololarının çoğunu Jonah Jones'a veriyordu. Bu nedenle aralarında geçimsizlik vardı. Dizzy'nin kabahati olmayan bir olayda aralarında münakaşa çıktı, Diz bıçakla Cab'i yaraladı ve trompetini alıp çekip gitti. Cab ile birlikte iken, basçı Milt Hinton ile değişik akorlar üzerinde çalışır, yeni sesler, biçimler denerlerdi. Daha sonra bu ikiliye Charlie Parker, Thelonious Monk, Kenny Clarke gibi müzisyenler katıldı. Hep birlikte Minton's Playhouse denilen kulüpte gece yarılarından sabahlara kadar jam-session'lar yaptılar. Zaman 1940'ların ilk yarısı. Diz, söyleşilerde, bu gecelere birçok fazla yeteneği olmayanların da geldiğini ve salonu sakinleştirerek, bunları uzaklaştırmak için kasden acaip müzikler çaldıklarını belirtir. Bebop müziğinin doğmasında bu durum da önemli rol oynamıştır herhalde. Tabii sonradan bu tür müziği geliştirdiler, dinlenir ve sevilir hale getirdiler. Gene Dizzy Gillespie'nin anlattıklarına göre, kafasında canlandırıp seslendirdiği bir riff'i hemen notaya döküyor ve bu notaların kopyalarını arkadaşlarına dağıtıyordu. "İşte buna göre çalacağız" diyor ve bir iki provadan sonra güzel, coşkulu jazz parçaları doğuyordu. Örneğin, Groovin' High adlı stüdyo plağında Diz'in, Parker'ın ve bascı Slam Stewart'ın nefis soloları ve ansamble riff'lerini dinlediğinizde dört başı mamur bir aranjman olduğunu düşünürsünüz. Bebop müziğinin ayrıca tekniği çok gelişmiş, parmaklaarı ve nefesleri makine gibi işleyen müzisyeneler tarafından çalınabileceğini kabul etmek gerekir. Gillepie de böyle bir müzisyendi ilk yıllarda.

Bizler bu müziği daha ziyade yabancı radyolardan dinledik. Ankara veya İstanbul radyolarından bebop müziği duyduğumu hatırlamıyorum. İlk 78 stüdyo plağı aldığımda 1950'li yılların ilk yarısı olmalıydı. Bu, Metronome All Stars topluluğunun A yüzü Double Date, B yüzü No Figs olan plağıydı. Gillespie'yi bu parçalarda dinlediğimde, trompetin bundan daha iyi çalınamayacağını düşünmüştüm. O zamanlar genellikle açık trompet çalardı. Diz, sürdin kullanmazdı. Diz'in bu yükselme dönemi 1955-56'da falan sona erdi. Hızlı, kuvvetli ve açık trompeti bir tarafa bırakıp sürdinli, güçsüz trompet çalmaya başladı.

Gillespie, ilk big bandini 1945 yılında kurdu. Kadrosu 5 saks, kendisiyle birlikte 5

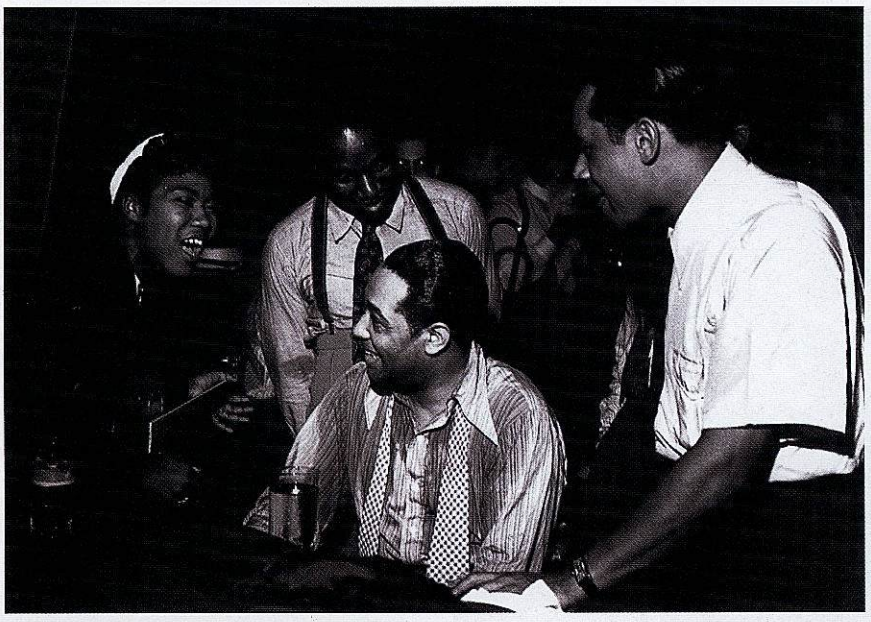

trompet, 3 trombon ve ritm bölümü. Gitar var mıydı emin değilim. Olması gerekir diye düşünüyorum. Çünkü kanımca, Diz, o günlerin ünlü beyaz orkestrası olan Woody Herman'ınki gibi bir topluluk sahibi olmayı arzu ediyordu. Herman'ın vibrafoncusu Red Norvo gibi, Diz de Milt Jackson'a yer vermişti. Her iki orkestranın aranjmanları heyecan verici, tüyler ürpertici idi. Beş kişilik trompet bölümü pasajları nefes kesiciydi. Diz'in tiz trompeti, Woody'nin tiz klarineti ve her ikisinin coşkulu vokalleri vardı. Woody'nin çaldığı parçaların adı acaipti ama anlamını çıkarabiliyorduk. Babanın Bıyığı gibi... Dizzy'nin çaldığı parçaların adlarını ne telaffuz edebiliyorduk ne de anlamlarını bilebiliyorduk, Oop-bop-Sh'bam veya Ool-Ya-Koo gibi... Herman'ın Neal Hefty, Shorty Rogers gibi aranjörlerine karşılık Diz'in Tadd Dameron, John Lewis ve Gil Fuller gibi üstün nitelikte aranjörleri vardı. Ancak, Herman'ın Bill Harris gibi bir tromboncu solisti Dizzy'de yoktu. Buna karşılık Diz, James Moody, Yusuf Lateef , Warren Lucky ve Ray Abrams gibi süper tenor sax solistlerine görev verdi. Ayrıca latin müziğini de çok sevdiği için Küba'dan getirdiği perküsyoncu Chano Pozo Gillespie bigband müziğinde etkin roller üstlendi.

Jazz eleştirmeni Barry Ulanov bu orkestranın özellikle 1947 yazında kıvrak zımba gibi bir topluluk olduğunu yazar ve sadece Amerika'da değil Avrupa'da da ilgi uyandırdığını belirtir. Anladığıma göre Fransa ve İskandinavya ülkelerinde konserler vermişler. Bir de New York'da Carnegie Hall konserleri var ki bazı sahnelerini ve müzikleri Avrupa TV'lerinden birkaç kez izledim. Diz, tıpkı Cab gibi orkestra önünde dans ediyor, bağırıyor, şaklabanlık yapıyor. Yaptığı sololar ise müthiş.

Çeşitli nedenlerden bu orkestra bir iki yıl sonra dağılıyor, Diz kazandığı paraları kumarda yiyor ve gene küçük topluluklara dönüyor. Dergilerin, radyoların anketlerinde gene birinci trompetçi olarak seçiliyor ve Metronome All Stars gruplarında yer alıyor.

Dizzy Gillespie bigband'in 1954 yılı Paris konserleri var, bazı CD'ler yayınlandı. Bunları almak, dinlemek benim için mümkün olamadı. Acaba 1956 yılında Türkiye'ye getirdiği bigband bu mudur diye düşünüyorum. Bu konuyu inceleme fırsatı bulamadım. Belki de birçok Avrupa ve Asya ülkesinde verdiği o konserler için yepyeni bir bigband kurmuştu. Her neyse bu topluluğu 1956 kışında bir gece Saray Sinemasında dinledim. Orkestrada Quincy Jones ve Joe Gordon gibi trompetçiler, bayan tromboncu Melba Liston, Phil Woods alto saksofonda, Billy Mitchell tenorda, davulcu Charlie Pership yer almışlardı. Vibrafon yoktu, gitar var mıydı, hatırlamıyorum. Vokalist, onu da hatırlamıyorum. Keza Chano Pozo veya başka Kübalı var mıydı, bilmiyorum. İstanbul dışında yaşadığım için ancak bir konserine gidebildim, birkaç konsere gidebilseydim çok şey hatırlardım. Tabii Night in Tunusia ve Mantecca gibi ünlü parçaları dinledik. Tunus'un orta yerinde Diz'den sabırsızlıkla açık ve güçlü trompet solosunu beklerken Joe Gordon mikrofon başına geldi ve dört beş yıl öncesinin Diz'i gibi hızlı ve güzel cümlelerle dolu soloyu yaptı.

Gillespie'nin bu orkestrası da birkaç yıl devam etti sanıyorum. 1957 New Port Jazz Festivali'nde yapılan kayıtlardan dinlediğim topluluk bu İstanbul'a gelen topluluk olsa gerek.

Amerika'da yaşadığım yıllarda Dizzy'yi birkaç kez TV'de küçük topluluklarla dinledim. Ayrıca talkşov'a katılırdı, bunu da hatırlıyorum. 1964 yılında galiba, beşlisi ile birlikte bir müzede, New York'da, verdiği konserlerin çok beğenildiğini biraz geç de olsa öğrendim ve gidemedim. Ancak bu konserlerden alınan kayıtları dinledim ve ben de teybe kaydettim. Bu konserin CD'sini İstanbul'da gördüm.

Hayatının son 15 yılında Dizzy Gillespie birçok kültür, sanat ve müzik gösterilerinde yer ve görevler aldı. Küçük ve büyük gruplara konuk şeflik yaptı. Bütün dünyayı tekrar dolaştı. Uluslararası bir bigband ile konserler verdi. Kendisine birçok onur ödülleri verildi. Kübalı trompetçi Arturo Sandoval'ın Amerika'ya göç etmesine katkısı oldu. Son günlerde dinlediğim bir radyo programında çok güzel piyano çaldığına tanık olduğum Dizzy Gillespie süper bir müzisyen olarak müzik tarihindeki yerini aldı.

Müzik formları, armonik yapı, enstrüman ailesi

BÖLÜM 3

Jazz müziğinin kendi içerisinde ki gelişimi tek taraflı bir anlayışta yer almamış, aynı zamanda çevresindeki diğer merkezleri de anlama ve gerekli yapıları alıp kendi içerisinde yoğurmayla süre gitmiştir.

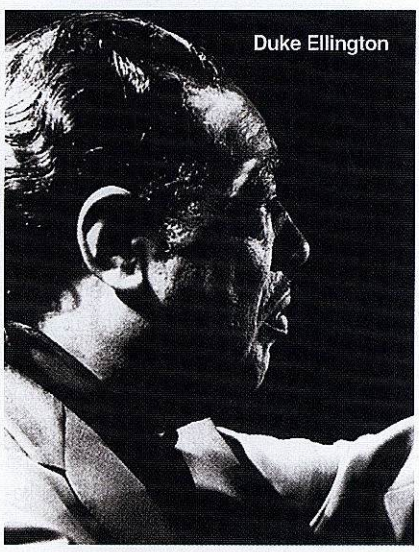
Duke Ellington

Coleman Hawkins

Lester Young

Murat Opus
opus@bilgi.edu.tr

Hepinize tekrar selamlar. Geçen iki yazıda jazz'ın nasıl filizlenip, büyümeye başladığına değinmiştim. Bu yolculuk tarihsel süreç içerisinde zaman dilimi olarak o kadar uzun olmasa da kendi içerisinde yoğun ve hızlı bir hayat yaratmıştır. Elbette ki siyahiler ile beyazların birlikteliği azımsanmayacak bir zaman dilimini kapsıyor olsa da jazz müziğinin kendini adlandırması adına çok da fazla bir yer kaplamaz. Fakat yukarıda da söylediğim gibi az ama öz bir tarih barındırır.

Jazz müziğinin kendi içerisinde ki gelişimi tek taraflı bir anlayışta yer almamış, aynı zamanda çevresindeki diğer merkezleri de anlama ve gerekli yapıları alıp kendi içerisinde yoğurmayla süre gitmiştir. Bunlar müzik formları, armonik yapı, enstrüman ailesi olarak sıralanabilir. Avrupa merkezli yapıdan etkileşimlerin ne kadar yoğun yaşandığını daha önceki yazılarda yüzeysel olarak belirtmiştim. Bu etkileşim kanımca jazz müziğinin hızlı gelişim sürecindeki en önemli yapı taşlarından birini oluşturmaktadır. Fakat burada bir şeyi eklemek isterim ki, jazz bir yere kadar bu tür bağı önemseyip, gerekli donanımlara varırken kendini oldukça sağlam temeller üzerine kurmayı da başarmış ve öyle ki bir zamanlar etkilendiği müzik yapısını yavaş yavaş etkilemeye başlamıştır. Ayrıca sonrasında ortaya garip organik bir bağın çıkmış olduğunu da söyleyebiliriz. Bu da son derece olağan, ayağı yere sağlam basan her müzik akımı için son derece normal bir durum olmuştur. Gelinen bu noktada jazz hem tavır olarak hem de armoni esaslı yapı açısından kendi temellerini sağlamlaştırmış ve kendi geleceği için son derece uygun düzlemleri yaratmayı başarmıştır. Bu başarı bu kadar kısa bir süre içerisinde yaratılıp geliştirildiği için hiç de yabana atılır birşey değildir. Tüm bunların yanı sıra kendi içerisinde, yapısal ve müzikal tutumunu ararken aynı zamanda bir zamanlar beslendiği müzik akımını etkilemeye başarmış olmasıdır. Öyle ki jazz normları taşıyan geniş formlarda yazılı eserler ortaya çıkmış ve karşı kıyı ortaya çıkan bu yeni müziğe hak ettiği ilgiyi göstermeye başlamıştır. Daha da ileriki dönemlerde bazı merkezler ulusal kompozitörlerine bu yapı özelliklerini taşıyan ya da anımsatan eserler yazmalarını dahi yasaklayacaklardır.

Ortaya çıkan bu durum jazz müziğinin ne kadar hızlı ve ne kadar keskin bir şekilde kendini büyüttüğünü, geliştirdiğini bizlere sunmaktadır. Her ne kadar jazz müziği 1940'lı yıllara kadar armonik ve melodik yapıyla uğraşmış olsa da bu süreç jazz müziği için son derece verimli geçmiş, bir anlamda kendisini olgunlaştırmasına katkıda bulunmuştur diyebiliriz. En önemlisi de her süreçte, her müzikal yapıda kendini geliştirmeyi, eleştirmeyi ve yenilemeyi başarmış olmasıdır. Müziğin öncelikli yanı, her zaman

yeniyi araması ve yaratmasıdır ve bu tutum yirminci yüzyıl içerisinde jazz için son derece geçerli bir durum olmuştur. Tavır olarak kendini yaratmış ve sonrasında da yarattığı bu tavrın üzerine giderek kendini geliştirmiş olan bu müzik kaçınılmaz olarak diğer müzik akımlarını ve bestecilerini de etkilemeyi bu kadar kısa bir süre içerisinde başarmıştır.

Geçen sayıda jazz müziğinin kendi içerisinde belki de en önemli olanı yarattığına değinmiştim; swing etme. Swing belki de jazz'ın belkemiğini oluşturmuştur. Ortaya daha önce hiçbir müzikal yapı içerisinde olmayan bir tavrı çıkarmış, kendine özgü bir yapıyı yaratmıştır. Fakat tüm bunların yanı sıra jazz müziği yirminci yüzyıl müziği içerisinde daha da ileriye giderek performer-composer ilişkisini yeniden adlandırmış ve yeniden sorgulamıştır. Devamında bu ilişkiyi başka bir perspektiften yeniden yaratmayı başarmıştır. Kuşkusuz tüm bunların devamında ilerki dönemlerde daha da yeni söylemlere doğru uzun bir yolculuğa çıkacaktır. Birleşik Amerika toprakları üzerine dağılan ve değişik merkezli yapılara bürünen bu müzik, genel özelliklerini, ana unsurlarını korumayı bilecek ve tüm bunlar üzerinden yoluna devam edecektir. Yukarıda da söylediğim gibi bu kadar kısa bir süre içerisinde work songs, spirutuel ve blues yapısından marching band'lere oradan da big-band yapısına doğru yol alacaktır. Yazımızda geldiğimiz bu noktada ortaya büyük orkestraların çıktığı ve swing döneminin en mutlu ve verimli günlerini yaşadığını eklemek isterim. Ama bence bundan önce üzerinde durulması gereken daha önemli bir unsur vardır. Çünkü bu unsur jazz müziği için bu süreçten sonra son derece belirginlik taşımış ve öyle ki sadece kendi için değil müzik için son derece önemli bir yapı ve anlayış yaratmıştır.

Jazz müziği müziğe, müzisyene ve tabi ki bunların yanında müzik dinleyicisine yeni bir bakış açısı getirmiştir. Çalgıcıyı ve kompozitörü yeniden sorgulamış, bunları ortak bir potada eritmiştir. Klasik müzik merkezi, yapısında son derece keskin iki yapıyı oluşturmuştur; kompozitör ve icracı.

Kaba bir tasvirle kompozitör eseri yazar-yaratır ve icracı da onu dinleyiciye en güzel şekilde yorumlayıp sunmayı amaçlar. Burada performer için en önemlisi önüne gelmiş olan yapıtı en iyi ve yapıta en uygun biçimde sergilemektir. İcracı kendi gelişiminde genel-geçer kurallarla belirlenmiş olan özelliklere kavuşmayı ve bu yolda gelişmeyi-yürümeyi amaçlar, en iyi ve en temiz ses, teknik gelişim müzikal gelişimde en önemli unsurlar olarak varolurlar ve tabi ki tüm bunların yanı sıra icracı müzikalitesini en iyi noktaya vardırmayı amaçlar. Tüm bu aşamalar bestecinin yazdığı eseri en iyi şekilde yorumlama ve ona hayat verme yolunda aşılması gereken unsurlar olarak yer alırlar. Abartmış olmazsam herşey neredeyse kompozitörün yazdığı eser için süregitmektedir; Beethoven'in pastoral senfonisi, Bartok'un string quarteti dinleyicinin önünde durmaktadır. Burada önemli olan ve bence de doğru olan Beethoven, Bartok ya da başka bir kompozitördür. Tüm buraya kadar bu anlayışta ya da bu yapıda herhangi bir terslik ya da yanlış giden hiçbir şey yoktur. Bu yapı klasik müzik hayatının temel unsurlarından biri olarak varolmuş ve varolmaya devam edecektir. Jazz müziği kendini adlandırmaya başlayıp gelişirken de böyle devam etmiştir. Fakat önemli olan jazz müziğinin bu yapıyı yeniden sorgulamış ve yeni bir bakış açısı getirmiş olmasıdır. Klasik müzik yapısında yer alan besteci-çalgıcı ilişkisi jazz müziği içerisinde yeni bir boyut kazanmış, bir anlamda bu iki öğe birleşmişlerdir. Öyle ki klasik müzik anlayışındaki en güzel sese varma gayesi jazz müziğinde o kadar da önemli-öncelikli bir unsur olmamış, önemli olan ifadeyi anlık olarak yaratma bu müzik içerisinde yer almıştır. Kanımca ifade herşeyi belirler bir durum almıştır, çünkü ifadenin yoksunluğu bu müzik içerisinde hiç birşey yapamamakla eşdeğerdir. İfadeyi yaratma müzisyen için bir nevi kendini yaratma olarak varolmuştur. Ve böylece ortaya birçok değişik renk ve kimlikte sound'lar çıkmış, bir anlamda klasik müzik içerisindeki kompozitöre bakış unsurları bu müzik akımı içerinde yeniden ve başka bir şekilde vücut bulmuştur. Coleman Hawkins sound'u, Duke Ellington orkestrası ya da Wayne Shorter sound'u olarak algılanılmaya, dinlenilmeye başlanmıştır. Bu bir nevi composer ve performer ilişkisini tek bir noktada birleştirmek olmuştur diyebiliriz.

Gelinen bu noktada kendi kimliğini yaratmayı başarmış olan jazz müziği kendi içerisinde tüm zamanların en önemli müzisyenlerini yaratmaya doğru yol almaya başlamıştır. Kurulan büyük orkestralar bigband-swing döneminin en önemli özelliklerini oluşturmaya başlamışlardır. Swing dönemi diye adlandırılacak olan ve 1940'lara kadar altın tahtında oturacak olan bu dönem

Lester Young

Birleşik Devletler tarihindeki en görkemli bandler olarak zamanda yer alacaklardır. Tüm bunların yanı sıra ilerleyen dönemler için son derece büyük ve önemli bir yer tutacaklardır. Öyle ki bu dönem içerisinde ortaya çıkan müzisyen-band yapısı bu müzik akımı içerisinde yer alacak ardıllarını son derece önemli noktalarda etkileyecek, bir nevi jazz müziğinin devleri oluşmaya, ortaya çıkmaya başlayacaklardır. Kuşkusuz ortaya çıkan bu band yapısında Birleşik Devletlerin ekonomik refah ve rahatlığı son derece önemli bir etken olmuştur. Devamında ekonomik kriz ve sonrasındaki savaş varolan görkemli yapıyı sekteye uğratmış olsa da orkestral yapı çözümleyişi son derece üstün bir noktaya varmıştır.

Bu yıllarda Big Band müziğinde yer alan en önemli isimler arasında Duke Ellington, Benny Goodman, Tommy Dorsey, Artie Shaw, Fletcher Henderson ve Count Basie yer almaktadır. Bunların arasında Count Basie ve Duke Ellington oldukça önemli bir yerde durmaktadırlar. Öyle ki Count Basie "Kansas City Style" içerisindeki en önemli müzisyen, band lider olarak yer alır.

Count Basie orkestrası jazz tarihinde çok uzun yıllar bir arada yer almış en önemli band olma özelliği taşımaktadır. Öyle ki bu band ile oldukça önemli isimler çalışmış, hem kendi müzikal tarihlerinde, hem de bandin tarihinde önemli gelişmelere varmışlardır. Genel olarak Count Basie orkestrasının özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

Lester Young'ın Karikatürü

- Fazla enerjik
- Teknik yeterliliği yüksek
- Esnek swing özelliği
- Sürdinli trumpetler
- Riff Band Style
- Bölümsel yazım (sax., trp, trb) "sectional writing"
- Head arrangements.

Genel olarak bu dönem tipik aranjman yapısının:

- Intro
- Melody Chorus
- Form üzerine sololar ve Background
- Shoot Chorus

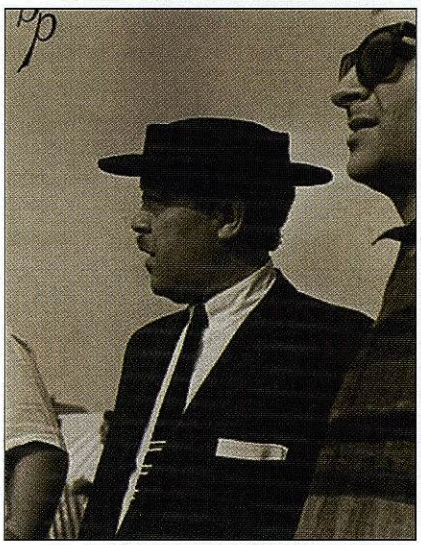

Lester Young

özellikleri taşıdığını vurgulamak isterim. Eklemek gerekir ki bu aranjman stili hala öğrenim aşamasında yapılması gereken, bir nevi aranjman öğreniminin temel niteliğini oluşturmaktadır.

Tüm bunların yanı sıra Count Basie'ye geri dönecek olursak, onun için oldukça ekonomik çalan, çağının ilerisinde, dinamik, cool bir çalım stilinde yer alan, döneminin en önemli eşlik piyanistidir diyebiliriz. Kansas kökenli bu müzisyen jazz tarihinin en önemli kilometre taşlarından biri olarak varolmuştur. Devamında "Kansas City Style" içerisindeki en önemli isim olarak yer alacak, bu stilin kendini adlandırmasında son derece önemli bir yere oturacaktır. Yukarıda da belirttiğim gibi döneminin en önemli müzisyenleri ile çalışmıştır. Bunların arasında: Freddie Green, "Papa" Jo Jones, Walter Page, Harry Sweets Edison, Buck Clayton, Clark Terry, Snooky Young, Curtis Fuller, Al Grey ve Thad Jones'u sıralayabiliriz.

Yine bu dönem Coleman Hawkins sound'u, Duke Ellington orkestrası ya da Wayne Shorter sound'u olarak sıralayabiliriz. Lester Young; döneminin ve sonrasının saksofoncularını oldukça yoğun etkilemiş, cool bir çalış sergileyip daha "line" çalan bir yapıda yer almıştır. Dönemine göre oldukça modern bir çizgide yer aldığını söyleyebiliriz. Daha sonrasında etkilediği müzisyenler arasında C. Parker, S. Getz, L. Konitz, W. Coast ve J. Coltrane vardır diyebiliriz. Yine bu dönem içerisindeki bir diğer önemli saksofoncu ise Coleman Hawkins'tir. Çalışında yüksek bir vibrato anlayışı yer alır. Ağır bir sound ve sıcak bir çalış stili görülür. Lester Young ile karşılaştırılacak olursa daha dikey bir çalış stili göze çarpar. Hawkins'in etkilediği isimler arasında ise B. Webster, S. Rollins ve J. Coltrane isimlerini sıralayabiliriz. Devam edecek olursak Art Tatum, Nat King Cole ve Erroll Garner dönem içerisindeki diğer önemli müzisyenler arasında yer alırlar.

Şimdilik burada yazıya son verip, bir sonraki yazıda Duke Ellington ve sonrasına göz atmayı amaçlamaktayım. Hepinize bol müzikli günler dileğiyle...

Şenol Küçükyıldırım

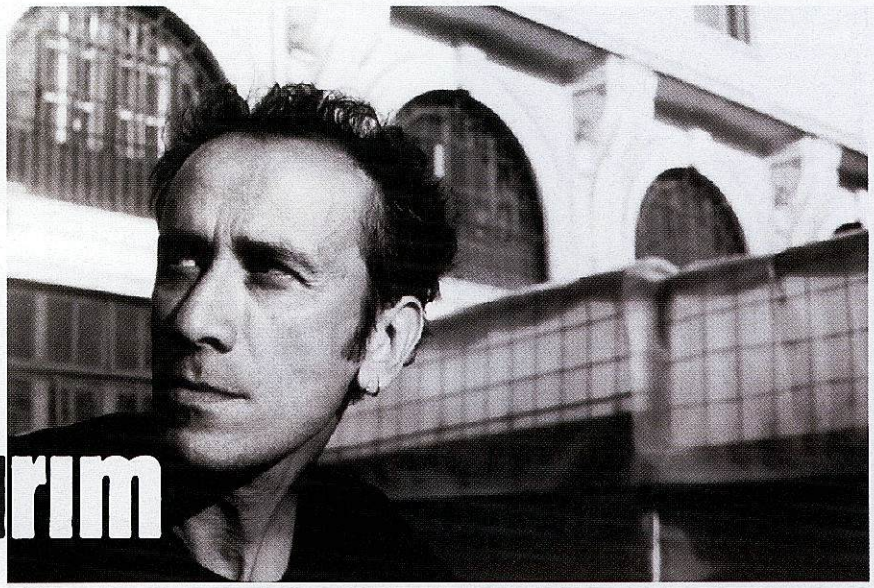

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

"İlk davul çalmaya başladığım yıllarda bir amacımın olduğunu anımsayamıyorum, zannetmiyorum da! Sadece bir "yapabilme" duygusuyla bakıyordum davula. Çalabilelim de ne olursa olsun gibi bir şeydi bu... Ama çok gizemli de bir durumdu bu ayrıca. Bu gizem duygusunun, o günlerden bugüne gelen tek şey olduğunu söyleyebilirim. Davula, "amacımın aracı" olma özelliği, uzun yıllar sonra eklendi" diyor Şenol Küçükyıldırım. Hepimiz bu gizemin sırrını çözme peşindeyiz ve sanatın heyecan verici yanının kaynağı da bu galiba. Şenol Küçükyıldırım'ın okurken bile insanı heyecanlandıran ve gülümseten bu fikirleri, müziğine ve enerjisine de yansıyor.

Türkiye'de istediğiniz müziği yapma olanağınız var mı?

Evet var. Aslında gittiğiniz her yerde istediğiniz müziği yapma olanağınız var. Bir müziği icra etmek nerede olduğunuzla ilgili bir konu değil. Olmamalı da. Ama bu ülkenin bir sorunu var demek ki sana bu soruyu sorduruyor. Bu açıdan bakıldığında ülkemizde böyle bir sorunun olduğu gözlemlenebilir. Ama yine de bu, yaptığınız müziği engelleyecek güçte değil. Ya da şöyle söyleyeyim, evet bu ülkede belli güçler (oturtulmuş ya da oturtulmaya uğraşılan bir anlayış) var ve gittiğiniz yolda, yapmak istediğiniz müzikle ilgili yönlendirmeler yapma hakkını görebiliyor kendinde. Tabii bu görüşlerin nedeni ile de bir fesatlıktan kaynaklanmayabilir. Belki de bir birikim sorunu, bir eğitim sorunu olarak algılanmalıdır. Fakat siz doğru bildiğiniz, yıllarınızı verdiğiniz, kendi gerçekliğiniz olan yolda ilerseniz, bu gücün (anlayışın) sizi pek de etkileyemeyeceğini göreceksiniz. Tabii ki keşke ülkemizde (ve başka ülkelerde) varolan bu tek gözlü anlayış yerini çok gözlülüğe bıraksa.

Beraber çalışmayı istediğiniz müzisyenler var mı?

Kuşkusuz. Zaten o kişilerle çalışıyorum. Fırsat buldukça biraraya geliyoruz çalıyoruz. Festivaller ve kulüp bazında etkinliklerimizi sürdürüyoruz. Bu kişilerden ilk ikisi (ben Türkiye'ye döndükten sonra) Aydın Esen ve John Lockwood oldu. Bu zaten benim Türkiye'de çaldığım ilk trio idi. Yeni projelerimiz de olacak. Ayrıca bu gruba saksofonda George Garzone'u da ekledim. İlk etapta Dewey Redman'ı düşünmüştüm, ama onun sağlık sorunları var, onun için şimdilik böyle sürdürebilirim. Çalıştığım bir başka ikili de Onur Türkmen (gitar) ve Robert Reigle (saksofon). Geçtiğimiz yıl ilk kez bir araya geldik, çalışmalarımızı o günden beri sürdürüyoruz. Babylon'da bir konserimiz oldu geçtiğimiz aylarda. Yine bu grupla 13. Akbank Jazz Festivali kapsamında yer alıyoruz. Bu konserde Tim Hodgkinson (saksofon/piyano) bizle birlikte misafir sanatçı olarak sahneye çıkacak. Mehmet Ali Sanlıkol ile de bir projemiz var. Geçtiğimiz aylarda Nardis'te çaldıktan sonra ortaya çıktı bu proje. Gayet olumlu bir şekilde devam ediyor.

Bir davulla ilk kez kaç yaşında karşılaştınız?

Evimizde ben doğmadan davul varmış. Ben doğduktan sonra da oradaydı. Babamın çaldığı davullardı bunlar. Sonraları benim de davullarım olmaya başladılar. Her ne kadar babamın, bu mesleğin sorunlarını anlatan cümleleriyle büyüdüysek de, bu, davulların

Türkiye'nin Alternatif Tatil Seti

Varolan turizm kitaplarından çok farklı bir bakış açısı... Popüler yerlerin yanısıra, gizli kalmış doğa cennetlerinden antik kentlere, turkuaz renkli koylardan kutsal mekanlara kadar uzanan bir serüven...

Gezi önerileri, tarihi doku, alışveriş bilgileri, haritalar ve otel önerileri ile seyahat tutkunları için pratik başvuru kaynakları... Yıllardır ellerden düşmeyen bestsellerlarında yer aldığı 10 kitaplık müthiş bir set...

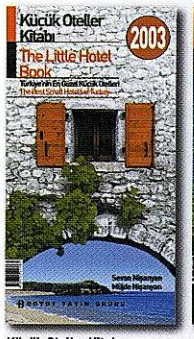

Küçük Oteller Kitabı 2003

Sevan ve Müjde Nişanyan'dan Türkiye'nin en güzel küçük otelleri.

Türkiye'nin Doğa Cennetleri

Gizli kalmış koylardan, keşfedilmemiş coğrafyalara yolculuk...

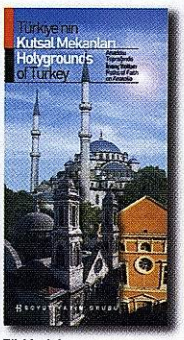

Türkiye'nin Kutsal Mekanları

Anadolu toprağında inanç yolları...

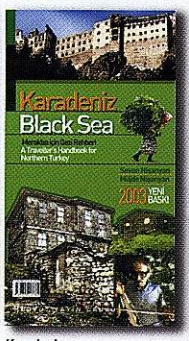

Karadeniz

Sevan ve Müjde Nişanyan'dan Türkiye'nin kuzeyi için gezginin el rehberi

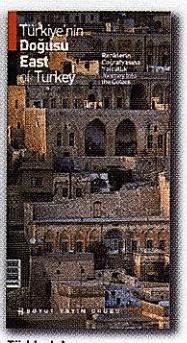

Türkiye'nin Doğusu

Renklerin coğrafyasına yolculuk...

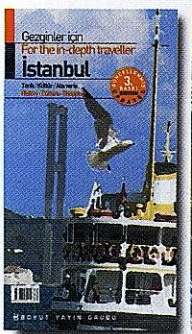

Türkiye Gezginleri için İstanbul

Oteller / Tarih / Kültür / Alışveriş... Kıtalararası bir Metropol...

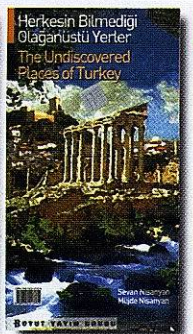

Herkesin Bilmediği Olağanüstü Yerler

Kitle turizmine hedef olmamış 100 dolayında sıradışı yer, Sevan ve Müjde Nişanyan'dan.

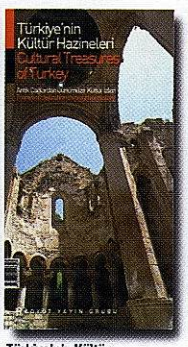

Türkiye'nin Kültür Hazineleri

Antik çağlardan günümüze kültür hazineleri

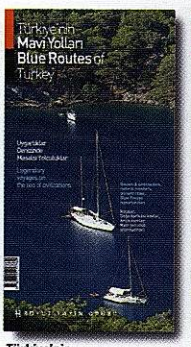

Türkiye'nin Mavi Yolları

Uygarlıklar denizinde masalsı yolculuklar...

Türkiye'nin Şelaleleri

Düşüş Öyküleri... Türkiye'nin gizli şelaleleri, keşfedilmemeş doğa harikaları

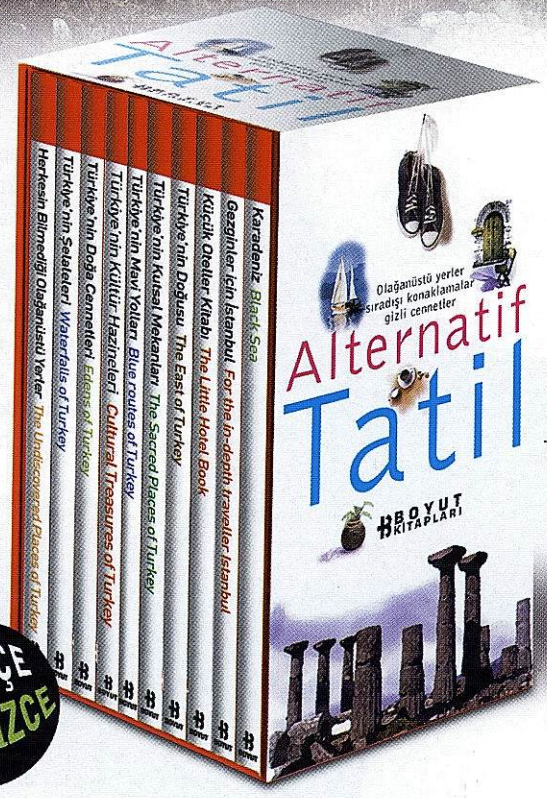

BOYUT YAYIN GRUBU

Ayrıntılı bilgi için: Tel: 0212 629 53 00 (30 hat)
Faks: 0212 629 05 74-75 info@boyut.com.tr

Ürünleri detaylı incelemek için **www.boyut.com.tr**

değerini azaltmadı gözümde. Tam bir tarih veremeyeceğim, ama çok küçük yaşlarda ilk üçlü ritmimi çaldığımda, hem çok heyecanlanmıştım hem de çok hoşuma gitmişti. Çünkü dinleyiciler arasında Burhan (Tonguç) Amca da vardı. İlk hatıralarımdan biridir bu...

Davul çalmaya ilk başladığınız yıllarda kurduğunuz hayalleri gerçekleştirebildiniz mi?

İlk davul çalmaya başladığım yıllarda bir amacımın olduğunu anımsayamıyorum (zannetmiyorum da!). Sadece bir "yapabilme" duygusuyla bakıyordum davula. Çalabilelim de ne olursa olsun gibi bir şeydi bu... Ama çok gizemli de bir durumdu bu ayrıca. Bu gizem duygusunun, o günlerden bugüne gelen tek şey olduğunu söyleyebilirim. Davula, "amacımın aracı" olma özelliği, uzun yıllar sonra eklendi. Bu, lise ve sonrası yıllarda oluşmaya, şekillenmeye başladı. Giderek gelişti ve hâlâ gelişmeye devam ediyor diyebilirim. Bu duygu şu anda 43 yaşında ve kendisiyle barışık bir biçimde yaşıyor hâlâ.

Her müzisyenin enstrümanı kişiliğini yansıtır mı?

Bilemiyorum. Ben konservatuara ilk girdiğimde davul istemiştim, ama klasik eğitim veren bu kurumda davul seti yoktu, ayrıca klasik anlamda vurmalı çalgılar eğitimi veren bir eğitimci de yoktu. Ailemizde de kemancılar olduğu için apar topar keman bölümüne kaydedildim. Kendimi çok kötü hissettim. Kemanla hiç iyi ilişki kuramadım. Yapmam gerekenleri yaptım tabii ki, ama giderek derslerden kopmaya başladım. Bu sürecin sonlarına doğru kendimi hep

balerinleri izlerken buldum. Derslere gir(e)miyordum artık. Bir süre sonra da okulu bırakmaya ve davulla ilgili (okul bazında) bir şeyler yapabilmek için düşünmeye başladım...

Bu hikâyeden yola çıkarsak, acaba bir cevap niteliği kazandırdı mı sorunuza bilemiyorum ama, elime gitarı aldığımda da yine bana dolu dolu birşey hissettirmemişti bu ilişki. Ama davula oturduğumda hiçbir soru yoktu kafamda. Herşey yerli yerindeydi.

Diğer sanat dallarıyla aranız nasıl?

İzlemeye çalışıyorum. İstanbul Üniversitesi'nde sanat tarihi ve arkeoloji okudum. Özel konum Bizans sanatıydı. İlk ve orta öğretimde de seçmeli olarak müzik ve resim dersleri aldım (severek). Berklee'de okurken Mass College of Art'ta resim derslerine katıldım. Bir sürü soyut denemelerim oldu, ama bu konuda yetkin falan değilim, hobiydi daha çok. Bir ara Ali Poyrazoğlu-Korhan Abay Tiyatrosu'nda kurslar aldım, amatör olarak bir iki oyunda yer aldım. Sinema izlemeyi severim. Filmi beğenmesem de kamerayı izlerim, hoşuma gidiyor bu. Eskiden kitaplarla da aram çok iyiydi (özellikle şiirle). Şimdi aynı sayıda kitap okuduğum söylenemez. Ama bazı şiirler ya da belli kısımları hayatımı belirlemişliği kadar ezberimdedir.

Şenol Küçükyıldırım, Şenol Küçükyıldırım olmasaydı Şenol Küçükyıldırım'ı dinler ve beğenir miydi?

Kendimi paranteze alıp kendimi ne kadar izleyebilirim gerçekten bilemiyorum. Ama eskiden çaldığım bir sürü kayıtlar var. Bunları uzun zaman sonra (tam da unuttuğum zamanlarda) dinlediğimde ortaya şöyle bir sonuç çıkıyor: "An"lar. Evet, bazı "an"lar, kısımlar var ki, onları çok seviyorum. Ama bazı başka anlar var ki, onların daha pişmesi, oturması lazım diyorum içimden. Zaten o günlerde beni stüdyomda bulabilirsiniz... Çalma deneyimi ile dinleme deneyimi kesinlikle farklı. Bir parçayı çaldığınızdaki imgelem, onu daha sonra dinlerkenki imgelemden çok farklı olabiliyor (oluyor). Ama şu da var ki kendinize bu anlamda bakmak sizi kesinlikle geliştiriyor. Herhangi bir müzik aleti için geçerli bu. Her çalınanı kaydedip dinlemek çok önemli.

Davul seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

Ben şu anda çaldığım seti on-on beş sene önce almıştım. Başka deyişle bugünlerde zil dışında pek bir şey aldığım söylenemez. Ama genel olarak, tahta ve deri "sound"unun dengeli olduğu herhangi bir alto'ya ya da floor tom'a vurduğumda tüm davul setini rezone eden davulları tercih ediyorum. Eski Vintage Gretsch set'ler, Sonor Hi-lite'lar ve Slingerland'lar en sevdiğim davullar arasında.

Şu anda kimlerle, nerelerde, ne zaman çalışıyorsunuz?

Bugünlerde, daha önce söylediğim gibi, Onur Türkmen ve Robert Reigle'la 13. Akbank Jazz Festivali'nde (19 Ekim'de Tophane-i-Amire'de) bir konserimiz var. Tim Hodgkinson da bizimle olacak. Yine bir elektronik proje var kafamda, Onur'la Babylon'da çalmayı düşünüyoruz. Ayrıca Polonya'da bir festivalde Aydın Esen, George Garzone ve John Lockwood'la çalacağız büyük ihtimalle.

Bildiklerinizi birileriyle paylaşma, aktarma isteği duyuyor musunuz? Bunun için neler yapıyorsunuz?

Evet, tabii ki. Şöyle birşey var, bir başka davulcuyla bir araya gelip karşılıklı çalmak çok önemli. Fırsat buldukça Boston'dan beri tanıdığım arkadaşlarımla (bunlar arasında Cengiz Baysal ve Ergin Özler var) biraraya gelip çalarız. Fikir alışverişinde bulunuruz. Bu çok iyi, kendimizi geliştirici bir paylaşım bence. Bir de öğrencilerle olan çalışmalar var ve ben bunu çok önemsiyorum. Muhteşem yeni fikirler çıkıyor bunlardan. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde öğretim görevlisiyim. Bildiklerimi öğrencilerle paylaşıyorum. Daha da ileri giderek, bu aktarımı bir misyon olarak görüyorum diyebilirim.

II-V-I kadanslarına alternatifler

Cem Tuncer
cemtuncer@yahoo.com

Bu sayıda bir transkripsiyon yerine jazz'ın temel taşlarından olan II-V-I kadanslarına ne gibi alternatifler çalınabileceğinden örnekler var. Bildiğiniz gibi bu kadansın akorları öncelikle majör gamın kendine ait dereceleri (diatonic chords) olduğu için, bu majör gamı melodik bir şekilde akorları gözönünde bulundurarak çalmak işi kurtarır. Ancak bir jazz müzisyeni, solosunu, işi kurtarmak için çalmayacağından çeşitli gerilim ve çözülümlere ihtiyaç duyar. Böylelikle çaldığı solonun bir grafiği ve tansiyonu olur. Yazdığım örneklerde sadece birkaç farklı yaklaşımdan bahsedeceğim, bunun gibi daha bir çok alternatif olduğunu düşünmenize yardımcı olması dileğiyle:).

1. Örnekte akor sesleri yuvarlak içine alınmıştır, diğer sesler yarım ton yukarı ve aşağıdan yaklaşımlardır. İlk alternatif olarak bir akorun arpejini çalarken yarımses yukarıdan veya aşağıdan yaklaşım sesleriyle arpeji genişletebiliriz.

2. Örnekte yine buna benzer bir arpej örneği var Dm7 akoru için (yarım ses yaklaşımı). G7 akoru için de 1 ton aşağıdan dim7 arpeji çalınmış. Bütün dom7 akorlara 1 ton aşağıdan dim7 arpeji çalınabilir böylelikle akorun b7,3,5 ve b9 tansiyonunu da çalmış oluruz. F dim7=(F Ab Cb D). Bu arada güçlü ritmik motiflerin, bu tınıların daha da etkili duyulmasını sağladığını unutmamak gerekir.

3. Örnek Dm7 için D dorian,G7 için G Lydian dominant (lydian b7), CMaj7 için de C lydian çalınmış. Dorian zaten II m7 akoru için ilk seçimdir. Lyd b7 ise mixolydian ve lydian karışımı bir dizi olduğu için (g,a,b,c#,d,e,f,g) #4 tansiyonu ile dominant akorda güzel tınlar. Lydian makamı da Maj 7 akoru için çalınabilecek seçimlerin başında gelir; #4 tansiyonu ile.

4. Örnek yine Dm7 için dorian, G7 akoru için ise bütün altere tansiyonları bulunduran yarım ton yukarısındaki melodik minör dizisi olan Ab mel.minör.Ya da G altered scale. Ab melodik minör G7'li akorunun (1,3,b7) seslerinin yanı sıra (b9,#9,b5 ve b13) alterasyonlarını da bulundurur. Dominant akorlara yarım ton yukarıdan melodik minör çalınınca süper gerilimli, jazzy bir hava çıkar!!! Ve akabinde tonik akora lyd. olarak çözülünce müzik gerilip çözülmüş olur.

5.ve 6. örnek çok enteresan bir alternatif. Her iki tip akor için de yarım ton-tam ton dizisi çalınıyor. (H-W scale) G7 akoru için G H-W scale çaldığımız zaman G-Ab-Bb-B-Db-D-E-F görüldüğü gibi 8 sesli bir dizi ve 1-3-5-b7 seslerine ilaveten altere sesler b9,#9ve b5 sesleri, bir de altere olmamış naturel 13'lü var.

Dm7 akoruna gelince; bu akor için D H-W dizisi çaldığımızda bir sürprizle karşılaşıyoruz o da majör üçlüsü F#. Bu ses dikkatli kullanılması gereken bir dissonans (zayıf zamanda). Onun dışında bu dizide akor sesleri olan D,F,A,C ve ilave b9,b5,6. dereceler var.

Görüldüğü gibi iki farklı tip akor için aynı tip bir dizi çok renkli bir tablo çiziyor. İşin enteresan tarfı IIm7 akoru için çaldığınız bir H-W dizisi yarım ton aşağıdan çalınınca V7 akoruna çalınacak olan H-W dizisi oluveriyor:)))

7.örnek the flat five substitution için bir örnek. Bilindiği gibi her dominant akorun aynı tritone'u paylaştığı bir ikizi var. Bunlar birbirileri yerine geçebiliyorlar. Ya da başka bir şekilde anlatacak olursak bir dominant akorun b5.derecesi üzerine kurulan dominant 7'li akor ilk akorun yerine geçebilir. Ör:G7 yerine b5.derecesi olan Db7 akoru. Böylece IIm7 olan Dm7 akorunun kromatik bir hareketle G7'nin vekili olan Db7'ye, Db7 akoru da yine kromatik hareketle Cmaj7 akoruna çözülür. Buradan şöyle bir sonuca varılabilir; eğer G7 yerine Db7 akoru gelmeseydi biz yine Db7 arpeji çalabilirdik böylece hem in hem out çalmış olurduk. Son ölçüde de C maj7 akoru için sırasıyla C triad, Em triad ve G triad çalınmış. Bunlar da inside triadlar çünkü diatonik dereceler. Ama bu triadların bazılarını başka tonlardan almak ve hem out hem in çalmak mümkün.

Siz de eminim birçok alternatif bulacaksınız.

İyi çalmalar.

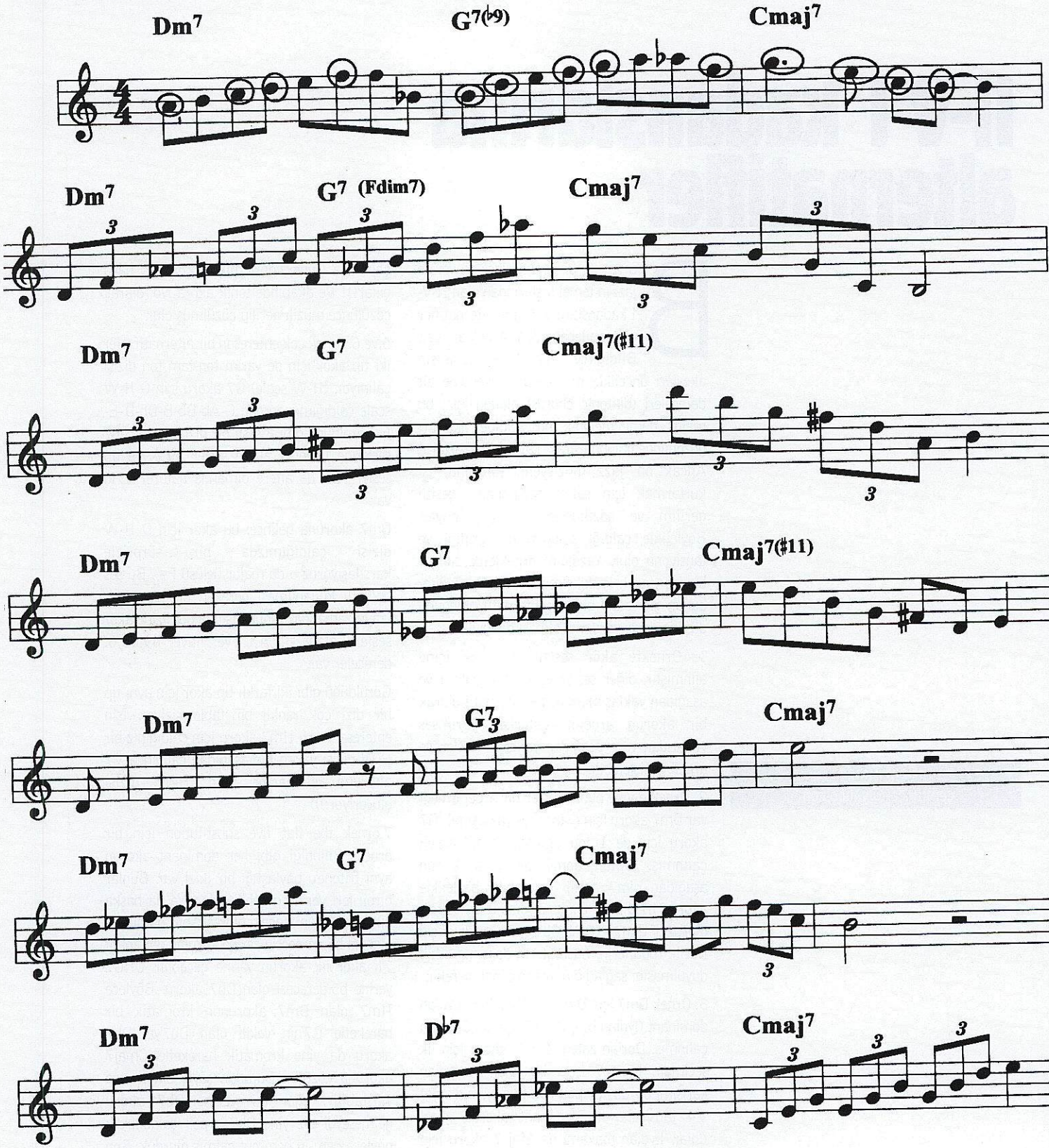
Dm7
G7(♭9)
Cmaj7
Dm7
G7 (Fdim7)
Cmaj7
Dm7
G7
Cmaj7(♯11)
Dm7
G7
Cmaj7(♯11)
Dm7
G7
Cmaj7
Dm7
G7
Cmaj7
Dm7
D♭7
Cmaj7

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**el db**	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**sax**	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**fl**	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**ta**	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	keyb	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	man	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	wbd	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	xyl	xylophone

Timuçin Şahin
Slick Road
Kalan Müzik 282 (2003)

Müzisyenler
Timuçin Şahin (g)
Robin Eubanks (tb)
Hein van de Geyn (b)
Afra Mussawisade (perc)
B.C.Manjunath (hint perc)

Hollanda Kültür Bakanlığı'nın verdiği başarı bursu ile Manhatten School of Music'te elektronik müzik ve kompozisyon masteri yapan Timuçin Şahin kendi adına yaptığı ve Türkiye'de ilk kez yayımlanan çalışması ile gündemde. Albüm'de 7 parça yer alıyor. Parçaların tamamı sanatçıya ait. Önümüzdeki sayı kendisiyle geniş bir röportaj yapacağız ama sanatçıyla ilgili bilgi isteyen okurlarımız Jazz Dergisi, sayı 21, syf: 61 ve sayı 31, syf.91'de yer alan daha önce yapılmış röportajlara göz atabilirler.

Burhan Öçal
Kırklareli İl Sınırı
Doublemoon 0020 (2003)

Müzisyenler
Burhan Öçal (perc)
Smadj (ritim, prog.)

Dünyaca ünlü perküsyon ustası Burhan Öçal uzun bir aradan sonra müzik severleri "Trakya All Stars" adlı projesiyle buluşturuyor. Sanatçı doğup büyüdüğü Kırklareli'ne 25 yıldan sonra bu proje için geri dönüyor. Projede Trakya'nın çeşitli yörelerinde yaşayan usta Roman müzisyenlerinin yanısıra oryantal-elektronik müziğin önemli temsilcilerinden Fransız prodüktör ve müzisyen Smadj, ile Sting, Santana ve Joe Zawinul gibi büyük isimlerle çalışmış Hintli gitar virtüözü Amit Chatterjee de yer alıyor.

Bağdat Avenue
91/10
EMI (2003)

Müzisyenler
Evrim Özşuca (vo)
Elif Çağlar (vo)
Meriç Demirkol (s)
Emrah Sarıtunalılar (b)
Nedim Ruacan (d)
Alper Alsan (keyb)
Burak Babacan (g)

"Müziğin içini yaşamla doldurmak, insanın özündeki duygularına dokunabilmek ve bu duyguları müzik formunda kayıt altına alabilmek" amacıyla 2000 yılında kurulan Bağdat Avenue grubu, 3 yıl süren çalışmanın ürünü olan ilk albümleri 01/10'u piyasaya çıkardı. Jazz, rock, pop öğelerini birleştirerek oluşturdukları müzikleriyle Bağdat Avenue'nun müzik dünyasında yeni bir soluk olması bekleniyor.

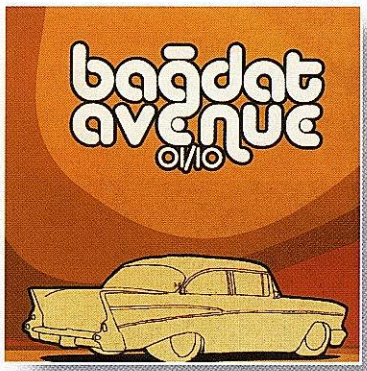

01/10 ile müzikseverlere özgün eserler sunan grup, ismini gizemli Bağdat kentiyle, İngilizce "cadde" anlamına gelen Avenue sözcüklerini birleştirerek oluşturdu. Kentli yaşamın batılı yüzüyle doğunun duygusal derinliğini buluşturan Bağdat Avenue, müziklerinde doğulu tınılara yer vermemekle birlikte, Türk insanının yaşamından kesitlerle bestelerini hikayelendiriyor.
Bestelerdeki karakterler ise, bir "beat generation" romanı edasında kendileri için imkansızı düşleyen kaybedenlerden, olaylar karşısındaki çaresizliğine gülümseyebilenlerden oluşuyor.
Konuk olarak Checkmate adlı parçada Neşet Ruacan da gitar çalıyor.

Mehmet Okonşar
Plays Gershwin
DMC 20079 (2003)

Müzisyenler
Mehmet Okonşar (p)

Bach kayıtlarıyla ve geçen yılki Bach günlerinde Boğaziçi Üniversitesindeki parlak resitaliyle oldukça haklı bir ün kazanan Mehmet Okonşar kulağınıza hoş gelecek bir müzikle, huzurlu, abartısız ve geniş bir renk paleti için-

de Gershwin yorumlarını aktarmış. Sanatçı ile yaptığımız geniş röportajı dergimizin 34 ve 35. sayfalarında okuyabilirsiniz.

Terence Blanchard
Bounce
Blue Note 8318920 (2003)

Müzisyenler
Terence Blanchard (tp)
Brice Winston (ts, ss)
Lionel Brown (g)
Robert Glasper (Ham.B3)
Aaron Parks (p)
Brandon Owens (b)
Eric Harland (d)

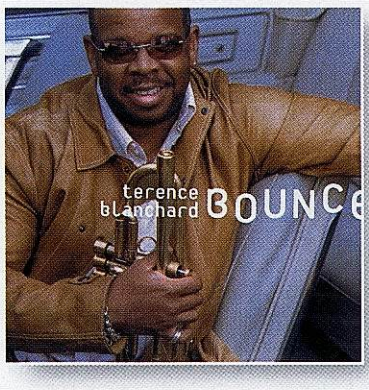

"25. saat"te tadı damağımızda kalan müziğinden sonra, Terence Blanchard çok keyifli, nefis bir albümle piyasalarda. Toplam 9 parçanın yer aldığı albümdeki çalışmalar ortak, orijinal çalışmalar, bunun yanında sadece Wayne Shorter'dan da "footprints" yorumu var. Tüm müzik severlere öneriyoruz.

Chet Baker
1964/65
Roulette Jazz 81829 27 (2003)

Müzisyenler
Chet Baker (tp)
Phil Urso (ts)
Hal Galper (p)
Jymie Merritt (b)
Charlie Rice (d)

Chet Baker'ın 3,5 yıl kadar Avrupa'da geçirdiği zamandan sonra Amerika'da yaptığı ilk kaydı bu kayıt. Onun aslında en iyi olduğu dönemler olarak bilinen 1964-65 yılları yani... Albümde 10 parça yer alıyor. Ağırlık Tadd Dameron bestelerinde. Onu en iyi haliyle hatırlamak gerek.

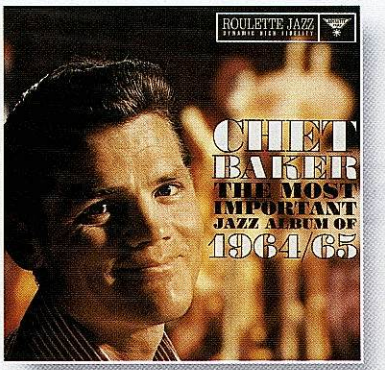

Kurt Elling
Man In The Air
Blue Note 80834 22 (2003)

Müzisyenler
Kurt Elling (vo)

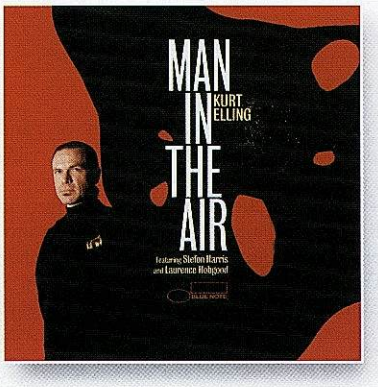

Laurence Hobgood (p)
Rob Amster (b)
Frank Parker Jr. (d, perc)
Stefon Harris (vib)
Jim Gailloreto (ss)

Son dönem yaptığı başarılı çalışmalarla adından çok söz ettiren vokalist Kurt Elling yeni çalışmasıyla piyasalarda. Bu yıl Down Beat dergisinin kritikleri tarafından da yılın erkek vokalisti seçilen sanatçının bu kaydında, aralarında Pat Metheny, Coltrane, Zawinul, Herbie Hancock, Bob Mintzer'ın da bestelerinin yer aldığı 12 parça yer alıyor.

Dianne Reeves
A Little Moonlight
Blue Note 90949 22 (2003)

Müzisyenler
Dianne Reeves (vo)

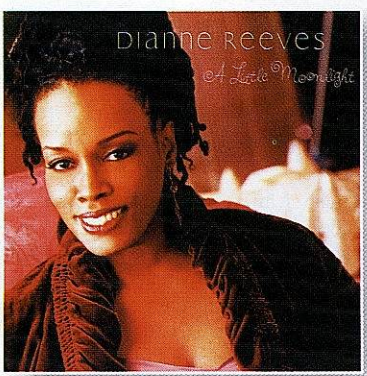

Peter Martin (p)
Reuben Rogers (b)
Gregory Hutchinson (d)

Bu yıl Down Beat dergisince en iyi kadın vokalistler arasında dördüncü sıraya yerleşen Dianne Reeves, Arif Mardin'in prodüktörlüğünde yepyeni bir çalışmayla piyasada. Vokal severlerin çok mutlu olacağı albümde beste ve standartlara yer verilmiş. 10 parçanın yer aldığı CD'de, ayrıca konuk olarak Romero Lumambo (g), Nicholas Payton (tp)'de yer alıyorlar.

Ketil Bjorstad
Grace
Universal 013622-2 (2003)

Müzisyenler
Anneli Drecker (vo)
Bendik Hofset (vo, s)
Ketil Bjorstad (p)
Eivind Aarset (g)
Jan Bang (samp)
Arild Andersen (b)
Trilok Gurtu (perc)

Norveçli sanatçı Ketil Bjorstad'ın müziklerinin seslendirildiği bu çalışmanın esası, temel olarak 27. Vossajazz festivalinde atılmış. Canlı olarak kaydedilmiş. İlave bir stüdyo çalışmasıyla da bu hale gelmiş. Toplam 15 parça yer alıyor. Müzikal aranjmanlar tüm gruptan çıkmış. Kuzey jazz'ından, vokalden hoşlanan tüm müzik severleri ilgilendirecek bir çalışma.

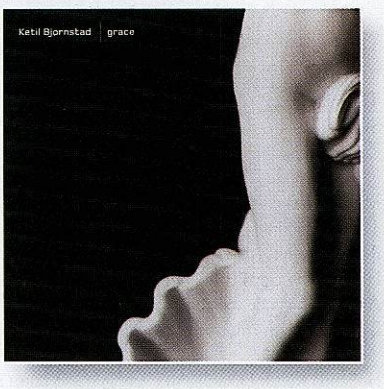

Greg Osby
St.Louis Shoes
Blue Note 81699 28 (2003)

Müzisyenler
Greg Osby (as)
Nicholas Payton (tp, flgh)
Harold O'Neal (p)
Robert Hurst (b)
Rodney Green (d)

Alto saksofoncu Greg Osby'nin çocukluğunun ve ilk gençliğinin geçtiği Doğu St.Louis, Illinois merkezli parçaların temel oluşturduğu, sağlam kadrolu projesi. 9 parçanın yer aldığı albümdeki parçaların bestecileri Duke Ellington, Charlie Parker, T.Monk, Cassandra Wilson, Gershwin, Jack DeJohnette, William Handy gibi sanatçılar. Aranjmanlar ise Greg Osby'e ait.

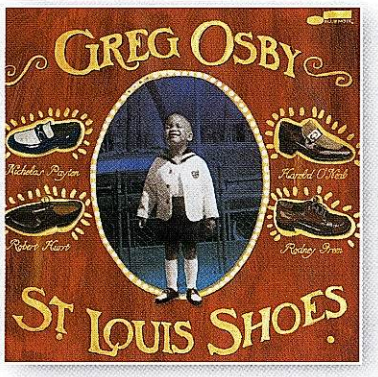

Gerard Presencer
Chasing Reality
ACT 9422-2 (2003)
Müzisyenler
Gerard Presencer (tp, flgh)
Geofrrey Keezer (Fender Rho)
Joe Locke (vib)
Adam Goldsmith (g)
John Paricelli (g)
Jeremy Brown (b)
Tommy Wadlow (p)
Chris Dagley (d)

Pek çok tarz müzik ile içiçe olan sanatçı İngiliz jazz sahnelerinin en tanınmış isimlerinden. 4 kez (en son 2002'de) trompet kategorisindeki ödülleri toplamış. Herbie Hancock, Chick Corea ile kayıtları var. İngiliz Linn Records'dan çıkma 2 albümü daha bulunan sanatçının son çalışması Chasing Reality. Aynı zamanda eğitmen de olan sanatçının

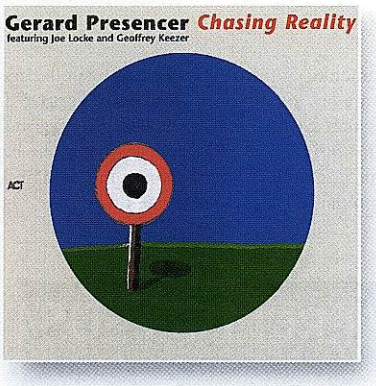

bestelediği 6 parçanın yer aldığı bu CD'si Foward Festivali çerçevesindeki Birmingham Jazz tarafından desteklenmiş bir proje.

McCoy Tyner
The Definitive
Blue Note 54003721 (2003)

Müzisyenler
McCoy Tyner (p)
Joe Henderson (ts)
Wayne Shorter (ts)
Woody Shaw (tp)
Ron Carter (b)
Art Davis (b)
Bobby Hutcherson (vib)
Elvin Jones (d)

McCoy Tyner'ın Coltrane'e adadığı bir toplama çalışması bu CD. 1962 ile 1997 yılları arasında çeşitli dönemlerde kayıtları yapılan toplam 8 parça yer alıyor. Besteler elbette McCoy Tyner ve John Coltrane'e ait; Lonnies Lament, Impressions ve Naima Coltrane'den...

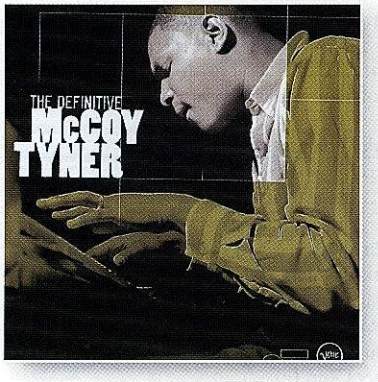

Jacinta
A Tribute to Bessie Smith
Blue Note 581794 22 (2203)

Müzisyenler
Jacinta (vo)
Laurent Filipe (tp)
Gregg Moore (tb)
Marino Santos (s, bclt)
Rodrigo Gonçalves (p)
Massimo Cavalli (b)
Alexandre Frazao (d)

Portekizli güçlü sesli şarkıcı Jacinta, Bessie Smith'e adadığı CD'siyle çıkış arıyor. Vokal severler bu sesi sevecekler. Albümde 12 adet Bessie Smith klasiği parça seslendirilmiş.

Cyrus Chestnut
You Are My Sunshine
WB 48445-2 (2003)
Müzisyenler

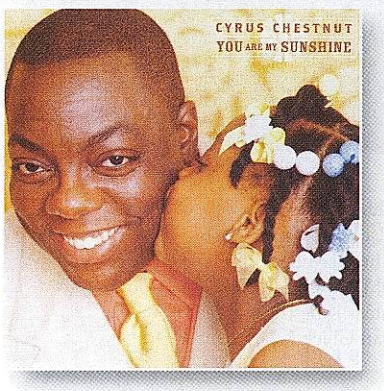

Cyrus Chestnut (p)
Michael Hawkins (b)
Neal Smith (d)

Piyanist Cyrus Chestnut'ın Warner'dan çıkan ilk çalışması bu CD. Daha önceki çalışması "Soul Food" ile 2002'nin en iyi çalışmaları arasında ilk 10'a giren sanatçı bu trio formatlı çalışmasında da tanınmış, sevilen pop, gospel ve folk parçalarının jazz yorumunun yer aldığı toplam 13 parça kaydetmiş.

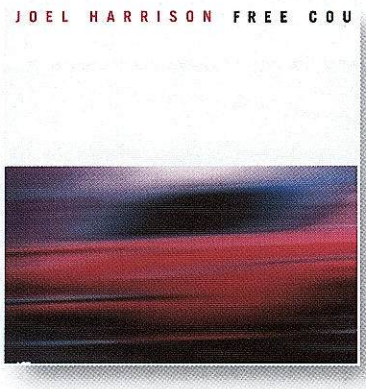

Joel Harrison
Free Country
ACT 9419-2 (2003)

Müzisyenler
Joel Harrison (g)
David Binney (s)
Rob Thomas (vi)
Sean Conly (b)
Alison Miller (d)

Gitarist Joel Harrison Washington D.Cli bir sanatçı. Burası hem coğrafi olarak hem de kültürel açıdan bakıldığında, kuzeyin güneyle, jazz'ın country ve rhythm and blues ile kesiştiği bir nokta. Bu CD'nin çıkış noktası da bu. Amerikan country müziğinin jazz yorumu diye adlandırılabilecek türde. Albümde konuk sanatçılar da var; Norah Jones (vo), Uri Caine (p), Tony Cedras (acc). İlginç bir çalışma, türünden hoşlananlara öneriyoruz.

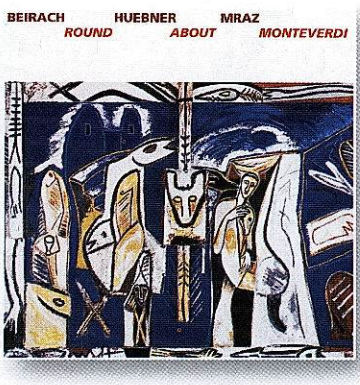

Beirach & Huebner & Mraz
Round About Monteverdi
ACT 9412-2 (2003)

Müzisyenler
Richie Beirach (p)
Gregor Huebner (vi)
George Mraz (b)

Round About Monteverdi, bu trio'nun daha önceki kayıtları olan Round About Bartok, Round About Federico Mompou'dan sonraki kayıtları, gelecektekileri bilemiyoruz ama "üçleme" tamamlandı. Müzisyenler yazılı müzik ile emprovize müzik arasında bir köprü inşa etmek istediklerini söylüyorlar. Hem jazz hem de klasik müzik severler çok keyifle dinleyecekler.

Bugge Wesseltoft
New Conception of Jazz, Live
Jazzland 038500-26 (2003)

Müzisyenler
Bugge Wessteltoft (fender p)
Ingebright Flaten (b)
Anders Engen (d)
Per Martinsen (vinyl)
Paolo Vinaccia (eng)

Daha önceki New Conception of Jazz adlı 2 CD'lik çalışmayı bilenler, Babylon'daki konserleri izleyenler bilecektir, Bugge dur durak bilmeyen, üretken bir sanatçı... Bu çalışmasında da dünyanın çeşitli yerlerinde verdikleri New Conception of Jazz kapsamındaki konserlerinden canlı yapılan kayıtları toplayarak bu CD'yi oluşturmuş. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Brian Culbertson
Come On Up
WB 48300-23 (2003)
Müzisyenler
Brian Culbertson (p, keyb)

Smooth jazz severlerin çok hoşlanacağı yeni bir çalışma. Albümde bu tarzın önde gelen neredeyse tüm müzisyenlerinin de yer aldığı kayıtta; Steve Cole, Marcus Miller, Rahsaan Patterson, Rick Braun, Norman Brown da konuk olarak bulunuyorlar.

Kirk Whalum
Into My Soul
WB 48446-2 (2003)

Müzisyenler
Kirk Whalum (ts, ss)
Blair Cunningham (d)
Alex Al (b)
John Stoddart (keyb)
Gary Goin (g)
Luis Conte (perc)

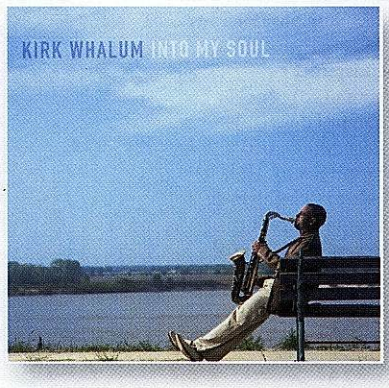

Smooth jazz ve Memphis ruhunu biraraya getiren bu CD, smooth jazz saksofon yıldızı Kirk Whalum'un "tribute" çalışması. Sanatçının memleketine adadığı bu çalışmada seçilen parçalar da hemşehrilerinden seçilmiş. Isaac Hayes, Wendy Moten, J.Blackfoot, Earth & Wind and Fire'dan Maurice White besteleri...

Madlib
Shades Of Blue
Blue Note 3644727 (2003)

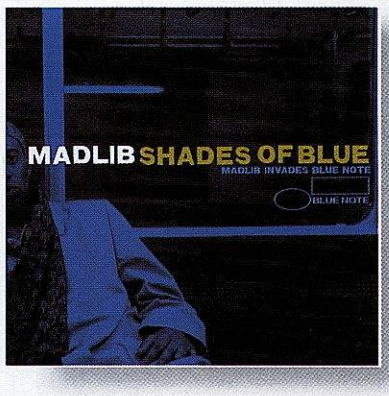

Müzisyenler
Madlib (beats & cuts)
Ahmad Miller (vib)
DJ Lord Such (cuts)
James King (flt)
Dan Ubick (g)
Otis Jackson Jr. (d)

Jazz standartlarının üzerine hip hip, drum and bass, mix, yani yeni ne varsa, tüm tarzların uygulanmış hali; Monk, Donald Byrd, Ronnie Foster, Andrew Hill, Bobby Hutcherson, Horace Silver, Wayne Shorter, Herbie Hancock, Horace Silver bu yenilik hareketinin içinde yer alan sanatçılar. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Gerardo Nunez
The New School of Flamenco Guitar
ACT 9413-2 (2003)

Müzisyenler
Jose Manuel Leon (g)
Anton Jimenez (g)
Joan Antonio Suarez "Cano" (g)
Vicente Cortes (g)
Gerardo Nunez (g)

Flamenko gitarın en genç temsilcilerinin birarada çıkardıkları çalışma. Türkiye'de yaşanan kayıt zorlukları dünyanın her yerinde var, "birlikten güç doğar"ı oluşturan bu beş genç gitarcının, Gerardo Nunez'in liderliğinde yaptıkları CD'de 13 parça yer alıyor.

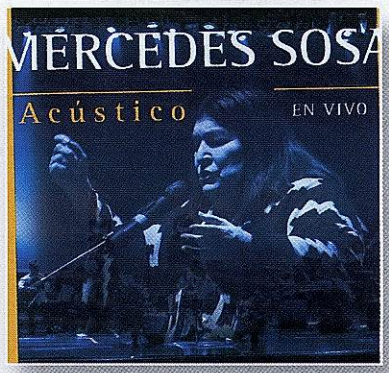

Mercedes Sosa
Acustico En Vivo
Feg 474621-2 (2002)

Müzisyenler
Mercedes Sosa (vo)
Nicolas "Colacho" Brizuela (g)
Gustavo "Popi" Spatocco (p)
Carlos Genoni (b)
Ruben Lobo (perc)

Luiz Carlos Borges (acc)
Walter Rios (band)

Mercedes Sosa Türkiye'de en tanınmış Arjantinli olmalı. 2 CD'den oluşan bu çalışma sanatçının 16 ve 17 Kasım 2001'de Buenos Aires'de verdiği konserin canlı kayıtları. Hayranlarına duyururuz.

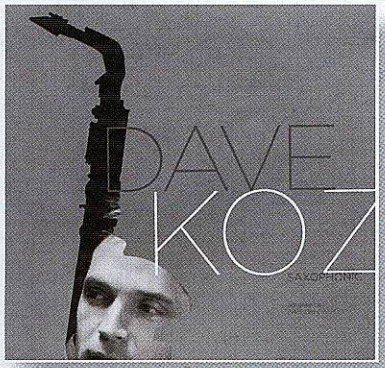

Dave Koz
Saxophonic
Capitol 618033 27 (2003)

Müzisyenler
Dave Koz (s)

5 değişik kısımlı (ACT I, ACT II, ACT III, Curtain Call, One Last Thing), ilk 3 bölümde başka sanatçının öne çıkarıldığı bir smooth jazz çalışması. İlk bölümde Brian McKnight, ikincisinde Bobby Caldwell, sonuncusunda da Chris Botti "feature" edilmiş. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Chucho Valdes
New Conceptions
Blue Note 4049620 (2003)

Müzisyenler
Chucho Valdes (p)
Yaroldy Abreu Robles (conga)
Lazaro Rivero Alarcon (b)
Ramses Rodriguez Baralt (d)

Kübalı müzisyen ve besteci Chucho Valdes, Afro-Caribbean poliritminin artık markası haline gelmiş bir piyanist. Kübalı müzisyenlerden oluşmuş muhteşem bir kadroyla yapmış bu çalışmayı. Toplam 7 parçadan oluşan CD'de, Valdes bestelerinin yanısıra özgün Kübalı bestecilerin parçalarının yorumları, ayrıca You Don't Know What Love Is ve Miles Davis'in Solar'ının da yorumları var.
Konuk müzisyenler; Maylin Sevila Brizuela (cello), Jacinto Joaquin Olivero Gavilan (flt), Roman Filiu O'Reilly (as), Irving Luichel Acao Tierra (ts).

Jason Moran
Bandwagon Trailmix
Blue Note 58091724 (2003)

Müzisyenler
Jason Moran (p)
Tarus Mateen (b)
Nasheet Waits (d)

Albümün tam adı "Recipe for The Bandwagon Trailmix 3 musicians submitted by Jason Moran". Albümdeki parçalar ise şöyle tarifleniyor; 1 Piano, 2 Acoustic-Electric Bass, 1 Drum Set, 1 Introduction, 1 Another One, 1 Piece by Brahms, 1 Person Speaking Turkish (Ahu Gural) ve diğer tarafta tarifname devam ediyor, servisin nasıl yapılacağına kadar. 10 parçanın yer aldığı ilginç ve dinlenmesi gereken bir çalışma. Türkçe yabancı bir jazz müzisyeninin kulağında nasıl bir müzikalmiş meğer, inanamayacaksınız.

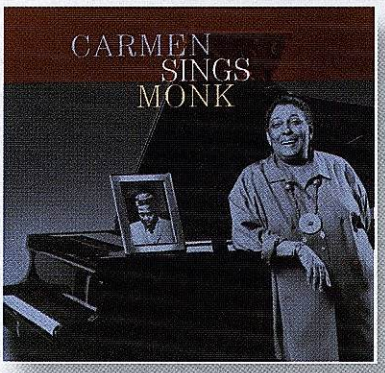

Carmen McRae
Carmen Sings Monk
Bluebird 384129 ((2001)

Müzisyenler
Carmen McRae (vo)
Charlie Rouse (ts()
Larry Willis (p)
George Mraz (b)
Al Foster (d)

1 ve 12. parçaları 1988'de San Francisco'daki Great American Music Hall'de canlı olarak kaydedilen diğer parçaları ise Clifford Jordan (ts), Eric Gunnison (p), George Mraz (b), Al Foster (d) eşliğinde 1988 Nisan'ında New York'ta kaydilen ve ancak nedense yeni ithal edilen bir CD bu. 18 parçanınyer aldığı CD'deki parçalar arasında bilinen standartlar olduğu gibi hiç duyulmamış besteler de yer alıyor.

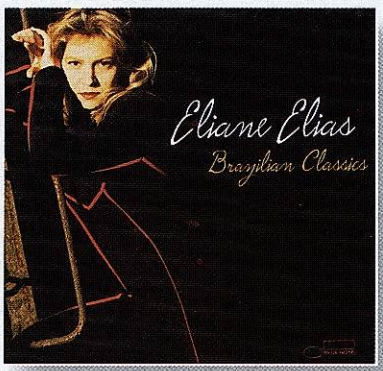

Eliane Elias
Brazilian Classics
Blue Note 8433722 (2003)

Müzisyenler
Eliane Elias (p)
Eddie Gomez (b)
Jack deJohnette (d)

Piyanist Eliane Elias uzun bir aradan sonra yaptı bu çalışmayı. Üstelik tüm yakın müzisyen dostları ile kotardığı çalışmada konuk olarak; Oscar Castro Neves (g), Peter Erskine (d), Cafe (perc), Michael Brecker (ts), Marc Johnson (b), Paulo Braga (d), Nana Vasconcelos (perc), Dave Valentin (flt), Satoshi Takeishi (d), Ivan Lins (vo), Jim Beard (syhnt), Amanda Elias Brecker (vo)'de yer alıyorlar. Bu çok keyifli çalışmada toplam 15 Brezilyalı besteciye ait parça kaydedilmiş. Aralarında tabi ki Jobim de var. Tüm müzik severlere öneriyoruz.

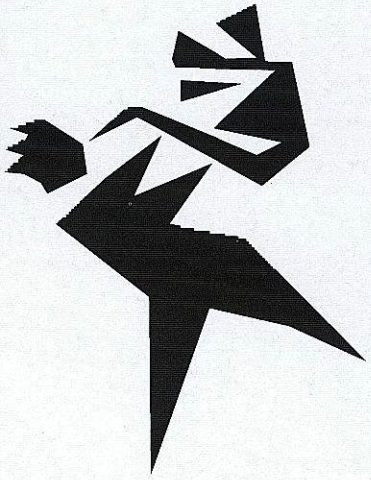

İş Sanat yeni sezona hazır. 1 Kasım'da tüm sanatseverleri bekliyoruz.
Biletler biletix'te | www.iskultursanat.com.tr

İş Sanat TÜRKİYE İŞ BANKASI 'nın kültür ve sanat merkezidir.

İş sanat

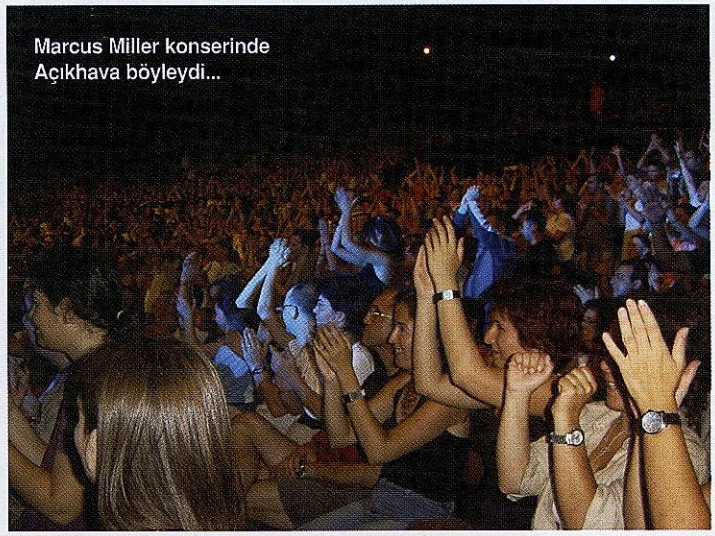

Marcus Miller konserinde
Açıkhava böyleydi...

Jazz vapuru Beykoz'da
böyle karşılandı.

Editörümüz Zuhal Focan
Şakir Eczacıbaşı'nın elinden
Festival plaketini alırken.

İyi Jazz Ne? sorusuna Önder Focan, Yavuz
Baydar, Kerem Görsev yanıt aradılar.

The Original Royal Players Brass
Band açılış konserindeler.

Türkiye'nin Tek Dergisi

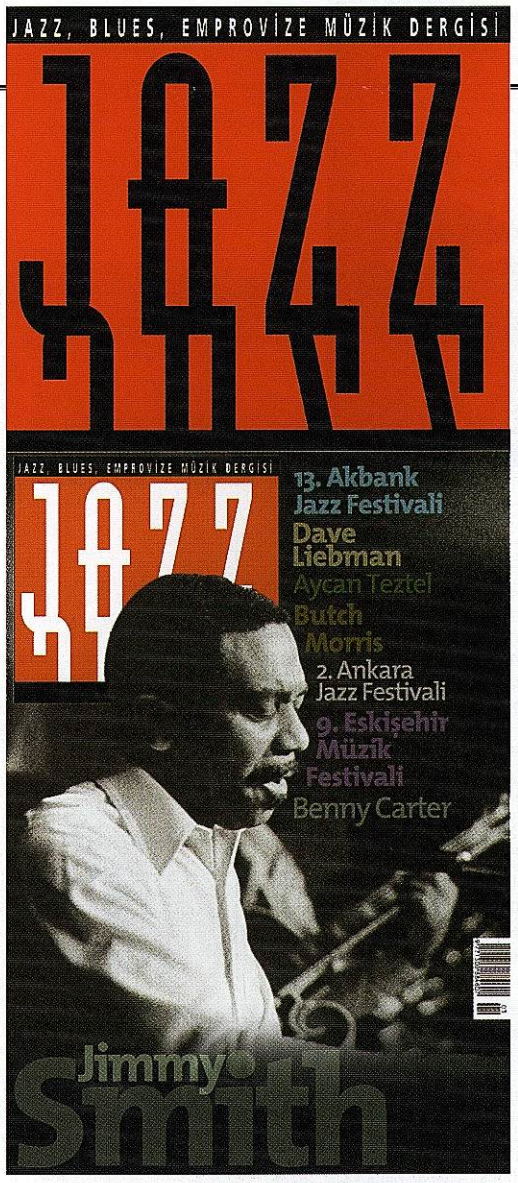

Jazz müziği, diğer müzik türlerinden farklı olarak kalıplara ve sınırlamalara kendini hapsetmemiş, özgürlükçü bir müziktir... Dinleyicisinin yaşı yoktur...

Jazz müziği ile ilgili Türkiye'de kaynak, bilgi ve belge kolay kolay, hatta hiç bulunamadığı için, bu alandaki boşluğu yine jazz müziğini ve dinleyicisini destekleyen kuruluşlarla birlikte **Jazz** dergisi kapatıyor...

ABONE FORMU

Yılda dört sayı yayınlanan **Jazz** dergisine abone olmak istiyorum.

ADI SOYADI

ADRESİ

POSTA KODU

ŞEHİR TEL FAKS

KREDİ KARTI İLE

Kredi kartı hesabıma 16.000.000 TL'yi borç kaydediniz

❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Kredi Kartı No:

Adı Soyadı:

Geçerlilik Tarihi: IMZA:

Şirket ise vergi dairesi ve no.su:

HAVALE İLE

Abone bedeli olan 16.000.000 TL'yi Boyut Yayıncılık A.Ş.'nin

❑ Akbank Harbiye Şubesi 11029 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ İş Bankası Altınbakkal Şubesi 30421-243949no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Vakıflar Bankası Harbiye Şubesi 2007557 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Yapı Kredi Matsit Şubesi 1000254-3 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

■ Bu formu doldurduktan sonra 212.629 05 75 no'lu fax'a ya da Boyut Yayın Grubu Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No: 115 (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar-İstanbul adresine gönderiniz. Tel.0212.629 53 00 (30 Hat)

SUBSCRIBE TO JAZZ

❑ Yes, I want to subscribe to the JAZZ

❑ One year (4 issues) 20.00 $

❑ Check enclosed

❑ Charge my ❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Account number:

Expiration Date:

Signature:

PLEASE PRINT

NAME

STREET

CITY, STATE, PROVINCE

COUNTRY, ZIP/ POSTAL CODE

■ After filling completely, please send this form to the fax number or to the address mentioned below:
Adress: Boyut Yayın Grubu Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No: 115 (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar-İstanbul
Phone: +90.0212.629 53 00 (30 Lines) Fax:+90.212.629.05.75

Turgut Alp Bekoğlu

Serdar Karabatı
skarabati@bilgi.edu.tr

Bill Bruford's Earthworks

Footloose and Fancy Free | 2002 Discipline Global Mobile
Original Sin (Bruford)
Bruford (d), Patrick Clahar (ts, ss), Steve Hamilton (p), Mark Hodgson (b)

Daha önce dinlemediğim bir parça. Güzel ve davulculuğa çok müsait bir beste. Davulcu çok heyecanlı çalıyor; girdiği poliritmik şeyler, zillerin sesi. Sonra çekerek çalması; zaman zaman algıladığım bir, bir olmayabilir. Bilmiyorum dinlediğimiz aletten mi ama enteresan bir kayıt yapılmış gibi, vurdukça tepesine basıyor, sıkışıyor yani. Kim olduğu hakkında fikrim yok ama Joey Baron'dan etkilenmiş olabilir, azıcık Jack DeJohnette'in ilk zamanlarını çağrıştırdı ama olması uzak ihtimal. Bunları söylüyorum tabii ama çok sürpriz bir şeyler çıkabilir; Nguyen Lê'nin yeni albümündeki davulcunun Terri Lyne Carrington olduğunu hiç tahmin etmezsin mesela. Bu dinlediğimiz jazz öğesi kuvvetli bir müzik. Aklımdan tarz olarak Dave Holland'ın Marvin Smitty Smith'li kayıtları da geçti; boşlukları, sesleri, havasıyla. Biraz daha düşüneyim diyorum, ama söyle istersen.

[Bill Bruford olduğunu belirtiyorum]

Tahmin edemezdim. Yeni bir albüm bu herhalde. Eskiden çok dinlemişliğim var; ama böyle müzikte dinlememiştim Bill Bruford'ı. Şaşırdım biraz. Eskiden daha köşeli, daha net idi buradaki daha olgun bir müzik. Albümü merak ettim doğrusu.

Bobby Previte & Bump

Just Add Water | 2001 Palmetto
Put Away Your Crayons (Previte)
Previte (d), Ray Anderson (tb), Marty Ehrlich (ts), Wayne Horvitz (p), Steve Swallow (b)

Giriş bölümü Kenny Wheeler'ı anımsattı bir parça. Nefesli aranjmanları da Emin Fındıkoğlu'nun Euphony'sini. Girişten parçaya çok ilginç, çok sürpriz bir bağ yaptılar. Saksofoncu iyi şeyler çaldı, ama tonunu beğenmedim; biraz canhıraş geldi bana. Davulcunun zilleri ve china'sı ise Jack DeJohnette'in seçimlerine benziyor, ama altoları çok farklı. Tromboncu konuşur gibi, biraz da komik çaldı; enteresan bir anlatım. Bu da yeni bir albüme benziyor, güçlü bir ekol buradaki stil. Ama tahmin edemiyorum kimin olduğunu.

[Bobby Previte olduğunu belirtiyor ve albümü veriyorum]

Previte'i pek takip etmedim. Basta Steve Swallow mu varmış? Çok sevdiğim bir adamdır. Burada o kadar efendi çaldı ki, dikkatimi çekmedi. (Gülerek) Ama Steve Swallow çaldıysa kesin müzikal çalmıştır!

Roy Haynes

Birds of a Feather | 2001 Dreyfus
Yardbird Suite (Charlie Parker)
Haynes (d), Kenny Garrett (as), Roy Hargrove (tp), Dave Holland (b), Dave Kikoski (p)

Burada ilk dikkatimi çeken saksofoncu oldu, Kenny Garrett. Davulcu da siyahi olmalı; başta kesik kesik, tutuk girdi, ama sonra grubun içindeki hissiyatla birlikte 4-4 break'lerde açıldı. Kenny Garrett'ın siyahi davulcularla çalıştığını bildiğim için objektif olamayabilirim. Çok ünlü bir parça tabii ki, ama adını hatırlayamadım şu anda. Bu da yeni bir albüm. Sahne gibi, fazla aranje edilmeden çıkıp çalınmış. Çok basit, egosuz çalıyorlar; güzel vakit geçirdikleri belli. Zaten böyle şeyler güdümlü olmaz, olursa da dinleyici yutmaz. Ben de genelde bir şeyi ilk dinlediğimde aldığım izlenime ve lezzete güvenirim dinleyici olarak; genelde doğru kararlar çıkıyor. Burada kontrbas ve piyanoda çağrışım yapacak ipuçlarını duyamadım.

[Roy Haynes olduğunu belirtiyorum]

Şimdi bazı şeyler oturdu bu parçada duyduklarımdan. Ama Bill Bruford'daki gibi şaşırdım diyemem. Roy Haynes enteresan bir adam, bir ileri bir geri çalar.

Michiel Borstlap

Body Acoustic | 1999 Universal
Three Views of a Secret (Jaco Pastorius)
Michiel Borstlap (p), Han Bennink (d)

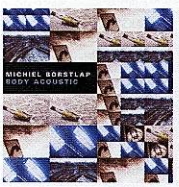

Bu kaydı dinlememiştim, ama çok ilginç buldum. Kayıt da harika. Çok kilometreleri olan adamlar bunlar, belli. Trampet tonu çok güzeldi. Intro çok ilgi çekiciydi, dantel gibi işleyip girdiler. İçimden çalanlar beyaz gibi geliyor. Audun Kleive olabilir mi acaba?

[Han Bennink olduğunu belirtiyorum]

Hollandalı mıydı Bennink? Beş ay Rotterdam'da okudum, çok müzisyeni vardır Hollanda'nın. Ama Amerikalılar gelir çalar, ertesi gün herkesin suratı asılır. Teori, ton, analiz çok iyidir, ama Amerikalılar'ın ateşli çalışı karşısında, en azından seyirciden alınan hisle moraller bozulur biraz. Amerikalılarla kıyas etmeyeceğin bir dünya olursa Hollandalılar aslında başarılılar.

[Bekoğlu albüm kitapçığını inceliyor]

(Şaşırarak) Albümde Eric Vloeimans da var. Birlikte çalmıştık.
Çok iyi bir trompetçi.

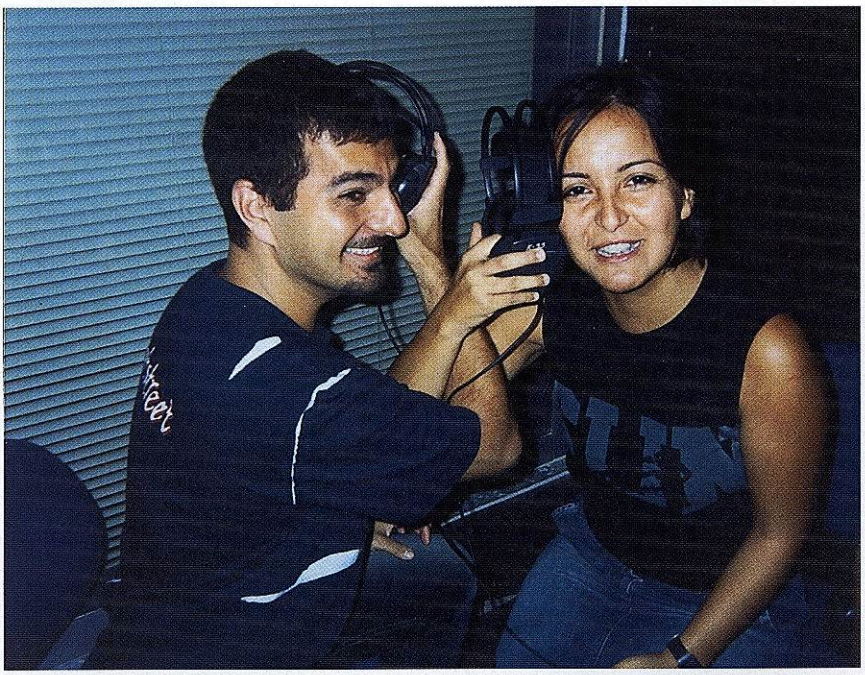

Serdar Karabatı - Selen Gülün

Radyo Kozmos - Bumu
Cuma 12.00 -1 3.00

BUMU için kolları sıvarken programın çıkış noktası ve amacını ne olarak belirlemiştiniz?

SK: Selen'in gelişinden önce BUMU benim uzun süredir yaptığım jazz programlarının bir devamıydı. Programlarda ikinci elden bilgi vermeye ve çok inanmadığım jazz efsanelerini anlatmaya pek yanaşmadım, sonuçta jazz'ın da klişeleşmiş hikaye kalıpları var. Ayrıca, günümüzde internetin varlığı bu türden bilgileri ayrıcalıklı veya gerekli olmaktan uzaklaştırıyor. Sonuçta ilk BUMU'larda çıkış noktası olarak, mümkün olduğunca kısa bilgilerle, çok parça çalmayı tercih ettim; zaten dinleyici merakını cezbeden albümlerin peşinden gidecektir diye düşündüm. Marjinallik adı altında zevksiz işler yapanlar hariç programda jazz dünyasında az bilinen isimlere yer ayırmaya çalıştım. Selen'le tanıştıktan sonra iki kişilik programa geçme fikri doğdu; jazz sohbetlerimiz o kadar keyifliydi ki, programı beraber yapmayı önerdim, o da kabul etti!

SG: Biz aslında Serdar'ın bana yapmış olduğu Körleme sayesinde tanıştık. Neyse ki çok ağır şeyler sormadı da program yapmaya kadar gelebildik! Programın hem bizim için hem de dinleyiciler için eğlenceli geçmesi önemli. Getirdiğimiz müzikler ne olursa olsun hakkında bir şeyler söylüyoruz. Hatta bazen daha önceden karar vermediğimiz için birbirimizin getirdiklerine saldırabiliyoruz da; "ne buluyorsun şu fusion'da anlamıyorum?!" gibi... Serdar'ın programa ne getireceğini bilmemek heyecan faktörünü arttırdığından her Cuma programa neşeli bir merak içinde gelmeme sebep oluyor.

BUMU'nun içeriğinden bahsedebilir misiniz?

SG: Programın formatını önceden çoğunlukla belirlemiyoruz. Çıkış noktası Serdar'ın da dediği gibi bizim bu sohbetleri zaten hep yapıyor ve çok da eğleniyor olmamızdı. Genellikle az duyulmuş ya da duyulmamış müzisyen ve bestecilere yer vermeye çalışıyoruz. Ben Serdar'ın getirdiği acayip müzikleri dengelemek için bazen daha tradisyonel, klasikleşmiş albümler getiriyorum programa. Türk jazz müzisyenlerinin albümlerini de çalmaya gayret ediyorum, her birinin yeni projelerinden de bahsederek. Sonuçta Serdar programı zaten yapıyordu; ben programa sohbet ve eğlence katmış oldum herhalde...

SK: Gerçi ben hala o sohbetleri programa tam olarak yansıtabildiğimizi düşünmüyorum, çünkü iki kişinin sohbet sırasındaki "uçuş"unu bir saatlik bir programa sığdırmak zor. Bize evden yapılacak, iki üç saatlik yayın lazım aslında. Selen'in dediği gibi tamamen habersiz oluyoruz birbirimizin getireceği CD'lerden; hatta çalacaklarımızın bir kısmı da program sırasında belli oluyor; çünkü havamız beş dakika içinde değişebiliyor. Genelde "Bir sen, bir ben" yöntemi uyguluyoruz, sonuçta "ego" falan gibi hassas konular var biliyorsun.

Selen Gülün çok iyi bir piyanist ve çok birikimli bir müzisyen. Selen Gülün'ün varlığı BUMU'ya neler katıyor ve birlikte nasıl bir yol izliyorsunuz?

SG: Teşekkür ederim. Bazen bu durumun yararından çok zararını görebiliyoruz. Bazen ben alıyorum sazı elime anlatıyorum da anlatıyorum... Neyse ki Serdar'ın etkili kötü bakışları ve konuyu dağıtabilen bir espri gücü var! Tek başıma program yapmam gerektiği günler program didaktik geçiyor ama ben de ne istersem onu çalıyorum ve durumdan faydalanıp istediğim kadar konuşuyorum.

SK: Benim gördüğüm kadarıyla her müzisyen iyi dinleyici değil! Şaşırtıcı, ama öyle. Selen müziği hem müzisyen, hem dinleyici kulağıyla ele alabiliyor ve sarfettiği birkaç cümleyle tüm perspektifi değiştirebiliyor. Bir de benim için Selen'in neşesi ve enerjisi gerçekten çok etkileyici! Parça çalarken sürekli didişmek de ayrı bir zevk.

RADYO OXİ-GEN 95.9 NTV RADYO 102.8 AÇIK RADYO 94.9 KOZMOS 92.3 RADYO ÜNİVERSİTE 91.5 TRT RADYO-3 88.2

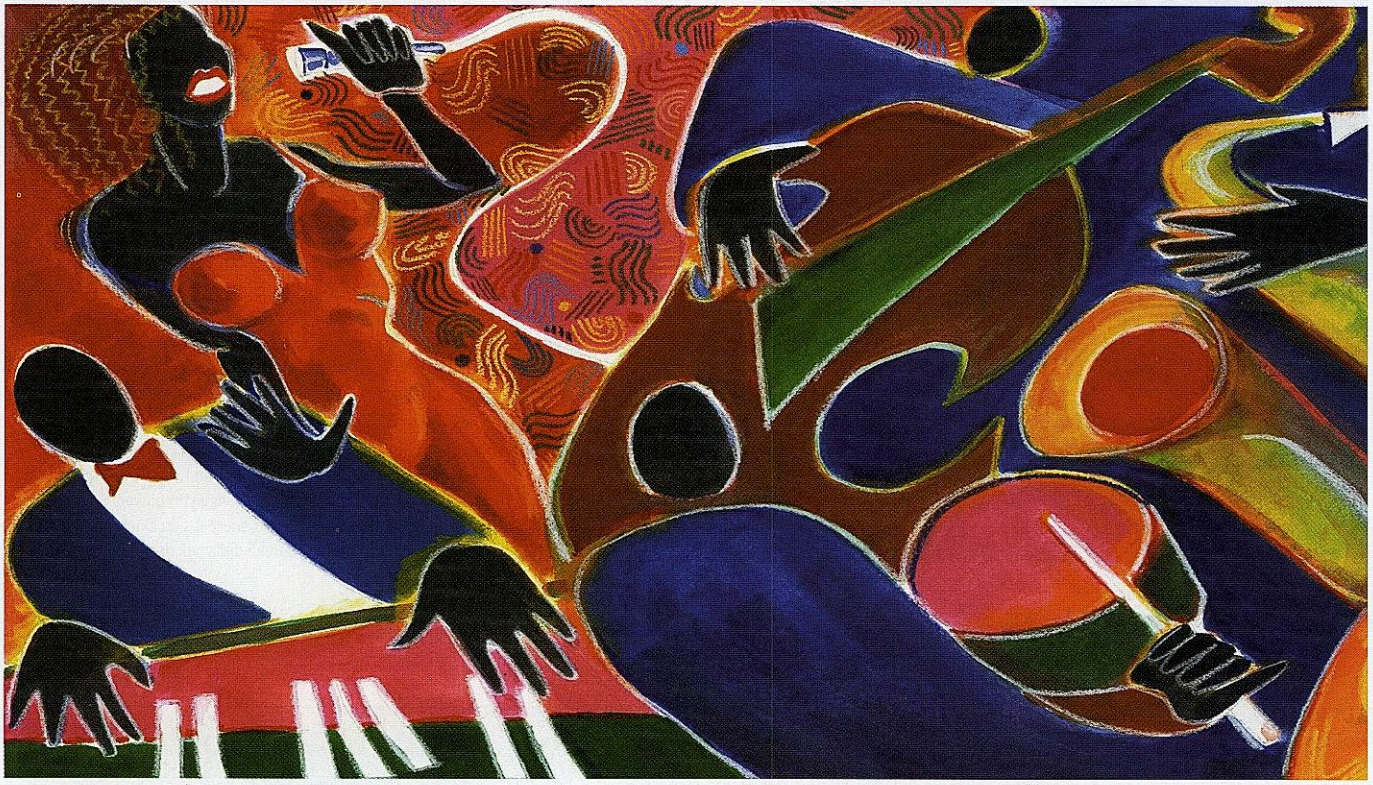

	PROGRAM SAATİ	PROGRAMIN ADI	HAZIRLAYAN SUNAN	RADYO ADI
PAZARTESİ	00:00-06:00	Oxi-Gen Selector		Radyo Oxi-Gen
	01:00-02:00	Caz Basamakları	Umut Pelit	TRT Radyo-3
	12:00-13:00	Öğlen Açık	Füsun Aymergen	Açık Radyo
	12:00-14:00	DJ Barthez	DJ Barthez	Radyo Oxi-Gen
	12:00-13:00	Nocturne	Yavuz Sarıyıldız	Kozmos 92.3
	16:00-17:00	Caz Panoraması	Ahmet Berker	TRT Radyo-3
	18:00-19:00	Honda Jazz On The Road	DJ Yakuza	Radyo Oxi-Gen
	22:00-23:00	Eclipse	Yavuz Baydar	Kozmos 92.3
	23:00-24:00	Caz Kulübü	Hamdi Ünlü	TRT Radyo-3
SALI	01:00-02:00	Genç Cazcılarımız	Hakan Çorbalı	TRT Radyo-3
	00:00-06:00	Oxi-Gen Selector		Radyo Oxi-Gen
	12:00-13:00	Öğlen Açık	Füsun Aymergen	Açık Radyo
	12:00-13:00	Jazzgır	Mert Alduman	Radyo Oxi-Gen
	21:00-22:00	Gitaresk	Jak Kohen	Açık Radyo
	22:00-23:00	Esintiler	Seda Binbaşıgil	Açık Radyo
	23:00-24:00	Gece ve Caz	Hülya Tunçağ	TRT Radyo-3
	22:00-24:00	Blue Random	DJ N.G.T.	Radyo Oxi-Gen
ÇARŞAMBA	00:00-06:00	Oxi-Gen Selector		Radyo Oxi-Gen
	04:00-05:00	Yeni Günün Getirdikleri	Eyüp İblağ	TRT Radyo-3
	12:00-13:00	Nardis	Zuhal Focan	Kozmos 92.3
	12:00-13:00	Öğlen Açık	Füsun Aymergen	Açık Radyo
	16:00-17:00	Pop Caz	Faruk Onur	TRT Radyo-3
	20:00-21:00	Latin Lover	Ayhan Sicimoğlu	Açık Radyo
	21:00-22:00	Blues Mobil	G.A.Varol-T.Yıldızlı	Açık Radyo
	23:00-24:00	Caz Ustaları	Umut Pelit	TRT Radyo-3
	23:00-24:00	Caz Portreleri	Mustafa Aykın	Açık Radyo

	PROGRAM SAATİ	PROGRAMIN ADI	HAZIRLAYAN SUNAN	RADYO ADI
PERŞEMBE	00:00-06:00	Oxi-Gen Selector		Radyo Oxi-Gen
	12:00-13:00	Öğlen Açık	Füsun Aymergen	Açık Radyo
	12:00-13:00	Kum Saati	Figen Onur Ertan	Kozmos 92.3
	14:00-15.00	Kavşak	Deniz Koloğlu, Jak Kohen	Kozmos 92.3
	16:00-17:00	Yaşayan Caz	Hülya Tunçağ	TRT Radyo-3
	20:00-21:00	Yaşayan Blues	Eyüp İblağ	Açık Radyo
	22:00-23:00	Müteversil	Önder Focan	Açık Radyo
	23:00-24.00	Dünden Bugüne Caz Müziği	F.FilizÇıragül Akkök	TRT Radyo-3
CUMA	00:00-06:00	Oxi-Gen Selector		Radyo Oxi-Gen
	12:00-13:00	Bumu	Serdar Karabatı-Selen Gülün	Kozmos 92.3
	12:00-13:00	Öğlen Açık	Füsun Aymergen	Açık Radyo
	16:00-17:00	Caz Panoraması	Ahmet Berker	TRT Radyo-3
	17:15-18:00	TRT İstanbul Hafif Müzik ve Caz Orkestrası	Caner Beklim	TRT Radyo-3
	19:00-20:00	Latino Time	Ayhan Sicimoğlu	Radyo Oxi-Gen
	22:00-23:00	Damdaki Saksağan	Dr. Abdülkadir Göksel	Kozmos 92.3
	23:00-24:00	Şu Caz Dedikleri	Ali Sönmez	TRT Radyo-3
CUMARTESİ	09:00-10:00	Evde Çalamadıklarım	Tuncel Gülsoy	NTV Radyo
	10:00-11:00	55 Dakika Caz	Ecmel Pehlivanlı	Açık Radyo
	12:00-13:00	Maceraperest Müzikler	Raşit Çavaş	Kozmos 92.3
	16:00-17:00	Satmayan Plaklar	Cemil Gandur	Açık Radyo
	17:00-18:00	Mavi Nota	Cengiz Işılay	Açık Radyo
	21:00-22.00	Mavi Tren	(Güven Ilter)	Kozmos 92.3
	22:00-23:00	Gilles Peterson	Gilles Peterson Worldwide	Radyo Oxi-Gen
	23:00-24:00	Günümüzde Caz	Hülya Tunçağ	TRT Radyo-3
PAZAR	09:00-10:00	Caz Kuşağı		NTV Radyo
	10:00-11:00	Caz Tatili	Victor Bensuan	Açık Radyo
	10:00-11:00	Sevin Okyay' la Caz	Sevin Okyay	NTV Radyo
	12:00-13.00	Kozmos 92.3 Müzikleri		Kozmos 92.3
	16:00-17:00	Cazın Şarkısı	Renin Batıgün	TRT Radyo-3
	17:30-18:00	Fuji Sunday	Mehmet C.Gardan	Radyo Oxi-Gen
	17:00-18:00	İyi Kayıtlar,Unutulmaz Yorumlar	Kenan Onuk	NTV Radyo
	21:00-24:00	Jazzmatass	İ.Can Sezgin-Tuna Baycan	Radyo Üniversite
	22:00-23:00	Global Eclectica	Rick the Reeder	Radyo Oxi-Gen
	23:00-24:00	Caz Yolcuları	Nadide Övül	TRT Radyo-3

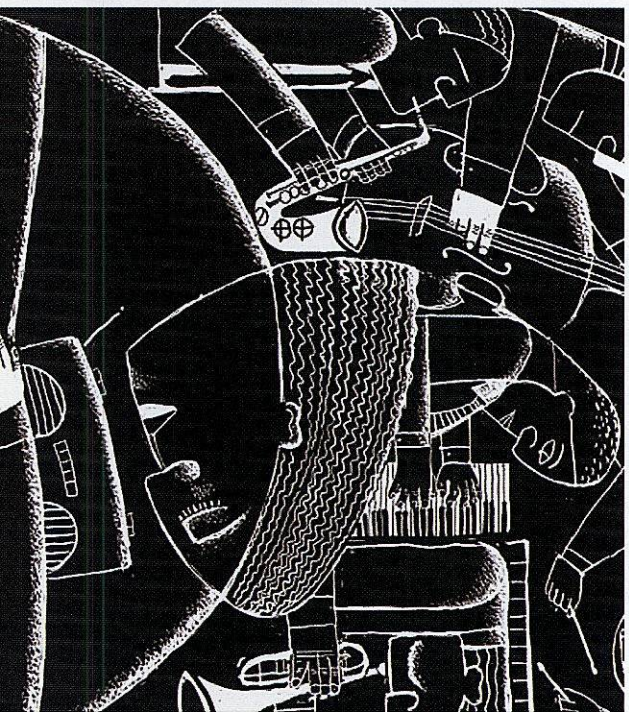

Bulmaca sayfamızı yetiştiremediğimizden dolayı yayınlayamıyoruz.

İstanbul dışından yazıp CD kazanan okurlarımız;

Tolga Akas
Mektupcu / İZMİR

Hamit Çetinkaya
BATMAN

Beran Paçacı
Çayyolu / ANKARA

Saim Parladır
Bornova / İZMİR

Seçil Karaş
ANTALYA

İstanbul'dan bulmacamızı doğru olarak cevaplayan aşağıda isimleri olan okurlarımız Starbucks Coffee'den ikişer kişilik davet kazanmışlardır.

ofocan@prizma.com
GSM: 0532 244 57 78'e
rezervasyon yaptırmaları rica olunur.

Buğra Yüzak
Şenesenevler / İSTANBUL

Erman H. Kavukçu
Bayrampaşa / İSTANBUL

Cem Pekman
Bahariye / İSTANBUL

Elif Arda
Beşiktaş / İSTANBUL

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	A	J	A	F	O	W	L	E	R
2	I	N	A	M	I	U	E	P	S	E
3	N	O	S	A	M	T	L	I	M	D
4	V	J	S	T	A	B	L	E	A	S
5	I	G	R	E	E	R	T	R	I	H
6	S	T	A	R	P	E	O	P	L	E
7	I	S	H	I	H	A	B	A	L	P
8	B	A	H	A	R	K	O	M	A	I
9	L	O	A	L	O	W	N	I	R	K
10	E	C	L	I	N	E	E	N	D	A

A Complete Guide to Learning and Loving Classical Music

CLASSICAL MUSIC COLLECTION

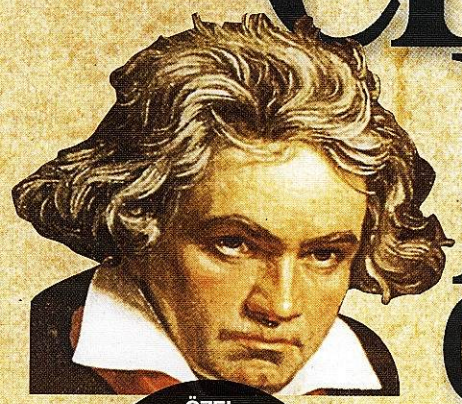

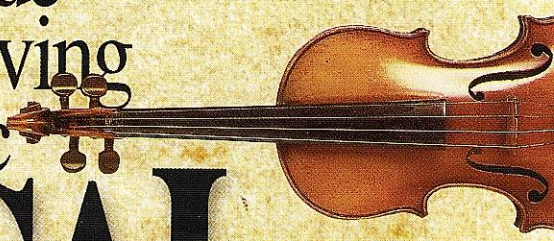

ÖZEL KUTUSU VE CD TAŞIYICISI VE BESTECİLERİN YAŞAMLARINI İÇEREN KİTAPLARI BİRLİKTE

VOL. 1

Antonio **Vivaldi**
Wolfgang Amadeus **Mozart**
Franz **Liszt**
Ludwig Van **Beethoven**
Maurice **Ravel**
Johannes **Brahms**
Joseph **Haydn**
Frederic **Chopin**
Carl **Orff**
Pyotr Ilyich **Tchaikovsky**

VOL. 3

Felix **Mendelssohn**
George **Gershwin**
Gustav **Mahler**
George Frideric **Handel**
Franz **Schubert**
Johann Sebastian **Bach**
Hector **Berlioz**
Hector **Berlioz**
Georges **Bizet**
Guiseppe **Verdi**
Antonin **Dvorak**

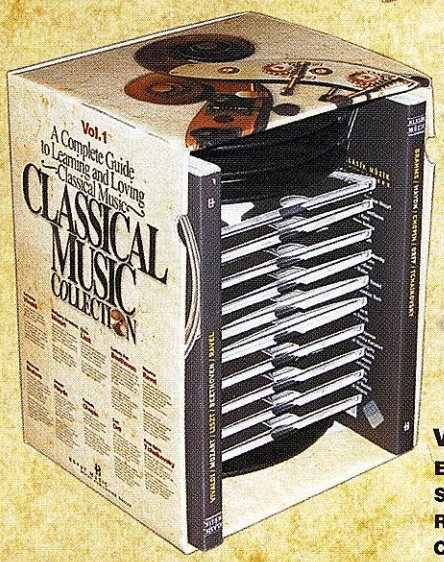

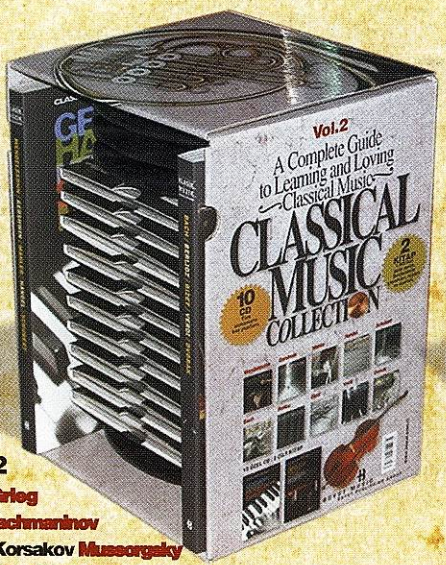

VOL. 2

Edvard **Grieg**
Sergei **Rachmaninov**
Rimsky-Korsakov **Musorgsky**
Camille **Saint-Saëns**
Robert **Schumann**
Bedrich **Smetana**
Johann **Strauss**
Claude**Debussy**
Gioacchino **Rossini**
Richard **Wagner**

BOYUT MUSIC
BOYUT PUBLISHING GROUP

Sipariş Tel. 0212 629 53 00 (30 Hat) Faks. 0212 629 05 74-75 On Line Satış: **www.boyut.com.tr**

SM Efsanevi Performans Mikrofonları

Konser ve performansların sesi klasik Shure mikrofonları ile belirlenir. Sanatçılar ve ses mühendisleri nesiller boyunca SM57® ve SM58® mikrofonlarını endüstri standardı haline getirmişlerdir. Yeni SM86® kondansatörlü vokal mikrofonu bu standardı yeni sınırlara çekiyor.

SM86®
Kondansatörlü Solist Mikrofonu

SM58®
Vokal Mikrofonu

SM57®
Enstrüman Mikrofonu

SHURE®
It's Your Sound®

www.shure.com

NEFAN Türkiye Distribütörü
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hattat Halim Sok. No: 8 Dikilitaş - İstanbul Tel: (0212) 288 4139 Fax: (0212) 275 9118
Bağlar Cad. 159/A Seyranbağları, Çankaya, Ankara Tel: (0312) 447 0792 Fax: (0312) 447 0793